

Contents

Blessings from Mahant Swami Maharaj	2	Module 20: Shurvirtā & Himmat	126
Module 1: Āhnik – Daily Rituals	4	Module 21: Smruti	130
Module 2: Prāptino Vichār	22	Module 22: Sukh	136
Module 3: Rājipo	28	Module 23: Kathā-Vārtā	141
Module 4: Sāṅkhyā Vichār	34	Module 24: Satsang Reading	147
Module 5: Guna-Grahan & Sambandhno Mahimā	40	Module 25: Samp, Suhradbhāv and Ektā	153
Module 6: Ātma-Vichār	45	Module 26: Kshamā	158
Module 7: Prārthanā	51	Module 27: Sahan-Shiltā	163
Module 8: Upāsana & Swarupnishthā	57	Module 28: Nirmānīpanu	168
Module 9: Akshar-Purushottam Siddhānt	63	Module 29: Divyabhāv	173
Module 10: Sarvopari	72	Module 30: Satpurushno Mahimā	178
Module 11: Divya Sākār	78	Module 31: Dradh Priti	184
Module 12: Sarva-Kartā	84	Module 32: Satsang	189
Module 13: Pragat	89	Module 33: Kusang	194
Module 14: Āgnā	94	Module 34: Swabhāv	200
Module 15: Āshro	100	Module 35: Abhāv-Avguna	205
Module 16: Sevā	105	Module 36: Antardrashti	210
Module 17: Vishvās & Shraddhā	110	Module 37: Satsang Vikās	215
Module 18: Niyam Dharma	116	Module 38: Fagvā	222
Module 19: Bhakti	120	Module 39: Chosar Pads	226
		Module 40: Guru Paramparā	248

Blessings from Mahant Swami Maharaj

HH MAHANT SWAMI MAHARAJ
(Swami Keshavjivandas)

સામી મહાજી
૫૪. પ્રમુખસ્વામી

અમદાવાદ
૧૪.૧૧.૨૨
સોમવાર

પ્રતિ,

U.K. Europe ના બાળ-કિશોર-યુવક અને
સંયુક્ત કાર્યકરો.

દોઢી બાળને મુખ પાઠ શ્રુતિ સ્વતો અને
શ્રુતિ રાજી થાય. આપ બધા પા. બાળાને રાજી
કરવા 'સાત્પુરુષની રીત' અધિકારાનમાં મુખ પાઠ કરવાના
છે. બધાને બા. રહે તે અવગણિત છે અને પા. શ્રુતિ
મુખ પાઠ કર્યો છે તે એકોર સંતોષી છે. આપ બધા
પા. અધિકારાનમાં કિલોડટી ભાગ લેશો, બધામાં
રહેવું. નબળા - મોઢા ભિચારો ન કરવા. નિયમિત
સમય કાઢી મુખ પાઠ કરવો. બાળા સાથે હો માટે પાદ
રહેશે. ખાતા - ખીતા જાતા દોળા કિલોડટી મુખ પાઠ
કરવો. ટાઈમ ટેબલ બનાવવું. કાંઈ અધર નથી.

આપ બધા મોટ રોજ પૂજામાં પ્રાર્થના
કરીશ. સરસ મુખ પાઠ થાય.

સમગ્ર કુટુંબગણનાના દુષ્કાળ હેતુથી
મામી સ્વામિનારાયણ.

**Ahmedabad
14-11-2022
Monday**

**Swami Shriji
P. P. Pramukh Swami**

To,

All the Bal, Kishore, Yuvak and Sanyukta karyakars of UK and Europe.

Yogi Bapa liked mukhpath very much, he would be very pleased [upon those who did mukhpath]. To please Bapa, you all too will do the mukhpath in the ‘Satpurush ni Rit’ adhiveshan. May all remain in high spirits, my blessings are with you. I too have done mukhpath, [and as a result] experience peace within. All of you should take part in the adhiveshan with enthusiasm; may you all remain in high spirits. Do not harbour timid and negative thoughts. Allocate time and regularly learn your mukhpath. Bapa is with you, therefore you will remember [your mukhpath]. Whilst bathing, eating, during all activities, do your mukhpath. Make a timetable. It is not difficult at all.

I will pray daily in my puja for everyone. You will be successful in learning mukhpath.

Heartiest Jay Swaminarayan from Sadhu Keshavjivandas

MODULE 1: ĀHNIK

(Daily Rituals)

Puja Shloks

Āhvān mantra

- 1 ઉત્તિષ્ઠ સહજાનંદ શ્રીહરે પુરુષોત્તમ ।
ગુણાતીતાક્ષર બ્રહ્મન્ ઉત્તિષ્ઠ કૃપયા ગુરો ॥૬૪॥
આગમ્યતાં હિ પૂજાર્થમ્ આગમ્યતાં મદાત્મતઃ ।
સાન્નિધ્યાદ્ દર્શનાદ્ દિવ્યાત્ સૌભાગ્યં વર્ધતે મમ ॥૬૫॥

હે સહજાનંદ શ્રીહરિ! હે પુરુષોત્તમ! કૃપા કરીને ઉઠો. હે અક્ષરબ્રહ્મ ગુણાતીત ગુરુ!
કૃપા કરીને ઉઠો. મારી પૂજા સ્વીકારવા માટે મારા આત્મામાંથી પધારો.
આપના દિવ્ય સાન્નિધ્ય અને દર્શનથી મારું સૌભાગ્ય વધે છે.

**Uttishṭha Sahajānanda Shri-Hare Purushottama ।
Gunātītā’kshara brahmann-uttishṭha krupayā guro ॥64॥
Āgamyatām hi puṣārtham āgamyatām mad-ātmataha ।
Sānnidhyād darshanād divyāt saubhāgyam vardhate mama ॥65॥**

*Oh Sahajanand Shri-Hari! Oh Purushottam! Oh Aksharbrahma Gunatit gurus!
Please shower compassion [upon me] and awaken. Please come forth from my ātmā,
to accept my puja. I become more blessed due to your divine presence and darshan.*

(Satsang Diksha: Shlok 64-65)

Punarāgaman mantra

- 2 ભક્ત્યૈવ દિવ્યભાવેન પૂજા તે સમનુષ્ઠિતા ।
ગચ્છાથ ત્વં મદાત્માનમ્ અક્ષરપુરુષોત્તમ ॥૭૩॥

હે અક્ષરબ્રહ્મ સહિત બિરાજમાન પુરુષોત્તમ નારાયણ! આપની પૂજા ભક્તિભાવથી અને દિવ્યભાવથી જ મેં સંપન્ન કરી છે. હવે આપ મારા આત્માને વિષે વિરાજિત થાઓ.

**Bhaktyaiva divya-bhāvena puṇjā te sam-anushṭhitā |
Gachchhā'tha tvam mad-ātmānam Akshara-Purushottama ||73||**

Oh Purushottam Narayan together with Aksharbrahma! I have performed your puja with devotion and divyabhāva. Now, please reside within my ātmā.

(Satsang Diksha: Shlok 64-65)

Thāl

3 મારે ઘેર આવજો છોગલાંધારી;
લાડુ જલેબી ને સેવ સુંવાળી, હું તો ભાવે કરી લાવી છું ઘારી... ટેક

**Māre gher āvajo Chhogalā-dhāri;
Lādu jalebi ne sev suvāli, hu to bhāve kari lāvi chhu ghāri...**

*Oh Maharaj [who always wears a turban with the tassel]! Come to my house;
I will lovingly offer you ladus, jalebis, sev, suvali and ghāri...*

સૂરણ પૂરણ ને ભાજી કારેલાં પાપડ વડી વઘારી;
વતાંક વાલોળનાં શાક કર્યાં, મેં તો ચોળાફળી છમકારી... મારે

**Suran puran ne bhāji kārelā, pāpad vadi vaghāri;
Vantāk vāloṇnā shāk karyā, me to cholāfali chhamkāri...Māre...1**

*I have lovingly prepared suran, puran poli, bhāji, karelā shak, pāpad and vadi;
I have cooked the shāk of aubergines and peas, and also fried cholāfali...1*

કાજુ કમોદના ભાત કર્યાં, મેં તો દાળ કરી બહુ સારી;
લીંબુ કાકડીનાં લેજો અથાણાં, કઢી કરી છે કાઠિયાવાડી... મારે

**Kāju kamodnā bhāt karyā, me to dāl kari bahu sārī;
Limbu kākdinā lejo athāṇā, kadhi kari chhe Kāthiyāvādi...Māre...2**

*I have prepared rice with cashews and kamod, and the dal is so tasty;
Please accept the pickle made of cucumber and lime; I have prepared
Kathiyavadi-style kadhi...2*

લવિંગ સોપારી ને પાનબીડી વાળી, તજ એલચી જાવંત્રી સારી;
નિશદિન આવો તો ભાવે કરી ભેટું, એમ માગે જેરામ બ્રહ્મચારી... મારે

**Laving sopāri ne pān-bidi vāli, taj elachi jāvantri sārī;
Nishdin āvo to bhāve kari bhetu, em māge Jerām Brahmachāri...Māre...3**

*I have prepared numerous types of tasty mouth fresheners;
Please come every day so I, Jeram Brahmachari, can lovingly embrace you...3*

Swaminarayan Ārti

4 જય સ્વામિનારાયણ, જય અક્ષરપુરુષોત્તમ,
અક્ષરપુરુષોત્તમ જય, દર્શન સર્વોત્તમ...જય સ્વામિનારાયણ...

**Jay Swāminārāyan, Jay Akshar-Purushottam,
Akshar-Purushottam jay, darshan sarvottam...Jay Swāminārāyan**

*Oh Swaminarayan! Praise to you! Oh Akshar-Purushottam! Praise to you!
Oh Akshar-Purushottam! Praise to you! Your darshan is supreme...*

મુક્ત અનંત સુપૂજિત, સુંદર સાકારમ
સર્વોપરી કરુણાકર, માનવ તનુધારમ...જય સ્વામિનારાયણ...૧

**Mukta anant supujit, sundar sākāram,
Sarvopari karunākar, mānav tanudhāram...Jay Swāminārāyan...1**

*He [Bhagwān Swaminarayan] is worshipped by countless muktas (liberated souls),
possesses a [divine] form, and is splendid.
He, who is supreme and bestows compassion [on all], manifested [on earth] with a
[divine] human form...1*

પુરુષોત્તમ પરબ્રહ્મ, શ્રીહરિ સહજાનંદ,
અક્ષરબ્રહ્મ અનાદિ, ગુણાતીતાનંદ...જય સ્વામિનારાયણ...૨

**Purushottam Parabrahma, Shri-Hari Sahajānand,
Aksharbrahma anādi, Gunātītānand...Jay Swāminārāyan...2**

*Purushottam Parabrahma is Shri-Hari Sahajanand.
The eternal Aksharbrahma is Swami Gunatitanand...2*

પ્રકટ સદા સર્વકર્તા, પરમ મુક્તિદાતા,
ધર્મ એકાંતિક સ્થાપક, ભક્તિ પરિત્રાતા...જય સ્વામિનારાયણ...૩

**Prakat sadā sarva-kartā, param muktidātā,
Dharma ekāntik sthāpak, bhakti paritrātā...Jay Swāminārāyan...3**

*[Bhagwān Swaminarayan] is always pragat (manifest), the all-doer and the bestower
of ultimate liberation.
He is the establisher of ekantik dharma and the protector of bhakti (devotion)...3*

દાસભાવ દિવ્યતા સહ, બ્રહ્મરૂપે પ્રીતિ,
સુહૃદ્ભાવ અલૌકિક, સ્થાપિત શુભ રીતિ...જય સ્વામિનારાયણ...૪

**Dāsabhāv divyatā sah, brahmarupe priti,
Suhrubhāv alaukik, sthāpit shubh riti...Jay Swāminārāyan...4**

*Humility with [an understanding of all to be] divine, offering [loving] devotion upon
becoming brahmarup.
Divine suhrubhav; [these] auspicious means he established...4*

ધન્ય ધન્ય મમ જીવન, તવ શરણે સુફલમ
યજ્ઞપુરુષ પ્રવર્તિત સિદ્ધાન્તં સુખદમ...જય સ્વામિનારાયણ...૫

**Dhanya dhanya mam jivan, tav sharane sufalam,
Yagnapurush pravartit, siddhāntam sukhadam...Jay Swāminārāyan...5**

*Oh Akshar-Purushottam! My life is blessed! It has become fruitful at your feet.
This upasana [established by Bhagwān Swaminarayan and] propagated by Yagnapurush
[Shastriji Maharaj], bestows ultimate happiness...5*

- 4 જય સ્વામિનારાયણ, જય અક્ષરપુરુષોત્તમ,
અક્ષરપુરુષોત્તમ જય, દર્શન સર્વોત્તમ...જય સ્વામિનારાયણ...

**Jay Swāminārāyan, Jay Akshar-Purushottam,
Akshar-Purushottam jay, darshan sarvottam... Jay Swāminārāyan**

*Jay Swāminārāyan, Jay Akshar-Purushottam, Jay Swāminārāyan.
Oh Swaminarayan! Praise to you! Oh Akshar-Purushottam! Praise to you!
Oh Swaminarayan! Praise to you!*

Post-Ārti Dhun

- 5 રામકૃષ્ણ ગોવિંદ, જય જય ગોવિંદ!
હરે રામ ગોવિંદ, જય જય ગોવિંદ! ॥૧॥

**Rāma Krishna Govinda, jaya jaya Govinda!
Hare Rāma Govinda, jaya jaya Govinda!...1**

નારાયણ હરે, સ્વામિનારાયણ હરે!
સ્વામિનારાયણ હરે, સ્વામિનારાયણ હરે! ॥૨॥

**Nārāyana Hare, Swāminārāyana Hare!
Swāminārāyana Hare, Swāminārāyana Hare!...2**

કૃષ્ણદેવ હરે, જય જય કૃષ્ણદેવ હરે!
જય જય કૃષ્ણદેવ હરે, જય જય કૃષ્ણદેવ હરે! ॥૩॥

**Krishna-deva Hare, jaya jaya Krishna-deva Hare!
Jaya jaya Krishna-deva Hare, jaya jaya Krishna-deva Hare!...3**

વાસુદેવ હરે, જય જય વાસુદેવ હરે!
જય જય વાસુદેવ હરે, જય જય વાસુદેવ હરે! ॥૪॥

Vāsudeva Hare, jaya jaya Vāsudeva Hare!
Jaya jaya Vāsudeva Hare, jaya jaya Vāsudeva Hare!...4

વાસુદેવ ગોવિંદ, જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ!
જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ, જય જય વાસુદેવ ગોવિંદ! ॥૫॥
Vāsudeva Govinda, jaya jaya Vāsudeva Govinda!
Jaya jaya Vāsudeva Govinda, jaya jaya Vāsudeva Govinda!...5

રાધે ગોવિંદ, જય રાધે ગોવિંદ!
વૃંદાવનચંદ્ર, જય રાધે ગોવિંદ! ॥૬॥
Rādhe Govinda, jaya Rādhe Govinda!
Vrundāvana-chandra, jaya Rādhe Govinda!...6

માધવ મુકુંદ, જય માધવ મુકુંદ!
આનંદકંદ, જય માધવ મુકુંદ! ॥૭॥
Mādhava Mukunda, jaya Mādhava Mukunda!
Ananda-kanda, jaya Mādhava Mukunda!...7

સ્વામિનારાયણ! સ્વામિનારાયણ! સ્વામિનારાયણ!
સ્વામિનારાયણ! સ્વામિનારાયણ! સ્વામિનારાયણ!
Swāminārāyana! Swāminārāyana! Swāminārāyana!
Swāminārāyana! Swāminārāyana! Swāminārāyana!

Post-Ārti Ashtak – Shri Swaminarayan Ashtakam

6 અનન્તકોટીન્દુરવિપ્રકાશે ધામ્ન્યક્ષરે મૂર્તિમતાક્ષરેણ ।
સાર્ધં સ્થિતં મુક્તગણાવૃતં ચ શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૧॥

**Anant-kotindu-ravi-prakāshe, Dhāmyakshare murtimat-āksharena ।
Sārdham sthitam muktagan-āvrutam cha,
Shri Swāminārāyanam-ānamāmi ॥1॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan who is surrounded by infinite muktas and eternal Aksharbrahma in his divine abode Akshardham, which shines as bright as infinite suns and moons...1

બ્રહ્માદિસમ્પ્રાર્થનયા પૃથિવ્યાં જાતં સમુક્તં ચ સહાક્ષરં ચ ।
સર્વાવતારેષ્વવતારિણં ત્વાં શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૨॥

**Brahmādi-samprārthanayā pruthivyām, jātam samuktam cha sahāksharam cha ।
Sarvāvatāresh-vavatārinam tvām, Shri Swāminārāyanam-ānamāmi ॥2॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan, the supreme incarnation who has descended on this earth with Aksharbrahma, the divine abode and the muktas, after hearing the prayers of Brahmā and other deities...2

દુષ્પ્રાપ્યમન્યૈઃ કઠિનૈરુપાયૈઃ સમાધિસૌખ્યં હઠયોગમુખ્યૈઃ ।
નિજાશ્રિતેભ્યો દદતં દયાલું શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૩॥

**Dushprāpyam-anyai kathinair-upāyai,
samādhi-saukhyam hatha-yoga-mukhyai ।
Nijāshritebhyo dadatam dayālum, Shri Swāminārāyanam-ānamāmi ॥3॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan, who has graced his disciples by giving them the bliss of trance (samādhi), rarely attained even by performing Hatha yoga and other difficult sādhanas...3

લોકોત્તરૈ ભક્તજનાંશ્ચરિત્રૈ-રાહુલાદ્યન્તં ચ ભુવિ ભ્રમન્તમ્ ।
યશાંશ્ચ તન્વાનમપારસત્ત્વં શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૪॥

**Lokottarair bhakta-janāns-charitrai, Rāhlā-dayantam cha bhuvi-bhramantam ।
Yagnānscha tanvā-namapārasatvam, Shrī Swāminārāyaṇamānamāmi ॥4॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan, who moves on this earth, performing yagnas, who is invincible in his spiritual powers and whose actions are only for the good of his disciples...4

એકાન્તિકં સ્થાપયિતું ધરાયાં ધર્મં પ્રકુર્વન્તમમૂલ્યવાર્તાઃ ।
વચઃસુધાશ્ચ પ્રકિરન્તમૂર્વ્યાં શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૫॥

**Ekāntikam sthāpayitum dharāyām, dharmam prakurvantam-amulya-vārtā ।
Vachah-sudhāshcha prakirantam-urvayām, Shri Swāminārāyaṇam-ānamāmi ॥5॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan – who for establishing Ekāntik Dharma on this earth – delivers inspiring sermons and who showers nectar in the form of the Vachanamrut...5

વિશ્વેશભક્તિં સુકરાં વિધાતું બૃહન્તિ રમ્યાણિ મહીતલેડસ્મિન્ ।
દેવાલયાન્યાશુ વિનિર્મિમાણં શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૬॥

**Vishvesha-bhaktim sukarām vidhātum, bruhanti ramyāni mahital-esmin ।
Devālayānyāshu vinirmimānam, Shri Swāminārāyaṇam-ānamāmi ॥6॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan, the Lord of the universe, who has built beautiful mandirs on this earth so that people can easily offer devotion to God...6

વિનાશકં સંસૃતિબન્ધનાનાં મનુષ્યકલ્યાણકરં મહિષ્ઠમ્ ।
પ્રવર્તયન્તં ભુવિ સમ્પ્રદાયં શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૭॥

**Vināshakam sansruti-bandhanānām, manushya-kalyāṇa-karam mahishtham ।
Pravartayantam bhuvi sampradāyam, Shri Swāminārāyaṇam-ānamāmi ॥7॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan, who has founded the great Swaminarayan Sampradāya on this earth, which has helped people in shattering the bondage of this world and delivered ultimate salvation to the people...7

સદૈવ સારંગપુરસ્ય રમ્યે સુમન્દિરે હ્યક્ષરધામતુલ્યે ।
સહાક્ષરં મુક્તયુતં વસન્તં શ્રીસ્વામિનારાયણમાનમામિ ॥૮॥

**Sadaiva Sārangpurasya ramye, sumandire hyaksharadhāma-tulye ।
Sahāksharam mukta-yutam vasantam, Shri Swāminārāyanam-ānamāmi ॥8॥**

I bow to Bhagwān Swaminarayan, whose murti has been consecrated with his eternal abode Aksharbrahma [Gunatitanand Swami] and mukta [Gopalanand Swami] at Sarangpur Mandir, which is comparable to Akshardham...8

Post-Ārti Prārthanā – Nirvikalp Uttam Ati...

7 નિર્વિકલ્પ ઉત્તમ અતિ, નિશ્ચય તવ ઘનશ્યામ;
માહાત્મ્યજ્ઞાનયુક્ત ભક્તિ તવ, એકાંતિક સુખધામ. ૧

**Nirvikalp uttam ati, nishchay tav Ghanshyām;
Māhātmya-gnān yukta bhakti tav, ekāntik Sukhdhām...1**

Oh Ghanshyam! Please grant me the highest level of faith in your divine form. May I develop unparalleled devotion towards you, together with knowledge of your glory...1

મોહિમે તવ ભક્તપનો, તામે કોઈ પ્રકાર;
દોષ ન રહે કોઈ જાતકો, સુનિયો ધર્મકુમાર. ૨

**Mohime tav bhaktapano, tāme koi prakār;
Dosh na rahe koi jātko, suniyo Dharmakumār...2**

Oh son of Dharma! May there never be any shortcomings in my devotion to you...2

તુમ્હારો તવ હરિભક્તકો, દ્રોહ કબુ નહિ હોય;
એકાંતિક તવ દાસકો, દીજે સમાગમ મોય. ૩

**Tumhāro tav haribhaktako, droh kabu nahi hoy;
Ekāntik tav dāsko, dije samāgam moy...3**

*May I never malign you or your devotees.
Please forever grant me the company of your spiritually enlightened devotees...3*

નાથ નિરંતર દર્શ તવ, તવ દાસનકો દાસ;
એહી માગું કરી વિનય હરિ, સદા રાખિયો પાસ. ૪

**Nāth nirantar darsh tav, tav dāsanko dās;
Ehi māgu kari vinay Hari, sadā rākhiyo pās...4**

*Please forever grace me with your darshan and the darshan of your devotees.
Please always keep me with you; that is my earnest request...4*

હે કૃપાલો! હે ભક્તપતે! ભક્તવત્સલ! સુનો બાત;
ઘ્યાસિંધો! સ્તવન કરી, માગું વસ્તુ સાત. ૫

**He Krupālo! He Bhaktapate! Bhaktavatsal! Suno bāt;
Dayāsindho! Stavan kari, māgu vastu sāt...5**

*Oh merciful one! The master and succour of your devotees! Please listen.
Oh compassionate one! Grant me the above seven requests...5*

સહજાનંદ મહારાજ કે, સબ સત્સંગી સુજાણ;
તાકું હોય દેઢ વર્તનો, શિક્ષાપત્રી પ્રમાણ. ૬

**Sahajānand Mahārājke, sab satsangi sujān;
Tāku hoy dradh vartano, Shikshāpatri pramān...6**

*All the devotees of Sahajanand Swami Maharaj are wise.
They observe the main codes of conduct as prescribed in the Shikshapatri...6*

સો પત્રીમે અતિ બડે, નિયમ એકાદશ જોય;
તાકી વિગતિ કહત હું, સુનિયો સબ ચિત્ત પ્રોય. ૭

**So patri me ati bade, niyam ekādash joy;
Tāki vikti kahat hu, suniyo sab chitta proy...7**

*In that Shikshapatri, eleven main codes of conduct are described.
I will give their details; so listen attentively...7*

હિંસા ન કરની જન્તુકી, પરત્રિયા સંગકો ત્યાગ;
માંસ ન ખાવત મદ્યકું, પીવત નહી બડભાગ્ય. ૮

**Hinsā na karni jantuki, paratriyā sangko tyāg;
Mānsa na khāvat madyaku, pivat nahi badbhāgya...8**

*Never harm any living beings; do not commit adultery;
Do not eat meat; do not drink intoxicating beverages...8*

વિધવાકું સ્પર્શત નહિ, કરત ન આત્મઘાત;
ચોરી ન કરની કાહુંકી, કલંક ન કોઈકું લગાત. ૯

**Vidhvāku sparshat nahi, karat na ātmaghat;
Chori na karni kāhuki, kalank na koiku lagāt...9**

*Do not associate with widows; do not commit suicide;
Do not steal; do not level false charges against anyone...9*

નિંદત નહિ કોય દેવકું, બિન ખપતો નહિ ખાત;
વિમુખ જીવકે વદનસે, કથા સુની નહિ જાત. ૧૦

**Nindat nahi koi devaku, bin khapto nahi khāt;
Vimukh jivake vadanse, kathā suni nahi jāt...10**

*Do not speak ill of any deities; do not eat food prepared inappropriately;
Do not listen to discourses from those who oppose God...10*

એહી ધર્મકે નિયમમે, બરતો સબ હરિદાસ;
ભજો શ્રી સહજાનંદપદ, છોડી ઔર સબ આસ. ૧૧

**Ehi dharmake niyamme, barto sab Hari-dās;
Bhajo Shri Sahajānand-pad, chhodi aur sab ās...11**

*These codes of conduct should be observed by all devotees.
Forsaking all other wishes, worship Shri Sahajanand Swami...11*

રહી એકાદશ નિયમમે, કરો શ્રીહરિપદ પ્રીત;
પ્રેમાનંદ કહે ધામમે, જાઓ નિઃશંક જગ જીત. ૧૨

**Rahi ekādash niyamme, karo Shri-Hari pad prit;
Premānand kahe Dhāmme, jāo nishank jag jit...12**

*Abiding by these eleven codes, offer devotion with love to the feet of Shri-Hari.
Premanand says that you will without doubt overcome worldly desires and attain
Akshardham...12*

Post-Ārti Stuti Shloks...

8 અન્તર્યામિ પરાત્પરં હિતકરં, સર્વોપરી શ્રીહરિ,
સાકારં પરબ્રહ્મ સર્વશરણમ્, કર્તા દયાસાગરમ્ ।
આરાધ્યં મમ ઇષ્ટદેવ પ્રકટં, સર્વાવતારી પ્રભુ,
વન્દે દુઃખહરં સદા સુખકરં શ્રીસ્વામિનારાયણમ્ ॥

**Antaryāmi parātparam hita-karam, sarvopari Shri-Hari,
Sākāram Parabrahma sarva-sharanam, kartā dayā-sāgaram |
Ārādhyam mama ishtadeva prakatam, sarvāvatāri Prabhu,
Vande dukha-haram sadā sukha-karam, Shri Swāminārāyanam ||**

*He who is present in all as the all-controller, transcending even Akshar; the benefactor of
all; the supreme Shri Hari.*

*Forever with a [divine] form, Parabrahma is the refuge for all, the all-doer and the ocean
of compassion.*

*He who is worthy of being worshipped, my choicest deity and forever manifest on this
earth; the cause of all incarnations and all-powerful.*

*I bow to [Bhagwān] Shri Swaminarayan, who removes all sorrows and forever bestows
bliss to all.*

સાક્ષાદ્ અક્ષરધામ દિવ્ય પરમં સેવારતં મૂર્તિમાન
સર્વાધાર સદા સ્વરોમ-વિવરે બ્રહ્માંડ-કોટી-ધરમ્ ।
ભક્તિ ધ્યાન કથા સદૈવ કરણં, બ્રહ્મસ્થિતિદાયકમ્,
વન્દે અક્ષરબ્રહ્મ પાદકમલં ગુણાતીતાનન્દનમ્ ॥

**Sākshād Aksharadhāma divya paramam, sevāratam murtimān,
Sarvādhāra sadā sva-roma vivare, brahmānda-koti-dharam |
Bhakti dhyāna kathā sadaiva karanam, brahma-sthiti-dāyakam,
Vande Aksharabrahma pāda-kamalam, Gunātītānandanam ||**

He who is the divine, supreme abode, Akshardham; and engaged in seva through his personified form [in Akshardham].

He who is the support of all creation and forever beholds millions of universes in each of his pores.

He who continuously engages in devotion, meditation and spiritual discourses; and elevates one to the brahmic state.

I bow at the lotus-like feet of that Aksharabrahma, Gunatitanand [Swami].

શ્રીમન્ નિર્ગુણ મૂર્તિ સુંદર તનુ, અધ્યાત્મ-વાર્તારતમ્,
દેહાતીત દશા અખંડ-ભજનં, શાન્તં ક્ષમાસાગરમ્ ।
આજ્ઞા-પાલન-તત્પરં ગુણગ્રાહી, નિર્દોષમૂર્તિ સ્વયમ્,
વન્દે પ્રાગજીભક્ત-પાદકમલં, બ્રહ્મસ્વરૂપં ગુરુમ્ ॥

**Shriman-nirguna-murti sundara tanu, adhyātma-vārtā-ratam,
Dehātita dashā akhanda bhajanam, shāntam kshamā-sāgaram |
Āgnā-pālana-tatparam guna-grahi, nirdosha-murti swayam,
Vande Prāgaji-Bhakta-pāda-kamalam, brahmaswarupam gurum ||**

He whose resplendent murti is [full of virtues and] devoid of all mayik qualities; whose form is attractive; and who is engrossed in spiritual talks.

He who is beyond the body and continuously absorbed in devotion; calm and an ocean of forgiveness.

He who instantly complies with all commands; imbibes the virtues of others; and is himself totally free of flaws.

I bow at the lotus-like feet of that Brahmaswarup guru, Pragji Bhakta [Bhagatji Maharaj].

શુદ્ધોપાસન મન્દિરં સુરચનમ્, સિધ્ધાન્ત-રક્ષાપરમ્,
સંસ્થા-સ્થાપન દિવ્ય-કાર્ય-કરણં સેવામયં જીવનમ્ ।
નિષ્ઠા નિર્ભયતા સુકષ્ઠસહનં, ધૈર્યં ક્ષમાધારણમ્,
શાસ્ત્રી યજ્ઞપુરુષદાસ-ચરણં, વન્દે પ્રતાપી ગુરુમ્ ॥

**Shuddhopāsana mandiram surachanam, siddhānta-rakshāparam,
Sansthā-sthāpana divya-kārya-karanam, sevā-mayam jivanam |
Nishthā nirbhayatā sukashta-sahanam, dhairyam kshamā-dhāranam,
Shāstri Yagnapurushadāsa-charanam, vande pratāpi gurum ||**

He who created grand mandirs dedicated to the pure upasana, preserving the doctrine [of Akshar-Purushottam as revealed by Bhagwān Swaminarayan].

He who established the [BAPS] Sanstha and accomplished divine works; and whose life is dedicated to seva.

He who possesses faith, is fearless and tolerates great hardships; is ever-patient and forgiving.

I bow at the feet of that all-powerful guru, Shastri Yagnapurushdas [Shastriji Maharaj].

વાણી અમૃતપૂર્ણા હર્ષકરણી, સંજીવની માધુરી,
દિવ્યં દષ્ટિપ્રદાન દિવ્ય હસનં, દિવ્યં શુભં કીર્તનમ્ ।
બ્રહ્માનંદ પ્રસન્ન સ્નેહરસિતં, દિવ્યં કૃપાવર્ષણમ્
યોગીજી ગુરુ જ્ઞાનજીવન પદે, ભાવે સદા વન્દનમ્ ॥

**Vāni amruta-purna harsha-karani, sanjivani mādhuri,
Divyam drushthi-pradāna divya hasanam, divyam shubham kirtanam |
Brahmānanda prasanna sneha-rasitam, divyam krupā-varshanam,
Yogiji guru Gnānajivana pade, bhāve sadā vandanam ||**

He whose speech is full of nectar, gives joy, is life-giving and is sweet.

He who bestows all with a divine outlook, has a divine laugh; whose devotion is divine and auspicious.

He who is absorbed in the bliss of God, is content, is full of affection and showers divine grace.

I forever lovingly bow at the feet of that guru Yogiji [Maharaj], Jnanjivan[das].

વિશ્વે વૈદિક ધર્મ મર્મ મહિમા સત્સંગ વિસ્તારકમ્,
વાત્સલ્યં કરુણા અહો જનજને, આકર્ષણમ્ અદ્ભુતમ્ ।
દાસત્વં ગુરુભક્તિ નિત્ય ભજનં, સંવાદિતા સાધુતા,
નારાયણસ્વરૂપ સ્વામી પ્રમુખં વન્દે ગુરું મુક્તિદમ્ ॥

**Vishve vaidika dharma marma mahimā, satsanga vistārakam,
Vātsalyam karunā aho jana-jane, ākarshanam adbhutam |
Dāsatvam guru-bhakti nitya bhajanam, samvādītā sādhitā,
Nārāyanaswarupa Swāmi Pramukham, vande gurum muktidam ||**

He who spreads the glory of the essence of Vedic dharma and Satsang throughout the world.

He who has affection and compassion [for all beings], and to whom people are extraordinarily drawn.

He who is humble, devoted to his gurus and always absorbed in devotion; he who engages in harmonious dialogue with everyone and is saintly.

I bow to that guru who grants moksha, Narayanswarup[das], also known as Pramukh Swami [Maharaj].

દિવ્યં સૌમ્યમુખારવિન્દ સરલં નેત્રે અમીવર્ષણમ્
નિર્દોષં મહિમામયં સુહૃદયં, શાન્તં સમં નિશ્ચલમ્
નિર્માનં મૂઢુ દિવ્યભાવ સતતં વાણી શુભા નિર્મલા
વન્દે કેશવજીવનં મમ ગુરું સ્વામી મહન્તં સદા

સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ સ્વામિનારાયણ...

**Divyam saumya-mukhāravinda saralam, netre ami-varshanam,
Nirdosham mahimā-mayam suhrudayam, shāntam samam nishchalam |
Nirmānam mrudu divyabhāva satatam, vāni shubhā nirmalā,
Vande Keshavajivanam mama gurum, Swāmi Mahantam sadā ||**

Swāminārāyan Swāminārāyan Swāminārāyan Swāminārāyan...

He whose lotus-like face is divine and serene; who is considerate; and whose eyes shower the nectar of compassion.

He who is flawless, contemplates on the glory of God and guru, and is kind-hearted; calm, equipoised and steadfast.

He who is humble, gentle and constantly sees divinity in all; whose words are beneficial and pure.

I forever bow to my guru, Keshavjivan[das], Mahant Swami [Maharaj].

Swāminārāyan Swāminārāyan Swāminārāyan Swāminārāyan...

Shayan Pad

- 9 પોઢે પ્રભુ સકલ મુનિકે શ્યામ;
સ્વામિનારાયણ દિવ્ય મૂર્તિ, સંતનકે વિશ્રામ... ટેક

Podhe Prabhu sakal munike Shyām
Swāminārāyan divya murti, santanke vishram...Podhe...0

Maharaj, the God of all sadhus, now sleeps.
Swaminarayan's divine murti is the refuge of all sadhus...0

અક્ષર પર આનંદઘન પ્રભુ, કિયો હે ભૂપર ઠામ;
જેહી મિલત જન તરત માયા, લહત અક્ષરધામ... પોઢે ૧

Akshar par ānand-ghan Prabhu, kiyo he bhupar thām;
Jehi milat jan tarat māyā, lahat Akshardhām...Podhe...1

Maharaj, who is above Akshar and full of bliss, has taken residence upon this earth.
Anyone who finds him overcomes māyā and attains Akshardham...1

શારદ શેષ મહેશ મહામુનિ, જપત જેહી ગુણનામ;
જાસ પદરજ શીશ ધરી ધરી, હોત જન નિષ્કામ... પોઢે ૨

Shārād Shesh Mahesh mahāmuni, japat jehi gunanām;
Jās padraj shish dhari dhari, hot jan nishkām...Podhe...2

Lakshmi, Shesh, Mahesh and great munis chant his virtuous name.
Those people who place the dust from his feet on their heads, become free from desires...2

પ્રેમકે પર્યંક પર પ્રભુ, કરત સુખ આરામ;
મુક્તાનંદ નિજ ચરણ ઢિંગ ગુન, ગાવત આઠું જામ... પોઢે ૩

**Premke paryank par Prabhu, karat sukh ārām;
Muktānand nij charan dhig guna, gāvat āthu jāṁ...Podhe...3**

*God peacefully rests on a bed made of love.
Sitting near God's feet, Muktanand [Swami] sings his virtues 24 hours a day...3*

Shloks

10 શ્રીમત્સદ્ગુણ શાલિનં ચિદચિદિ વ્યાપ્તં ચ દિવ્યાકૃતિં
જીવેશાક્ષર મુક્તકોટિ સુખદં નૈકાવતારાધિપમ્ ।
જ્ઞેયં શ્રી પુરુષોત્તમં મુનિવરૈ વેદાદિકીર્ત્યમ્ વિભું
તમ્મૂલાક્ષર-યુક્તમેવ સહજાનંદં ચ વન્દે સદા ॥

**Shrimat-sadguna shālinam chidachidi vyāptam cha divyākṛtim
Jiveshākshara-mukta-koti sukhadam naikāvatārādhipam ।
Gneyam Shri-Purushottamam munivarair vedādi-kīrtyam vibhum
Tam-mulākshara-yuktam-eva Sahajānandam cha vande sadā ॥**

*He who is adorned with eternal virtues; who is all-pervasive; whose form is divine;
He who endows jivas, ishvars, and infinite muktas with bliss;
who is the cause of all avatars;
He whose glory is sung in the Vedas;
who is worthy of being known by even the great munis;
To that Sahajanand [Swami], along with Mul Akshar [Gunatitanand Swami], I forever bow.*

ॐ સહનાવવતુ સહ નૌ ભુનક્તુ સહ વીર્ય કરવાવહૈ ।
તેજસ્વીનાવધીતમસ્તુ મા વિદ્વિષાવહૈ ।
ૐ શાન્તિઃ શાન્તિઃ શાન્તિઃ ।

Aum saha nāvavatu, saha nau bhunaktu, saha viryam karavāvahai ।
Tejasvinā-vadhi-tamastu, mā vidvishāvahai ।
Aum shāntiḥ shāntiḥ shāntiḥ ।

May God protect us together. May we learn together and work together.
May we progress together. May we become enlightened together.
May we never quarrel with each other.
Let there be peace, peace, peace.

ગુણાતીતોક્ષરં બ્રહ્મ ભગવાન્ પુરુષોત્તમઃ ।
જનો જાનન્નિદં સત્યં મુચ્યતે ભવ-બંધનાત્ ॥

Gunātītoksharam Brahma Bhagwān Purushottamaha ।
Jano jānann-idam satyam muchyate bhava-bandhanāt ॥

Gunatitanand Swami is Aksharbrahma; Sahajanand Swami is Purushottam Bhagwān.
Whosoever understands this truth shall be liberated from the cycle of births and deaths.

MODULE 2: PRĀPTINO VICHĀR

(Thinking About What We Have Attained)

Understanding Prāpti

- 1 ભગવાનને સાધુના મહિમાની વાતું નિરંતર કરવી ને સાંભળવી. ને મહારાજ તો પોતાનું અક્ષરધામ ને પાર્શદ ને પોતાનું સમગ્ર ઐશ્વર્ય તે લઈને આંહી પધાર્યા છે. તે એવા ને એવા જ છે. ને દેહ મૂકીને જેને પામવા છે, તે આજ દેહ છતાં મળ્યા છે, કંઈ બાકી નથી; ને એમ ન સમજાય તેથી જીવમાં દુર્બળતા રહે છે, ને એમ સમજાય ત્યારે કોઈ દિવસ જીવમાં દુર્બળતા મનાય જ નહિ; ને જીવ બીજી રીતનો થઈ જાય છે.

Bhagwān ne Sādhunā mahimāni vātu nirantar karvi ne sām̐bhalvi. Ne Mahārāj to potānu Akshardhām ne pārshad ne potānu samagra aishwarya te laine āhi padhāryā chhe. Te evā ne evā ja chhe. Ne deh mukine jene pām̐vā chhe, te āj deh chhatā malyā chhe, kāi bāki nathi; ne em na samjāy tethi jivmā durbaltā rahe chhe, ne em samjāy tyāre koi divas jivmā durbaltā manāya ja nahi; ne jiva biji ritno thai jāy chhe.

One should continuously engage in delivering and listening to talks on the glory of God and his Sadhu. Maharaj has come here [to earth] with his Akshardham, pārshads and all his powers. He is exactly the same [today]. He whom we wish to attain after death, we have attained during this life; there is nothing more left to attain. If this truth is not understood properly, the jiva remains weak. Once this is understood, the jiva will no longer consider itself weak and will acquire a different mettle.

(Swamini Vat: 1/1)

Benefits of Prāptino Vichār

- 2 જે ભક્ત છે તેની મતિમાં એમ રહ્યું છે જે, ‘મારું કલ્યાણ તો થઈ રહ્યું છે...અને જે ભગવાનના દાસ થયા છે તેને તો કંઈ કરવું રહ્યું નથી. એનાં દર્શને કરીને તો બીજા જીવનું કલ્યાણ થાય છે, તો એનું કલ્યાણ થાય એમાં શું કહેવું?’

Je bhakta chhe teni matimā em rahyu chhe je, ‘Māru kalyān to thai rahyu chhe... Ane je Bhagwānnā dās thayā chhe tene to kāi karvu rahyu nathi. Enā darshane karine to bijā jivnu kalyān thāy chhe, to enu kalyān thāy emā shu kahevu?

A devotee who realizes in his mind, ‘My liberation is guaranteed...a person who is a servant of God has nothing left to do. In fact, other jivas attain liberation by his darshan, so what is surprising about he himself attaining liberation?’

(Vachanamrut: Gadhada I 14)

- 3 તે સંત ને પરમેશ્વર જ્યાં વિરાજમાન છે ત્યાં જ એ સર્વે ધામ છે અને એ સંત ભેળો મારો નિવાસ થયો છે તે મારું અતિ બહુ ભાગ્ય છે. એવી રીતે સમજે તો આઠે પહોર આશ્ચર્ય સરખું રહે અને આઠે પહોર આનંદના સમુદ્રમાં ઝીલતો રહે.

Te Sant ne Parmeshwar jyā virājmān chhe tyā ja e sarve dhām chhe ane e sant bhelo māro nivās thayo chhe te māru ati badu bhāgya chhe. Evi rite samje to āthe pahor āshcharya sarkhu rahe ane āthe pahor ānandnā samudramā jhilato rahe.

In fact, all of those abodes are present wherever God and these sadhus reside. Therefore, I am extremely fortunate in that I am able to stay in the presence of these sadhus.’ If he understands this, then he will experience awe all day and night and will sway in an ocean of bliss throughout the day.

(Vachanamrut: Gadhada I 78)

Rare Attainment

- 4 કરોડ રૂપિયા ખરચતાં પણ આવા સાધુ મળે નહિ ને કરોડ રૂપિયા દેતાં પણ આ વાતું મળે નહિ ને કરોડ રૂપિયા આપતાં પણ મનુષ્યદેહ મળે નહિ; ને આપણે પણ કરોડ જન્મ ધર્યા છે, પણ કોઈ વખત આવો જોગ મળ્યો નથી. નીકર શું કરવા દેહ ધરવો પડે?

Karod rupiyā kharachtā pan āvā Sādhū male nahi ne karod rupiyā detā pan ā vātu male nahi ne karod rupiyā āptā pan manushya deh male nahi; ne āpane pan karod janma dharyā chhe, pan koi vakhat āvo jog malyo nathi. Nikar shu karvā deh dharvo pade?

Even by spending tens of millions of rupees, such a Sadhu [Satpurush] is unattainable. Even by donating tens of millions of rupees, such spiritual talks are unattainable. Even by paying tens of millions of rupees, this human body cannot be attained. Also, we too, have taken tens of millions of births, but never have we had this attainment. Otherwise why would we have to take birth?

(Swamini Vat: 1/19)

- 5 કોટિ તપ કરીને, કોટિ જપ કરીને, કોટી વ્રત કરીને, કોટિ દાન કરીને ને કોટિ યજ્ઞ કરીને પણ જે ભગવાનને ને સાધુને પામવા હતા તે આજ આપણને મળ્યા છે.

Koti tap karine, koti jap karine, koti vrat karine, koti dān karine ne koti yagna karine pan je Bhagwāne ne sādhone pāmvā hatā te āj āpane malyā chhe.

The God and Sadhu that we wanted to attain through endless austerities, chanting the name of God tens of millions of times, observances, donations and sacrifices; that we have attained today.

(Swamini Vat: 1/294)

Krutārthpanu (Fulfillment)

- 6 ભાગ્ય જાગ્યાં રે આજ જાણવાં, કોટિ થયાં કલ્યાણ;
ઉધારો ન રહ્યો એહનો, પામ્યા પ્રભુ પ્રગટ પ્રમાણ.. ૧

કોણ જાણે આ કેમ થયું, આવ્યું અણચિંતવ્યું સુખ;
ઢાળો અલૌકિક ઢળી ગયો, મળ્યા હરિ મુખોમુખ... ૧૦

ધન્ય ધન્ય અવસર આજનો, જેમાં મળિયા મહારાજ;
નિષ્કુળાનંદ ડંકો જીતનો, વાગી ગયો છે આજ... ૧૧

**Bhāgya jāgyā re āj jānvā, koti thayā kalyān;
Udhāro na rahyo ehano, pāmyā Prabhu pragat pramān...1**

**Kon jāne ā kem thayu, āvyu anachintavyu sukh;
Dhālo alaukik dhali gayo, malyā Hari mukhomukh...10**

**Dhanya dhanya avsar ājno, jemā maliyā Mahārāj;
Nishkulānand danko jitno, vāgi gayo chhe āj...11**

*Today, my good fortune has come to fruition. Infinite souls have been liberated.
There is no debt regarding my liberation. I have attained the manifest form of
Bhagwān...1*

*Who knows how this has happened? I have attained happiness beyond imagination.
Divine bliss flows over me; I have met Bhagwān in person face-to-face...10*

*Today is indeed a great occasion as I have met [Shriji] Maharaj.
Nishkulanand says that the bell of victory is resounding today in all its glory!...11*

(Kirtan: Bhāgya jāgyā re – Nishkulanand Swami)

7 કર્તાડયં સર્વહર્તાડયં સર્વોપરિ નિયામકઃ ।
પ્રત્યક્ષમિહ લબ્ધો મે સ્વામિનારાયણો હરિઃ ॥૧૪૭॥

અત એવાડસ્મિ ધન્યોહં પરમભાગ્યવાનહમ્ ।
કૃતાર્થશ્ચૈવ નિઃશંકો નિશ્ચિન્તોડસ્મિ સદા સુખી ॥૧૪૮॥

આ સ્વામિનારાયણ ભગવાન સર્વકર્તાહર્તા છે, સર્વોપરી છે, નિયામક છે. તેઓ મને અહીં પ્રત્યક્ષ મળ્યા છે. આથી જ હું ધન્ય છું, પરમ ભાગ્યશાળી છું, કૃતાર્થ છું, નિઃશંક છું, નિશ્ચિત છું અને સદા સુખી છું.

**Kartā'yam sarva-hartā'yam sarvopari niyāmakaha ।
Pratyaksham iha labdho me Swāminārāyaṇo Harihi ॥147॥**

**Ata evā'smi dhanyo'ham parama-bhāgyavān aham I
Krutārthash-chaiva nihshanko nishchinto'smi sadā sukhī II148II**

**Ā Swāminārāyan Bhagwān sarva-kartā-hartā chhe, sarvopari chhe, niyāmak
chhe. Teo mane ahi pratyaksh malyā chhe. Āthi ja hu dhanya chhu, param
bhāgyashālī chhu, krutārth chhu, nihshank chhu, nishchint chhu ane sadā
sukhi chhu.**

*Swaminarayan Bhagwān is the all-doer, supreme entity and controller. I have his
association here in person. For this very reason, I am joyous, greatly fortunate, fulfilled,
without doubts and worries, and forever blissful.*

(Satsang Diksha: Shlok 147-148)

Performing Prāptino Vichār

- 8** માનો મળી છે મોટી વાત, હાથ આવી તે મ હારજો રે;
કરી જતન દિવસ રાત, સૂતાં બેઠાં સંભારજો રે... ૧
- આજ પામ્યા છો આનંદ, વામ્યા દારુણ દુઃખને રે;
એમ કહે નિષ્કુળાનંદ, રખે મૂકતા એવા સુખને રે... ૪

**Māno mali chhe moti vāt, hāth āvi te ma hārjo re;
Kari jatan divas rāt, sutā bethā sambhārjo re...1**

**Āj pāmyā chho ānand, vāmyā dārun dukhne re;
Em kahe Nishkulānand, rakhe muktā evā sukhne re...4**

*Believe that you have achieved the most extraordinary attainment. It is right in your
hands, so do not lose it.*

*Safeguard it day and night. Remember it while sleeping or sitting down... 1
Today, you have attained bliss and terrible misery has diminished.
Nishkulanand says that do not let go of this happiness...4*

(Kirtan: Mano mali chhe moti vāt – Nishkulanand Swami)

- 9 મહાપ્રભુનો મહિમા વિચારે, તે પ્રાપ્તિ જો જીવ અમૂલ્ય ધારે;
ઉત્સાહ તેના ઉરમાં ન માય, તેના થકી શું ન કરી શકાય?..

**Mahāprabhuno mahimā vichāre, te prāpti jo jiva amulya dhāre;
Utsāh tenā urmā na māy, tenā thaki shu na kari shakāy?...29**

One who thinks of the greatness of Bhagwān (and the Sant), only holds onto that invaluable attainment. One's inner excitement cannot be contained. Due to that attainment, what can one not do?

(Harililamrut: 5.28.29)

10 પ્રસંગ: ૧૧/૭/૨૦૨૦

પરોઢે ૩ વાગ્યે, પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ પથારીમાંથી ઉઠ્યા ને બાથરૂમમાં પ્રવેશ્યા.

આગલી રાત્રે સંતોએ સફેદ બોર્ડ ઉપર બ્લૂ માર્કર વડે સંદેશ લખી બાથરૂમના દીવાલ પર લગાડેલ હતો. એમાં લખેલ હતું કે, “પક્ષીઓનો ગમે તેવો આગલો દિવસ ગયો હોય પણ નવા દિવસની શુરૂઆત ગીતો ગાઈને કરે છે.” આ વાંચ્યા બાદ સ્વામીશ્રીએ કેસરી માર્કર વડે એમાં ઉમેર્યું, “તેમ જ સત્સંગી માત્રે પોતાને જે મહારાજ-સ્વામી અને સત્પુરુષની જે ‘પ્રાપ્તિ’ થઈ છે, તેનાથી પોતાના શુભ દિવસની શરૂઆત કરવી.”

Prasang: 11 July 2020

At 3am on 11 July 2020, Mahant Swami Maharaj had got up from his bed and entered his bathroom. Earlier that night, the attendant sadhus had written a message in English on a whiteboard with a blue marker that was attached to the bathroom wall. It read, “No matter what yesterday was like, birds always start the new day with a song.”

After having read this, Swamishri used an orange marker and added, “Tema ja satsangi mātṛe potāne je Mahārāj, Swāmi ane Satpurushni je ‘prāpti’ thai chhe, tenāthi potānā shubh divasni sharuāt karvi.”

(In the same way, for satsangis, we have attained Maharaj, Swami and the Satpurush. Therefore, begin your day with the thought of this attainment.)

MODULE 3: RĀJIPO

(The Thought of Pleasing Bhagwān and the Satpurush)

Benefits of Rājipo

- 1 અતિશય જે મોટાપુરુષ હોય તેનો જે ઉપર રાજીપો થાય તેના ગમે તેવા મલિન સંસ્કાર હોય તો નાશ પામે અને મોટાપુરુષનો રાજીપો થયો હોય તો રાંક હોય તે રાજા થાય અને ગમે તેવાં ભૂંડાં પ્રારબ્ધ હોય તો રૂડાં થાય અને ગમે તેવું તેને માથે વિઘ્ન આવનારું હોય તે નાશ થઈ જાય.

Atishay je Motā Purush hoy teno je upar rājipo thāy tenā game tevā malin sanskāḥ hoy to nāsh pāme ane Motā Purushno rājipo thayo hoy to rank hoy te rājā thāy ane game tevā bhundā prārabdha hoy to rudā thāy ane game tevu tene mātthe vighna āvnāru hoy te nāsh thai jāy.

If the extremely great Purush becomes pleased upon a person, then regardless of how unfavourable the person's sanskars may be, they are all destroyed. Moreover, if the great Purush is pleased, a beggar can become a king; regardless of how unfavourable a person's prārabdha may be, it becomes favourable; and regardless of how disastrous a misfortune one is to face, it is avoided.

(Vachanamrut: Gadhada I 58)

- 2 ભગવાન ને ભગવાનના ભક્ત રાજી થાય એવું કર્મ કરે તો આને આ દેહે પરમ પદ પામ્યા જેવું સુખ ભોગવે.

Bhagwān ne Bhagwānnā bhakta rāji thāy evu karma kare to āne ā dehe param pad pāmyā jevu sukh bhogve.

If one performs a karma by which God and his Bhakta are pleased, then, in this very body, one will enjoy bliss similar to that of attaining the highest state of enlightenment.

(Vachanamrut: Gadhada II 45)

- 3 મોટાનો રાજીપો હોય તેના અંતરમાં સુખ વર્ત્યા કરે ને દેહમાં તો સુખ-દુઃખ આવે, તેનો તો નિર્ધાર નહિ, બાકી તેને દિન-દિન પ્રત્યે શ્રદ્ધા વૃદ્ધિ પામતી જાય, ને દહાડે દહાડે વધતો જાય, એમ વર્તે ત્યારે એમ જાણવું જે, ‘મોટા રાજી છે.’

Motāno rājipo hoy tenā antarmā sukh vartyā kare ne dehmā to sukh-dukh āve, teno to nirdhār nahi, bāki tene din-din pratye shraddhā vruddhi pāmti jāy, ne dahāde dahāde vadhto jāy, em varte tyāre em jānvu je, ‘Motā rāji chhe.’

If one has the blessings of the great Sadhu [Satpurush], inner happiness prevails. The body may experience both happiness and misery, there is no certainty about that. However, one whose faith increases daily and who progresses daily should understand that the great Sadhu is pleased.

(Swamini Vat: 2/176)

What leads to Rājipo?

- 4 જેને ભગવાનને રાજી કરવા હોય તેને તો દેહના સુખને ઇચ્છવું નહીં અને દર્શનનો પણ લોભ રાખવો નહીં ને ભગવાન જેમ કહે તેમ કરવું; એ જ ભગવાનને રાજી થયાનું સાધન છે.

Jene Bhagwāne rāji karvā hoy tene to dehnā sukhne ichchhu nahi ane darshanno pan lobh rākhvo nahi ne Bhagwān jem kahe tem karvu; e ja Bhagwāne rāji thayānu sādhan chhe.

A person who wants to please God should not wish for bodily comforts. One should not even crave for the darshan of God. In fact, to do exactly as God commands is the only means to please God.

(Vachanamrut: Gadhada I 78)

- 5 જીવને ભગવાનને રાજી કર્યાનો ઉપાય તો મન-કર્મ-વચને ભગવાનના ભક્તની સેવા કરવી એ જ છે.

Jivne Bhagwānne rāji karyāno upāy to man-karma-vachane Bhagwānnā bhaktani sevā karvi, e ja chhe.

The only method for a person to please God is to serve devotees of God by thought, word and deed.

(Vachanamrut: Gadhada II 28)

- 6 એક તો ભગવાનની આજ્ઞા પાળવી અને બીજું સંતનું સ્વરૂપ સમજવું અને ત્રીજું ભગવાનનું સ્વરૂપ સમજવું, એ ત્રણ વાતમાં ભગવાન રાજી, રાજી ને રાજી છે; ને તેને ધન્ય છે, ધન્ય છે ને ધન્ય છે. એ ત્રણ વાત રાખવી.

Ek to Bhagwānni āgnā pālvi ane biju Santnu swarup samajvu ane triju Bhagwānnu swarup samajvu, e tran vātmā Bhagwān rāji, rāji ne rāji chhe; ne tene dhanya chhe, dhanya chhe ne dhanya chhe. E tran vāt rākhvi.

Three things really please God. First, following his wishes; second, understanding the Sadhu's form [Satpurush]; and third, understanding the form of God. Such a person is to be truly, truly, truly commended. Therefore, adopt these three methods.

(Swamini Vat: 1/165)

Performing Rājipāno Vichār

- 7 કરીએ રાજી ઘનશ્યામ રે, સંતો કરીએ રાજી ઘનશ્યામ;
તો સરે સરવે કામ રે, સંતો કરીએ રાજી ઘનશ્યામ... ટેક
મરજી જોઈ મહારાજના મનની, એમ રહીએ આદું જામ;
જે ન ગમે જગદીશને જાણો, તેનું ન પૂછીએ નામ રે... સંતો ૧

**Karie rāji Ghanshyām re santo, karie rāji Ghanshyām;
To sare sarve kām re santo, karie rāji Ghanshyām...
Marji joi Mahārājnā manni, ema rahie āthu jān;
Je na game Jagdishne jāno, tenu na puchhie nām re santo...1**

*We should please God, oh sadhus, we should please God.
Then, all of our goals will be fulfilled...
We should live according to the wishes of [Shriji] Maharaj.
If there is anything God does not like, we should not even ask about it (i.e. avoid doing it)...1*

(Kirtan: Karie rāji Ghanshyām re santo – Nishkulanand Swami)

8 મનગમતું મેલી કરીને, મત મોટાનો મન ધારિયે ।
પ્રસન્ન કરવા છે પ્રાણપતિને, એટલું તો જરૂર વિચારિયે ॥૭॥

**Mangamtu meli karine, mat motāno man dhāriye
Prasanna karvā chhe Prānapatine, etlu to jarur vichāriye**

*Reject the wishes of the mind, while keeping the wish of the Satpurush in mind.
Definitely think of pleasing our life-force (Bhagwān).*

(Sākhī by Nishkulanand Swami)

9 એવં પ્રાપ્તેર્મહિમ્નશ્ચ પ્રત્યહં પરિચિન્તનમ્ ।
પ્રભોઃ પ્રસન્નતાયાશ્ચ કાર્યં સ્થિરેણ ચેતસા ॥૧૪૯॥

રીતે પરમાત્માની દિવ્ય પ્રાપ્તિનું, મહિમાનું તથા તેમની પ્રસન્નતાનું ચિંતન દરરોજ સ્થિર ચિત્તે કરવું.

**Evam prāpter mahimnash-cha pratyaham pari-chintanam ।
Prabhoh prasannatāyāsh-cha kāryam sthireṇa chetasā ॥149॥**

*Ā rite Paramātmāni divya prāptinu, mahimānu tathā temni prasannatānu
chintan darroj sthir-chitte karvu.*

*In this way, with a composed mind, one should reflect daily on one's divine attainment of
Paramatma, his greatness and [attaining] his pleasure.*

(Satsang Diksha: Shlok 149)

10 પ્રસંગ: ૧૯૮૬, સારંગપુર (સંતો સાથે પ્રશ્નોત્તરી)

પ્રશ્ન: ૫૦ વર્ષ પૂર્વે, જ્યારથી તમને દીક્ષા પ્રાપ્ત થઈ ત્યારથી તમે અસાધારણ ગતિએ આધ્યાત્મિક રીતે પ્રગતિ કરી રહ્યા છો અને હવે તમે વિશ્વભરમાં લાખો લોકોના ગુરુ છો. વાસ્તવમાં તમે અખંડ દિવ્ય છો, બ્રહ્મસ્વરૂપ સંત છો, છતાં પણ દુન્યવી દ્રષ્ટિએ પૃથ્વી પર પધાર્યા છો, તો તમારી આધ્યાત્મિક પ્રગતિનું રહસ્ય શું છે?

પ.પૂ. પ્રમુખસ્વામી મહારાજ: “આધ્યાત્મિક પ્રગતિની માત્ર એક જ મૂળભૂત ચાવી છે - ગુરુને પ્રસન્ન કરવા માટેનો દૃઢ નિશ્ચય. શાસ્ત્રીજી મહારાજ બ્રહ્મસ્વરૂપ ગુરુ હતા. મેં મારું જીવન સ્વાભાવિક રીતે તેમની રુચિ પ્રમાણે જ જીવ્યું છે, આ રીતે હું આગળ વધ્યો. ભગતજી મહારાજ શાસ્ત્રીજી મહારાજ અને યોગીજી મહારાજે તેમના ગુરુઓને રાજી કરી ને અને તેમની કૃપા અને આશીર્વાદથી જ આવી ઉચ્ચ આધ્યાત્મિક સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરી હતી. આમ તો કેવળ પોતે કરેલા પ્રયત્નો અથવા બુદ્ધિમત્તા કે વિદ્વતા દ્વારા આટલી મોટી સ્થિતિ પ્રાપ્ત કરવી અશક્ય છે!”

પ્રશ્ન: એકવાર તમે વઢવાણમાં શાસ્ત્રીજી મહારાજ સાથે હતા. શાસ્ત્રીજી મહારાજ પધરામણીમાં ગયા હતા. તમે રસોઈનું કામ પૂર્ણ થતા શાસ્ત્રીજી મહારાજના દર્શન કરવા પધરામણી સ્થળે જવાનું નક્કી કર્યું. તે સમયે ભારતમાં ઉનાળાની પરાકાષ્ઠા હતી. ભોગાવો નદી જે તમારે પાર કરવાની હતી, તે સુકાઈ ગઈ હતી અને તેની રેતી તડકાને કારણે ગરમ થઈ રહી હતી. તમારી પાસે પગરખાં નહોતા અને છતાં પણ તમે નદીના પટ પર રેતીમાં કેટલાક માઈલ ચાલવાની હિંમત કરી. આટલું બધું તમે શા માટે કર્યું?

પ.પૂ. પ્રમુખસ્વામી મહારાજ: “જ્યારે હું સાધુ બન્યો ત્યારે મેં હંમેશા એક લક્ષ્ય સ્પષ્ટ રાખ્યું હતું કે શાસ્ત્રીજી મહારાજને રાજી કરવા! અને આ હાંસલ કરવા માટે હું તમામ મુશ્કેલીઓ અને પ્રતિકૂળ પરિસ્થિતિઓને સહન કરવા અને અવરોધ સામે લડવા માટે તૈયાર હતો. જો તમે ગુરુને પ્રસન્ન કરવા માટે તલપાપડ હોવ તો તમે પીડા અને અગવડતા પ્રત્યે તદ્દન ઉદાસીન બનો છો. પરમહંસો પર નિર્દયતાથી અત્યાચાર ગુજારવામાં આવ્યા હતા અને ભારે શારીરિક કષ્ટોનો સામનો કરવો પડ્યો હતો, તેમ છતાં મહારાજને પ્રસન્ન કરવાની તેમની ભાવના ક્યારેય ઓછી થઈ ન હતી. તેઓ તેમના શરીર અથવા તેની જરૂરિયાતોને અવગણીને, આગળ વધ્યા. તેથી જેઓ ભગવાન અને તેમના ભગવાનના ધારક સંતના આશીર્વાદ ઈચ્છે છે, તેઓએ યાદ રાખવું જોઈએ કે મૂંઝવણ, દુઃખ, હતાશા

વગેરે જીવનનો એક ભાગ છે. ગુરુને પ્રસન્ન કરવાનો ધ્યેય આવી કસોટીઓથી વિચલિત ન થવો જોઈએ.”

Prasang: 1986, Sarangpur (Q & A with Sadhus)

Q. Ever since your initiation 50 years ago, you have progressed spiritually at an exceptional pace and are now the guru of millions worldwide. In fact, you're eternally divine, a God-realized Sadhu, yet coming down to worldly terms what is the secret of your spiritual progress?

Pramukh Swami Maharaj: There is only one fundamental key to spiritual progress – single-minded determination to please the guru. Shastriji Maharaj was a true guru. I lived my life according to his wishes alone, and naturally, that's how I progressed. Bhagatji Maharaj, Shastriji Maharaj and Yogiji Maharaj attained such lofty spiritual heights through pleasing their gurus and achieving their grace and blessings. Mind you, it is impossible to attain such great heights merely through personal endeavours, or intelligence or scholarliness!

Q. Once you had to meet Shastriji Maharaj in Wadhwan. You decided to walk to your destination because it was quicker. At that time, it was the zenith of the Indian summer. The Bhogavo River which you had to cross was dry and its sand was baking hot because of the scorching sun. You had no shoes and still you dared to walk those few miles on the blistering sand along the riverbed. What made you do it?

Pramukh Swami Maharaj: I had always kept a clear goal in mind when I became a sadhu – to please Shastriji Maharaj! And to achieve this I was prepared to bear and hurdle over all hardships and adverse situations. If you are bent on pleasing the guru, you become totally indifferent to pain and discomfort. The paramhansas were brutally persecuted and faced tremendous physical hardship, yet their spirit to please Maharaj never waned. They forged forward, not sympathizing with their body or its needs. Those who seek the blessings of God and his holy Sadhu should bear in mind that misery, unhappiness, setbacks, etc. are all part of life. The aim of pleasing the guru should not be eclipsed by such trials.

MODULE 4: SĀNKHYA VICHĀR

(Thinking of the Perishable Nature of the World)

Definition of Sāṅkhya Vichār

- 1 સાંખ્ય છે તે તો આંખ છે, ને આંખે કરીને સર્વે દેખાય. દત્તાત્રેય સાંખ્યવાળા ને સુખિયા રહેતા. માટે સાંખ્યવિચાર કરવા માંડે તો આવડે ને ધીરે ધીરે સિદ્ધ થાય. તેમાં સાંખ્ય શું જે, આ લોક, ભોગ, સર્વે ખોટું છે; ને આત્મા છે તે સત્ય છે ને આકાશ સરખો નિર્લેપ છે; ને દેહ, ઇન્દ્રિયું, અંતઃકરણ અસંગી છે.

Sāṅkhya chhe te to āṅkh chhe, ne āṅkhe karine sarve dekhāy. Dattātrey sāṅkhyavālā ne sukhiyā rahetā. Māte sāṅkhya-vichār karvā mande to āvde ne dhire dhire siddha thāy. Temā sāṅkhya shu je, ā lok, bhog, sarve khotu chhe; ne ātmā chhe te satya chhe ne ākāśh sarkho nirlep chhe; ne deh, indriyu, antahkaran asangi chhe.

Sāṅkhya is like the eyes. With the eyes, everything can be seen. Dattatreya practised sāṅkhya and he knew how to be happy. Therefore, if one slowly practises sāṅkhya, it can be attained. So what is sāṅkhya? That this world and objects of pleasure are all false [perishable]; and the ātmā is real and unaffected like the sky, and is not influenced by the body, senses and inner faculties.

(Swamini Vat: 1/279)

- 2 જેમ કડાયામાં કણ ઊછળે છે, ઊંચા નીચા અગ્નિ જવાળે રે;
તેમ જ તનધારી બળે છે, સ્વર્ગ મૃત્યુ ને પાતાળે રે... ૩
માટે સુખ નથી કિયાં માને, પ્રભુજીના પદ પખી રે;
નિષ્કુળાનંદ કે' ભૂલે છે શાને, લે વાત આવી તું લખી રે... ૪

**Jem kadāyāmā kan uchhale chhe, unchā nicha agni jvāle re;
Tema ja tandhāri bale chhe, swarga mrutyu ne pātāle re...3**

**Māte sukh nathi kiya māne, Prabhujinā pad pakhi re;
Nishkulānand ke' bhule chhe shāne, le vāt āvi tu lakhi re...4**

Everyone in Swarga-lok (higher realm), Mrutyu-lok (realm of death – where human birth and ultimate liberation are possible), and Pātāl (lower realms) sizzle just like grains sizzling in a heated pan under a fire...3

Therefore, know that happiness is nowhere but in God's abode. Nishkulanand says that why do you mistake [other abodes to be similar to Akshardham]? Write down my words as I have spoken...4

(Chosath Padi by Nishkulanand Swami)

- 3** સાંખ્યવિચાર કરવા શીખવો. ને સાંખ્ય વિના લોભ, કામ, સ્વાદ, સ્નેહ ને માન એ પાંચ દોષ તથા અધ્યાત્મ, અધિભૂત ને અધિદેવ એ ત્રણ તાપ એ સર્વેનું દુઃખ મટે નહિ. ને સાંખ્ય વિના અરધો સત્સંગ કહેવાય. માટે સુખિયા રહેવાને અર્થે સાંખ્યવિચાર શીખવો.

Sāṅkhya-vichār karvā shikhvo. Ne sāṅkhya vinā lobh, kām, swād, sneh ne mān e pāñch dosh tathā adhyātma, adhibhut ne adhidaiva e tran tāt e sarvenu dukh mate nahi. Ne sāṅkhya vinā ardho satsang kahevāy. Māte sukhiyā rahevāne arthe sāṅkhya-vichār shikhvo.

One should learn how to do sāṅkhya vichār. Without learning the teachings of sāṅkhya, flaws such as greed, lust, taste, attachment and ego, and the three miseries – due to adhyātma (miseries of the mind), adhibhut (physical illness) and adhidaiv [natural disasters, such as floods, famines, earthquakes and plagues] – cannot be removed. Without sāṅkhya, satsang is said to be only half complete. Thus, to remain happy learn the principles of sāṅkhya.

(Swamini Vat: 1/2)

Benefits of Sāṅkhya Vichār

- 4** સારું ખાવામાં, સારું લૂગડાંમાં એ આદિક અનેક વિષય છે, તે સર્વમાં જેવું સારામાં બંધન છે એવું ઊતરતામાં નથી, પણ જીવને જ્યાં સુધી રાગ છે ને જ્ઞાનની કસર હોય ત્યાં સુધી આ વાત સમજાય નહિ ને પદાર્થનો વિચાર આદિ-અંત્યનો કરવો, પણ મધ્યમાં ન જોવું. મધ્યમાં તો મોહ રહ્યો છે, એ અજ્ઞાન છે.

Sāru khāvāmā, sārā lugdāmā e ādik anek vishay chhe, te sarvemā jevu sārāmā bandhan chhe evu utartāmā nathi, pan jivne jyā sudhi rāg chhe ne gnānni kasar hoy tyā sudhi ā vāt samjāy nahi ne padārthno vichār ādi-antanyano karvo, pan madhyamā na jovu. Madhyamā to moh rahyo chhe, e agnān chhe.

There are many types of good food, good clothes and many other such sense pleasures. But the attachment to inferior objects is not as much as for superior objects. However, as long as this jiva has desires to enjoy superior objects and is deficient in spiritual wisdom, this knowledge is not understood. So, think of the origin and end of all objects, but do not see only the middle phase. In the mid-phase there is attachment, and that is ignorance.

(Swamini Vat: 2/106)

Performing Sāṅkhya Vichār

- 5** આ દેહ હાડકાંનો, સ્ત્રીનો દેહ પણ હાડકાંનો ને છોકરાંનો પણ હાડકાંનો, એમાં કાંઈયે માલ નથી. ને ચૂનો એ ધોળી ધૂડ્ય ને આ બીજી અમથી ધૂડ. દેહ ધૂડનો, રૂપિયા ધૂડના, કુટુંબી ધૂડનાં, ખાવું ધૂડનું, ખોરડાં ધૂડનાં એમ છે. ને એમાં જીવ માલ માનીને ચોંટ્યો છે. પણ કાળ ખાઈ જાશે. માટે ભગવાન ભજી લેવા, બાકી બધું ધૂડનું છે.

Ā deh hādkāno, strino deh pan hādkāno ne chhokrāno pan hādkāno, emā kāiye mal nathi. Ne chuno e dholi dhudya ne ā biji amathi dhud. Deh dhudno, rupiyā dhudnā, kutumbi dhudya, khāvu dhulnu, khordā dhudnā em chhe. Ne emā jiva māl mānine chotyō chhe. Pan kāl khāi jāshe. Māte Bhagwān bhaji levā, bāki badhu dhudnu chhe.

This body is made of bones, the wife's body is of bones and even the children's bodies are made of bones. There is no worth at all in any of them. And lime is white dust, while this other is ordinary dust. Also, the body is of dust, money is of dust, family is of dust, food is of dust and homes are of dust. Yet the jiva is still attached to them believing them to be of great value, but kāl will consume them. Therefore, worship God; otherwise, everything else is dust.

(Swamini Vat: 6/191)

- 6 જેમ પાતાળ સુધી પૃથ્વી ફાટી હોય તેને પાણીએ કરીને ભરવા માંડીએ તે ક્યારેય ભરાય નહીં, તેમ ઇન્દ્રિયો છે તેને ક્યારેય વિષય થકી તૃપ્તિ થઈ નથી ને થશે પણ નહીં.

Jem Pātāl sudhi pruthvi fāti hoy tene pānie karine bharvā māndie te kyārey bharāy nahi, tem indriyo chhe tene kyārey vishay thaki trupti thai nathi ne thashe pan nahi.

It is as if the earth has been split down to Pātāl (the lower realms), and we begin to fill it with water – obviously, it can never be filled. Similarly, the indriyas have never become satisfied by the vishays, and they never will be. So, now, one should eradicate one's attachment to the vishays. Furthermore, one should consider the virtues of the sadhu who may speak to one harshly and should not think ill of him.

(Vachanamrut: Gadhadā II 47)

- 7 “સો કરોડ રાખનાં પડીકાં વાળીને પટારામાં ભરી મૂકીએ ને તાળાં દઈ રાખીએ ને જે દિવસ કાંઈક કામ પડે ને કાઢીએ તો કાંઈ સારું નીસરે?” ત્યારે કહ્યું જે, “ના, મહારાજ!” ત્યારે સ્વામી બોલ્યા જે, “મહારાજની મૂર્તિ વિના અને આવા સાધુ વિના પ્રકૃતિપુરુષ સુધી રાખનાં પડીકાં જ છે.”

“So karod rākhnā padikā vāline patārāmā bhari mukie ne tālā dai rākhie ne je divas kāk kām pade ne kādhie to kāk sārū nisare?”

Tyāre kahyu je, “Nā, Mahārāj!”

Tyāre Swāmi bolyā je, “Mahārājni murti vinā ane āvā sādhu vinā Prakṛti-Purush sudhi rākhnā padikā ja chhe.”

“If one fills many trunks with 1000 million packets of ash locked up and keeps them, and if when, some day, one needs them [to pay for something] one takes them out, will something useful come out?”

Then [someone] said, “No, Maharaj.”

Then Swami said, “Without the murti of God and without the Sadhu, all things upto Prakṛti-Purush are packets of ash.”

(Swamini Vat: 3/28)

- 8 કર પ્રભુ સંગાથે દૃઢ પ્રીતડી રે, મરી જાવું મેલીને ધનમાલ;
અંતકાળે સગું નહિ કોઈનું રે... ટેક
સંસ્કારે સંબંધી સર્વે મળ્યાં રે, એ છે જૂઠી માયા કેરી જાળ... અંતકાળે ૧
મારું મારું કરીને ધન મેળવ્યું રે, તેમાં તારું નથી તલભાર... અંતકાળે ૨
સુખ સ્વપ્ના જેવું છે સંસારનું રે, તેને જાતાં ન લાગે વાર... અંતકાળે ૩

**Kar Prabhu sangāthe dradh pritadi re, Mari jāvu meline dhanmāl;
Antakāle sagu nahi koinu re...**

Sanskāre sambandhi sarve malyā re, E chhe juthi mājā keri jāl... Antakāle...1

Māru māru karine dhan melavyu re, Temā tāru nathi talbhār... Antakāle...2

Sukh swapnā jevu chhe sansārnu re, Tene jātā na lāge vār... Antakāle...3

Develop firm love with God. We all die leaving behind our wealth and property. No one is related to anyone at the time of death.

All of the relationships of the body were acquired due to some relationship from past births. These relationships are false and a trap of māyā...1

You gained your wealth with an obsession that everything belongs to you. And you firmly believe that nothing – not even a slight – of your wealth belongs to anyone else...2

The happiness of worldly life is like a dream. That happiness can end instantly...3

(Kirtan: Kar Prabhu sangāthe dradh pritadi re – Devanand Swami)

Benefits of Sāṅkhya Vichār

- 9 પ્રત્યહમનુસન્ધેયા જગતો નાશશીલતા ।
સ્વાત્મનો નિત્યતા ચિન્ત્યા સચ્ચિદાનન્દરૂપતા ॥૧૫૧॥

દરરોજ જગતના નાશવંતપણાનું અનુસંધાન કરવું અને પોતાના આત્માની નિત્યતા તથા સચ્ચિદાનન્દપણાનું ચિંતવન કરવું.

Pratyaham anusandheyā jagato nāsha-shīlatā ।

Svātmano nityatā chintyā sach-chid-ānanda-rūpatā ॥151॥

**Darroj jagatnā nāshvant-panānu anusandhān karvu ane potānā ātmāni
nityatā tathā sacchidānand-panānu chintvan karvu.**

Daily, one should reflect on the impermanent nature of the world and on one's ātmā as eternal and sachchidānand.

(Satsang Diksha: Shlok 151)

10 પ્રસંગ: ૧૩/૬/૨૦૧૭, અમદાવાદથી નવી દિલ્હી

પ.પૂ.મહંતસ્વામી મહારાજ અમદાવાદથી દિલ્હી જવા ૫:૨૩ વાગ્યે વિમાનમાં વિરાજ્યાં. આજે સ્વામીશ્રી સાથે ૩૦ સંતો અને ઘણા હરિભક્તો પણ મુસાફરીમાં જોડાયા હતા.

સ્વામીશ્રીને વિચારતા જોઈને નારાયણમુનિદાસ સ્વામીએ પૂછ્યું: “શાનો વિચાર કરો છો?”

સ્વામીશ્રી: “બ્રહ્માંડનો!”

“એટલે?” નારાયણમુનિ સ્વામીએ પૂછ્યું.

સ્વામીશ્રી: “એકે એક બ્રહ્માંડ નાશવંત છે. ચૌદ લોકને બધું બંડલ છે. શાસ્ત્રીજી મહારાજ, યોગીજી મહારાજ, પ્રમુખસ્વામી મહારાજ મળ્યા એટલે આપણે ધન્ય થઈ ગયા બાકી આ બ્રહ્માંડમાં કોઈ વસ્તુમાં સાર નથી. મહારાજ-સ્વામી આવ્યા તો બ્રહ્માંડ ધન્ય ધન્ય થઈ ગયું.”

Prasang: 13 June 2017, Ahmedabad to New Delhi

Once, Mahant Swami Maharaj sat in a plane at 5:23pm to travel from Ahmedabad to New Delhi. Today, 30 sadhus and many haribhaktas were making this trip with Swamishri.

Seeing Swamishri deep in thought, Narayanmuni Swami asked him, “Shāno vichār karo chho?” (What are you thinking about?)

Swamishri replied, “Brahmāndno.” (The universes)

Narayanmuni Swami asked, “What do you mean Swami?”

Swamishri said, “Eke ek brahmānd nāshvant chhe. Chaud lokne badhu bandal [bundle] chhe. Shastriji Maharaj, Yogiji Maharaj, Pramukh Swami Maharaj malyā etle āpane dhanya thai gayā, baki a brahmāndmā koi vastu sār nathi. Maharaj Swami āvyā to brahmānd dhanya dhanya thai gayu.”

(This brahmānd is perishable. That includes all the 14 loks. Because we have attained Shastriji Maharaj, Yogiji Maharaj and Pramukh Swami Maharaj, we are blessed. Otherwise everything in this universe is meaningless. Because Maharaj and Swami have manifested in this universe, this universe is blessed.)

MODULE 5: GUNA-GRAHAN & SAMBANDHNO MAHIMĀ

(Thinking of the Greatness of Sadhus and Devotees)

Definition of Sambandhno Mahimā

- જ્યારે કોઈ હરિભક્તનો દોષ નજરમાં આવે ત્યારે એમ સમજવું જે, ‘આનો સ્વભાવ તો સત્સંગમાં ન ઘટે તેવો છે તોય પણ એને જો સત્સંગ મળ્યો છે અને એ જો જેવો-તેવો છે તોય પણ સત્સંગમાં પડ્યો છે, તો એનો પૂર્વજન્મનો અથવા આ જન્મનો સંસ્કાર ભારે છે તો આવો સત્સંગ મળ્યો છે,’ એમ સમજીને તેનો પણ અતિશય ગુણ લેવો.

Jyāre koi haribhaktano dosh najarmā āve tyāre em samajvu je, ‘Āno swabhāv to satsangmā na ghatē tevo chhe toy pan ene jo satsang malyo chhe ane e jo jevo-tevo chhe toy pan satsangmā padyo chhe, to eno purvajanmano athvā ā janmano sanskāṛ bhāre chhe to āvo satsang malyo chhe,’ em samjine teno pan atishay guna levo.

When a flaw is noticed in a devotee, one should think, ‘One’s swabhāv is such that it is not suitable in the Satsang fellowship; nevertheless, one has attained satsang. Regardless of what one is like, one has still remained in the Satsang fellowship. Surely, then, one’s sanskārs from past lives or from this very life must be extremely favourable for one to have attained this satsang.’ With this understanding, one should highly appreciate even such a person’s virtues.

(Vachanamrut: Gadhada I 24)

- હેતથી અવગુણ ન આવે. સંબંધનો મહિમા જાણે તો હેત થાય. સ્વામિનારાયણનું એક નામ આખા વરસમાં લે, ‘શાસ્ત્રીજી મહારાજ’ એમ, તો એનો અવગુણ ન લેવો, તો રોજ નામ લેતો હોય તેનો અવગુણ કેમ આવે? આપણું દેખવું, બીજાનું ન દેખવું.

Hetathi avguna na āve. Sambandhno mahimā jāne to het thāy. Swāminārāyannu ek nām ākhā varasmā le, ‘Shastriji Maharaj’ em, to eno avguna na levo, to roj nām leto hoy teno avguna kem āve? Āpanu dekhvu, bijānu na dekhvu.

If one has affection [for devotees], then one will ignore someone’s flaws. If one understands the greatness [of devotees] due to their connection [with Maharaj and Swami], then one develops love for them. If someone says the names ‘Swaminarayan’ and ‘Shastriji Maharaj’ even once in the entire year, one should not look at their flaws. Then how can one take the flaws of those who chant those names every day? Look at your own flaws. Don’t look at the flaws of others.

(Yogi Vani)

૩ ગુણાતીતનો મહિમા સમજવો અને તેના સંબંધવાળાને ઠેબે મારવા એમ ને? ના. ગુણાતીતના સંબંધવાળાની સેવાથી મહારાજ રાજ થાય છે.

Gunātītno mahimā samajvo ane tenā sambandhvālāne thebe mārṇā em ne? Nā. Gunātītnā sambandhvālāni sevāthi Mahārāj rāji thāy chhe.

Are we supposed to just understand the mahimā of the Gunatit Satpurush and reject those who are connected to him? No! Maharaj is pleased by one who does the seva of those associated with the Gunatit Satpurush.

(Yogi Vani)

Benefits of Guna-Grahan

૪ એવી રીતે સંતમાં જેને ગુણ ગ્રહણ કર્યાનો સ્વભાવ હોય તેનો જ સત્સંગમાં દૃઢ પાયો થાય છે, અને જેને સંતમાં ગુણ લીધાનો સ્વભાવ ન હોય તે સત્સંગમાં રહ્યો છે તો પણ એનો દૃઢ પાયો નથી.

Evi rite santmā jene guna-grahan karvāno swabhāv hoy teno ja satsangmā dradh pāyo thāy chhe, ane jene santmā guna lidhāno swabhāv na hoy te satsangmā rahyo chhe to pan eno dradh pāyo nathi.

Only if a person has the disposition of imbibing the virtues of a sadhu does one’s foundation in Satsang become solid. If a person does not have such a disposition, then even though one remains in Satsang, one’s foundation is not firm.

(Vachanamrut: Loya 5)

- 5 સંત-હરિજનને જોઈને જેની છાતી ઠરે છે અને તેમનો ગુણ ગ્રહણ કરે છે તેનાં કરોડો પાપ હોય તે પણ ભગવાન માફ કરે છે.

Sant-harijanne joine jeni chhāti thare chhe ane temno guna-grahan kare chhe tenā karodo pāp hoy te pan Bhagwān māf kare chhe.

One who feels inner peace on seeing sadhus and devotees, and highlights their virtues, God will forgive even millions of sins.

(Purushottam Bolya Prite: 3)

- 6 ભગવાનના ભક્તના ગુણ કહેવા; તેમાંથી જીવ બ્રહ્મરૂપ થઈ જાય, ને એમાં દાખડો કાંઈ પણ ન મળે, એમ કરવાનું કહ્યું, પણ ફલાણો આવો ને ફલાણો આવો, એમ ભગવાનના ભક્તના દોષ ન કહેવા ને તેનું આપણે શું કામ છે?

Bhagwānnā bhaktanā guna kahevā; temāthi jiva brahmarup thai jāy, ne emā dākhdo kâi pan na male, em karvānu kahyu, pan falāno āvo ne falāno āvo, em Bhagwānnā bhaktanā dosh na kahevā ne tenu āpane shu kām chhe?

Describe the virtues of God's devotees. By doing so, the jiva becomes brahmarup. And no effort is required in this. But, "One is like this and one is like that," such flaws of God's devotees should not be discussed. And what's the point of doing that anyway?

(Swamini Vat: 4/136)

- 7 નિત્યે લાખ રૂપિયા લાવે ને સત્સંગનું ઘસાતું બોલતો હોય તો તે મને ન ગમે; ને સૂતો સૂતો ખાય પણ ભગવાનના ભક્તનું સારું બોલતો હોય તો તેની ચાકરી હું કરાવું, એવો મારો સ્વભાવ છે.

Nitye lākh rupiyā lāve ne Satsangnu ghasātu bolto hoy to te mane na game; ne suto suto khāy pan Bhagwānnā bhaktanu sāru bolto hoy to teni chākri hu karāvu, evo māro swabhāv chhe.

If a person brings 100,000 rupees daily, but talks negatively of Satsang, I do not like it. However, if a person only sleeps and eats, yet talks positively about the devotees of God, then I will arrange to do his seva. That is my nature.

(Swamini Vat: 1/237)

Techniques of Guna-Grahan

- 8 સુહૃદ્ભાવેન ભક્તાનાં શુભગુણગણાન્ સ્મરેત્ ।
ન ગ્રાહ્યાઽવગુણસ્તેષાં દ્રોહઃ કાર્યો ન સર્વથા ॥૧૬૮॥

સુહૃદયભાવ રાખી ભક્તોના શુભ ગુણોને સંભારવા. તેમનો અવગુણ ન લેવો અને કોઈ રીતે દ્રોહ ન કરવો.

**Suhrad-bhāvena bhaktānām shubha-guṇa-gaṇān smaret ।
Na grāhyo’vaguṇas-teshām drohah kāryo na sarvathā ॥168॥
Suhridaybhāv rākhi bhaktonā shubh gunone sambhāravā. Temno avguna na
levo ane koi rite droh na karvo.**

With suhradaybhāv, recollect the virtues of devotees. One should never view their flaws or offend them in any way.

(Satsang Diksha: Shlok 168)

- 9 શરણાગત-પાપ-પર્વતં ગણયિત્વા ન તદીયસદ્ગુણમ્ ।
અણુમખ્યતુલં હિ મન્યતે સહજાનન્દ-ગુરું ભજે સદા ॥૭૧॥

**Sharanāgata-pāpa-parvatam ganayitvā na tadiya-sadgunam;
Anumapya-tulam hi manyate Sahajānanda-gurum bhaje sadā**

I worship Guru Sahajanand, who overlooks the mountain-like sins of those who seek his refuge and considers their atom-like virtues as great.

(Guru-bhajan Stotra by Dinanath Bhatt)

10 પ્રસંગ: ૮/૧૨/૨૦૧૯, મુંબઈ.

બપોરનો સમય હતો અને પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ પત્રો વાંચી રહ્યા હતા. એક ભક્તે સ્વામીશ્રીને એક પત્ર મોકલ્યો હતો. જેમાં તેમણે સંતો અને હરિભક્તોના ગુણો લખ્યા હતા. પત્રના જવાબમાં, સ્વામીશ્રીએ પોતાનો રાજીપો વ્યક્ત કર્યો અને તેમને આશીર્વાદમાં લખ્યું, “મહારાજનો મત એ જ – બધાના ગુણ-ગ્રહણ કરવા, તેમાં મહારાજનો અતિશય રાજીપો થઈ જાય. તો આપણે બધું પડતું મૂકી હરિભક્તો-સંતોના ગુણ જ ગાયા કરવું. તો અલમસ્ત આનંદમાં રહેવાય. તમારે એક ગુણ ગાવાની ટેવ છે, તો સદાય સુખી થાશો.”

Prasang: 8 December 2019, Mumbai.

It was midday and Mahant Swami Maharaj was reading letters. One devotee had sent a letter to Swamishri in which he had written down the *gunas*, or qualities, of sadhus and devotees.

In response to the letter, Swamishri expressed his *rājīpo* and wrote in his ashirvad, “Mahārājno mat e ja – badhānā guna-grahan karvā, temā Mahārājno atishay rājīpo thai jāy. To āpane badhu padtu muki haribhakto-santonā guna ja gāyā karvu. To almas ānandmā rahevāy. Tamāre ek guna gāvāni tev chhe, to sadāy sukhi thāsho.”

(It is Maharaj’s [Bhagwān Swaminarayan’s] principle that we should look at everyone’s qualities. By doing so, one attains Maharaj’s immense *rājīpo*. Therefore, we should forsake everything else [not to look at anyone’s flaws] and constantly sing the praises of devotees and sadhus. Only then will you experience spiritual joy. This one practice of yours to talk of the virtues [of sadhus and devotees] will always keep you happy.)

MODULE 6: ĀTMA-VICHĀR

(Understanding Oneself to be the Ātmā)

Importance of Ātma-vichār

- 1 આ દેહમાં રહેનારો જે જીવ છે તે રૂપને જુએ છે અને કુરૂપને જુએ છે તથા બાળ, યૌવન અને વૃદ્ધપણને જુએ છે, એવા અનંત પદાર્થને જુએ છે, પણ જોનારો પોતે પોતાને જોતો નથી અને કેવળ બાહ્યદ્રષ્ટિએ કરીને પદાર્થને જોયા કરે છે પણ પોતે પોતાને નથી જોતો તે જ અજ્ઞાનીમાં અતિશય અજ્ઞાની છે.... એ જ ઘેલામાં અતિશય ઘેલો છે અને એ જ મૂર્ખમાં અતિશય મૂર્ખ છે અને એ જ સર્વ નીચમાં અતિશય નીચ છે.

Ā deh mā rahenāro je jiva chhe te rupne jue chhe ane kurupne jue chhe tathā bal, yauvan ane vruddhapanāne jue chhe, evā anant padārthne jue chhe, pan jonāro pote potāne joto nathi ane keval bāhyadrashtie karine padārthne joyā kare chhe pan pote potāne nathi joto te ja agnānimā atishay agnāni chhe... e ja ghelāmā atishay ghelo chhe ane e ja murkhmā atishay murkh chhe ane e ja sarva nichmā atishay nich chhe.

The jiva (soul), which resides within the body, observes both the attractive and the unattractive. It witnesses childhood, youth and old age, as well as a countless number of other things. However, the observer fails to see its own self. The jiva looks at objects externally; but it does not look at its own self.

(Vachanamrut: Gadhadā I 20)

- 2 જો દેહાભિમાનરૂપ દોષ છે તો તેમાં સર્વ દોષ રહ્યા છે ને તેનો ત્યાગ કરે તો સર્વ દોષનો ત્યાગ થઈ જાય છે. અને ‘હું તો દેહથી નોખો જે આત્મા તે છું’ એવો જે આત્મનિષ્ઠારૂપ એક ગુણ તે આવે તો સર્વ ગુણમાત્ર આવે છે.

Jo dehābhimān rūp dosh chhe to temā sarve dosh rahyā chhe ne teno tyāg kare to sarve doshno tyāg thai jāy chhe. Ane ‘hu to dehthi nokho je ātmā te chhu’ evo je ātmanishthārūp ek guna te āve, to sarve gunamātra āve chhe.

All flaws reside in the flaw of identifying one's self as the body. If that is abandoned, all flaws are abandoned. Furthermore, if the sole virtue of ātmā realization, i.e., realizing oneself as the ātmā, distinct from the body, is developed, then all virtues will develop.

(Vachanamrut: Loya 6)

Steps of Ātma-vichār

Step 1: Doing Ātma-vichār According to the Instruction of the Satpurush

- 3 અને સંત કહે જે, ‘તું દેહ, ઇન્દ્રિય, મન, પ્રાણથી જુદો છું અને સત્ય છું...’ એમ વચન કહે તેને સત્ય માનીને તે સર્વથી જુદો આત્મારૂપે વર્તે...

**Ane Sant kahe je, ‘Tu deh, indriya, man, prān̄thi judo chhu ane satya chhu...’
em vachan kahe, tene satya mān̄ine te sarvathi judo ātmārupe varte.**

Thus, when the Sant tells one, ‘You are distinct from the mind, body, indriyas and prāns; you are satya... one accepts this to be the truth. One then behaves as the ātmā – distinct from them all.

(Vachanamrut: Gadhada I 16)

- 4 એક વાત કહું માનો તેહ, આપણે આત્મા નહિ દેહ;
માનો ચૈતન્યરૂપ તમારું, દુઃખરૂપ દેહ તેહ ન્યારું

**Ek vāt kahu māno teha, āpane ātmā nahi deh;
Mano chaitanyarup tamāru, dukharup deh teh nyāru**

Believe the words that I tell you: we are the atma and not the body;

Believe yourself to be the form of chaitanya (ātmā), which is separate from the body, which is the form of misery.

(Bhaktachintamani: Prakran 71)

- 5 તતઃ પૂજાડધિકારાય ભક્તઃ સત્સંગમાશ્રિતઃ ।
 કુર્યાદાત્મવિચારં ચ પ્રતાપં ચિન્તયન્ હરેઃ ॥૫૬॥
 અક્ષરમહમિત્યેવં ભક્ત્યા પ્રસન્નયેતસા ।
 પુરુષોત્તમદાસોઽસ્મિ મન્ત્રમેતં વદેચ્છુચિમ્ ॥૫૭॥
 અક્ષરબ્રહ્મરૂપત્વં સ્વસ્યાડઽત્મનિ વિભાવયેત્ ।
 કુર્યાચ્ચ માનસી પૂજાં શાન્ત એકાગ્રયેતસા ॥૫૮॥

ત્યાર બાદ સત્સંગને આશ્રિત ભક્તે પૂજાના અધિકાર માટે ભગવાનના પ્રતાપનું ચિંતન કરતાં કરતાં આત્મવિચાર કરવો. પ્રસન્ન ચિત્તે અને ભક્તિભાવપૂર્વક ‘અક્ષરમ્ અહં પુરુષોત્તમદાસોઽસ્મિ’ એ પવિત્ર મંત્રનું ઉચ્ચારણ કરવું. પોતાના આત્માને વિષે અક્ષરબ્રહ્મની વિભાવના કરવી અને શાંત થઈ, એકાગ્ર ચિત્તે માનસી પૂજા કરવી.

Tatah pūjā'dhikārāya bhaktah satsangam āshritaha ।
Kuryād ātma-vichāram cha pratāpam chintayan Harehe ॥56॥
Aksharam-aham ityevam bhaktyā prasanna chetasā ।
Purushottama dāso'smi mantram etam vadech-chhuchim ॥57॥
Aksharabrahma rūpatvam svasyā'tmani vibhāvayet ।
Kuryāch-cha mānasīm pūjām shānta ekāgra chetasā ॥58॥

Tyarbād satsangne āshrit bhakte pūjānā adhikār mâte Bhagwānnā pratāpanu chintvan kartā kartā ātmavichār karvo. Prasanna chitte ane bhaktibhāv-purvak 'Aksharam aham Purushottam-dāso'smi' e pavitra mantranu uchchāran karvu. Potānā ātmāne vishe Aksharabrahmani vibhāvnā karvi ane shānt thai, ekāgra chitte mānsi pūjā karvi.

Thereafter, to gain the privilege to perform puja, a devotee who has taken the refuge of satsang should meditate on their atma while contemplating upon the glory of Bhagwān. The sacred mantra 'Aksharam-aham Purushottam-daso'smi' should be recited with joy and devotion. One should identify one's atma with Aksharabrahma and perform mansi puja with a calm and focused mind.

(Satsang Diksha: Shlok 56-58)

Step 2: Understanding the Difference Between the Body and the Ātmā

- 6 હું ચૈતન્ય છું ને દેહ જડ છે, અને હું શુદ્ધ છું ને દેહ નરકરૂપ છે, અને હું અવિનાશી છું ને દેહ નાશવંત છે, અને હું આનંદરૂપ છું ને દેહ દુઃખરૂપ છે.

Hu chaitanya chhu ne deh jad chhe, ane hu shuddha chhu ne deh narakrup chhe, ane hu avināshi chhu ne deh nāshvant chhe, ane hu ānandrup chhu ne deh dukhrup chhe.

I am chaitanya (sentient), while the body is jad (insentient); I am pure, whereas the body is the embodiment of narak; I am imperishable, while the body is perishable; I am the embodiment of bliss, whereas the body is the embodiment of misery.

(Vachanamrut: Sarangpur 1)

Step 3: Believing the Satpurush to be one's Ātmā

7 ‘મારું સ્વરૂપ તો માયા થકી મુક્ત ને પર એવું જે બ્રહ્મ તે છે.’ એવી રીતે નિરંતર મનન કરતો સતો બ્રહ્મનો સંગ કરે તો એ બ્રહ્મનો ગુણ એ જીવને વિષે આવે.

‘Māru swarup to mājā thaki mukta ne par evu je brahma te chhe.’ Evi rite nirantar manan karto sato Brahmano sanga kare, to e Brahmano guna e jivne vishe āve.

My self is Brahma, which is transcendental and free from mājā.’ If one associates with Brahma [the Aksharbrahma Satpurush] through continuous contemplation in this manner, the jiva acquires the virtues of that Brahma.

(Vachanamrut: Gadhada II 31)

Step 4: Beholding Bhagwān Within One's Ātmā

8 એ સર્વના સ્વામી જે શ્રીપુરુષોત્તમ ભગવાન તે મને પ્રત્યક્ષ મળ્યા છે અને તે મારા આત્માને વિષે પણ અખંડ વિરાજમાન છે.

E sarvanā Swāmi je Shri Purushottam Bhagwān te mane pratyaksha malyā chhe ane te mārā ātmāne vishe pan akhand virājmān chhe.

I have attained Shri Purushottam Bhagwān in person, the very Purushottam Bhagwān who is the master of Brahmā and the other deities, who themselves are the lords of countless millions of brahmānds. That Paramātmā forever resides in my ātmā.

(Vachanamrut: Sarangpur 1)

- 9 કથા કરે, કીર્તન કરે, વાતું કરે, પણ ‘આ દેહ હું નહિ,’ એમ માને નહિ. માટે આઠે પહોર ભજન કરવું જે, ‘હું દેહ નથી ને દેહમાં રહ્યો એવો જે હું આત્મા છું, બ્રહ્મ છું, અક્ષર છું ને મારે વિષે પરમાત્મા પરબ્રહ્મ પુરુષોત્તમ પ્રગટ પ્રમાણ અખંડ રહ્યા છે. તે કેવા છે? તો સર્વ અવતારના અવતારી છે, સર્વ કારણના કારણ છે ને સર્વ થકી પર છે; તે પ્રગટ આ મને મળ્યા તે છે.’ આ વાતમાં સાંખ્ય ને યોગ બેય આવી રહ્યાં.

Kathā kare, kirtan kare, vātu kare, pan ‘ā deh hu nahi,’ em māne nahi. Māte āthe pahor bhajan karvu je, ‘Hu deh nathi ne dehmā rahyo evo je hu ātmā chhu, brahma chhu, Akshar chhu ne māre vishe Paramātmā Parabrahma Purushottam pragat pramān akhand rahyā chhe. Te kevā chhe? To sarva avatārṇā avatāri chhe, sarva kārannā kāran chhe ne sarva thaki par chhe; te pragat ā mane malyā te chhe.’ Ā vātmā sāṅkhyā ne yog bey āvi rahyā.

An aspirant engages in discourses, sings bhajans and talks about God, but does not believe, ‘I am not this body.’ Therefore, 24 hours a day remember, ‘I am not the body, but I am the ātmā, who lives in the body. I am Brahma, Akshar and within me Paramatma Parabrahma Purushottam himself is eternally present.’ What is he like? He is the cause of all avatars, the cause of all causes and is above all. And his manifest form is the one I have attained. In this statement, both Sāṅkhyā and Yoga are incorporated.

(Swamini Vat: 1/341)

10 પ્રસંગ: ૧૨/૭/૨૦૧૭, શિકાગો

૧૨ જુલાઈ ૨૦૧૭ના રોજ શિકાગોમાં, મહંતસ્વામી મહારાજના નાસ્તા પછી એક નિષ્ણાંત ડૉક્ટર સ્વામીશ્રીને તપાસવા આવ્યા. સ્વામીશ્રી પીડા અનુભવતા હતા. ડૉક્ટરે વિશિષ્ટ પ્રકારની દવા લખી અને કહ્યું, “તે [સ્વામી] રાજી થશે.” સ્વામીશ્રીએ પ્રત્યુત્તર આપ્યો, “અમે કાયમ રાજી જ હોઈએ છીએ. આ તો પૂછ્યું એટલે કહ્યું બાકી તો ચાલ્યા જ કરે. કલકત્તાથી દુઃખાવો ચાલતો હતો.”

ત્યાર પછી પૂજ્ય આત્મસ્વરૂપદાસ સ્વામીએ ડૉક્ટરને પૂછ્યું, “દવા નહીં લેવાય તો શું થશે?”

ડૉક્ટરે જવાબ આપ્યો, “તો પછી સ્વામીશ્રીને ભારે પીડા થાય તેવી શક્યતા છે.” સ્વામીશ્રી એ કહ્યું, “આત્મબળથી ચાલે છે. (શરીર) આત્માની શક્તિને કારણે ચાલે છે.” ત્યારે

ડોક્ટરે કહ્યું, “તમે બહુ જ બળવાન છો. નહિતર, આ દર્દ સહન કરવું ખૂબ અઘરું છે. મેં લોકોને આવા દર્દથી રડતા જોયા છે.”

Prasang: 12 July 2017, Chicago

After Mahant Swami Maharaj’s breakfast, a renowned doctor came to check Swamishri. Swamishri had been experiencing pain. The doctor prescribed a specific medicine and said, “He [Swami] will be happy.” Swamishri responded, “Ame kāyam rāji ja hoie chhie. Ā to puchchhyu etle kahyu. Bāki to chālyā ja kare. Kolkattā thi dukhāvo chālto hāto.”

(I am always happy. I told you [where the pain was felt] because you asked [during the check up]. Otherwise, these things happen. I had been experiencing the pain since our travels to Kolkata.)

Thereafter, Atmaswarupdas Swami asked the doctor, “What will happen if the medication is not taken?” The doctor responded, “Then there is a possibility that Swamishri will experience great pain.” Swamishri said, “Ātmabalthi chāle chhe.” (The body runs due to the ātmā’s strength.) The doctor then said, “You are very strong. Otherwise, to tolerate this pain is very difficult. I have seen people cry due to such pain.”

MODULE 7: PRĀRTHANĀ

(Prayer)

How to do Prārthanā

- 1 પ્રાર્થનં પ્રત્યહં કુર્યાદ્ વિશ્વાસભક્તિભાવતઃ ।
ગુરોર્બ્રહ્મસ્વરૂપસ્ય સ્વામિનારાયણપ્રભોઃ ॥૧૫૩॥

સ્વામિનારાયણ ભગવાન તથા બ્રહ્મસ્વરૂપ ગુરુને પ્રતિદિન વિશ્વાસ અને ભક્તિભાવથી પ્રાર્થના કરવી.

**Prārthanam pratyaham kuryād vishvāsa-bhakti-bhāvataha ।
Guror Brahmaswarūpasya Swāminārāyaṇa-Prabhoho ॥153॥**

Swāminārāyan Bhagwān tathā brahmaswarup gurune pratidin vishvās ane bhaktibhāvthi prarthanā karvi.

One should pray daily to Swaminarayan Bhagwān and the Brahmaswarup Guru with faith and devotion.

(Satsang Diksha: Shlok 153)

- 2 ભગવાન જાણે એમ મોટા સાધુ પણ જાણે ને આ તો ભગવાન જેવા છે, તે સર્વ વાત જાણે છે. માટે એને વિષે મનુષ્યભાવ મૂકીને પ્રાર્થના કરવી. કેમ જે, એ તો સર્વજ્ઞ છે.

Bhagwān jāne em motā sādhu pan jāne ne ā to Bhagwān jevā chhe, te sarva vāt jāne chhe. Māte ene vishe manushyabhāv mukine prārthanā karvi. Kem je, e to sarvagna chhe.

Just like God, the great Sadhu [Satpurush] also knows everything. And he is like God. Therefore, shed all perceptions of human traits in the Sadhu and pray, since he is omniscient.

(Swamini Vat: 5/368)

What to Pray for

- 3 ખોટ્ય પોતાના જાણ્યામાં ન આવતી હોય તેની કોરની ભગવાનને આગળ પ્રાર્થના કરવી જે, ‘હે મહારાજ! મારામાં જે જે ખોટ્ય હોય તે કૃપા કરીને નાશ કરજ્યો.’

Khotya potānā jānyāmā na āvti hoy teni korni Bhagwānne āgal prārthanā karvi je, ‘He Mahārāj! Mārāmā je je khotya hoy te krupā karine nāsh karjo.’

For those flaws which one cannot recognize, one should pray to God, ‘Maharaj, please be compassionate and destroy whichever flaws I may have’.

(Vachanamrut: Gadhada II 66)

- 4 ભુજમાં શ્રીહરિ કહે, “રાત-દિવસ ભગવાનને પ્રાર્થના કરવી કે કોઈ જીવનો ક્યારેય કોઈ રીતે દ્રોહ ન થાય. મન-કર્મ-વચનથી અજાણ્યે દ્રોહ લગારેક પણ થઈ જાય તો સ્તુતિ કરવી, ક્ષમા માંગવી, ‘માફ કરજો, દયા કરીને દ્રોહથી ઉગારજો’ એમ સંભારે તેની રક્ષા ભગવાન કરે છે.”

Bhujmā Shri-Hari kahe, “Rāt-divas Bhagwānne prārthanā karvi ke koi jivno kyārey koi rite droh na thāy. Man-karma-vachanthi ajānyē droh lagārek pan thai jāy to stuti karvi, kshamā māgvi, ‘Māf karjo, dayā karine drohthi ugārjo’ em sambhāre teni rakshā Bhagwān kare chhe.”

In Bhuj, Shri-Hari said, “Day and night pray to God that one never maligns any jiva. If unknowingly, through mind, deed, or speech one maligns even slightly, then pray and ask for forgiveness: ‘Forgive me. Please mercifully save me from maligning.’ God protects one who remembers this.”

(Purushottam Bolya Prite: 3)

- 5 “હે મહારાજ! હે સ્વામી! હે ભક્તવત્સલ! હે દયાનિધી! આ ઈન્દ્રિયો અંતઃકરણનો વાંક છે ને હું તો એથી નોખો છું ને એ તો મારા શત્રુ છે, માટે એ થકી મારી રક્ષા કરજો” એમ નિરંતર પ્રાર્થના કર્યા કરવી.

“He Mahārāj! He Swāmi! He Bhaktavatsal! He Dayānidhe! Ā indriyo antahkaranno vānk chhe ne hu to ethi nokho chhu ne e to mārā shatru chhe, māte e thaki māri rakshā karjo.” Em nirantar prārthanā karyā karvi.

“Oh Maharaj! Oh Swami! You intensely love your devotees! You are an ocean of mercy! The fault lies with the indriyas and antahkaran; I am distinct from them. In fact, they are my enemies. So, please protect me from their influence.” One should constantly offer prayers in this manner.

(Vachanamrut: Panchala 3)

- 6** કોઈ દી' મનમુખી ન થઈએ. તમારી આજ્ઞા પળાય. મનમુખીમાં દેખાય ગુણ સારા પણ તે ગુણ ન કહેવાય. હે શાસ્ત્રીજી મહારાજ ! તમે પ્રગટ થયા ને મોટા પુરુષને સેવી ને ગુણ લાવ્યા તેવી રીતે તમને એવી પ્રાર્થના કે અમારામાં ગુણ આપજો, દષ્ટિ કરજો. સુખ અને શાંતિ અખંડ રહે.

Koi di manmukhi na thaie. Tamāri āgnā palāy. Manmukhimā dekhāy guna sārā pan te guna na kahevāy. He Shastriji Maharaj! Tame pragat thayā ne Motā Purushne sevine guna lāvyā, tevi rite tamne evi prārthanā ke amārāmā guna āpjo, drashti karjo. Sukh ane shānti akhand rahe.

Never shall we be stubborn. May we be able to fulfill your agna. Oh Shastriji Maharaj! You have manifested and have served the true Sant and have attained virtues. Like that, we pray that you bless us with virtues and shower us with grace. May we experience eternal happiness and peace.

(Yogi Gita)

- 7** ધર્મકુંવર હરિકૃષ્ણજી તમે ભક્તપતિ ભગવાન, એ વર માગું છું;
દયાનિધિ તમે દાસને, નિત આપો છો એ દાન... એ વર ૧
નિર્વિકલ્પ ઉત્તમ અતિ, એવો નિશ્ચે થાય તમારો;
અલબેલા તમ આગળે, હું અરજ કરું એ સારુ... એ વર ૨
માહાત્મ્ય જ્ઞાન સહિત હરિ, એવી એકાંતિકી ભક્તિ;
પ્રીત રહે તવ ચરણમાં, બીજે રહે સદા વિરક્તિ... એ વર ૩

**Dharmakuvar Harikrishnaji, tame Bhaktapati Bhagwān, e var māgu chhu;
Dayānidhi tame dāsne, nit āpo chho e dān, e var māgu chhu...1
Nirvikalp uttam ati, evo nishche thāy tamāro;
Alabelā tam āgale, hu araj karu e sārū... e var māgu chhu...2
Māhātmya gnān sahit Hari, evi ekāntiki bhakti;
Prit rahe tav charanmā, bije rahe sadā virakti... e var māgu chhu...3**

Harikrishna Maharaj, son of Dharmadev! You are the Lord of your devotees. I ask this boon of you.

You are the source of compassion. You always give this boon to your devotees...1

I ask that I may develop the uttam nirvikalp nishchay (highest level of perfect conviction).

Maharaj, I make this request to you...2

Maharaj, I ask that I may develop bhakti that is coupled with the knowledge of your greatness.

And that I have love for your two holy feet only and for nothing else...3

(Kirtan: Dharmakuvar Harikrishnaji – Premanand Swami)

- 8 મહાબલવંત માયા તમારી, જેણે આવરિયાં નરનારી;
એવું વરદાન દીજિયે આપે, એહ માયા અમને ન વ્યાપે... ૧
વળી તમારે વિષે જીવન, નાવે મનુષ્ય બુદ્ધિ કોઈ દન;
જે જે લીલા કરો તમે લાલ, તેને સમજું અલૌકિક ખ્યાલ... ૨

Mahābalvant māyā tamāri, jē āvariya nār-nāri;

Evu vardān dijiye āpe, eh māyā amne na vyāpe...1

Vali tamāre vishe jīvan, nāve manushya-buddhi koi dan;

Je je lilā karo tame Lāl, tene samju alaukik khyāl...2

[Shriji Maharaj], your māyā is extremely powerful. It has bound many men and women.

Give us the boon that this māyā will not entangle us...1

Moreover, may we never develop an intellect of perceiving human traits in you.

May we perceive whatever actions you perform as divine...2

(Bhaktachintamani: Prakran 64)

- 9 તમારી મૂર્તિ વિના મારા નાથ રે, બીજું મને આપશો મા;
હું તો એ જ માગું છું જોડી હાથ રે, બીજું મને આપશો મા...
આપો તમારા જનનો સંગ રે, મારા જીવમાં એ જ ઉમંગ રે... બીજું ૧
મારા ઉરમાં કરો નિવાસ રે, મને રાખો રસિયા તમ પાસ રે... બીજું ૨

Tamāri murti vinā mārā Nāth re, Biju mane āpsho mā;

Hu to e ja māgu chhu jodi hāth re, Biju mane āpsho mā...

Āpo tamārā janno sang re, Mārā jivmā e ja umang re...Biju...1

Mārā urmā karo nivās re, Mane rākho rasiyā tam pās re...Biju...2

*Bhagwān, do not give me anything else other than your murti.
I ask this of you with folded hands. Do not give me anything else...
Give me the company of your devotees. That is the only desire in my jiva...1
Reside in my heart. Keep me near you...2*

(Kirtan: Tamāri murti vinā mārā Nāth re – Premanand Swami)

10 પ્રસંગ: ૨૬/૬/૨૦૧૭, એટલાન્ટા

રાત્રિ ભોજન પછી પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ ૮:૩૦ વાગ્યે આરામ કરવા માટે તેમના (બેડરૂમ) શયનકક્ષમાં પાછા ફર્યા. સ્વામીશ્રીને ઘણા સમય સુધી ઊંઘ ન આવી. રાત્રે ૮:૧૦ વાગ્યે, સ્વામીશ્રી તેમના પલંગ પર બેઠા થયા. પૂજ્ય મુનિચિંતન સ્વામીએ પૂ. શ્રુતિપ્રિય સ્વામીને બોલાવ્યા જેમણે પૂછપરછ કરી કે, ‘શું થયું, કંઈ તકલીફ છે?’

સ્વામીશ્રીએ કહ્યું: ‘ના’. સેવક સંતોએ આગળ પ્રશ્ન કર્યો, ‘તો પછી શું થયું? કેમ બેઠા છો?’

સ્વામીશ્રીએ જવાબ આપ્યો, ‘હું પ્રાર્થના કરું છું.’

સેવક: ‘કોના માટે?’

સ્વામીશ્રી: ‘દેશમાં વરસાદ થાય અને હરિભક્તો સુખિયા થાય તે માટે.’

સેવક: ‘આપ ક્યારે ક્યારે પ્રાર્થના કરો છો?’

સ્વામીશ્રી: ‘દરરોજ!’

Prasang: 26 June 2017, Atlanta

After dinner, Mahant Swami Maharaj returned to his bedroom for rest at 8:30pm. Swamishri did not have continuous sleep. At 9:10pm, Swamishri sat up on his bed. Munichintan Swami called Shrutipriya Swami who then inquired as to what happened and if there were any problems?

Swamishri said no. The sevak sadhus further questioned, “Then what happened? Why are you sitting?”

Swamishri responded, “Prārthanā karu chhu.” (I am doing prārthanā.)

Sevak: “Konā mâte?” (For whom?)

Swamishri: “Deshmā varsād thāy ane haribhakto sukhiyā thāy te mâte.” (For rainfall in India and for the happiness of the devotees.)

Sevak: “Āp kyāre kyāre prārthanā karo chho?” (How often do you do prārthanā?)

Swamishri: “Darroj.” (Every day).

MODULE 8: UPĀSANĀ & SWARUPNISHTHĀ

(Conviction in the Form of God)

Importance of Upāsanā

- 1 કેટલાક સિદ્ધ થાય છે ને કેટલાક સર્વજ્ઞ થાય છે ને કેટલાક દેવતા થાય છે ઇત્યાદિક અનંત પ્રકારની મોટ્યપ પામે છે તથા પરમ પદને પામે છે એ સર્વ ભગવાનની ઉપાસનાને બળે પામે છે, પણ ઉપાસના વિના કોઈ વાત સિદ્ધ થતી નથી.

Ketlāk siddha thāy chhe ne ketlāk sarvagna thāy chhe ne ketlāk devtā thāy chhe ityādik anant prakārni motyap pāme chhe tathā parampadne pāme chhe, e sarve Bhagwānni upāsanāne bale pāme chhe, pan upāsanā vinā koi vāt siddha thati nathi.

Many people become realized yogis; many become omniscient; many become deities and attain countless types of greatness, including the highest state of enlightenment. All this is achieved through the force of God's upasana. Without upāsanā, though, nothing can be accomplished.

(Vachanamrut: Gadhada I 56)

- 2 જેમ સો સો શૂન્ય સારાં કરે, પણ એક અંક ન કરે જો આગળે ।
તે સરવાળો શાનો મેલશે, જે કરે છે કાળપ કાગળે ॥૭॥
તેમ એક હરિ ને પરહરે, બીજી કરે ચતુરાઈ કોટ ।
તે તો માથાફર ચાલે મારગે, જેમ જેમ ચાલે તેમ ખોટ ॥૮॥

**Jem so so shunya sārā kare, pan ek ank na kare jo āgale
Te saravālo shāno melashe, je kare chhe kālap kāgale...7
Tem ek Hari ne parahare, biji kare chaturāi kot
Te to mātāfar chāle mārāge, jem jem chāle tem khot...8**

*One may have one hundred zeros. However, without a one before them;
Without a one, it is equal to zero and is of no significance...7
Similarly if one leaves God, anything – however great or attractive – it may be;
Without God, everything is meaningless as if walking to no destination...8*

(Sākhi by Nishkulanand Swami)

3 એતચ્છાસ્ત્રાનુસારેણ યઃ પ્રીત્યા શ્રદ્ધયા જનઃ ।
આજ્ઞોપાસનયોર્દર્શ્યં પ્રકુર્યાત્ સ્વસ્ય જીવને ॥૨૮૮॥
હરેઃ પ્રસન્નતાં પ્રાપ્ય તત્કૃપાભાજનો ભવેત્ ।
જીવન્નેવ સ્થિતિં બ્રાહ્મી શાસ્ત્રોક્તામાપ્નુયાત્ સ ય ॥૨૮૯॥
ધર્મકાન્તિકસંસિદ્ધિમ્ આપ્નુતે દિવ્યમક્ષરમ્ ।
શાશ્વતં ભગવદ્ધામ મુક્તિમાત્યન્તિકી સુખમ્ ॥૨૯૦॥

આ શાસ્ત્રને અનુસરીને જે જન શ્રદ્ધા અને પ્રીતિથી પોતાના જીવનમાં આજ્ઞા-ઉપાસનાની દૃઢતા કરે, તે ભગવાનનો રાજીવો પ્રાપ્ત કરી તેમની કૃપાનું પાત્ર થાય છે. શાસ્ત્રોમાં કહેલ બ્રાહ્મી સ્થિતિને તે જીવતાં છતાં જ પ્રાપ્ત કરે છે. એકાંતિક ધર્મ સિદ્ધ કરે છે. ભગવાનના શાશ્વત, દિવ્ય એવા અક્ષરધામને પામે છે, આત્યંતિક મુક્તિ મેળવે છે અને સુખ પ્રાપ્ત કરે છે.

**Etachchhāstrānusāreṇa yah prītyā shraddhayā janaha ।
Āgnopāsanayor dārḍhyam prakuryāt svasya jīvane ॥288॥
Harehe prasannatām prāpya tat-krupā-bhājano bhavet ।
Jīvan-neva sthitim brāhmīn shāstroktām āpnuyāt sa cha ॥289॥
Dharmaikāntika-sansiddhim āpnute divyam Aksharam ।
Shāshvatam Bhagavad-dhāma muktīm-ātyantikīm sukhām ॥290॥**

Ā shāstrane anusarine je jan shraddhā ane prīṭhī potānā jīvanmā āgnā-upāsanāni dradhtā kare, te Bhagwānno rājīvo prāpta kari temni krupānu pātra thāy chhe. Shāstromā kahel brāhmī sthīṭhīne te jīvtā chhatā ja prāpta kare chhe. Ekāntik dharma siddha kare chhe. Bhagwānnā shāshvat, divya evā Akshardhāmne pāme chhe, ātyantik mukti melave chhe ane sukh prāpta kare chhe.

Those who faithfully and lovingly strengthen āgnā and upāsanā in their life according to this shastra earn the pleasure of Bhagwān and become a recipient of his grace. While living, they attain the brāhmī sthīṭhī described in the shastras. They master ekāntik dharma. They attain the eternal and divine Akshardham of Bhagwān, ultimate moksha and bliss.

(Satsang Diksha: Shlok 288-290)

- 4 ભગવાનની ઉપાસનાનું બળ હોય તેને મહાપ્રલય જેવું દુઃખ આવી પડે તો પણ એમ સમજે જે, દેહ તો પડી જાશે ને આપણે ભગવાનના ધામમાં જાશું; એમ સમજીને સુખિયો રહે.

Bhagwānni upāsānānu bal hoy tene mahāpralay jevu dukh āvi pade to pan em samje je, deh to padi jāshe ne āpane Bhagwānnā Dhāmmā jāshu, em samjine sukiyo rahe.

Even if one encounters intense misery, like the final destruction of the world, one who has firmly developed the upāsānā of God understands that the body will die one day and we (the ātmā) will go to God's abode. With this understanding one remains happy.

(Swamini Vat: 1/56)

Characteristics of one with Swarupnishthā

- 5 જેને ભગવાનનો ને સંતનો માહાત્મ્યજ્ઞાને સહિત નિશ્ચય હોય તેથી ભગવાનને અર્થ ને સંતને અર્થ શું ન થાય? એને અર્થ કુટુંબનો ત્યાગ કરે, લોકલાજનો ત્યાગ કરે, રાજ્યનો ત્યાગ કરે, સુખનો ત્યાગ કરે, ધનનો ત્યાગ કરે, સ્ત્રીનો ત્યાગ કરે અને સ્ત્રી હોય તે પુરુષનો ત્યાગ કરે.

Jene Bhagwānno ne Santno mähātmya-gnāne sahit nishchay hoy tethi Bhagwānne arthe ne Santne arthe shu na thāy? Ene arthe kutumbno tyāg kare, loklājno tyāg kare, rājyano tyāg kare, sukhno tyāg kare, dhanno tyāg kare, strino tyāg kare ane stri hoy te purushno tyāg kare.

What would a person who has faith in God and his Sant coupled with the knowledge of their greatness not do for the sake of God and his Sant. For them, one would renounce one's family, renounce any fear of public ridicule, renounce a kingdom, renounce pleasures, renounce wealth, renounce one's wife, and in the case of a woman, she would renounce her husband.

(Vachanamrut: Loya 3)

- 6 ભગવાનના તથા એકાંતિકના નિશ્ચયનાં લક્ષણ એ છે જે, ઘરમાં સો કરોડ મણ દાણા હોય તથા રૂપિયા હોય તો કાળ પડ્યે મરવાની બીક ન રહે તથા બે હજાર બખતરિયા ભેળા હોય તો લૂંટાવાની બીક ન રહે; એમ નિશ્ચયવાળાને કાળ, કર્મ ને માયા તેની બીક ન રહે; પૂરણકામ માને ને ભગવાન વિના કોઈની અપેક્ષા ન રહે.

Bhagwānnā tathā Ekāntiknā nishchaynā lakshan e chhe je, gharmā so karod man dānā hoy tathā rupiyā hoy to kāl padye marvāni bik na rahe tathā be hajār bakhtariyā bhelā hoy to lutāvāni bik na rahe; em nishchay-vālāne kāl, karma ne māyā teni bik na rahe; purankām māne ne Bhagwān vinā koini apekshā na rahe.

The characteristics of those with firm faith in God and the God-realized Sadhu [Satpurush] are: Just as one with a thousand million kilos of grains and rupees has no fear of death even in the worst drought, and just as a person with two thousand armed soldiers has no fear of being robbed, one is free from the fear of adverse kāl, karma and māyā. One believes oneself to be fulfilled and has no expectations from anyone.

(Swamini Vat: 5/2)

- 7 જેના હૃદયમાં ભગવાનની ઉપાસના હોય તે સેવક થઈને વર્તે. ભગવાનના જે દાસ તેનો પણ દાસ થઈને વર્તે. ભગવાન સિવાય તેને બીજી કોઈ આશા જ ન હોય. ભગવાન પણ આવા ઉપાસકને દુર્લભ માને છે અને તેનાથી પણ માત્ર દૂર રહેતા નથી.

Jenā hrudaymā Bhagwānni upāsanā hoy te sevak thaine varte. Bhagwānnā je dās teno pan dās thaine varte. Bhagwān sivāy tene biji koi āshā ja na hoy. Bhagwān pan āvā upāsakne durlabh māne chhe ane tenāthi palmātra dur rahetā nathi.

One in whose heart is the upasana of God lives as a servant. One serves even the servant of God. One has no wish except for God. Even God believes such a devotee to be rare and does not remain distant from that devotee for even a second.

(Purushottam Bolya Prite)

How to develop Swarupnishthā:

- 8 શાસ્ત્રે કહ્યાં જે નિષ્કામ, નિર્લોભ, નિર્માન, નિઃસ્વાદ, નિઃસ્નેહ ઇત્યાદિક સંતનાં લક્ષણ તેને સાંભળીને એવાં લક્ષણ જ્યાં દેખાય એવા જે સંત તેને ને ભગવાનને સાક્ષાત્ સંબંધ હોય; માટે એવા સંતનાં વચને કરીને ભગવાનનો નિશ્ચય કરવો ને તેના વચનમાં દૃઢ વિશ્વાસ કરવો તેને નિશ્ચય કહીએ.

Shāstre kahyā je nishkāṁ, nirlobh, nirmān, nihswād, nihsneh ityādik Santnā lakshan tene sām̐bhaline evā lakshan jyā dekhāy evā je Sant, tene ne Bhagwāne sākshāt sambandh hoy; māte evā Santnā vachane karine Bhagwāno nishchay karvo ne tenā vachanmā dradh vishvās karvo tene nishchay kahie.

The attributes of the Sant – being free of lust, avarice, egotism, taste, attachment, etc. – are also described in the scriptures. The Sant who possesses these attributes has a direct relationship with God. Therefore, one should develop the conviction of God based on his words. In fact, to have firm faith in the words of the Sant is itself the conviction of God.

(Vachanamrut: Gadhada III 27)

- 9 જોવાનું, દેખવાનું, સાંભળવાનું આ બધું સંતને વિષે જ છે. આંબાના પાન ખરી જાય પણ આંબાનો નિશ્ચય જતો નથી, તેમ સત્પુરુષનો નિશ્ચય જવો ન જોઈએ.

Jovānu, dekhvānu, sām̐bhalvānu – ā badhu Santne vishe ja chhe. Āmbānā pān khari jāy pan āmbāno nishchay jato nathi, tem Satpurushno nishchay javo na joie.

Only the Satpurush is worthy of being seen and heard. Just as one's conviction in a mango tree is not lost even when it loses its leaves, one should never lose one's conviction in the Satpurush.

(Yogi Gita)

10 પ્રસંગ: ૨૬/૪/૨૦૧૭, કલકત્તા

ભ્રમણ બાદ પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ પત્રકાર્યમાં જોડાયા. ત્યારે પત્ર લેખનમાં સેવા આપતા રોશને પ્રશ્ન પૂછ્યો, “ડોક્ટર સ્વામી હંમેશા કહે છે કે પ્રમુખસ્વામી મહારાજ અને મહંતસ્વામી મહારાજને જ કેવળ અતિશય રાજી કરવા છે, તેવો ધ્યેય રાખવો. તો શું કરવાથી તમે રાજી થાવ છો?”

સ્વામીશ્રીએ કહ્યું, “બધા જ નિયમો પાળે અને નિશ્ચય રાખે. નિશ્ચયમાં જ બધું આવી જાય. ભલે આ કલ્પના જેવું લાગે છે, પણ કલ્પના નથી. નિશ્ચય રાખીને હજારો એકાંતિક થઈ ગયા છે. નિશ્ચય હોય તો વિષય પણ ખોટા થઈ જાય.”

Prasang: 26 April 2017, Kolkata

After his walking exercises in Kolkata, Mahant Swami Maharaj engaged in letter writing. Roshanbhai, a sevak who was helping with the letter writing asked Swamishri, “Doctor Swami regularly discourses of having the singular goal to make Pramukh Swami Maharaj and Mahant Swami Maharaj happy. Swami, in what lies their utmost rājipo?”

Swamishri responded, “Badhā ja niyamo pāle ane nishchay rākhe. Nishchaymā ja badhu āvi jāy. Bhale ā kalpnā jevu lāge chhe, pan kalpnā nathi. Nishchay rākhine hajāro ekāntik thai gayā chhe. Nishchay hoy to vishay pan khotā thai jāy.”

(Their utmost rājipo lies in staying firm in one’s niyams and conviction. Everything is included in having conviction. This may seem like a distant thought, but it is not. Thousands have become ekantik due to faith and conviction. If one has faith and conviction, then one will even understand the sense pleasures to be false.)

MODULE 9: AKSHAR-PURUSHOTTAM SIDDHĀNT

(The Akshar-Purushottam Doctrine)

Akshar-Purushottam Siddhānt Gānam

1. Importance of Akshar-Purushottam Siddhānt

- યેનાઽક્ષરં પુરુષં વેદઃ । સત્યં પ્રોવાચ । તાં તત્ત્વતો બ્રહ્મ-વિદ્યામ્ ।

**Yenā'ksharam Purusham veda | Satyam provācha | Tām tattvato
brahma-vidyām |**

"Brahmavidya is that by which Akshar [Aksharbrahma] and Purush [Purushottam] are thoroughly known."

(Mundaka Upanishad: 1.2.13)

- અથાઽતો બ્રહ્મ-જિજ્ઞાસા ।

Athāto brahma-jignāsā |

"Therefore, the desire to know Brahma now commences."

(Brahmasutra: 1.1.1)

2. The Glory of Aksharbrahma

- ॐ ब्रह्मविद्याप्नोति परम् ।

Om Brahma-vid-āpnoti Param |

“One who knows Aksharbrahma [becomes brahmarup] attains Parabrahma.”

(Taittiriya Upanishad, Anandavalli 1)

- सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म ।

Satyam gnānam-anantam Brahma |

“Aksharbrahma is true, the form of knowledge and endless.”

(Taittiriya Upanishad, Anandavalli 1)

- अक्षरात् सम्भवतीह विश्वम् ।

Aksharāt sambhavati-ihā vishvam |

“From this Akshar, the entire world is created.”

(Mundaka Upanishad: 1.1.7)

- એતસ્ય વા અક્ષરસ્ય પ્રશાસને ગાર્ગિ
સૂર્યાચન્દ્રમસૌ વિધૃતૌ તિષ્ઠતઃ ।
એતસ્ય વા અક્ષરસ્ય પ્રશાસને ગાર્ગિ
દ્યાવાપૃથિવ્યૌ વિધૃતે તિષ્ઠતઃ ॥

**Etasya vā Aksharasya prashāsane Gārgi
Suryā-chandram-asau vidhrutau tishthataha |
Etasya vā Aksharasya prashāsane Gārgi
Dyāvā-pruthivyaū vidhrute tishthataha ||**

“Oh Gārgi, Under the control of this Aksharbrahma, the sun and the moon remain stable.”

(Bruhadaranyaka Upanishad: 3.8.9)

- એતદાલમ્બનં શ્રેષ્ઠમ્ । એતદાલમ્બનં પરમ્ ।
એતદાલમ્બનં જ્ઞાત્વા । બ્રહ્મલોકે મહીયતે ॥

**Etad-ālambanam shreshtham | Etad-ālambanam param |
Etad-ālambanam gnātvā | Brahmaloke mahiyate ||**

“This Aksharbrahma is the best support. This Aksharbrahma is the highest support. Upon knowing this support in the form of Aksharbrahma, one attains great bliss in Brahmalok [Akshardham].”

(Katha Upanishad: 2.17)

- દિવ્યે બ્રહ્મપુરે હ્યેષ વ્યોમ્ન્યાત્મા । પ્રતિષ્ઠિતઃ । મનોમયઃ પ્રાણ-શરીર-નેતા ॥

**Divye Brahmapure hyesha vyom-nyātmā | Pratishtithaha | Manomayaha
prāna-sharira-netā ||**

“In the divine Brahmapur [Akshardham] resides Aksharbrahma, the life-force of all beings. He is embodied with a divine mind, pran, form, etc.”

(Mundaka Upanishad: 2.2.7)

- યો વા એતદ્ અક્ષરં ગાર્ગિ । અવિદિત્વા અસ્માદ્ લોકાત્ પ્રૈતિ । સ કૃપણઃ ।
અથ યઃ એતદ્ અક્ષરં ગાર્ગિ । વિદિત્વા અસ્માદ્ લોકાત્ પ્રૈતિ । સઃ બ્રાહ્મણઃ ॥

**Yo vā etad-Aksharam Gārgi | Aviditvā’smāl-lokat-praiti | Sa krupanaha |
Atha yah etad-Aksharam Gārgi | Viditvā’smāl-lokat-praiti | Sa brāhmanaha ||**

“Gārgi! Those who die within this realm without realizing this Aksharbrahma are miserable and pitiful. Believe that their birth has gone to waste. On the other hand, Gārgi! Only those who depart this world having realized this Akshar are the ones who truly understand brahmavidya.”

(Bruhaddranyaka Upanishad: 3.8.10)

*That Aksharbrahma refers to Mul Aksharmurti Gunatitanand Swami and the Satpurush of the Gunatit Guru Paramparā.

3. The Glory of Parabrahma or Purushottam

- અક્ષરાત્ પરતઃ પરઃ ।

Aksharāt-parataha paraha |

“Purushottam is superior to even Aksharbrahma, who is superior to all else.”

(Mundaka Upanishad: 2.1.2)

- પુરુષાન્ન પરં કિંચિત્ । સા કાષ્ઠા સા પરા ગતિઃ ।

Purushānna param kinchit | Sā kāshthā parā gatihi |

“Nobody is superior to Purushottam. He is the ultimate entity. He is the highest attainment.”

(Katha Upanishad: 3.11)

- ઉપાસતે પુરુષં યે હ્યકામાસ્તે ।
શુક્રમેતદતિવર્તન્તિ ધીરાઃ ।

Upāsate Purusham ye hyakāmāste |

Shukram-etad-ati-vartanti dhirāhā |

“Those free of desires worship this Purushottam and transcend maya.”

(Mundaka Upanishad: 3.2.1)

4. Need of becoming Brahmarup and the Glory of the Brahmaswarup Guru

- બ્રહ્મભૂતઃ પ્રસન્નાત્મા ન શોચતિ ન કાંક્ષતિ ।
સમઃ સર્વેષુ ભૂતેષુ મદ્ભક્તિં લભતે પરામ્ ॥

Brahma-bhutaha prasann-ātmā na shochati na kānkshati |

Samaha sarveshu bhuteshu mad-bhaktim labhate parām ||

“One who becomes brahmarup, becomes internally fulfilled. One never laments nor has any material desires. One treats all as equal and attains supreme devotion to God.”

(Bhagavad Gita: 18.54)

* That Purushottam Parabrahma is Bhagwān Swaminarayan.

- તદ્ વિજ્ઞાનાર્થં । સ ગુરુમેવાભિગચ્છેત્ સમિત્પાણિઃ । શ્રોત્રિયં બ્રહ્મ નિષ્ઠમ્ ॥

**Tad vignān-ārtham | Sa gurum-evābhigachchhet samitpānihi | Shrotriyam
Brahma nishtham ||**

“To attain this brahmavidya, one should surrender to a guru who is well versed in the shastras, is Aksharbrahma himself and has conviction in Parabrahma.”

(Mundaka Upanishad: 1.2.12)

- યઃ સેતુરીજાનાનામ્ અક્ષરમ્ બ્રહ્મ યત્ પરમ્ ।
અભયમ્ તિતીર્ષતાં પારં નાચિકેતં શકેમહિ ॥

**Yaha seturi-jānānām Aksharam Brahma yat param |
Abhayam titirshatām pāram Nāchiketam shakemahi ||**

“This Aksharbrahma is a bridge for those who desire to cross the ocean of sansar [maya]. Nachiketa! With its help, one overcomes sansar, reaches Akshardham and attains Paramatma.”

(Katha Upanishad: 3.2)

- યસ્ય દેવે પરા ભક્તિર્યથા દેવે તથા ગુરૌ । તસ્યૈતે કથિતા દ્યૃત્યાઃ પ્રકાશન્તે મહાત્મનઃ ॥

**Yasya deve para bhaktir | Yathā deve tathā gurau |
Tasyaite kathitā hyarthāhā | Prakāshante mahātmanaha ||**

“In the same way that one offers supreme devotion to Parabrahma, if one offers such devotion to the guru, then all the wisdom of the Upanishads enlightens one’s heart.”

(Shvetashvatara Upanishad: 6.23)

* That Brahma who is present and visible is my guru Mahant Swami Maharaj.

* This is brahmavidya, paravidya and adhyatmavidya.

5. Akshar-Purushottam Siddhant in the Swaminarayan Sampradāy

જય અક્ષરપતિ પુરુષોત્તમ, જય જય સ્વામી સહજાનંદ;
નારાયણ નટવર ઘનશ્યામ, સ્વામિનારાયણ ભગવાન... ૧

ગુણાતીતાનંદ સ્વામી મૂળ અક્ષર, સહજાનંદ એક પરમેશ્વર;
એમ સમજીને લેશે નામ, તે તો જાશે અક્ષરધામ... ૨

સ્વામિનારાયણ ભગવાન, પ્રમુખસ્વામીમાં વિચર્યા અપાર;
પ્રમુખસ્વામીમાં વિચર્યા અપાર, મહંત સ્વામીમાં વિચરે આજ;
મહંત સ્વામીમાં વિચરે આજ, અનેક જીવોનાં કલ્યાણ કાજ... ૩

**Jay Aksharpati Purushottam, jay jay Swāmi Sahajānand;
Nārāyan Natvar Ghanshyām, Swāminārāyan Bhagwān...1**

**Gunātītānand Swāmi Mul Akshar, Sahajānand ek Parameshwar;
Em samjine leshe nām, te to jāshe Akshardhām...2**

**Swāminarayan Bhagwān, Pramukh Swāmimā vicharyā apār;
Pramukh Swāmimā vicharyā apār, Mahant Swāmimā vichare āj;
Mahant Swāmimā vichare āj, anek jivonā kalyān kāj...3**

*Glory to the Lord of Akshar! Glory to Sahajanand Swami!
The Lord of all performers God is Ghanshyam. He is also known as Bhagwān
Swaminarayan...1*

*Gunatitanand Swami is the true form of Akshar, Sahajanand Swami is the one and only
Parameshwar.*

If one has this understanding and chants his name, one will go to Akshardham...2

*Swaminarayan Bhagwān travelled far and wide in the form of Pramukh Swami Maharaj.
Today for the liberation of infinite jivas he is travelling in the form of Mahant Swami
Maharaj...3*

(Dhun – Jay Aksharpati Purushottam)

- 6 અષ્ટાવરણે યુક્ત એવાં જે કોટિ કોટિ બ્રહ્માંડ તે જે અક્ષરને વિષે અણુની પેઠે જણાય છે, એવું જે પુરુષોત્તમ નારાયણનું ધામરૂપ અક્ષર તે રૂપે પોતે રહ્યો થકો પુરુષોત્તમની ઉપાસના કરે, તેને ઉત્તમ નિર્વિકલ્પ નિશ્ચયવાળો કહીએ.

Ashtāvarane yukta evā je koti koti brahmāṇḍ, te je Aksharne vishe anuni pethe janāy chhe; evu je Purushottam Nārāyannu dhāmrup Akshar, te rupe pote rahyo thako Purushottamni upāsana kare, tene uttam nirvikalp nishchay-vālo kahie.

One possessing the highest level of 'nirvikalp faith' realizes that countless millions of universes, each encircled by the eight barriers appear like mere atoms before Akshar. Such is the greatness of Akshar, the abode of Purushottam Narayan. One who worships Purushottam realizing oneself to be aksharrup can be said to possess the highest level of 'nirvikalp faith'.

(Vachanamrut: Loya 12)

- 7 ગુણાતીતોક્ષરં બ્રહ્મ ભગવાન્ પુરુષોત્તમઃ ।
જનો જાનન્નિદં સત્યં મુચ્યતે ભવ-બંધનાત્ ॥

**Gunātītoksharam Brahma Bhagwān Purushottamaha ।
Jano jānann-idam satyam muchyate bhava-bandhanāt ॥**

Gunatitanand Swami is Aksharbrahma; Sahajanand Swami is Purushottam Bhagwān. Whosoever understands this truth shall be liberated from the cycle of births and deaths.

- 8 નિજાત્માનં બ્રહ્મરૂપં દેહત્રયવિલક્ષણમ્ ।
વિભાવ્યોપાસનં કાર્યં સદૈવ પરબ્રહ્મણઃ॥૧૧૬॥

ત્રણ દેહથી વિલક્ષણ એવા પોતાના આત્માને વિષે બ્રહ્મરૂપની વિભાવના કરી સદૈવ પરબ્રહ્મની ઉપાસના કરવી.

**Nijā'tmānam brahmarūpam deha-traya-vilakṣaṇam ।
Vibhāvyaopāsanam kāryam sadaiva Parabrahmaṇaḥ ॥116॥**

Tran dehthi vilakshan evā potānā ātmāne vishe brahmarupni vibhāvanā kari sadaiva Parabrahmani upāsana karvi.

Identify one's ātmā, which is distinct from the three bodies, as brahmarup and always offer upāsana to Parabrahma.

(Satsang Diksha: Shlok 116)

9 ભગવાનના ભક્તને ભગવાનનું સ્વરૂપ અક્ષરધામ સહીત પૃથ્વી ઉપર વિરાજમાન છે, એમ સમજવું અને બીજા આગળ પણ એવી રીતે વાર્તા કરવી.

Bhagwānnā bhaktane Bhagwānnu swarup Akshardhām sahī pruthvi upar virājmān chhe, em samajvu ane bijā āgal pan evi rite vārtā karvi.

Therefore, a devotee of God should realise that the form of God along with his Akshardham is present on this earth; One should also explain this fact to others.

(Vachanamrut: Gadhada I 71)

10 પ્રસંગ: ૧૭/૮/૨૦૧૭, હુસ્ટન

સાંજની સભા દરમિયાન મહંતસ્વામી મહારાજને પૂછવામાં આવ્યું કે, “આજના કાર્યક્રમમાં જાણીયાકાકા (એક પાત્ર જે ‘બધું જાણે છે’) નું નાટક રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. તે દુનિયા વિશે બધું જ જાણે છે પણ સત્સંગ વિશે કંઈ નથી જાણતા. ત્યારપછી અમે આપને કીધું હતું કે અમે બધા જાણીયાકાકા જેવા છીએ. અમને દુનિયા વિશે બધી જાણકારી છે, પણ ભગવાન વિશે કંઈ નથી જાણતા. તો સ્વામી, કૃપા કરીને અમને આ વિષે ઉપદેશ આપશો.”

સ્વામીશ્રીએ ઉત્તર આપ્યો, “આપણે મહારાજ, સ્વામી અને સત્પુરુષને ઓળખ્યા, એ સિવાય કંઈ ઈચ્છા ન રાખવી. એમા જ્ઞાન, ધ્યાન, ચાર વેદ બધું આવી જાય. ‘સકળ શાસ્ત્રનો સાર પરમ એ, બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મ.’ બીજું કરીએ પણ આ મુળ ન આવે તો જીવન નકામું. અને આ આવે તો બીજું જાણવાની જરૂર નહીં.”

Prasang: 17 August 2017, Houston

During the evening sabha, Mahant Swami Maharaj was asked, “In today’s programme, the skit of Janiyakaka (a character who ‘knows it all’) was presented. He knows everything about the world but nothing about Satsang. Thereafter, we told you that we are all like Janiyakaka. We know everything about the world, but nothing about Bhagwān. So Swami, please give us some words of advice.”

Swami responded, “Āpane Mahārāj, Swāmi ane Satpurushne olakhyā, e sivāy kâi icchā na rākhvi. Emā gnān, dhyān, chār Ved badhu āvi jāy. ‘Sakal shāstrano sār param e, Brahma ane Parabrahma.’ Biju karie pan ā mul na āve to jivan nakāmu. Ane ā āve to biju jānvāni jarur nahi.”

(We have understood Maharaj, Swami and the Satpurush. Do not keep any other desire besides that. In that, knowledge, meditation, the four Vedas, and all else are included. The essence of all scriptures is Brahma and Parabrahma. We can do other things, but if this is not rooted within us, then our life has been wasted. If you understand this, then there is nothing else to understand.)

MODULE 10: SARVOPARI

(God as Supreme)

Sarva Avatārṇā Avatāri (Cause of all Avatars)

- 1 અને એવા જે આ પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમ ભગવાન તે અક્ષરાદિક સર્વના નિયંતા છે, ઈશ્વરના પણ ઈશ્વર છે ને સર્વ કારણના પણ કારણ છે ને સર્વોપરી વર્તે છે ને સર્વ અવતારના અવતારી છે ને તમારે સર્વને એકાંતિકભાવે કરીને ઉપાસના કરવા યોગ્ય છે.

Ane evā je ā pratyaksha Purushottam Bhagwān te aksharādik sarvanā niyantā chhe, ishwarnā pan ishwar chhe ne sarva kārannā pan kāran chhe ne sarvopari varte chhe ne sarva avatārṇā avatari chhe ne tamāre sarvene ekāntik-bhāve karine upāsana karvā yogya chhe.

Moreover, this manifest form of Purushottam Bhagwān is the controller of all, including Akshar. He is the lord of all the ishvars and the cause of all causes. He reigns supreme, and he is the cause of all the avatārs. Moreover, he is worthy of being worshipped single-mindedly by all of you.

(Vachanamrut: Gadhada III 38)

- 2 પોતાને સાક્ષાત્ મળ્યું જે ભગવાનનું સ્વરૂપ તેને સદા દિવ્ય સાકારમૂર્તિ ને સર્વ અવતારનું કારણ અવતારી એવું જાણવું. અને જો એમ ન જાણે ને નિરાકાર જાણે ને બીજા અવતાર જેવા જાણે તો એનો દ્રોહ કર્યો કહેવાય.

Potāne sākshāt malyu je Bhagwānnu swarup tene sadā divya sākārmurti ne sarva avatārnu kāran avatari evu jānvu. Ane jo em na jāne ne nirākār jāne ne bijā avatār jevā jāne to eno droh karyo kahevāy.

One should realize the manifest God that one has attained to forever possess a divine form and to be the avatāri, the cause of all of the avatārs. If, however, one does not realize this,

and instead realizes God to be formless or like the other avatārs, then that is regarded as committing blasphemy against God.

(Vachanamrut: Gadhada II 9)

- 3** ભગવાનના અવતાર તો અસંખ્ય છે. પણ આ સમે મહારાજ પ્રગટ થયા તે ભેળા હજાર ભગવાનના અવતાર થયા ને પોતે એક માંહી અવતારી થયા, એમ ચોખ્ખું સમજવું.

Bhagwānnā avatār to asankhya chhe. Pan ā same Mahārāj pragat thayā te bhelā hajār Bhagwānnā avatār thayā ne pote ek māhi avatāri thayā, em chokkhhu samajvu.

There are countless incarnations of God, but at this time Maharaj has manifested on this earth with thousands of incarnations with him. However, amongst them he is avatāri – the supreme of all incarnations. Understand this clearly.

(Swamini Vat: 6/26)

- 4** આદ્ય મધ્ય અંત્યે અવતાર, થયા અગણિત થાશે અપાર ।
પણ સર્વના કારણ જેહ, તે તો સ્વામી સહજાનંદ એહ ॥૩૨॥

**Ādhya madhya antye avatār, thayā aganit thāshe apār
Pan sarvenā kāran jeha, te to Swāmi Sahajānand eha...32**

At the beginning, the middle and the end of creation, countless avatars have manifested and will manifest. But the prime cause of them all is one and only one, Swami Sahajanand.

(Sākhi by Nishkulanand Swami)

Swaminarayan Bhagwān as Sarvopari

- 5** અમે એકલા જ તે સર્વ થકી પર એવું જે શ્રીપુરુષોત્તમનું ધામ તેમાં ગયા. ત્યાં પણ હું જ પુરુષોત્તમ છું, મારા વિના બીજો મોટો કોઈ દેખ્યો નહીં.

Ame eklā ja te sarva thaki par evu je Shri Purushottamnu Dhām temā gayā. Tyā pan hu ja Purushottam chhu, mārā vinā bijo moto koi dekhyo nahi.

I went alone to the abode of Shri Purushottam Narayan, which transcends everything. There, I saw that it was I who was Purushottam, the highest.

(Vachanamrut: Ahmedabad 7)

6 સર્વકર્તા ચ સાકારઃ સર્વોપરિ સદા હરિઃ ।
મુમુક્ષુણાં વિમોક્ષાય પ્રકટો વર્તતે સદા ॥૧૦૬॥

ભગવાન સદાય સર્વકર્તા, સાકાર, સર્વોપરી છે અને મુમુક્ષુઓની મુક્તિ માટે હંમેશાં પ્રગટ રહે છે.

**Sarva-kartā cha sākārah sarvopari sadā Harihi ।
Mumukshūṇām vimokshāya prakāṭo vartate sadā ॥106॥**

**Bhagwān sadāy sarva-kartā, sākār, sarvopari chhe ane mumukshuoni mukti
māte hammeshā pragat rahe chhe.**

Bhagwān is eternally the all-doer, with form and supreme; he always remains manifest for the moksha of mumukshus.

(Satsang Diksha: Shlok 106)

Swaminarayan Bhagwān as Sarvopari

7 જેહ ધામને પામીને પ્રાણી, પાછું પડવાનું નથી રે;
સર્વોપર્ય છે સુખની ખાણી, કેવું કહીએ તેને કથી રે... ૧
અનંત મુક્ત જ્યાં આનંદે ભરિયા, રહે છે પ્રભુજીની પાસ રે;
સુખ સુખ જ્યાં સુખના દરિયા, તિયાં વસી રહ્યા વાસ રે... ૨
એવા ધામની આગળ બીજાં, શી ગણતીમાં ગણાય રે

**Jeh Dhāmne pāmine prāni, pāchhu padvānu nathi re
Sarvoparya chhe sukhni khāni, kevu kahie tene kathi re...1
Anant mukta jyā ānande bhariyā, rahe chhe Prabhujiṇi pās re;
Sukh sukh jyā sukhnā dariyā, tyā vasi rahyā vās re...2
Evā Dhāmni āgal bijā, shi ganatimā ganāy re;**

The ultimate divine abode is from where there is no return.

An indescribable reservoir of sublime happiness, it is beyond all...1

Where, in close proximity of God, reside infinite muktas; full of infinite bliss. They reside as if in the midst of oceans of utter happiness...2

In comparison to Akshardham, how can others compare?

(Chosath Padi by Nishkulanand Swami)

Qualities of Sarvopari Bhagwān

- 8 અનેક જીવનાં પ્રાણ-નાડીને સંકેલો કરીને જે તત્કાળ સમાધિ કરાવવી તે બીજાથી થાય નહીં ને લક્ષાવધિ મનુષ્ય નિયમમાં રહ્યાં થકાં વશ વર્તે તે બીજા કોઈથી થાય નહીં અને અક્ષરાદિક જે મુક્ત તેને પણ નિયમમાં રાખવાને સમર્થપણું તે પણ બીજામાં હોય નહીં. એવી રીતે પુરુષોત્તમ નારાયણનું અસાધારણ લક્ષણ છે.

Anek jivnā prān-nāḍine sankelo karine je tatkāl samādhi karāvavi te bijāthi thāy nahi ne lakshāvadhi manushya niyamma rahyā thakā vash varte te bijā koithi thāy nahi ane Aksharādik je mukta tene pan niyammā rākhvāne samarthpanu te pan bijāmā hoy nahi. Evi rite Purushottam Nārāyannu asādhāran lakshan chhe.

No one except Shri Purushottam Narayan can control the nādis and prāns of innumerable beings and grant them instant samādhi. Nor can anyone else influence hundreds of thousands of people by having them abide by niyams. Nor does anyone else have the power to control Akshar and the muktas. These are the extraordinary characteristics of Purushottam Narayan.

(Vachanamrut: Ahmedabad 5)

One should accept one's ishtadev as sarvopari.

- 9 કહા કહૌ છવી આજ કી, ભલે બને હો નાથ ।
તુલસી મસ્તક તબ નવૈ, જબ ધનુષ બાન લો હાથ. ॥

**Kaha kahau chhabi ājki, bhale bane ho nāth;
Tulsi mastak tab navai, jab dhanush bān lo hāth.**

*My Lord! Today you are looking so beautiful and attractive; I am not able to describe it in words;
However, my head will bow only when you carry the bow and arrow in your hand.*

(Tulsidasji)

10 પ્રસંગ

પોતે પુરુષોત્તમ છે, એવું પોતાનું સર્વોપરીપણું શ્રીજી મહારાજે સર્વ પ્રથમ નિત્યાનંદ સ્વામી ને જણાવ્યું. જ્યારે સત્સંગીજીવન ગ્રંથ લખાઈ રહ્યો હતો, ત્યારે ઉપાસનાના વિષય ઉપર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. શાસ્ત્રમાં, મહારાજને અન્ય અવતારો તરીકે ઓળખવામાં આવ્યા છે. નિત્યાનંદ સ્વામીએ કહ્યું, “રાજાને સેવક કેવી રીતે સંબોધી શકાય? કરાય જ નહી.” સાત દિવસ સુધી દલીલો ચાલી. મહારાજ પણ નિત્યાનંદ સ્વામીના વિરોધમાં થઈ ગયા અને કહ્યું, “આવી રીતે જ લખવું જોઈએ. તમે શું જાણો છો?” મહારાજે તેમને ગમે તેટલો ઠપકો આપ્યો પણ, નિત્યાનંદ સ્વામી (મહારાજને પુરુષોત્તમ તરીકે જાહેર કરવામાં) ટસથી મસ ન થયા (હટ્યા જ નહી) અને કહ્યું, “અન્ય ચરિત્રોની તુલના કરો તો શું અન્ય અવતારોએ મહારાજની સમાન દિવ્ય ચરિત્રો કર્યા હતા?” તેઓએ નિત્યાનંદ સ્વામીનો બહિષ્કાર પણ કર્યો અને મહારાજે પણ અન્ય સાધુઓને સાથ આપ્યો, પરંતુ નિત્યાનંદ સ્વામીએ તેમની નિષ્ઠા છોડી જ નહી. અંતે, મહારાજે કહ્યું, “આ સાધુ [મારા સર્વોપરીપણાનું] રહસ્ય જાણે છે.” મહારાજે નિત્યાનંદ સ્વામીને હાર પહેરાવ્યો.

Prasang:

Shriji Maharaj revealed his supremacy as Purushottam to Nityanand Swami. When the Satsangijivan was being written, the topic of upāsana was brought up for discussion. In the scripture, [Maharaj] was referred to as an avatar. Nityanand Swami asked, “How can a king be referred to as a servant? He cannot.” For seven days, the argument ensued. Even Maharaj went against Nityanand Swami and said, “That is how it should be written. What do you know?” No matter how much Maharaj rebuked him, Nityanand Swami would not budge in proclaiming Maharaj as Purushottam. He said, “See the divine incidents. Have others performed such divine incidents?” Nityanand Swami was even excommunicated. Maharaj sided with the other sadhus. Nityanand Swami, however, did not give up his conviction. Finally, Maharaj said, “This sadhu knows the secret [of my supremacy].” Maharaj then accepted Nityanand Swami by garlanding him.

MODULE 11: DIVYA SĀKĀR

(God with a Divine Form)

Understanding Bhagwān as Sākār (with a form)

- 1 ભગવાનનું સ્વરૂપ નિરાકાર નથી. કાં જે, ભગવાન થકી જ સર્વ સ્થાવર-જંગમ સૃષ્ટિ થાય છે, તે જો ભગવાન નિરાકાર હોય તો તે થકી સાકાર સૃષ્ટિ કેમ થાય? જેમ આકાશ નિરાકાર છે તો તે થકી જેવા પૃથ્વી થકી ઘટાદિક આકાર થાય છે તેવા થતા નથી, તેમ બ્રહ્માદિક જે સૃષ્ટિ તે સાકાર છે તો તેના કરનારા જે પરમેશ્વર તે પણ સાકાર જ છે.

Bhagwānnu swarup nirākār nathi. Kā je, Bhagwān thaki ja sarva sthāvar-jangam srushti thāy chhe, te jo Bhagwān nirākār hoy to te thaki sākār srushti kem thāy? Jem ākāsh nirākār chhe to te thaki jevā pruthvi thaki ghatādik ākār thāy chhe tevā thatā nathi, tem Brahmādik je srushti te sākār chhe, to tenā karnārā je Parameshwar te pan sākāra ja chhe.

God is not formless. Why? Because it is through God that everything mobile and immobile is created. Now, if God were formless, then how could he create something that possesses a form? For example, ākāsh is formless. Therefore, pots and other forms that can be created from pruthvi cannot be created from that ākāsh. In the same manner, since Brahmā and the rest of creation possess a form, God, their creator, also definitely possesses a form.

(Vachanamrut: Gadhadā II 10)

- 2 ભગવાનને ગ્રંથમાં વ્યાપક કહ્યા છે, તે તો મૂર્તિમાન છે તે જ પોતાની સામર્થ્યો કરીને એક ઠેકાણે રહ્યા થકા સર્વને દર્શન આપે છે, એમ વ્યાપક કહ્યા છે; પણ આકાશની પેઠે અરૂપ થકા વ્યાપક નથી, ભગવાન તો સદા મૂર્તિમાન જ છે. તે મૂર્તિમાન ભગવાન અક્ષરધામમાં રહ્યા થકા જ અનંત કોટિ બ્રહ્માંડમાં ભાસે છે.”

Bhagwānne granthmā vyāpak kahyā chhe, te to murtimān chhe, te ja potāni sāmāthie karine ek thekāne rahyā thakā sarvane darshan āpe chhe, em vyāpak kahyā chhe; pan ākāshni pethe arup thakā vyāpak nathi. Bhagwān to sadā murtimāna ja chhe. Te murtimān Bhagwān Akshardhāmmā rahyā thakā ja anant koti brahmāndmā bhāse chhe.

Even though the scriptures describe God as pervasive, he actually possesses a definite form. In those scriptures, he is described as pervasive in the sense that using his own powers, he gives his darshan to all while still residing in one place. But he is not pervasive in the sense of being formless like ākāsh. So, in reality, God eternally possesses a form. It is that God with a definite form, who, while always residing in Akshardham, appears in countless millions of brahmānds.

(Vachanamrut: Vartal 13)

- 3** ભગવાનના સ્વરૂપને વિષે સદા સાકારપણાની દૃઢ નિષ્ઠા હોય ને પોતે જે ભજનનો કરનારો તે બ્રહ્મરૂપ થાય તો પણ તે નિષ્ઠા જાય જ નહીં અને ગમે તેવા નિરાકાર પ્રતિપાદનના ગ્રંથને સાંભળે તો પણ ભગવાનના સ્વરૂપને સદા સાકાર જ સમજે અને શાસ્ત્રને વિષે ગમે તેવી વાત આવે પણ પોતે ભગવાનના સાકાર સ્વરૂપનું જ પ્રતિપાદન કરે પણ પોતાની ઉપાસનાનું ખંડન થવા દે જ નહીં, એવી રીતે જેની દૃઢ સમજણ હોય તેને ઉપાસનાવાળો કહીએ.

Bhagwānnā swarupne vishe sadā sākārpanāni dradh nishthā hoy ne pote je bhajanno karnāro te brahmarup thāy to pan te nishthā jāya ja nahi ane game tevā nirākār pratipādanānā granthne sām̐bhale to pan Bhagwānnā swarupne sadā sākāra ja samje ane shāstrane vishe game tevi vāt āve pan pote Bhagwānnā sākār swarupnu ja pratipādan kare pan potāni upāsanānu khandan thavā de ja nahi, evi rite jeni dradh samjan hoy tene upāsanāvālo kahie.

[Upāsanā can be defined as] having a firm conviction that God eternally possesses a form; Even if a person becomes brahmarup, that conviction would never disappear. Moreover, even if one happens to listen to scriptures propounding the view that God is formless, one would still understand God to always have a form. Regardless of what is mentioned in the scriptures, one would only propound that God has a form, never allowing one's own upāsanā to be refuted. One who has such a firm understanding is considered to possess upāsanā.

(Vachanamrut: Gadhada I 40)

- 4 અતિ તેજોમય રે, રવિ શશી કોટિક વારણે જાય;
શીતળ શાંત છે રે, તેજની ઉપમા નવ દેવાય... ૪
તેમાં હું રહું રે, દ્વિભુજ દિવ્ય સદા સાકાર;
દુર્લભ દેવને રે, મારો કોઈ ન પામે પાર... ૫
જીવ ઈશ્વર તણો રે, માયા કાળ પુરુષ પ્રધાન;
સહુને વશ કરું રે, સહુનો પ્રેરક હું ભગવાન... ૬

Ati tejomay re, ravi shashi kotik vārane jāy;
Shital shānt chhe re, tejni upmā nav devāy...4
Temā hu rahu re, dvibhuj divya sadā sākār;
Durlabh devne re, māro koi na pāme pār...5
Jiva ishwar tano re, mājā kāl Purush Pradhān;
Sahune vash karu re, sahuno prerak hu Bhagwān...6

*Even the radiance of countless suns and moons are insignificant before it;
It is cool, peaceful and full of divine light. That light has no comparison...4
In it, I stay, with a two-armed, divine form;
My darshan is rare even for all; my glory is limitless...5
All jivas, ishwaras, maya, kal and Pradhan-Purush;
They are all under my control; I am Bhagwān, the inspirer of all...6*

(Kirtan: Bolyā Shri-Hari Re – Premanand Swami)

Drawbacks of Understanding Bhagwān as Nirākār (without a form)

- 5 ભગવાનના સર્વે અપરાધ થકી જે ભગવાનના આકારનું ખંડન કરવું એ મોટો અપરાધ છે, તે માટે એ અપરાધ તો ક્યારેય પણ કરવો નહીં. અને એ અપરાધ કરે તો એને પંચ મહાપાપ કરતાં પણ અધિક પાપ લાગે છે. અને ભગવાન તો સદા સાકારમૂર્તિ છે, તેને જે નિરાકાર સમજવા એ જ ભગવાનના આકારનું ખંડન કર્યું કહેવાય છે.

Bhagwānnā sarve aprādh thaki je Bhagwānnā ākārnu khandan karvu e moto aprādh chhe, te mātē e aprādh to kyārey pan karvo nahi. Ane e aprādh kare to ene panch mahāpāp kartā pan adhik pāp lāge chhe. Ane Bhagwān to sadā

sākār-murti chhe, tene je nirākār samajvā e ja Bhagwānnā ākārnu khandan karyu kahevāy chhe.

Of all mistakes made against God, to denounce the form of God is a very grave mistake. One should never make this mistake. One who does do so commits a sin more serious than the five grave sins. Refuting the form of God is nothing more than understanding God, who eternally has a form, to be formless.

(Vachanamrut: Gadhada I 71)

- 6** સર્વે ગુણે સંપન્ન હોય ને જો ભગવાનને અલિંગ સમજતો હોય પણ મૂર્તિમાન ન સમજે એ મોટો દોષ છે, એણે કરીને એના બીજા સર્વે ગુણ દોષરૂપ થઈ જાય છે.

Sarve gune sampanna hoy ne jo Bhagwānne aling samajto hoy pan murtimān na samje e moto dosh chhe, ene karine enā bijā sarve guna doshrup thai jāy chhe.

A person may well be endowed with each and every virtue, but if one believes God to be formless – not possessing a definite form – then that is a grave flaw. So much so, that because of this flaw, all of one's virtues become flaws.

(Vachanamrut: Loya 16)

- 7** ભગવાનના સ્વરૂપને જે નિરાકાર કહેનારા છે ને જાણનારા છે ને સત્શાસ્ત્રના અર્થને અવળા અર્થના કરનારા છે, તે તો અનંત જન્મ સુધી ને ત્રેતાયુગમાં દસ હજાર વરસ સુધી ને દ્વાપરયુગમાં હજાર વરસ સુધી ને કળિયુગમાં સો વરસ સુધી એને ગર્ભમાંથી શસ્ત્રે કાપી કાપીને કાઢશે પણ બાળો સાદ કાઢીને રોશે નહિ ને એમ ને એમ અનંત કલ્પ સુધી દુઃખને ભોગવશે, પણ સુખ તો નહિ જ થાય.

Bhagwānnā swarupne je nirākār kahenārā chhe ne jānanārā chhe ne satshāstranā arthne avlā arthnā karnārā chhe, te to anant janma sudhi ne Tretāyugmā das hajār varas sudhi ne Dwāparyugmā hajār varas sudhi ne Kaliyugmā so varas sudhi ene garbhmāthi shastre kāpi kāpine kādhshe pan bālo sād kādhine roshe nahi ne em ne em anant kalp sudhi dukhne bhogavshe, pan sukh to nahi ja thāy.

Those who describe and know the form of God as formless and misinterpret the scriptures will, for countless births – for ten thousand years in Treta-yug; for a thousand years in Dwapar-yug and for a hundred years in Kali-yug – not even be able to cry with relief when they are cut out from the womb. In this way, they will endlessly suffer miseries for an infinite period of time, but they will never experience any happiness.

(Swamini Vat: 3/16)

Instruction to Understand Bhagwān as Sākār

- 8 જે શાસ્ત્રમાં ભગવાનનું સાકારપણું પ્રતિપાદન ન કર્યું હોય તથા ભગવાનના અવતારનું નિરૂપણ ન હોય અને તે ગ્રંથ શુદ્ધ વેદાંતના હોય ને એક અદ્વિતીય નિરાકારનું પ્રતિપાદન કરતા હોય ને તે ગ્રંથ સૂધા બુદ્ધિવાનના કરેલા હોય તો પણ તે ગ્રંથને કોઈ દિવસ ભણવા નહીં ને સાંભળવા પણ નહીં.

Je shāstramā Bhagwānnu sākārpanu pratipādan na karyu hoy tathā Bhagwānnā avatārnu nirupan na hoy ane te granth shuddh vedāntnā hoy ne ek advitiya nirākārnu pratipādan kartā hoy ne te granth sudhā buddhivānnā karelā hoy to pan te granthne koi divas bhanvā nahi ne sāmhalvā pan nahi.

Scriptures which do not promote God possessing a form and do not describe God's avatārs, but instead discuss pure Vedānta and propound a single, formless entity, should never be studied or heard, even if they have been written by someone very intelligent.

(Vachanamrut: Loya 6)

- 9 સાકૃતિકં પરબ્રહ્મ મનુતે યો નિરાકૃતિ ।
તસ્ય સડ્ગો ન કર્તવ્યસ્તાદૃગ્ગ્રન્થાન્ પઠેન્નહિ ॥૨૧૯॥

જે મનુષ્ય સાકાર ભગવાનને નિરાકાર માનતો હોય તેનો સંગ ન કરવો. તેવા ગ્રંથો ન વાંચવા.

**Sākrutikam Parabrahma manute yo nirākṛuti ।
Tasya sango na kartavyas-tādrug-granthān paṭhen-na hi ॥219॥**

Je manushya sākār Bhagwānne nirākār mānto hoy teno sang na karvo. Tevā grantho na vānchvā.

One should not believe Bhagwān, who eternally possesses a form, to be formless. Do not read such texts.

(Satsang Diksha: Shlok 219)

10 પ્રસંગ: ૧૯/૯/૨૦૧૭, મુંબઈથી અટલાદરા

પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ પ્લેનમાં મુંબઈથી વડોદરા જઈ રહ્યા હતા. હરિપ્રકાશદાસ સ્વામી વિમાનની બારીમાંથી હરિકૃષ્ણ મહારાજની દૃષ્ટિ કરાવવા લાગ્યા. થોડીવારે સ્વામીશ્રી કહે, “ત્યાં તાપ આવે છે.” સમય થતા સ્વામીશ્રીને થોડું જળપાન આપવામાં આવ્યું, પરંતુ સ્વામીશ્રી મુખ થોડું ત્રાંસુ કરીને તે પીતા હતા.

ગુરુમનનદાસ સ્વામીએ પૂછ્યું, “કેમ સ્વામી! આમ?”

સ્વામીશ્રીએ સામે પધરાવેલા ઠાકોરજી બતાવ્યા. કેટલી સૂક્ષ્મ મર્યાદા! ઠાકોરજીની સામે જળપાન પણ ન કરાય. સ્વામીશ્રીને ઠાકોરજીમાં કેટલો પ્રત્યક્ષભાવ છે! સાકારપણાની કેટલી દૃઢતા!

Prasang: 19 September 2017, Mumbai to Atladra

Mahant Swami Maharaj was traveling by plane from Mumbai to Atladra. Hariprakash Swami began holding Harikrishna Maharaj (Thakorji) close to the window so Maharaj could see outside. After some time, Swamishri said, “Tyā tāp āve chhe” (There is lots of sun there.) As time passed, Swamishri was eventually given food and water, but Swamishri turned his face slightly sideways to drink.

Gurumanan Swami asked, “Why did you do that Swami?”

Swamishri pointed to Thakorji facing towards him. Swamishri’s respect for Thakorji was such that he felt that one should not even eat in front of Thakorji. Swamishri truly believes Thakorji to be a real, living form of Shriji Maharaj himself! This is how Swamishri strongly views Thakorji as a living entity and not just a murti.

MODULE 12: SARVA-KARTĀ

(God as the All-Doer)

Understanding Bhagwān as the All-Doer

- 1 ભૂતં યસ્ય ભવદ્યસ્ય યદેવાડગ્રે ભવિષ્યતિ ।
સર્વં તન્મે હિતાયૈવ સ્વામિનારાયણેચ્છયા ॥૧૫૨॥

જે થઈ ગયું છે, થઈ રહ્યું છે અને જે કંઈ આગળ થશે તે બધું જ સ્વામિનારાયણ ભગવાનની ઈચ્છાથી મારા હિત માટે જ થયું છે એમ માનવું.

**Bhūtam yach-cha bhavad yach-cha yad-evā'gre bhavishyati ।
Sarvam tan me hitāyaiva Swāminārāyaṇechchayā ॥152॥**

**Je thai gayu chhe, thai rahyu chhe ane je kâi āgal thashe te badhu ja
Swāminārāyaṇ Bhagwānni ichchhāthi mārā hit mâte ja thayu chhe em mānvu.
(152)**

One should understand that all which has happened, which is happening, and which will happen is solely due to Swaminarayan Bhagwān's will and only for my benefit.

(Satsang Diksha: Shlok 152)

- 2 સર્વકર્તા તો ભગવાન છે. હમણાં આપણે ઊંઘમાં જાવું હોય તો જવાય નહિ ને ઊંઘમાં ગયા હોઈએ ને પછી ચોર આવીને લૂંટી જાય પણ આપણાથી જગાય નહિ. માટે સર્વકર્તા તો ભગવાન છે.

Sarva-kartā to Bhagwān chhe. Hamnā āpane unghmā jāvu hoy to javāy nahi ne unghmā gayā hoie ne pachhi chor āvine luti jāy pan āpanāthi jagāy nahi. Mâte sarva-kartā to Bhagwān chhe.

God is the all-doer. If we want to sleep now, we cannot, and once asleep even if a thief comes and robs us, we are unable to wake up. Accept God as the all-doer.

(Swamini Vat: 1/201)

3 હરેક વાતમાં, બોલવામાં, ક્રિયામાં સૂઝી આવે, તે મહારાજની પ્રેરણા એમ સમજવું.

Harek vātmā, bolvāmā, kriyāmā sujhi āve, te Mahārājni preranā em samajvu.

In every talk, speech and activity, whatever clear insight (perception) arises, consider it to be the inspiration of [Shriji] Maharaj.

(Swamini Vat: 4/125)

4 તમારા પ્રતાપ થકી, પાંગળો પર્વત ચડે;
તમારા પ્રતાપ થકી, અંધને આંખ્યો જડે... ૩૬
તમારા પ્રતાપ થકી, મૂકો મુખે વેદ ભણે;
તમારા પ્રતાપ થકી, રંક તે રાજા બને... ૩૭

**Tamārā pratāp thaki, pāngalo parvat chade;
Tamārā pratāp thaki, andhne ānkhyo jade...36
Tamārā pratāp thaki, muko mukhe Ved bhane;
Tamārā pratāp thaki, rank te rājā bane...37**

*Through your power, a lame person would climb a mountain;
Through your power, a blind person would see...36
Through your power, a dumb person would recite the Vedas;
Through your power, a pauper would become a king...37*

(Bhaktachintamani: Prakran 1)

5 જો માર માર કરતો કોઈ આવતો હોય તો એમ સમજવું જે, ‘મારા સ્વામીનું જ કર્યું સર્વ થાય છે, પણ તે વિના કોઈનું હલાવ્યું પાનડું પણ હલતું નથી.’

Jo mār mār karto koi āvto hoy to em samajvu je, ‘Mārā Swāminu ja karyu sarve thāy chhe, pan te vinā koinu halāvyu pānadu pan haltu nathi.’

If one threateningly advances towards you, one must think, 'Everything occurs as per the wishes of my God, but without his wish, even a dry leaf cannot be moved by anyone.'

(Swamini Vat: 1/88)

Bhagwān as Omnipotent

- 6 જીવ ઈશ્વર તણો રે, માયા કાળ પુરુષ પ્રધાન
સહુને વશ કરું રે, સહુનો પ્રેરક હું ભગવાન...૬
અગણિત વિશ્વની રે, ઉત્પત્તિ પાલન પ્રલય થાય
મારી મરજી વિના રે, કોઈથી તરણું નવ તોડાય...૭

**Jiva ishwar tano re, māyā kāl Purush Pradhān;
Sahune vash karu re, sahuno prerak hu Bhagwān...6
Aganit vishvani re, utpatti pālan pralay thāy;
Māri marji vinā re, koithi taranu nav todāy...7**

*All jivas, ishwaras, maya, kal and Pradhan-Purush;
They are all under my control; I am Bhagwān, the inspirer of all...6
I create, sustain and destroy countless worlds;
Without my wish, nobody can break even a blade of grass...7*

(Kirtan: Bolyā Shri-Hari Re – Premanand Swami)

The Benefits of Understanding Bhagwān as Sarva Kartā

- 7 અંતરમાં ટાઢું રહ્યા કરે ને ધગી ન જાય તેના બે ઉપાય છે: એક તો ભગવાનનું ભજન કરવું ને બીજું ભગવાનને સર્વકર્તા સમજવા ને તેમાં સુખ આવે તો સુખ ભોગવી લેવું ને દુઃખ આવે તો દુઃખ ભોગવી લેવું. તે કહ્યું છે જે, દાસના દુઃખન હરિ કે'દી હોય નહિ, જેમ કરશે તેમ સુખ જ થાશે.

**Antarmā tādhu rahyā kare ne dhagi na jāy, tenā be upāy chhe: ek to Bhagwānnu
bhajan karvu ne biju Bhagwānne sarva-kartā samajvā; ne temā sukh āve to**

sukh bhogvi levu ne dukh āve to dukh bhogvi levu. Te kahyu chhe je, Dās nā dushman Hari ke'di hoy nahi, jem karshe tem sukh ja thāshe.

There are two means by which inner peace remains and no agitation arises: one is to worship God and the other is to understand God as the all-doer. Then, if we get happiness we should enjoy it and if we encounter misery we should tolerate it. It is said, “Dās nā dushman Hari ke'di hoy nahi, jem karshe tem sukh ja thāshe.” (God is not an enemy of the devotee, whatever he does will bring happiness.)

(Swamini Vat: 1/148)

- 8** ભગવાનને જગતના કર્તાહર્તા જાણે અને મૂર્તિમાન જાણે તે ઉપર જ ભગવાન રાજ થાય છે.

Bhagwānne jagatnā kartā-hartā jāne ane murtimān jāne, te upara ja Bhagwān rāji thāy chhe.

God is only pleased upon one who realizes God to possess a definite form and to be the creator, sustainer and destroyer of the cosmos.

(Vachanamrut: Vartal 2)

- 9** જીવનું કલ્યાણ તો આટલી જ વાતમાં છે જે, ‘પ્રકટ પ્રમાણ એવા જે શ્રીકૃષ્ણ નારાયણ તેનું જ કર્યું સર્વ થાય છે, પણ કાળ, કર્મ ને માયાદિક કોઈનું કર્યું કાંઈ થતું નથી.’ એવી રીતે ભગવાનને વિષે જ એક કર્તાપણું સમજવું એ જ કલ્યાણનું પરમ કારણ છે.

Jivnu kalyān to ātli ja vātmā chhe je, ‘Prakat Pramān evā je Shri Krishna Nārāyan tenu ja karyu sarve thāy chhe, pan kāl, karma ne māyādik koinu karyu kāi thatu nathi.’ Evi rite Bhagwānne vishe ja ek kartāpanu samajvu, e ja kalyānnu param kāran chhe.

The jiva’s liberation is attained only by the following understanding: ‘Everything happens by the will of the manifest form of Shri Krishna Narayan, not by kāl, karma, māyā, etc.’ In this manner, understanding only God to be the all-doer is the supreme cause of liberation.

(Vachanamrut: Kariyani 10)

10 પ્રસંગ: ૨૨/૯/૨૦૧૬, સારંગપુરથી બોચાસણ

સારંગપુરથી બોચાસણ જતા માર્ગમાં મહંતસ્વામી મહારાજે સંતો સાથે ગોષ્ઠી કરી હતી. ગોષ્ઠી દરમિયાન બ્રહ્મવત્સલ સ્વામીએ સ્વામીશ્રીને પૂછ્યું, “સંસ્થાના આધ્યાત્મિક વડા બન્યા પછી તમારો કાર્યભાર વધી ગયો છે. તો કેવું લાગે છે?”

આ સાંભળીને સ્વામીશ્રીએ જમણો હાથ જેમાં માળા હતી તે ઊંચો કરતા કહ્યું, “કાંઈ લાગતું નથી. મહારાજ-સ્વામી જ બધું કાર્ય કરે છે અને એ જ કરવાના છે...”

Prasang: 22 September 2016, Sarangpur to Bochasan

On the way from Sarangpur to Bochasan, Mahant Swami Maharaj engaged in a goshthi with the sadhus. During the goshthi, Brahmavatsal Swami asked Swamishri, “After becoming the spiritual head of the Sanstha, your workload has increased. So how does it feel?”

Hearing this, Swamishri raised his right hand in which he was holding a mala and said, “Kāi lāgtu nathi. Maharaj-Swāmi ja badhu kārya kare chhe ane e ja karvānā chhe...” (I do not feel any burden. Maharaj and Swami do all the work and they will continue to do so.)

MODULE 13: PRAGAT

(God as ever-present on earth)

Recognizing the Pragat form of Bhagwān

- 1 આ જીવને જ્યારે ભરતખંડને વિષે મનુષ્ય દેહ આવે છે ત્યારે ભગવાનના અવતાર કાં ભગવાનના સાધુ એ જરૂર પૃથ્વી ઉપર વિચરતા હોય; તેની જો એ જીવને ઓળખાણ થાય તો એ જીવ ભગવાનનો ભક્ત થાય છે.

Ā jivne jyāre Bharatkhandne vishe manushya deh āve chhe tyāre Bhagwānnā avatar kā Bhagwānnā sādhu e jarur pruthvi upar vichartā hoy; teni jo e jivne olakhān thāy to e jiva Bhagwānno bhakta thāy chhe.

Whenever a jiva attains a human body in Bharatkhand, God's avatārs or God's sadhus [Satpurush] will certainly also be present on earth at that time. If the jiva can recognize them, it becomes a devotee of God.

(Vachanamrut: Vartal 19)

- 2 આ સાધુ મનુષ્ય જેવા જણાય છે, પણ મનુષ્ય જેવા નથી ને આજ તો પ્રગટ ભગવાન છે, પ્રગટ સાધુ છે, પ્રગટ ધર્મ છે; ને આ સમામાં જેને નહિ ઓળખાય તેને પછવાડેથી માથું ફૂટવું પડશે.

Ā Sādhu manushya jevā janāy chhe, pan manushya jevā nathi, ne āj to pragat Bhagwān chhe, pragat Sādhu chhe, pragat dharma chhe; ne ā samāmā jene nahi olakhāy tene pachhvādethi māthu kutvu padshe.

This Sadhu appears to be like a human, but he is not. And today, God is manifest, the Sadhu is manifest and dharma is manifest. And those who do not understand this at this time will bitterly regret it afterwards.

(Swamini Vat: 4/49)

Benefits of Recognizing Pragat Bhagwān

- 3 ‘જેવી પરોક્ષ દેવને વિષે જીવને પ્રતીતિ છે તેવી જો પ્રત્યક્ષ ગુરુરૂપ હરિને વિષે આવે, તો જેટલા અર્થ પ્રાપ્ત થવાના કહ્યા છે તેટલા સર્વ અર્થ તેને પ્રાપ્ત થાય છે.’

‘Jevi paroksh devne vishe jivne pratiti chhe tevi jo pratyaksh gururup Harine vishe āve, to jetlā arth prāpta thavānā kahyā chhe, tetlā sarve arth tene prāpta thāy chhe.’

If a person develops conviction in the guru – who is the manifest form of God – in the same way that one has conviction in the non-manifest deities, then, as a result, one attains all of the arthas which are described as attainable.

(Vachanamrut: Gadhadā III 2)

- 4 મળે પ્રગટ પ્રભુ પ્રમાણ રે, કાં તો તેના મળેલે કલ્યાણ રે,
તેહ વિના તો કોટિ ઉપાયે રે, આત્યંતિક કલ્યાણ ન થાયે રે

**Male Prabhu pragat pramān re, kā to tenā malele kalyān re;
Teha vinā to koti upāye re, ātyantik kalyān na thāye re.**

*Only when one has met the manifest form of God can one attain liberation;
Without this, one can try infinite things, but none will lead to ultimate salvation.*

(Sākhī by Nishkulanand Swami)

- 5 અમદાવાદમાં વાત કરી જે, “હાલ મહારાજ પ્રગટ છે તેમ જ જ્ઞાન આપે છે, તેમ જ નિયમમાં રાખે છે, તેમ જ ધર્મ પળાવે છે, તેમ જ ઉપદેશ આપે છે.”

Amdāvādmā vāt kari je, “Hāl Mahārāj pragat chhe tema ja gnān āpe chhe, tema ja niyammā rākhe chhe, tema ja dharma palāve chhe, tema ja upadesh āpe chhe.”

In Ahmedabad, Swami said, “At present, Maharaj is manifest and is spreading spiritual wisdom, keeping everyone within their spiritual and moral codes, ensuring that dharma is observed and also delivering discourses.”

(Swamini Vat: 4/88)

Pragat through the Aksharbrahma Guru

- 6 ભગવાને તો શ્રીમુખે એમ કહ્યું છે જે, ‘મારી અષ્ટ પ્રકારની જે પ્રતિમા તથા જે સંત તેને વિષે હું અખંડ નિવાસ કરીને રહું છું.’

Bhagwāne to Shrimukhe em kahyu chhe je, ‘Māri ashta prakārni je pratimā tathā je Sant tene vishe hu akhand nivās karine rahu chhu.’

But God himself has said, ‘I forever reside in the eight types of murtis and in the Sant.’

(Vachanamrut: Gadhada I 68)

- 7 ધન્ય ધન્ય એ સંત સુજાણને, જેનું ઊલટી પલટયું આપ... સંત તે સ્વયં હરિ...૧
એમ સંતમાં રહ્યા છે શ્રીહરિ, માટે સંત છે સુખનું ધામ... સંત...૮

**Dhanya dhanya e Sant sujāṇne; Jenu ulati palatyū āp, Sant te swayam Hari...1
Em Santmā rahyā chhe Shri-Hari, māte Sant chhe sukhnu dhām... Sant...9**

Blessed is the wise Sant, who himself is transformed. Such a Sant is like Bhagwān himself. In this way, Bhagwān lives through this Sant. Therefore, the Sant is the abode of bliss...9

(Kirtan: Dhanya dhanya e sant sujāṇne – Nishkulanand Swami)

- 8 સંત હું ને હું તે વળી સંત રે, એમ શ્રીમુખે કહે ભગવંત રે,
સંત માનજો મારી મૂરતિ રે, એમાં ફેર નથી એક રતી રે.

**Sant hu ne hu te vali Sant re, em Shrimukhe kahe Bhagwānt re;
Sant mānjo mari murati re, emā fer nathi ek rati re.**

‘I am the Sant and the Sant is me; [I am one with the Sant],’ Maharaj himself has said. Believe the Sant to be my form; there is not an iota of difference between our forms.

(Sākhī by Nishkulanand Swami)

9 બ્રહ્માક્ષરગુરુદ્વારા ભગવાન્ પ્રકટઃ સદા ।
સહિતઃ સકલૈશ્વર્યૈઃ પરમાડડનન્દમર્પયન્ ॥૧૦૭॥

અક્ષરબ્રહ્મસ્વરૂપ ગુરુ દ્વારા ભગવાન પોતાનાં સકળ ઐશ્વર્યો સહિત, પરમાનંદ અર્પતાં થકાં સદાય પ્રગટ રહે છે.

**Brahmā’kshara-guru-dvārā Bhagavān prakaṭaḥ sadā ।
Sahitah sakalaishvaryaiah paramā’nandam arpayan ॥107॥**

**Aksharbrahma-swarup guru dvārā Bhagwān potānā sakal aishvaryo sahit,
paramānand arpatā thakā sadāy pragat rahe chhe.**

Through the Aksharbrahma guru, Bhagwān always remains present with all of his divinity and bestows utmost bliss.

(Satsang Diksha: Shlok 107)

10 પ્રસંગઃ ૧૩/૧૦/૨૦૧૭, લેસ્ટર

લેસ્ટરમાં સાંજના કાર્યક્રમની થીમ ‘ઇતિ વચનામૃતમ’ હતી. કાર્યક્રમના અંતે આપણે સત્પુરુષનો મહિમા કેવી રીતે સમજવો જોઈએ તેના પર ટૂંકી ચર્ચા કરવામાં આવી હતી. ઘણા જુદા જુદા મંતવ્યો ચર્ચાયા હતા. કેટલાકે દલીલ કરી કે, સત્પુરુષ સાધુતાનું શિખર છે, તે સંસ્થા સંચાલનમાં શ્રેષ્ઠ છે, વગેરે.

ત્યારબાદ પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજને સત્પુરુષનો મહિમા શું છે તે સમજાવવા વિનંતી કરવામાં આવી, કારણ કે તેઓ જ ખરેખર સમજાવી શકે. સ્વામીશ્રીએ કહ્યું, “એ અખંડ ભગવાનને ધારી રહ્યા છે. એ મોટામાં મોટું સામર્થ્ય છે. બીજું બધું થઈ શકે, પણ ભગવાનને ધારવા તે ન થઈ શકે.”

Prasang: 13 October 2017, Leicester

The evening programme on 13 October 2017 in Leicester was themed ‘Iti Vachanamrutam’. At the end of the programme, there was a short discussion on how we should understand the Satpurush’s mahimā (greatness). There were many different opinions discussed such as, the Satpurush is the epitome of saintliness, he is great at running the Sanstha, etc.

Thereafter, Mahant Swami Maharaj himself was requested to explain the greatness of the Satpurush, as only he would truly know. Swamishri said, “E akhand Bhagwānne dhāri rahya chhe. E motāmā motu sāmārthya chhe. Biju badhu thai shake, pan Bhagwānne dhārvā te na thai shake.” (He always beholds God. That is his greatest power. One can do everything else, but to behold God is impossible.)

MODULE 14: ĀGNĀ

(The commands of Bhagwān and the Satpurush)

Benefits of Following Āgnā

- 1 કોટિ જન્મે કસર ટળવાની હોય તે આજ ટળી જાય ને બ્રહ્મરૂપ કરી મૂકે, જો ખરેખરા સાધુ મળે ને તે કહે તેમ કરે તો.

Koti janme kasar talvāni hoy te āj tali jāy ne brahmarup kari muke, jo khare-kharā Sādhu male ne te kahe tem kare to.

If a true God-realized Sadhu is attained and one does as he says, then the failings that would have taken tens of millions of births to overcome are overcome today, and one becomes brahmarup.

(Swamini Vat: 1/119)

- 2 તે ભક્ત ભગવાનની આજ્ઞાએ કરીને જ્યાં જ્યાં જાય છે ત્યાં ત્યાં ભગવાનની મૂર્તિ પણ એ ભક્ત ભેળી જ જાય છે. ને જેમ એ ભક્તને ભગવાન વિના રહેવાતું નથી તેમ જ ભગવાનને પણ એ ભક્ત વિના રહેવાતું નથી અને એ ભક્તના હૃદયમાંથી આંખ્યનું મટકું ભરીએ એટલી વાર છેટે રહેતા નથી.

Te bhakta Bhagwānni āgnāe karine jyā jyā jāy chhe tyā tyā Bhagwānni murti pan e bhakta bheli ja jāy chhe. Ne jem e bhaktane Bhagwān vinā rahevātu nathi tema ja Bhagwānne pan e bhakta vinā rahevātu nathi ane e bhaktanā hrudāmāthi ākhyanu matku bharie etli vār chhete rahetā nathi.

Wherever such a devotee goes by God's command, the form of God also goes with him. Moreover, just as that devotee cannot remain without God, in exactly the same way, God also cannot remain without that devotee. In fact, he does not leave the heart of that devotee even for a fraction of a second.

(Vachanamrut: Kariyani 11)

- 3 પરમેશ્વરના વચનને મૂકીને જ્યારે આડો-અવળો ડોલે છે ત્યારે કલેશને પામે છે અને જો વચનને વિષે રહે તો જેવો ભગવાનનો આનંદ છે તેવા આનંદમાં રહે છે.

Parameshwarnā vachanne mukine jyāre ādo-avalo dole chhe tyāre kleshne pāme chhe ane jo vachanne vishe rahe to jevo Bhagwānno ānand chhe tevā ānandmā rahe chhe.

When one ignores the injunctions of God and begins to stray away from them, one suffers. On the other hand, if one acts according to those injunctions, one will experience the true bliss of God.

(Vachanamrut: Gadhada I 34)

- 4 સત્પુરુષની આજ્ઞા પ્રમાણે જે રહે છે, તે જ રૂડાં દેશકાળાદિકને વિષે રહ્યો છે અને જે સત્પુરુષની આજ્ઞાથી બહાર પડ્યો તે જ તેને ભૂંડાં દેશકાળાદિકનો યોગ થયો છે. માટે સત્પુરુષની આજ્ઞાને વિષે વર્તે છે તે જ આત્મસત્તારૂપે વર્તે છે.

Satpurushni āgnā pramāne je rahe chhe, te ja rudā desh-kālādikne vishe rahyo chhe ane je Satpurushni āgnāthi bahār padyo te ja tene bhundā desh-kālādikno yog thayo chhe. Māte Satpurushni āgnāne vishe varte chhe, te ja ātmasattārupe varte chhe.

Only one who follows the commands of the Satpurush can be said to be under the influence of favourable circumstances. To deviate from those commands is the very definition of adverse circumstances. Therefore, only one who follows the commands of the Satpurush is behaving as the ātmā.

(Vachanamrut: Gadhada II 51)

How to follow Āgnā

- 8 મોટાઈ તો મહારાજને પુરુષોત્તમ જાણે ને આજ્ઞા પાળે તેની છે. પ્રગટ હોય ત્યારે સર્વે આજ્ઞા પાળે પણ છોટે ગયા પછી પછવાડેથી આજ્ઞા બરાબર પાળે તે ખરા.

Motāi to Mahārājne Purushottam jāne ne āgnā pāle teni chhe. Pragat hoy tyāre sarve āgnā pāle pan chhete gayā pachhi pachhvādethi āgnā barābar pāle te kharā.

Greatness lies in knowing Maharaj as Purushottam and observing his commands. When God is manifest, everyone follows his will, but when he is at a distance and one still follows his commands properly, then one is a true devotee.

(Swamini Vat: 5/136)

- 6 જેમ મોરપત્ની બિંદુ આવતાં, રતે લિયે છે રસે ભરેલડાં ।
તેનો મયૂર થાય તદ્દવત, થાય પડતાં બિંદુના ઢેલડાં ॥૮॥
તેમ આવતાં વચન વા'લાતણાં, ગ્રહી લિયે નર ગરજું થઈ ।
તે પૂરણ પામે પ્રાપ્તિ, ફરી ફેરવણી રહે નઈ ॥૯॥

**Jem mor-patni bindu āvtā, rate liye chhe rase bhareladā;
Teno mayur thāy tadvat, thāy padatā bindunā dheladā...8
Tem āvtā vachan vā'lā tanā, grahi liye nar garju thai;
Te puran pāme prāpati, fari feravani rahe nai...9**

The peacock grasps the tear drop of the peahen before it touches the ground; a peacock is conceived. But if it hits the ground and then the peacock grasps the tear drop, a peahen is conceived...8

The essence of the above is that, in the same way if you grasp the word of our beloved Maharaj, then you will attain ultimate liberation. If you can grasp the words of God like the peacock grasps the tear drop before it falls on the floor, then you will have pleased him...9

(Sākhī by Nishkulanand Swami: 29.8-9)

- 7 મનગમતું મેલી કરી, રહે આજ્ઞાને અનુસાર
તે જ શિષ્ય સાચા ખરા, બીજા સર્વે સંતાપનાર

**Man-gamtu meli kari, rahe āgnāne anusār;
Te ja shishya sāchā kharā, bijā sarve santāpnār.**

Only one who rejects the wishes of the mind, and remains within agna can be considered a true disciple; others are simply troublemakers.

(Sākhī by Nishkulanand Swami)

8 આજ્ઞાં ભગવતો નિત્યં બ્રહ્મગુરોશ્ચ પાલયેત્ ।
જ્ઞાત્વા તદનુવૃત્તિં ચ તામેવાડનુસરેદ્ દૃઢમ્ ॥૧૪૩॥
તદાજ્ઞાં પાલયેત્ સદ્ય આલસ્યાદિ વિહાય ચ ।
સાનન્દોત્સાહમાહાત્મ્યં તત્પ્રસાદધિયા સદા ॥૧૪૪॥

ભગવાન અને બ્રહ્મસ્વરૂપ ગુરુની આજ્ઞાનું સદાય પાલન કરવું. તેમની અનુવૃત્તિ જાણીને તેને દૃઢપણે અનુસરવું. તેમની આજ્ઞા આજ્ઞા વગેરે મૂકીને પાળવી, તરત પાળવી; સદા આનંદ, ઉત્સાહ અને મહિમા સાથે તેમને રાજી કરવાના ભાવથી પાળવી.

**Āgnām Bhagavato nityam Brahma-gurosh-cha pālayet ।
Gnātvā tad-anuvruttim cha tām evā'nusared draḍham ॥143॥
Tad-āgnām pālayet sadya ālasyādi vihāya cha ।
Sānandotsāha-māhātmyam tat-prasāda-dhiyā sadā ॥144॥**

Bhagwān ane brahmaswarup guruni āgnānu sadāy pālan karvu. Temni anuvrutti jānine tene draḍhpane anusarvu. Temni āgnā ālas vagere mukine pālvi, tarat pālvi; sadā ānand, utsāh ane mahimā sāthe temne rāji karvānā bhāvthi pālvi.

One should always obey the commands of Bhagwān and the Brahmaswarup guru. One should realize their inner wishes and firmly abide by them. Their instructions should be followed without laziness, immediately, and always with joy, enthusiasm, mahimā and an eagerness to please them.

(Satsang Diksha: Shlok 143-144)

9 મેલ મન તાણ ગ્રહી વચન ગુરુદેવનું,
સેવ તું રૂપ એ શુદ્ધ સાચું;
મનમત્ત થઈને તું કોટિ સાધન કરે,
સદ્ગુરુ શબ્દ વિન સર્વે કાચું... ૧

**Mel man tān grahi vachan gurudevnu,
Sev tu rup e shuddha sāchu...
Manamatta thaine tu koti sādhan kare,
Sadguru shabda vin sarve kāchu...1**

*Leave the calling of the mind and accept the commands of the guru.
Serve that true and pure form...
One may do infinite endeavours according to the mind's calling.
But it is all raw without the command of a true sadguru [guru].*

(Kirtan: Mel man tan grahi vachan gurudevnu – Muktanand Swami)

10 પ્રસંગ: ૨૧/૧૦/૨૦૧૬, જૂનાગઢ

મહંતસ્વામી મહારાજને યોગીજી મહારાજ સાથેનો એક પ્રસંગ યાદ આવ્યો.

એક દિવસ, અમે યોગીજી મહારાજની હાજરીમાં નિર્જળા ઉપવાસ કર્યો. બીજે દિવસે સવારે ઠાકોરજીના દર્શન કરીને અને યોગીજી મહારાજને પગે લાગ્યા પછી હું પારણાં માટે તૈયાર થયો. જો કે, યોગીજી મહારાજ પછી અમને પગે લાગવા આવ્યા. યોગીજી મહારાજે કહ્યું,

“ગુરુ, આજે ઉપવાસ કરી લ્યો!” આ બીજો ઉપવાસ હતો. ત્રીજા દિવસે હું ફરીથી ઠાકોરજીના દર્શને ગયો અને ત્યાર બાદ યોગીજી મહારાજ પાસે ગયો. યોગીજી મહારાજે કહ્યું, “આજે ઉપવાસ કરો તો, સ્વામી બહુ રાજી થશે.” આવી રીતે પાંચ દિવસ ઉપવાસ થયાં. (યોગીજી મહારાજની આજ્ઞાથી મેં સતત ૫ દિવસના નિર્જળા ઉપવાસ કર્યા)

(યોગીજી મહારાજે બહુ રાજીપો બતાવ્યો. છઠ્ઠા દિવસે યોગીજી મહારાજે પોતે વિનુભાઈ માટે લીબુનું પાણી બનાવ્યું.)

Prasang: 21 October 2016, Junagadh

Mahant Swami Maharaj recalled an incident while he was a youth travelling with Yogiji Maharaj.

One day, I observed a waterless fast in the presence of Yogiji Maharaj. The following day, after doing darshan of Thakorji in the morning and bowing to Yogiji Maharaj, I was ready to break the fast. However, Yogiji Maharaj then came to bow to us. Yogiji Maharaj said, “Guru, āje upvās kari lyo!” (Guru, fast today!) This was another fast. On the third day, I went again to do darshan of Thakorji and thereafter approached Yogiji Maharaj. Yogiji Maharaj said, “Āje upvās karo to Swāmi bahu rāji thashe.” (If you fast today, Swami will be very happy.) Thus, this continued for five days. On Yogiji Maharaj’s instructions, I observed five consecutive waterless fasts..

Yogiji Maharaj expressed his immense rājipo. On the sixth day, Yogiji Maharaj himself prepared lemon water for Vinubhai.

MODULE 15: ĀSHRO

(Refuge in Bhagwān and the Satpurush)

Characteristics of one who has Āshro

- 1 ભગવાનનો દૃઢ આશ્રય તે જેને હોય, તેને મહાપ્રલય જેવું દુઃખ આવી પડે તો પણ તે દુઃખ થકી રક્ષાનો કરનારો ભગવાન વિના બીજાને ન જાણે અને જે જે પોતાને સુખ જોઈતું હોય તે પણ ભગવાન થકી જ ઇચ્છે.

Bhagwānno dradh āshray te jene hoy, tene mahāpralay jevu dukh āvi pade to pan te dukh thaki rakshāno karnāro Bhagwān vinā bijāne na jāne ane je je potāne sukh joitu hoy te pan Bhagwān thaki ja ichchhe.

One who has such a firm refuge of God, even if one were to experience pain equivalent to that of final dissolution, one would not believe anyone else to be one's guardian against such misery except God. Moreover, whatever happiness one wishes for, one seeks to attain only from God.

(Vachanamrut: Vartal 5)

- 2 જેમ વજ્રની પૃથ્વી હોય તેમાં વજ્રની ખીલી ચોડી હોય તે કોઈ રીતે ઊખડે નહીં, તેમ ભગવાનનાં ચરણારવિંદને વિષે પોતાના મનને દૃઢ રાખવું. અને એવી રીતે જે ભગવાનનાં ચરણારવિંદને વિષે પોતાના મનને રાખે તેને મરીને ભગવાનના ધામમાં જવું એમ નથી, એ તો છતી દેહે જ ભગવાનના ધામને પામી રહ્યો છે.

Jem vajrani pruthvi hoy temā vajrani khili chodi hoy te koi rite ukhade nahi, tem Bhagwānanā charanārvindne vishe potānā manne dradh rākhvu ane evi rite je Bhagwānna charanārvindne vishe potānā manne rākhe tene marine Bhagwānanā dhāmamā javu em nahi, e to chhati dehe ja Bhagwānanā dhāmamā ne pāmi rahyo chhe.

Just as an iron nail that is firmly affixed to an iron surface can never be separated, similarly, one's mind should be fixed firmly at the holy feet of God. When the devotee has kept his mind at the holy feet of God in this manner, he does not have to die to attain the abode of God - he has attained it while still alive.

(Vachanamrut: Gadhada III 7)

Benefits of Āshro

- 3 ભગવાનનો જે દૃઢ આશરો એ જ એક સર્વ સાધનમાં મોટું સાધન છે, તેણે કરીને ભગવાન રાજી થાય છે.

Bhagwānno je dradh āshro e ja ek sarva sādhanmā motu sādhan chhe, tene karine Bhagwān rāji thāy chhe.

Accepting the firm refuge of God is the single, greatest endeavour amongst all spiritual endeavours for pleasing God.

(Vachanamrut: Gadhada I 33)

- 4 આશરાનું રૂપ કહ્યું કે, “કોઈક આપણા મંદિરમાં કાલનો આવેલો હોય ને તે માંદો પડે ને વીસ વરસ માંદો રહે તો પણ એની ચાકરી આપણે કરવી પડે. ને વળી જેમ ગૃહસ્થનાં બાપડી-છોકરાંને તેનો આશરો છે તે દેશ-પરદેશમાં જઈને તેની ખબર રાખે છે, તેમ ભગવાન પોતાના આશ્રિતની ખબર રાખે છે.”

Āshrānu rup kahyu ke, “Koik āpanā mandirmā kālno āvelo hoy ne te māndo pade ne vis varas māndo rahe to pan eni chākri āpane karvi pade. Ne vali jem gruhasthanā bāydi-chhokrāne teno āshro chhe te desh-pardeshmā jaine teni khabar rākhe chhe, tem Bhagwān potānā āshritni khabar rākhe chhe.”

Explaining the concept of refuge, “If a person had come to the mandir yesterday, became sick, and remained sick for 20 years, then we would have to serve him. A mother and children seek refuge of the husband, who cares for them whether he is at home or abroad. Similarly, God cares for his followers.”

(Swamini Vat: 1/167)

- 5 તપ કરીને બળી જાય તો પણ જો ભગવાનનો આશરો ન હોય તો ભગવાન તેડવા ન આવે ને હિંડોળા-ખાટમાં સૂઈ રહે ને દૂધ-સાકર ને ચોખા જમે ને સેવાના કરનારા ને રળનારા બીજા હોય તો પણ તેને અંતસમે વિમાનમાં બેસારીને ભગવાન તેડી જાય, જો ભગવાનનો દૃઢ આશરો હોય તો. માટે મોક્ષનું કારણ આશરો છે.

Tap karlne bali jāy to pan jo Bhagwānno āshro na hoy to Bhagwān tedvā na āve ne hindolā-khātmā sui rahe ne dudh-sākar ne chokhā jame ne sevānā karnārā ne ralnārā bijā hoy to pan tene antasame vimānmā besarine Bhagwān tedi jāy, jo Bhagwānno dradh āshro hoy to. Māte mokshanu kāran āshro chhe.

One may be burnt out by performing austerities, but if one does not have firm refuge in God then he will not come to take one when one passes away. However, even if one sleeps comfortably on a swing, and eats sweetened milk and rice while others offer service, still, if one's refuge is firm, God will seat that devotee in a divine chariot and take at the time of one's passing. Therefore, the cause of moksha is refuge in God.

(Swamini Vat: 1/172)

- 6 અતઃ સમાશ્રયેન્નિત્યં પ્રત્યક્ષમક્ષરં ગુરુમ્ ।
સર્વસિદ્ધિકરં દિવ્યં પરમાત્માડનુભાવકમ્ ॥૨૫॥

આથી, સર્વ અર્થની સિદ્ધિ કરે તથા પરમાત્માનો અનુભવ કરાવે તેવા પ્રત્યક્ષ અક્ષરબ્રહ્મ ગુરુનો આશરો સદાય કરવો.

**Atah samāshrayen-nityam pratyaksham Aksharam gurum ।
Sarva-siddhi-karam divyam Paramātmā'nubhāvakam ॥25॥**

Āthi, sarva arthni siddhi kare tathā Paramātmāno anubhav karāve tevā pratyaksh Aksharbrahma guruno āshro sadāy karvo.

Therefore, one should always take the refuge of the manifest Aksharbrahma guru, who enables one to attain all objectives and experience Paramatma.

(Satsang Diksha: Shlok 25)

- 7 સુરપુર નરપુર નાગપુર એ તિનમે સુખ નાહી
કાં સુખ હરીકે ચરણમે, કાં સંતનકે માહી.

**Surpur Narpur Nāgpur e tinme sukh nāhi;
Kā sukh Harike charanme kā santanke māhi.**

There is no [permanent] happiness in Surpur (Swarga), Narpur (earth) or Nagpur (the underworld); there is happiness only at the feet of God or his holy Sadhu.

(Sākhi by Tulsidas)

- 8 માણસનો અવતાર મોઘો નહિ મળે ફરી
દુઃખ તણો દરિયાવ મોટો નહી શકો તરી;
શામળિયાને શરણે જાતાં જશો ઊગરી... માણસનો અવતાર મોઘો

**Mānasno avatār mongho, nahi male fari...
Dukh tano dariyāv moto, nahi shako tari;
Shāmaliyāne sharane jātā, jāsho ugari...Mānasno avatār mongho...2**

*This rare, expensive birth will not be [easily] attained again...
You will not be able to cross the great ocean of misery;
However, by surrendering at the feet of God, you will be liberated...2*

(Kirtan: Mānasno avatar mongho – Devanand Swami)

- 9 સર્વધર્માન્ પરિત્યજ્ય મામેકં શરણં વ્રજ ।
અહં ત્વાં સર્વપાપેભ્યો મોક્ષયિષ્યામિ મા શુચઃ ॥

**Sarvadharmān parityajya māmekam sharanam vraja |
Aham tvām sarvapāpebhyo mokshayishyāmi mā shuchah | |**

*Abandon all varieties of dharmas and simply surrender unto me [God] alone.
I shall liberate you from all sinful reactions; do not fear.*

(Bhagavad Gita: Shlok 18.66)

10 પ્રસંગ: ૧૭/૮/૨૦૧૭, હ્યુસ્ટન

૧૭ ઓગસ્ટ ૨૦૧૭ના રોજ હ્યુસ્ટનમાં, “ઈતિ વચનામૃત’ વિષય પર એક સાંજનો કાર્યક્રમ યોજાયો હતો. મહંતસ્વામી મહારાજને પૂછવામાં આવ્યું કે, “મહારાજ અમારા જીવનના અંતકાળે તેડવા આવીને અમને મુક્તિ આપશે, પણ મહારાજ ખરેખર કેવા છે તે અમે જાણતા નથી. તો અમે તેમને કેવી રીતે ઓળખીશું?”

સ્વામીશ્રીએ જવાબ આપ્યો, “શ્રીજી મહારાજનો દૃઢ આશરો રાખે, તેમાં કોઈ પોલ ના હોય, ને નિયમ દૃઢ રાખવા તો અક્ષરધામ સુધી કોઈ વાંધો નહિ આવે.”

તરત જ સ્વામીશ્રીને બીજો પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો, “શું તમે પણ મહારાજ સાથે અમારા જીવનના અંતે અમને ભેગા લેવા આવશો?”

ભારપૂર્વક સ્વામીશ્રીએ જવાબ આપ્યો, “આવવું જ પડે.” આ જવાબ સાંભળી સૌએ આનંદથી તાળીઓ પાડી.

Prasang: 17 August 2017, Houston

On 17 August 2017 in Houston, an evening programme on the topic, ‘Iti Vachanamrut’ took place. Mahant Swami Maharaj was asked, “Maharaj will come and liberate us at the end of our lives, yet we have no idea what Maharaj looks like. So how will we recognize him?”

Swamishri replied, “Shriji Mahārājno dradh āshro rākhe, temā koi pol nā hoy, ne niyam dradh rākhvā to Akshardhām sudhi koi vāndho nahi āve.” (If one keeps firm refuge in Shriji Maharaj, with no discrepancies, and keeps niyams strong, then there will be no problems all the way to Akshardham.)

Instantly, another question was asked to Swamishri: “Will you also come with Maharaj to collect us at the end of our lives?”

With emphasis, Swamishri replied, “Āvavu ja pade!” (I will have to come!) Everyone burst into joyous applause at this answer.

MODULE 16: SEVĀ

(Service)

Seva of Bhagwān and Bhakta

1 ભગવાન ને ભગવાનના ભક્તની સેવા એ બેમાં જ માલ છે.

Bhagwān ne Bhagwānnā bhaktani sevā, e bemā ja māl chhe.

There is worth only in the service of God and his devotees.

(Swamini Vat: 5/344)

Benefits of Seva

2 જેવું ઉકાખાયરને સંતની સેવા કર્યાનું વ્યસન પડ્યું છે તેવી રીતે ભગવાન તથા ભગવાનના સંત તેની સેવા કર્યાનું જેને વ્યસન પડે ને તે વિના એક ક્ષણમાત્ર પણ રહેવાય નહીં, તો એના અંતઃકરણની જે મલિન વાસના તે સર્વે નાશ પામી જાય છે.

Jevu Ukā Khācharne santni sevā karyānu vyasan padyu chhe, tevi rite Bhagwān tathā Bhagwānnā Sant teni sevā karyānu jene vyasan pade ne te vinā ek kshanmātra pan rahevāy nahi, to enā antahkaranni je malin vāsānā te sarve nāsh pāmi jāy chhe.

Just as Uka Khachar has become addicted to serving the sadhus, in the same way, if one becomes addicted to serving God and his Sant to the extent that one would not be able to stay for even a moment without serving them, then all of the impure desires in one's antahkaran will be destroyed.

(Vachanamrut: Gadhada II 25)

- ૩ જે ભગવાનના ભક્તની સેવા-ચાકરી કરે તે ઉપર તો અમારે અતિશય રાજીપો થઈ જાય છે.

Je Bhagwānā bhaktani sevā-chākri kare te upar to amāre atishay rājipo thai jāy chhe.

I become extremely pleased with one who menially serves the devotees of God.

(Vachanamrut: Gadhada II 28)

- ૪ જો મોટાપુરુષની સેવામાં ખબડદાર થઈને રહે તો એનાં પાપ બળીને ભસ્મ થઈ જાય.

Jo motā purushni sevāmā khabaddār thaine rahe to enā pāp baline bhasma thai jāy.

If a person serves the great Purush [Satpurush] diligently, one's sins will be burnt and reduced to ashes.

(Vachanamrut: Gadhada I 55)

- ૫ ભગવાન અને ભગવાનના સંતની સેવામાં પોતાનું મોટું ભાગ્ય માને તેટલું તેને ફળ મળે છે, સુખ થાય છે.

Bhagwān ane Bhagwānā Santni sevāmā potānu motu bhāgya māne tetlu tene fal male chhe, sukh thāy chhe.

The more one believes oneself to be so fortunate in attaining the seva of Bhagwān and the Sant, the more one attains the fruits [of that seva] and the more one experiences joy.

(Purushottam Bolya Prite: 10))

How to do Sevā

- ૬ સેવા હરેશ્ચ ભક્તાનાં કર્તવ્યા શુદ્ધભાવતઃ ।
મહદ્ભાગ્યં મમાસ્તીતિ મત્વા સ્વમોક્ષહેતુના ॥૧૨૨॥

ભગવાન અને ભક્તોની સેવા શુદ્ધભાવે, મારાં મોટાં ભાગ્ય છે એમ માનીને પોતાના મોક્ષ માટે કરવી.

**Sevā Hareṣh-cha bhaktānām kartavyā shuddha-bhāvataha I
Mahad-bhāgyam mamāstīti matvā sva-moksha-hetunā II122II**

**Bhagwān ane bhaktoni sevā shuddhabhāve, mārā motā bhāgya chhe em
mānine potānā moksha mātē karvi.**

One should serve Bhagwān and his devotees with pure intentions, believing it to be one's great fortune and with the goal of attaining one's moksha.

(Satsang Diksha: Shlok 122)

- 7** મોટા સાધુ હોય તેની આ દેહે કરીને સેવા કરવી ને ચકચૂર કરી દે તો રાજી થઈ જાય. તે ચકચૂર કરે તે પણ ‘મરતી મરતી કાન હલાવે’ એમ નહીં.

Motā Sādhu hoy teni ā dehe karine sevā karvi ne chakchur kari de, to rāji thai jāy. Te chakchur kare te pan ‘marti marti kān halāve’ em nahi.

Serve the great Sadhu with this body. And if this body is completely sacrificed in seva, [the Satpurush] will become happy. But do not serve half-heartedly, as described in ‘marti marti kān halāve’.

(Swamini Vat: 6/241)

- 8** દાસી થઈ રહેજે તું દીનદયાળની,
નીચી ટેલ મળે તો માને ભાગ્ય જો;
ભવબ્રહ્માદિકને નિશ્ચે મળતી નથી,
પુરુષોત્તમ પાસે બેઠાની જાગ્ય જો... સાંભળ બેની... ૨

**Dāsi thai raheje tu Din-dayālni,
Nichi tel male to māne bhāgya jo;
Bhav-Brahmādikne nishche malati nathi,
Purushottam pāse bethāni jāgya jo...Sāmbhal beni...2**

*Stay as a servant of the merciful Bhagwān.
If you get a chance to offer even menial service, consider it to be your great fortune;
Others do not get such a chance.
To sit next to Purushottam...2*

(Kirtan: Sāmbhal beni Hari rijhyāni ritadi – Muktanand Swami)

- 9 સેવા કરવી તે કોઈ ન જાણે તેમ કરવી, દેખાવ ન કરવો, તે ગુપ્તદાન કહેવાય, તે અતિ બળને પમાડે, અંતરમાં પ્રકાશ થઈ જાય, શાંતિ થઈ જાય.

Sevā karvi te koi na jāne tem karvi, dekhāv na karvo, te guptadān kahevāy, te ati balne pamāde, antarmā prakāsh thai jāy, shānti thai jāy.

Do seva in a way that no one finds out, and never for show. That is called hidden seva. Through that, one attains great strength, is enlightened from within, and attains peace.

(Yogi Vani)

10 પ્રસંગ: ૧૫/૯/૨૦૧૬, મુંબઈ

સાંજે પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ ભોજનખંડમાં પધાર્યા. આનંદજીવનદાસ સ્વામી ને એક પ્રસંગ યાદ આવ્યો: સાંકરી જૂના મંદિરના રોડ પર એક નાની દુકાન છે. આ દુકાનની પાછળના ખેતરમાં ઘણા વર્ષો પહેલા શિબિર થવાની હતી. જ્યારે મહંતસ્વામી મહારાજ ખેતરમાં પહોંચ્યા ત્યારે તેમણે જોયું કે એક એવો વિસ્તાર હતો જેમાં સ્થાનિક ગ્રામજનોની વપરાયેલી ઘણી દાતણની ચીરીઓ આખા મેદાનમાં પથરાયેલી હતી. એવું લાગતું હતું કે ઘણા વર્ષોથી આ વપરાયેલી ચીરીઓ માટે આ એક ડમ્પિંગ ગ્રાઉન્ડ બની ગયું હતું. સ્વામીશ્રીએ તરત જ આ બધું સાફ કરવાની સેવા ઝડપી લીધી. તેમણે એક ડોલ લીધી અને પછી દાતણની ચીરીઓ ઉપાડવાનું શરૂ કર્યું. આ જોઈને સંતો બધા સેવા કરવા દોડ્યા. સંતોએ સ્વામીશ્રીને રોકવાનો પ્રયત્ન કર્યો. પણ સ્વામીશ્રીએ કહ્યું, ‘ના. તમેય કરો અને અમેય કરીએ.’ સ્વામીશ્રીએ બધી જ ચીરીઓ લઈ લેવામાં આવી, ત્યાં સુધી સેવા ચાલુ રાખી.”

Prasang: 15 September 2016, Mumbai

Mahant Swami Maharaj arrived at the bhojan hall in the evening. Anandjivan Swami remembered a prasang: “Across the road of the old Sankari Mandir, there is a small shop. Many years ago, a shibir was to take place on the farm behind this shop. When Mahant Swami Maharaj arrived at the farm, he noticed that there was an area in which many used datan sticks from the local villagers were scattered all across the grounds. It seemed as though this had been a dumping ground for these used sticks for many years. Swamishri instantly took on the

seva of cleaning them up. He found a bucket and then began to pick up the datan sticks. Seeing this, the sadhus all ran to do the seva. The sadhus tried to stop Swamishri. However, Swamishri said, ‘Nā. Tamey karo ane amey karie.’ (No, let’s do it together.) Swamishri continued the seva until all the datan sticks had been picked up.”

MODULE 17: VISHVĀS & SHRADDHĀ (Faith in Bhagwān and the Satpurush)

The Benefits of having Vishvās

- 1 વિશ્વાસ રાખીને પ્રીતિએ સહિત જે ભગવાન પુરુષોત્તમનારાયણની વાત સાંભળવી એથી બીજું મનને સ્થિર થવાનું ને નિર્વિષયી થવાનું કોઈ મોટું સાધન નથી.

Vishvās rākhine pritie sahit je Bhagwān Purushottam Nārāyanni vāt sām̐bhalvi ethi biju manne sthir thavānu ne nirvishayi thavānu koi motu sādhan nathi.

One should listen to the discourses of Purushottam Narayan with faith and love. There is no better method to stabilize the mind and to free it of the desires for vishays.

(Vachanamrut: Kariyani 12)

- 2 ભજી લે ભગવાન, સાચા સંતને મળી....
વચનમાં વિશ્વાસ રાખી, ભજનમાં ભળી,
પૂર્વ કેરા પાપ તારા તો જાશે બળી.... ભજી લે ભગવાન સાચા સંતને મળી.

Bhaji le Bhagwān, sāchā Santne mali...

Vachanmā vishvās rākhi, bhajanmā bhali;

Purva kerā pāp tārā to jāshe bali... Bhaji le Bhagwān, sāchā Santne mali

Worship God by meeting a true Sant...

Keep faith in his words and immerse yourself in devotion.

If one does this, their previous sins will be eradicated...

(Kirtan: Bhaji le Bhagwān – Devanand Swami)

- 3 જે વિશ્વાસી હોય તે તો પ્રત્યક્ષ ભગવાન અને તેના સાધુ તેના વચનને વિષે અતિશય વિશ્વાસને પામ્યો છે, માટે તે ભગવાનના નિશ્ચયના બળ વડે કરીને મૃત્યુનો ભય રાખે નહીં અને એમ જાણે જે, ‘મને પ્રત્યક્ષ પુરુષોત્તમ ભગવાન મળ્યા છે માટે હું કૃતાર્થ છું.’

Je vishvāsi hoy te to pratyaksh Bhagwān ane tenā sādhu tenā vachanne vishe atishay vishvāsne pāmyo chhe; mâte te Bhagwānnā nishchaynā bal vade karine mrutyuno bhay rākhe nahi ane em jāne je, ‘Mane pratyaksh Purushottam Bhagwān malyā chhe mâte hu krutārth chhu.

One who has faith has established absolute faith in the words of God and his Sant. Therefore, by the strength of his faith in God, one does not harbour any fear of death. Also, one believes, ‘I have attained the manifest form of Purushottam Bhagwān, and thus I am fulfilled.

(Vachanamrut: Loya 2)

- 4 જે શ્રદ્ધાવાન પુરુષ હોય અને તેને જો સાચા સંતનો સંગ મળે અને તે સંતના વચનને વિશે શ્રદ્ધાવાન થાય, તો એના હૃદયને વિષે સ્વધર્મ, વૈરાગ્ય, વિવેક, જ્ઞાન, ભક્તિ આદિક જે કલ્યાણકારી ગુણ તે સર્વે પ્રકટ થઈ આવે છે અને કામ-ક્રોધાદિક જે વિકાર તે બળી જાય છે.

Je shraddhāvān purush hoy ane tene jo sāchā Santno sang male ane te Santnā vachanne vishe shraddhāvān thāy, to enā hrudayne vishe swadharma, vairāgya, vivek, gnān, bhakti ādik je kalyānkāri guna te sarve prakat thai āve chhe ane kām-krodhādik je vikār te bali jāy chhe.

If a person with shraddhā encounters the company of a true Sant [Satpurush] and develops shraddhā in the words of that Sant, then all of the redemptive virtues of swadharma, vairāgya, gnān, bhakti, wisdom, etc., would develop in one’s heart, and the vicious natures of lust, anger, etc., would be burnt away.

(Vachanamrut: Sarangpur 18)

How to develop Vishvās

5 જો ભગવાનનું માહાત્મ્ય જણાય તો મંદ શ્રદ્ધા હોય તે પણ વૃદ્ધિને પામે.

Jo Bhagwānnu māhātmya janāy to mand shraddhā hoy te pan vruddhine pāme.

If one can realize the greatness of God, then even if one has weak shraddhā, it will grow stronger.

(Vachanamrut: Gadhadā II 16)

6 ત્યારે કહ્યું જે, “શ્રદ્ધા કેમ વધુ થાય?”

એટલે સ્વામી કહે, “એને એમ જણાય જે, મોટા સંત બોલે છે તે કાંઈ માણસ નથી બોલતા. એ તો એમ જાણે છે જે, ઈશ્વર બોલે છે. ને એને વિષે એને દેવબુદ્ધિ હોય, ને તેની પાછી સેવા-ભક્તિ કરે ને વિનય કરે, તેણે કરીને શ્રદ્ધા થાય છે.”

Tyare kahyu je, “Shraddhā kem vadhu thāy?”

Etle Swāmi kahe, “Ene em janāy je, Motā Sant bole chhe te kāi mānas nathi boltā. E to em jāne chhe je, Ishwar bole chhe. Ne ene vishe ene devbuddhi hoy, ne teni pāchhi sevā-bhakti kare ne vinay kare, tene karine shraddhā thāy chhe.”

“How can faith be increased?”

So Swami said, “When one realizes that the great Sadhu [Satpurush] who is speaking to him is not a human speaking. He realizes that it is God who is speaking through him and considers him to be like God. Also, he performs his service, offers worship to him and respects him.”

(Swamini Vat: 6/23)

Vishvās in Bhagwān and the Sant

7 ભગવાન અને સંત તે જે જે વચન કહે તેને પરમ સત્ય કરીને માને, પણ તે વચનને વિષે સંશય કરે નહી. અને સંત કહે જે, “તું દેહ, ઇન્દ્રિય, મન, પ્રાણથી જુદો છું અને સત્ય છું અને એનો જાણનારો છું, અને એ દેહાદિક સર્વે અસત્ય છે,” એમ વચન કહે તેને સત્ય માનીને તે સર્વેથી જુદો આત્મારૂપે વર્તે પણ મનના ઘાટ ભેળો ભળી જાય નહી.

Bhagwān ane Sant te je je vachan kahe tene param satya karine māne, pan te vachanne vishe sanshay kare nahi. Ane Sant kahe je, ‘Tu deh, indriya, man, prānthi judo chhu ane satya chhu ane eno jānnāro chhu, ane dehādik sarve asatya chhe,’ em vachan kahe tene satya mānine te sarvathi judo ātmārupe varte pan mannā ghāt bhelo bhali jāy nahi.

When the Sant tells one, ‘You are distinct from the mind, body, indriyas and prāns; you are satya; you are the knower of the body, indriyas and prāns, which are all asatya’ – one accepts this to be the truth. One then behaves as the ātmā – distinct from them all – but never follows the instincts of one’s own mind.

(Vachanamrut: Gadhada I 16)

- 8** ગામ પીઠવાજાળમાં વાત કરી જે, “કોઈ કહેશે જે અક્ષરધામ કેવું હશે? તો આપણે તો ભગવાન દીઠા છે, અક્ષરધામમાં રહેનારા દીઠા છે, ભગવાનની હજૂરના ને ભગવાનની પાસે રહેનારા દીઠા છે, ને કાનમાં વાતું કરી છે, હવે તો તેજ દેખાતું નથી એટલું બાકી છે. માટે આ સાધુ છે તેમાં જ ભગવાન રહ્યા છે, માટે વિશ્વાસ રાખજો.”

Gām Pithvājālmā vāt kari je, “Koi kaheshe je Akshardhām kevu hashe? To āpane to Bhagwān dithā chhe, Akshardhāmmā rahenārā dithā chhe, Bhagwānni hajurnā ne Bhagwānni pāse rahenārā dithā chhe, ne kānmā vātu kari chhe, have to tej dekhātu nathi etlu bāki chhe. Māte ā Sādhu chhe temā ja Bhagwān rahyā chhe, māte vishvās rākhjo.”

In the village of Pithvājāl, Swami said, “Someone may ask what Akshardham is like. Well, we have seen God, seen those who live in Akshardham, seen the servants of God, seen those who live near God and have talked to them. Now, the only thing left is that we cannot see the divine light of Akshardham. And God resides in this Sadhu [Satpurush]; therefore, keep trust in him.”

(Swamini Vat: 4/66)

- 9** વિશ્વાસ: સુદૃઢીકાર્યો ભગવતિ તથા ગુરૌ ।
નિર્બલત્વં પરિત્યાજ્યં ધાર્યં ધૈર્યં હરેર્બલમ્ ॥૧૩૨॥

ભગવાન તથા ગુરુને વિષે વિશ્વાસ દઢ કરવો, નિર્બળતાનો ત્યાગ કરવો, ધીરજ રાખવી તથા ભગવાનનું બળ રાખવું.

**Vishvāsah su-draḍhī-kāryo Bhagavati tathā gurau |
Nirbalatvam pari-tyājyam dhāryam dhairyam Harer balam ||132||**

**Bhagwān tathā gurune vishe vishvās dradh karvo, nirbaltāno tyāg karvo, dhiraj
rākhvi tathā Bhagwānnu bal rākhvu.**

One should develop firm faith in Bhagwān and the guru, renounce feebleness, have patience and derive strength from Bhagwān.

(Satsang Diksha: Shlok 132)

10 પ્રસંગ: ૨૫/૬/૨૦૧૭, એટલાન્ટા, યુવક-યુવતી દિન

લગભગ સવારના ૧૧:૨૦ના સમયે મહંતસ્વામી મહારાજ હરિકૃષ્ણ મહારાજ સાથે પધાર્યા. આ સત્ર દરમિયાન મહંતસ્વામી મહારાજના જીવન પ્રસંગો આલેખાયેલ એક વિશિષ્ટ પુસ્તક તેઓને અર્પણ કરવામાં આવ્યું. આ પુસ્તક પૂજ્ય સંતો અને યુવક કાર્યકરોએ સંશોધન કરી, સર્વ પ્રસંગો એકત્ર કરી, લખાણ અને ડિઝાઇન કર્યા બાદ પ્રકાશન માટે અર્પણ કર્યું હતું.

મહંતસ્વામી મહારાજ ઉપરનું આ પ્રથમ જ પ્રકાશન હતું. પૂજ્ય આત્મસ્વરૂપ સ્વામી અને પૂજ્ય યજ્ઞવલ્લભ સ્વામીએ આ પુસ્તકનું ઉદ્ઘાટન કર્યું. આ પ્રસંગે યુવકો સ્વામીશ્રીની આસપાસ ઘેરાઈ વચ્ચાં અને પૂછવા લાગ્યા, “જુઓ સ્વામી, આ મૂર્તિ કેટલી સુંદર છે! જ્યારે અમે સૌ આ પુસ્તકનું સંકલન કરી રહ્યા હતા, ત્યારે ઘણી મોડી રાત સુધી જાગવાના પ્રસંગો બનતા. ખાસ કરીને છેલ્લા તબક્કામાં, બસ અમને ફક્ત તમારી આ મૂર્તિ જ ત્રણે અવસ્થાઓમાં દેખાતી. એજ રીતે, અહીં ઉપસ્થિત સર્વ યુવકો અને યુવતીઓને માર્ગદર્શન આપો કે અમે કઈ રીતે તમારી મૂર્તિનું અમારા હૃદયમાં અખંડ દર્શન કરી શકીએ?” પહેલા તો સ્વામીશ્રી જરા ખચકાયા અને સ્મિત કરવા લાગ્યા. સોળ લાંબી ક્ષણો બાદ અત્યંત ટુંકો અને સુંદર જવાબ આપ્યો, “અતુટ વિશ્વાસ.”

Prasang: 25 June 2017, Atlanta, Yuvak-Yuvati Din

At approximately 11:20am in Atlanta, Mahant Swami Maharaj arrived with Harikrishna Maharaj. During the morning session, a special book compiled on Mahant Swami Maharaj's life was presented to him by the sadhus and yuvak karyakars that had researched, compiled, written and designed the book.

This was the first publication on Mahant Swami Maharaj. Atmaswarup Swami and Yagnavallabh Swami inaugurated this publication. At that time, the yuvaks huddled around Swamishri and asked him, “Swami! Look how beautiful this murti is! While we were compiling this book, particularly towards the end, there were a lot of late nights as the book took shape. During the final weeks, all we could see was this murti of yours in all three states. Likewise, on behalf of all of the yuvaks and yuvatis that are seated here, what can we do to eternally see your murti in our hearts?”

At first, Swamishri became a little shy and began to smile. After 16 long seconds of silence, Swamishri replied with a short and sweet answer, “Unflinching faith.”

MODULE 18: NIYAM DHARMA

*(Moral and Spiritual Disciplines given by
Bhagwān and the Satpurush)*

Benefit of Niyam Dharma

- 1 વૈરાગ્યનું બળ હોય અથવા ન હોય તો પણ જો ઈન્દ્રિયોને વશ કરીને પરમેશ્વરના નિયમમાં રાખે તો જેમ તીવ્ર વૈરાગ્યે કરીને વિષય જિતાય છે તે થકી પણ તે નિયમવાળાને વિશેષે વિષય જિતાય છે. માટે પરમેશ્વરના બાંધેલ જે નિયમ છે તેને જ અતિ દૃઢ કરીને રાખવા.

Vairāgyanu bal hoy athvā na hoy to pan jo indriyone vash karine Parameshwarnā niyammā rākhe to jem tivra vairāgye karine vishay jitāy chhe te thaki pan te niyam-vālāne visheshe vishay jitāy chhe. Māte Parameshwarnā bāndhel je niyam chhe tene ja ati dradh karine rākhvā.

Regardless of whether a person possesses intense vairāgya or not, if one conquers one's indriyas and keeps them within the niyams prescribed by God, one can conquer the desires for the vishays more thoroughly than one does so with intense vairāgya. Thus, one should firmly abide by the niyams prescribed by God.

(Vachanamrut: Gadhada II 16)

- 2 ભગવાનના ભક્ત થયા છે ને પંચવર્તમાન પાળે છે તે તો પ્રકૃતિપુરુષથી પર જઈને બેઠા છે.

Bhagwānnā bhakta thayā chhe ne panch-vartamān pāle chhe te to Prakruti-Purushti par jaine bethā chhe.

Those who have become devotees of God and observe the five basic codes of conduct are already seated above Prakruti-Purush [i.e. in Akshardham].

(Swamini Vat: 5/113)

- 3 નિયમ વિના માયિક-અમાયિક કોઈ વાત સિદ્ધ થાય નહીં. જે સમજે અને ચતુર છે તે નિયમમાં વર્તે છે. નિયમ પાળે છે તેના ભાગ્યનો પાર નથી.

Niyam vinā māyik-amāyik koi vāt siddha thāy nahi. Je samje ane chatur chhe te niyamamā varte chhe. Niyam pāle chhe tenā bhāgyano pār nathi.

Without niyams, nothing is achieved – mundane or divine. Those who understand and are alert observe niyams. There is no limit to the good fortune of those who observe niyams.

(Purushottam Bolya Prite: 2)

- 4 સહુ તમે પાળજો રે, સર્વે દ્રઢ કરી મારાં નેમ;
તમ પર રીઝશે રે, ધર્મને ભક્તિ કરશે ક્ષેમ... ૫

**Sahu tame pālajo re, sarve dradh kari mārā nem;
Tam par rijhashe re, Dharma ne Bhakti karshe kshem...5**

*All of you sincerely obey my niyams;
If you do so, Dharma and Bhakti will be pleased and protect you...5*

(Kirtan: Vali sahu sāmhalo re – Premanand Swami)

Instruction to Follow Niyams

- 5 જીવનમ્ ઉન્નતિં યાતિ ધર્મનિયમપાલનાત્ ।
અન્યશ્ચાપિ સદાચારપાલને પ્રેરિતો ભવેત્ ॥૨૭૪॥

ધર્મ-નિયમ પાળવાથી જીવન ઉન્નત થાય છે અને અન્યને પણ સદાચાર પાળવાની પ્રેરણા મળે છે.

**Jīvanam unnatim yāti dharma-niyama-pālanāt ।
Anyashchā'pi sadāchāra-pālāne prerito bhavet ॥274॥**

Dharma-niyam pālavāthi jivan unnat thāy chhe ane anyane pan sadāchār pālāvāni preranā male chhe.

Observing dharma and niyams elevates the quality of one's life and also inspires others to live righteously.

(Satsang Diksha Shlok 274)

- 6 પરમેશ્વરના નિયમમાં રહીને પ્રવૃત્તિમાર્ગને વિષે રહેવું, પણ પરમેશ્વરના નિયમથી અધિક પણ વર્તવું નહીં ને ન્યૂન પણ રહેવું નહીં.

Parameshwarnā niyammā rahine pravrutti-mārgne vishe rahevu, pan Parameshwarnā niyamthi adhik pan vartvu nahi ne nyun pan rahevu nahi.

Stay on the path of pravrutti while abiding by the niyams prescribed by God. However, one should never overdo or under-do one's observance of those niyams.

(Vachanamrut: Vartal 17)

- 7 સુખ દુઃખ આવે સર્વે ભેળું, એમાં રાખજ્યો સ્થિર મતિ;
જાળવીશ મારા જનને વળી કરીશ જતન અતિ.
એમ કરતાં જો પંડ પડશે, તો આગળ સુખ છે અતિ ઘણું;
પણ વ્રત ટેક જો ટાળશો તો, ભોગવશો સહુ સહુ તણું.

**Sukh dukh āve sarve bhelu, emā rākhjyo sthir mati;
Jālavish marā janane, vali karish jatan ati.
Em karatā jo pand padashe, to āgal sukh chhe ati ghanu;
Pan vrat tek jo tālasho to, bhogavsho sahu sahu tanu.**

*When happiness and misery come our way, keep patience and agility.
I will take care of my devotees in those times.*

In doing so If one were to forsake the body, then there is happiness thereafter. However, if we disobey God's command, then one will have to bear the consequences.

(Bhaktachintamani: Prakran 76)

- 8 પ્રગટ ભગવાન વિના કરોડ નિયમ પાળે પણ કલ્યાણ ન થાય અને પ્રગટ ભગવાન ને આ પ્રગટ સાધુની આજ્ઞાથી એક નિયમ રાખે તો કલ્યાણ થાય.

Pragat Bhagwān vinā karod niyam pāle pan kalyān na thāy, ane pragat Bhagwān ne ā pragat Sādhuni āgnāthi ek niyam rākhe to kalyān thāy.

One may observe ten million niyams, but without the manifest God, one will not attain moksha. And by observing even just one niyam with the āgnā of this manifest God and the manifest Sadhu [Satpurush], moksha is attained.

(Swamini Vat: 4/36)

- 9 ધર્મ ધર્મ સહુ કોઈ કહે, પણ ધર્મમા બહુ મર્મ છે.
પ્રગટ પ્રભુના વચન પાળે, એથી મોટો કોઈ ધર્મ છે?

Dharma dharma sahu koi kahe, pan dharmamā bahu marma chhe.
Pragat Prabhunā vachan pāle, ethi moto koi dharma chhe?

There are different types of dharma, however the most important form of dharma is to follow the wish of the manifest God-realised Sadhu.

(Sākhi by Nishkulanand Swami)

10 પ્રસંગ: ૧૬/૧૨/૨૦૧૭, સુરેન્દ્રનગર

સંતોએ ચેષ્ટાગાન પૂર્ણ કર્યું. મહંતસ્વામી મહારાજ સ્નાન કરીને આવ્યા ત્યારે સંતોએ અહીંના એક નિષ્ઠાવાન યુવક દર્શિલ પટેલને ફોન જોડ્યો. સ્વામીશ્રીને જણાવ્યું કે, “દર્શિલ વિશેષ અભ્યાસ કરવા જર્મની ગયો છે, પણ આપણા નિયમ-ધર્મ સચવાય તે માટે જાતે રસોઈ બનાવીને જમે છે, બહારનું સહેજ પણ જમતો નથી.” સ્વામીશ્રીએ તેને આશીર્વાદ આપતા કહ્યું, “નિયમ પાળો છો, હમણાં જણાશે નહીં, પણ ભવિષ્યમાં ખૂબ આનંદ આવશે. આગળ આવશે.”

સ્વામીશ્રીએ કરેલો શબ્દપ્રયોગ “આગળ આવશે” કેટલો સૂચક છે! તેઓ જણાવી રહ્યા હતા કે, ‘આ જ નિયમો ટાણે ઢાલ અને કવચ બનીને તમારી આગળ આવશે ને રક્ષા કરશે...’

Prasang: 16 December 2017, Surendranagar

The sadhus finished singing cheshta. After Mahant Swami Maharaj took a shower, the sadhus called a staunch satsangi yuvak named Darshil Patel. They told Swamishri, “Darshil is in Germany for his studies, but to uphold his niyams, he cooks his own food and does not eat outside.” While blessing him on the phone, Swamishri said, “Niyam pālo chho. Hamnā janāshe nahi, pan bhavishyamā khub ānand āvshe. Āgal āvshe.”

(Even though you may not notice right now, but because you follow your niyams, you will be very happy in the future. It will come to the forefront). When Swamishri said “Āgal āvshe.” (It will come to the forefront), he meant that our niyams will be our shield and armour in our times of need.

MODULE 19: BHAKTI

(Devotion)

Definition of Bhakti

- 1 શ્રવણં કીર્તનં વિષ્ણોઃ સ્મરણં પાદસેવનમ્ ।
અર્ચનં વન્દનં દાસ્યં સખ્યમાત્મનિવેદનમ્ ॥

**Shravanam kirtanam Vishnoho smaranam pāda-sevanam |
Archanam vandanam dāsyam sakhyam-ātmanivedanam ||**

Evi rite nav prakāre karine je Bhagwāne bhajvā tene bhakti kahie.

To worship God in these nine ways is known as bhakti.

This verse lists the nine ways of offering bhakti to God:

1. *Shravan – listening to spiritual discourses or devotional songs related to God;*
2. *Kirtan – singing or talking about God;*
3. *Smaran – remembering God;*
4. *Pāda-sevan – serving God’s holy feet;*
5. *Archan – anointing God with sandalwood paste, etc.;*
6. *Vandan – bowing before God;*
7. *Dāsyā – behaving as a servant of God;*
8. *Sakhya – behaving as a friend of God;*
9. *Ātmanivedan – unconditionally offering oneself and all of one’s belongings to God with absolute submission.*

(Vachanamrut: Gadhada I 40)

Importance of Bhakti

- 2 આજ હરિનું ભજન કરી લો, કાલે વખત કેવી...
આવરદા ક્ષણ ક્ષણમાં જાવે, વીતી પળ ફેર ફેર નહિ આવે;
ભાવે હરિભક્તિ કરી લેવી... આજ...૧

**Āj Harinu bhajan kari lo, kāle vakhat kevi...
Āvardā kshan kshanmā jāve, viti pal fer fer nahi āve;
Bhāve Hari-bhakti kari levi...āj...1**

*Worship Bhagwān today as no one knows what will happen tomorrow...
Your lifespan shortens with each second. The time that passes will not be regained.
Therefore, worship Bhagwān with love...*

(Kirtan: Āj Harinu bhajan karilo – Narandas)

- 3** જેના હૃદયમાં માહાત્મ્યે સહિત ભગવાનની ભક્તિ હોય તો બીજા કલ્યાણકારી ગુણ ન હોય તો પણ તેના હૃદયમાં સર્વે આવે છે...તે માટે માહાત્મ્યે સહિત ભગવાનની ભક્તિ એ જ વાસના તાળ્યાનું મહામોટું અચળ સાધન છે.

Jenā hrudaymā māhātmye sahit Bhagwānni bhakti hoy, to bijā kalyānkāri guna na hoy to pan tenā hrudaymā sarve āve chhe... Te mātē māhātmye sahit Bhagwānni bhakti e ja vāsanā tālyānu mahāmotu achal sādhan chhe.

If a person has bhakti for God in one's heart along with the knowledge of God's greatness, then even though one does not possess any other redemptive virtues, one will still develop in one's heart. Therefore, bhakti of God coupled with the knowledge of his greatness is the greatest and most steadfast means to eradicate one's worldly desires.

(Vachanamrut: Sarangpur 5)

How to Perform Bhakti

- 4** જે સારા સારા પદાર્થ કરીને ભગવાનની ભક્તિ કરે છે, તે જો નિષ્કામભાવે કરીને, કેવળ ભગવાનની પ્રસન્નતાને અર્થે જ કરતો હોય તો તો ઠીક છે.

Je sārā sārā padārthe karine Bhagwānni bhakti kare chhe, te jo nishkāmbhāve karine, keval Bhagwānni prasannatāne arthe ja karto hoy, to to thik chhe.

If the person who is offering bhakti to God with such lavish objects does so without any desires, solely for the purpose of earning God's pleasure, then it is all right.

((Vachanamrut: Kariyani 10))

- 5 જો ભગવાનને વિષે પ્રેમે કરીને અતિ રોમાંચિત-ગાત્ર થઈને તથા ગદ્ગદ કંઠ થઈને જો ભગવાનની પ્રત્યક્ષ પૂજા કરે છે અથવા એવી રીતે જ ભગવાનની માનસી પૂજા કરે છે, તો એ બેય શ્રેષ્ઠ છે. અને પ્રેમે કરીને રોમાંચિત-ગાત્ર અને ગદ્ગદ કંઠ થયા વિના કેવળ શુષ્ક મને કરીને પ્રત્યક્ષ ભગવાનની પૂજા કરે છે તોય ન્યૂન છે અને માનસી પૂજા કરે છે તોય ન્યૂન છે.

Jo Bhagwāne vishe preme karine ati romānchit-gātra thaine tathā gadgad kanth thaine jo Bhagwānni pratyaksh pujā kare chhe athvā evi rite ja Bhagwānni mānsi pujā kare chhe, to e bey shreshtha chhe. Ane preme karine romānchit-gātra ane gadgad-kanth thayā vinā keval shushka mane karine pratyaksh Bhagwānni pujā kare chhe toy nyun chhe ane mānsi pujā kare chhe toy nyun chhe.

If a person lovingly performs puja of God, with hair-raising sentiments and an emotion-filled voice, then regardless of whether one performs puja physically or performs mānsi puja, both are superior. Conversely, if one performs puja mechanically – without feeling love or excitement, and without showing emotion in one voice – then regardless of whether one performs puja of God physically or performs mānsi puja of God, both are inferior.

(Vachanamrut: Sarangpur 3)

- 6 જે ભક્તજન કામ, ક્રોધ, લોભ, કપટ, માન, ઈર્ષ્યા અને મત્સર એટલાં વાનાંએ રહિત થઈને ભગવાનની ભક્તિ કરે, તેની ઉપર ભગવાન રાજી થાય છે.

Je bhaktajan kām, krodh, lobh, kapat, mān, irshyā ane matsar etlā vānāe rahit thaine Bhagwānni bhakti kare, teni upar Bhagwān rāji thāy chhe.

God is pleased with a devotee who becomes free of lust, anger, avarice, deceit, egotism, jealousy and matsar, and then offers bhakti to God.

(Vachanamrut: Kariyani 6)

- 7 સેવયા કથયા સ્મૃત્યા ધ્યાનેન પઠનાદિભિઃ ।
સુફલં સમયં કુર્યાદ્ ભગવત્કીર્તનાદિભિઃ ॥૧૨૫॥

સેવા, કથા, સ્મરણ, ધ્યાન, પઠનાદિ તથા ભગવત્કીર્તન વગેરેથી સમયને સુફળ કરવો.

**Sevayā kathayā smrutyā dhyānena paṭhanādibhihi I
Sufalam samayam kuryād Bhagavat-kīrtanādibhihi II125II**

**Sevā, kathā, smaran, dhyān, pathanādi tathā bhagwat-kirtan vagerethi
samayne sufal karvo.**

One should fruitfully use time by performing sevā, listening to discourses, smruti, meditating, studying, singing kirtans of Bhagwān and engaging in other such activities.

(Satsang Diksha: Shlok 125)

- 8** મોટા કહે તેમ રહેવું પડશે, તે ભક્તિ. પોતાની મેળે કરે તે ભક્તિ નહિ. મોટાપુરુષના વચને માળા કરવી, ભણવું એ ભક્તિ. ચાર ઉપવાસ મનઘાર્યા કરે તોપણ ભક્તિ નહિ.

**Motā kahe tem rahevu padshe, te bhakti. Potāni mele kare te bhakti nahi.
Motā Purushnā vachane mālā karvi, bhanvu e bhakti. Chār upvās man-dhāryā
kare to pan bhakti nahi.**

To do as the Sant says is bhakti. To act according to one's own preferences is not bhakti. To turn the beads of the rosary (mālā) and study according to the words of the Sant is bhakti. Even if one does four waterless fasts according to one's own thoughts, it is not considered bhakti.

(Yogi Vani)

How does Bhakti develop?

- 9** શુક-સનકાદિક જેવા જે મોટાપુરુષ તેની જે સેવા ને પ્રસંગ તેમાંથી માહાત્મ્યે સહવર્તમાન એવી જે ભક્તિ તે જીવના હૃદયમાં ઉદય થાય છે.

**Shuk-Sanakādik jevā je Motā-Purush teni je sevā ne prasang temāthi mähātmye
sahavartmān evi je bhakti te jivnā hrudaymā uday thāy chhe.**

Bhakti coupled with the knowledge of God's greatness arises in one's heart by serving and profoundly associating with eminent sadhus like Shukji and the Sanakādik.

(Vachanamrut: Gadhada III 5)

10 પ્રસંગ: ૨૦૧૩, સેલ્વાસ

૨૦૧૩માં પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ સેલ્વાસ પધારેલા. તે સમય દરમિયાન મંગળા આરતી સવારે છ વાગ્યાને બદલે પોણા છ વાગે થતી હતી. સ્થાનિક કાર્યકરો આ વાત સ્વામીશ્રીને કરવાની ભૂલી ગયા. તેથી, પ્રથમ દિવસે જ, સ્વામીશ્રીએ સવારે ૫:૫૭ના સમયે મંદિર તરફ પ્રયાણ કર્યું. તેઓ એમ વિચાર કરતા હતા કે તેઓ આરતીના સમયે પહોંચી જશે. પણ દાદરા ચડતા હતા, ત્યારે તેઓએ જોયું કે લોકો મંદિરની બહાર નીકળી રહ્યા હતા.

તેઓએ પૂછ્યું, “મંગળા આરતી થઈ ગઈ?”

કોઈએ જવાબ આપ્યો, “હા.”

નિરાશ થઈ સ્વામીશ્રીએ આરતી ચુકી ગયાના પ્રાયશ્ચિત્તરૂપે આખા દિવસનો ઉપવાસ કરવાનો નિશ્ચય કરી લીધો. તેઓને સવારનો નાસ્તો પીરસવામાં આવ્યો પણ તેઓએ જમવાની ના દર્શાવી. બદલાયેલા સમય વિષે તેઓને જણાવેલું નહિ એ માટે સ્થાનિક આયોજકોએ (આંખોમાં જળજળિયા સહિત) તેઓની માફી માંગી અને ઉપવાસ નહિ કરવા માટે આજીજી કરી. બધાને રાજી કરવા માટે જ સ્વામીશ્રીએ હાથમાં એક કોળિયો અન્ન લીધું પણ તે જ વખતે એક ભક્તનું આગમન થયું.

સર્વે ઉપસ્થિત જનોનું ધ્યાન તે તરફ દોરાયું અને તરત સ્વામીશ્રીએ કોળિયો નીચે મૂકી દીધો. આ રીતે સ્વામીશ્રીએ મક્કમ રહીને સવારનો નાસ્તો કરવાનું ટાળ્યું. આ છતાંય આયોજકોએ ખુબ પ્રેમપૂર્વક જમવાની વિનંતી કરી ત્યારે સ્વામીશ્રી કહે, “મારે તો આખા દિવસનો ઉપવાસ કરવો હતો, પણ તમારા બધાનો આગ્રહ છે તો હું બપોરે જમીશ. પણ અત્યારે જમવાની મારી ઈચ્છા નથી.” આ પ્રસંગ મહંતસ્વામી મહારાજની ભક્તિની ગહનતાનું દર્શન કરાવે છે.

મંગળા આરતી નહિ, તો અન્ન નહિ. અને એ પણ ૮૦ વર્ષની ઉંમરે!

Prasang: 2013, Selvas

Mahant Swami Maharaj had come to Selvas in 2013. Local organizers had forgotten to inform him that the mangalā ārti in Selvas was performed every day at 5.45am, as opposed to 6.00am. So, on his first day there, Swamishri made his way to the mandir at 5.57am, thinking that he would be just in time for the arti.

However, as he climbed the steps, he saw people descending the mandir steps.

“Ārti thai gai?” (Is the [mangalā] ārti over?) he asked.

“Yes,” someone replied.

Disheartened, Swamishri decided to atone for missing the arti by fasting for the day. Breakfast had been served to him, but he refused to eat. Local organizers apologized for not communicating the correct time to him and their eyes welled up with tears as they requested him not to fast. To please them, he took a morsel of food in his hand; just then, however, a devotee arrived.

As everyone’s attention turned to the devotee, Swamishri nonchalantly put the morsel down. In this way, he resolutely refused to eat breakfast. Yet, as the organizers lovingly pressed for him to eat, Swamishri said, “I wanted to fast all day, but because all of you are insisting, I will eat in the afternoon. However, I do not wish to eat right now.” This incident illustrates the profundity of Mahant Swami Maharaj’s devotion. No mangalā, no food. This, too, at the age of 80!

MODULE 20: SHURVIRTĀ & HIMMAT (Courage)

Benefits of Courage

- 1 એક તો વિશ્વાસી, બીજો જ્ઞાની, ત્રીજો શૂરવીર, ચોથો પ્રીતિવાળો, એ ચાર પ્રકારના જે ભક્ત તેને તો મૃત્યુનો ભય નથી રહેતો અને દેહ છોડે કૃતાર્થપાણું મનાય છે.

Ek to vishvāsi, bijo gnāni, trijo shurvīr, chotho pritivālo, e char prakārnā je bhakta tene to mrutyuno bhay nathi raheto ane deh chhate krutārthapanu manāy chhe.

These four types of devotees do not fear death, and they feel fulfilled while still alive: first, one who has faith; second, one with gnān; third, one with courage; and fourth, one with affection.

(Vachanamrut: Loya 2)

- 2 મંદવાડ આવે તેમાં જે કાયર થઈ જાય તેણે કરીને દુઃખ તો મટે નહિ ને તેમાં જે હિંમત રાખતા તે મહારાજને ગમતું.

Mandvād āve temā je kāyar thai jāy, tene karine dukh to mate nahi, ne temā je himmat rākhtā te Mahārājne gamtu.

In illness, one who becomes cowardly is not relieved of misery. And Maharaj liked those who kept courage at such times.

(Swamini Vat: 2/52)

૩ શૂરવીર થાવું જેથી ઇન્દ્રિયું અંતઃકરણ થર થર કંપતા ફરે ને ખોટો ઘાટ પણ ન થાય.

Shurvīr thāvu jethi indriyu antahkaran thar thar kamptā fare ne khoto ghāt pan na thāy.

Be so brave that your senses and mind do not stray from the path of satsang.

(Yogi Vani)

Instruction to Have Courage

૪ શૃણુયાન્ન વદેન્નાડપિ વાર્તા હીનાં બલેન ચ ।
બલપૂર્ણાં સદા કુર્યાદ્ વાર્તા સત્સંગમાસ્થિતઃ ॥૧૩૮॥

સત્સંગીએ ક્યારેય બળરહિત વાત સાંભળવી નહીં અને કરવી પણ નહીં. હંમેશાં બળ ભરેલી વાતો કરવી.

**Shruṇuyān-na vaden-nā'pi vārtām hīnām balena cha ।
Bala-pūrṇām sadā kuryād vārtām satsangam āsthitaha ॥138॥**

Satsangie kyārey bal-rahit vāt sām̐bhalvi nahi ane karvi pan nahi. Hammeshā bal bhareli vāto karvi.

Satsangis should never listen to or engage in negative talks. One should always engage in positive talks.

(Satsang Diksha: Shlok 138)

૫ વિષયનો સંબંધ થયા મોર્ય તો બકરાની પેઠે બીવું ને સંબંધ થઈ જાય તો ત્યાં સિંહ થાવું.

Vishayno sambandh thayā morya to bakrāni pethe bivu, ne sambandh thai jāy to tyā sinh thāvu.

Before one encounters material pleasures, be fearful like a goat [run away from them]. But if one faces them, become like a lion [chase them away].

(Swamini Vat: 2/113)

- 6 હરિજન સાચા રે, જે ઉરમાં હિંમત રાખે,
વિપત્તિ વરતી રે, કેદી દીન વચન નવ ભાખે... ૧
જગનું સુખદુઃખ રે, માયિક મિથ્યા કરી જાણે,
તન ધન જાતાં રે, અંતરમાં શોક ન આણે... ૨

**Harijan sāchā re, je urmā himmat rākhe,
Vipatti varti re, kedi din vachan nav bhākhe...1
Jagnu sukhdukh re, māyik mithyā kari jāne,
Tan dhan jātā re, antarmā shok na āne...2**

*A true devotee is one who has courage in one's heart.
Even in hardship, one never speaks discouragingly...1
One considers all forms of worldly happiness and misery as false.
If one suffers some loss of his body or wealth, one still does not lament...2*

(Kirtan: Harijan sāchā re – Brahmanand Swami)

- 7 હવે તો ભગવાન મળ્યા છે માટે કાળ, કર્મ, માયાનો શો ભાર છે? એમ જાણીને એવી હિંમત
બાંધી છે જે, ‘હવે તો ભગવાન ને ભગવાનના ભક્ત વિના કોઈને વિષે પ્રીતિ રાખવી નથી.’

**Have to Bhagwān malyā chhe, mātē kāl, karma, māyāno sho bhār chhe? Em
jānine evi himmat bāndhi chhe je, ‘Have to Bhagwān ne Bhagwānnā Bhakta
vinā koine vishe priti rākhvi nathi.’**

*Now having attained God, why should one worry about kāl, karma and māyā? Bearing this
in mind, I have boldly resolved that I do not want to develop love for anyone except God
and his Bhakta.*

(Vachanamrut: Gadhada II 50)

- 8 મનુષ્ય દેહે કરીને ન થાય એવું શું છે? જે નિત્યે અભ્યાસ રાખીને કરે તે થાય છે.

**Manushya dehe karine na thāy evu shu chhe? Je nitye abhyās rākhine kare, te
thāy chhe.**

*What is impossible to achieve with this human body? That which is practiced regularly can
definitely be achieved.*

(Vachanamrut: Gadhada II 33)

- 9 હરિનો માર્ગ છે શૂરાનો, નહિ કાયરનું કામ જોને,
પ્રથમ પે'લું મસ્તક મૂકી, વરતી લેવું નામ જોને...

**Harino mārg chhe shurāno, nahi kāyarnu kām jone;
Pratham pe'lu mastak muki, varti levu nām jone.**

*God's path is for the brave, not for the cowardly;
First bow your head and chant his name.*

(Sākhi by Pritamdas)

- 10 પ્રસંગ: ૨૮/૫/૨૦૧૯, સારંગપુર

પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજની હાજરીમાં સાંજે બાળ-અધિવેશનનો કાર્યક્રમ સમાપ્ત થયો. સ્વામીશ્રીને પ્રાર્થના કરવામાં આવી, “આપ બાળકોને ઉદ્દેશીને કહો છો, ‘અક્ષર પુરુષોત્તમના યોદ્ધા’ અને આ અધિવેશન તેમજ શિબિરનો મધ્યવર્તી વિચાર (થીમ) પણ ‘અક્ષર પુરુષોત્તમના યોદ્ધા’ છે. તો શું તમે લખી આપશો કે ‘અક્ષર પુરુષોત્તમના યોદ્ધા’ બનવું એટલે શું?”

સ્વામીશ્રીએ પોતે લખ્યું, “માયા સામે યુદ્ધમાં ઉતરવાનું છે. માયાના કુચ્ચા બોલાવી દેવાના છે. મહારાજ સ્વામીના પ્રતાપથી બધું થશે.”

Prasang: 28 May 2019, Sarangpur

The evening Bal Adhiveshan programme in Mahant Swami Maharaj's presence was being concluded. A prārthanā was requested to Swamishri, “You call the balaks ‘Akshar-Purushottamnā yoddhā’, and so the theme of this adhiveshan and the following shibir is also ‘Akshar-Purushottamnā yoddhā’; so can you please write what it means to be ‘Akshar-Purushottamnā yoddhā’?”

Swamishri himself wrote, “Māyā sāmē yuddhmā utarvānu chhe. Māyānā kuchchā bolāvi devānā chhe. Maharaj Swāminā pratāpthi badhu thashe.” (You must join in the battle against maya. Beat up maya to the fullest extent. Everything will happen due to Maharaj and Swami's power. Yoddhā refers to braveheart or warriors.)

MODULE 21: SMRUTI

(Remembering Bhagwān and the Satpurush)

Instruction to do Smruti

- 1 કાર્ય લીલાચરિત્રાણાં સ્વામિનારાયણપ્રભોઃ ।
શ્રવણં કથનં પાઠો મનનં નિદિધ્યાસનમ્ ॥૧૩૩॥

સ્વામિનારાયણ ભગવાનનાં લીલાચરિત્રોનું શ્રવણ, કથન, વાંચન, મનન તથા નિદિધ્યાસન કરવું.

**Kāryam līlā-charitrāṇām Swāminārāyaṇa-Prabhoho ।
Shravaṇam kathanam pāṭho mananam nidi-dhyāsanam ॥133॥**

**Swāminārāyan Bhagwānnā līlā-charitronu shravan, kathan, vānchan, manan
tathā nididhyāsan karvu.**

*One should listen to, recite, read, reflect upon and repeatedly recall the incidents of
Swaminarayan Bhagwān.*

(Satsang Diksha: Shlok 133)

Benefits of Smruti

- 2 તે માટે અમે મોટા મોટા વિષ્ણુયાગ કરીએ છીએ તથા જન્માષ્ટમી અને એકાદશી આદિક
વ્રતના વર્ષોવર્ષ ઉત્સવ કરીએ છીએ અને તેમાં બ્રહ્મચારી, સાધુ, સત્સંગીને ભેળા કરીએ
છીએ. અને જો કોઈક પાપી જીવ હોય અને તેને પણ જો એમની અંતકાળે સ્મૃતિ થઈ આવે
તો તેને ભગવાનના ધામની પ્રાપ્તિ થાય.

**Te mâte ame motā motā Vishnuyāg karie chhie tathā Janmāshtami ane
Ekādashi ādik vratnā varsho-varsh utsav karie chhie ane temā brahmachāri,
sādhū, satsangine bhelā karie chhie. Ane jo koik pāpi jiva hoy ane tene pan jo
emni antkāle smruti thai āve to tene Bhagwānnā Dhāmni prāpti thāy.**

That is why I perform grand Vishnu-yāgs; annually celebrate Janmāshtami, Ekādashi and other observances; and gather brahmachāris, sadhus and satsangis on these occasions. After all, even if a sinner remembers these occasions at the time of his death, that person will also attain the abode of God.

(Vachanamrut: Gadhada I 3)

- 3 ભગવાનની અખંડ સ્મૃતિએ સહિત ભજન કરવું, તે તો ભગવાનનાં પ્રગટ દર્શનના સુખ તુલ્ય છે.

Bhagwānni akhand smrutī e sahit bhajan karvu, te to Bhagwānnā pragat darshannā sukh tulya chhe.

Constantly engage in worship while remembering God; the bliss experienced [from that smrutī] is equivalent to having the darshan of God.

(Vachanamrut: Jetalpur 3)

- 4 ભગવાનને સંભારવા માંડે તો તેના ઉપર ભગવાનની ને મોટા સાધુની દૃષ્ટિ થાય પણ એ માર્ગે તો ચાલે નહિ ત્યારે તેના ઉપર શેની દૃષ્ટિ થાય? માટે એ તો ભગવાનનો વિશ્વાસ રાખીને મંડવું.

Bhagwāne sambhārvā mānde to tenā upar Bhagwānni ne Motā Sādhuni drashti thāy, pan e mārge to chāle nahi tyāre tenā upar sheni drashti thāy? Māte e to Bhagwānno vishvās rākhine mandvu.

One who begins to remember God acquires the blessings of God and the great Sadhu [Satpurush]. But for someone who does not even try, what blessing will they attain? Therefore, keep faith in God and continue one's efforts.

(Swamini Vat: 2/12)

- 5 ભગવાનના સ્વરૂપમાં મનની અખંડ વૃત્તિ રાખવી તેથી કોઈ સાધન કઠણ નથી. અને જે મનુષ્યના મનની વૃત્તિ ભગવાનના સ્વરૂપમાં અખંડ રહે છે તેને તેથી બીજી અધિક પ્રાપ્તિ શાસ્ત્રમાં કહી નથી.

Bhagwānnā swarupmā manni akhand vrutti rākhvi tethi koi sādhan kathan nathi. Ane je manushyanā manni vrutti Bhagwānnā swarupmā akhand rahe chhe tene tethi biji adhik prāpti shāstramā kahi nathi.

There is no spiritual endeavour more difficult than to continuously engage one's mind on the form of God. The scriptures state that there is no greater attainment for a person whose mind's vrutti is constantly focused on the form of God.

(Vachanamrut: Gadhada I 38)

How to do Smruti

- 6** ભગવાનને જે ચરિત્ર તથા વાર્તા તથા દર્શન તે એક દિવસનાં જો સંભારવા માંડે તો તેનો પાર ન આવે, તો સત્સંગ થયાં તો દસ-પંદર વર્ષ થયાં હોય તે એનો તો પાર જ ન આવે. અને તે એવી રીતે સંભારવાં જે, ‘આ ગામમાં આવી રીતે મહારાજ તથા પરમહંસની સભા થઈ અને આવી રીતે મહારાજની પૂજા થઈ ને આવી રીતે વાર્તા થઈ,’ ઇત્યાદિક જે ભગવાનનાં ચરિત્ર તેને વારંવાર સંભારવાં. અને જે ઝાઝું ન સમજતો હોય તેને તો એમ કરવું એ જ શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે, એ જેવો બીજો નથી.

Bhagwānne je charitra tathā vārtā tathā darshan te ek divasnā jo sambhārvā mānde to teno pār na āve, to satsang thayā to das-pandar varsh thayā hoy te eno to pārā ja na āve. Ane te evi rite sambhārvā je, ‘Ā gāmmā āvi rite Mahārāj tathā paramhansani sabhā thai ane āvi rite Mahārājni pujā thai ne āvi rite vārtā thai,’ ityādik je Bhagwānnā charitra tene vāramvār sambhārvā. Ane je jhājhu na samajto hoy tene to em karvu, e ja shreshtha upāy chhe, e jevo bijo nathi.

Even if one begins to recall the divine incidents, discourses and darshan of God from just one day, there would be no end to [to those smrutis]. If that is so, then there would certainly be no end to them for one who has passed ten to fifteen years in Satsang. These divine actions and incidents should be recalled in the following manner: ‘Maharaj and the paramhansas held an assembly in this village; puja was offered to Maharaj in this manner; and discourses took place in this manner, etc.’ Those divine incidents of God should be recalled over and over again. Moreover, for one who does not understand much, this is certainly the best method. In fact, there is no other method like it.

(Vachanamrut: Gadhada I 38)

- 7 તેમ ખાતાં, પીતાં, હાલતાં, ચાલતાં તથા શુભ ક્રિયાને વિષે તથા અશુભ ક્રિયાને વિષે સર્વ કાળે ભગવાનમાં અખંડ વૃત્તિ રાખવી. પછી એવી રીતે ભગવાનમાં અખંડ વૃત્તિ રાખતાં રાખતાં એવી દૃઢ સ્થિતિ થાય છે.

Tem khātā, pitā, hāltā, chāltā tathā shubh kriyāne vishe tathā ashubh kriyāne vishe sarva kāle Bhagwānmā akhand vrutti rākhvi. Pachhi evi rite Bhagwānmā akhand vrutti rākhtā rākhtā evi dradh sthiti thāy chhe.

Therefore, while eating, drinking, walking, or engaging in any activity – pure or impure – in fact, at all times, one should constantly keep one's focus on God. While maintaining one's focus constantly on God in this manner, one attains an elevated spiritual state.

(Vachanamrut: Gadhadā I 23)

- 8 રૂડું સ્વામિનારાયણ નામ, નિત્ય સંભારીએ રે;
વળી કરતાં ઘરનું કામ, ઘડી ન વિસારીએ રે... ટેક
ધર્મસુતનું ધ્યાન જ ધરતાં, વાર નહિ ભવસાગર તરતાં;
હરતાં ફરતાં હરિને હૈયે ધારીએ રે... રૂડું ૧

**Rudu Swāminārāyan nām, nitya sambhārie re;
Vali kartā gharnu kām, ghadi na visārie re...
Dharmasutnu dhyān ja dhartā, vār nahi bhavsāgar tartā;
Hartā fartā Harine haiye dhārie re...Rudu...1**

Always remember the attractive, divine name of 'Swaminarayan'. While working around the house and completing worldly tasks, do not forget this name for even a second. Without thinking of the son of Dharma [Shriji Maharaj], one will never be able to swim across the ocean of life. While walking and travelling, always keep Hari in your heart.

(Kirtan: Rudu Swāminārāyan nām – Mulji Bhakta)

- 9 એવી લીલા અલૌકિક કીધી, પછી સંતને શીખ જ દીધી;
સંત ચાલ્યા ગયા ગુજરાત્ય, કરતા સુંદર લીલાની વાત. ૧
ખાતાં પીતાં સૂતાં સ્વપ્નામાં, કરે મનન લીલાનું મનમાં;
જ્યારે સૂતા થકી જન જાગે, ધન્ય ધન્ય નાથ કેવા લાગે. ૨
જાગ્રત સ્વપ્ન સુષુપ્તિ માંય, પ્રભુ વિના ન સાંભરે કાંય;
જે જે લીલા કીધી ભગવાને, સંત ચિંતવે તે નિત્ય ધ્યાને. ૩

**Evi lilā alaukik kidhi, pachhi santne shikh ja didhi;
Sant chālyā gayā Gujarātya, kartā sundar lilāni vāt...1
Khātā pitā sūtā swapnāmā, kare manan lilānu manmā;
Jyāre sūtā thaki jan jāge, dhanya dhanya Nāth kevā lāge...2
Jāgrat-swapna sushupti māy, Prabhu vinā na sāmhare kāy;
Je je lilā kidhi Bhagawāne, sant chintave te nitya dhyāne...3**

*After performing divine actions, he [Shriji Maharaj] spoke to the sadhus.
The sadhus left for Gujarat, discussing the memorable moments...1
While eating, sleeping, and dreaming they remembered the lilā in their minds.
After waking up from sleep, they would say how great Maharaj is...2
In the waking, dream, and deep sleep state they would remember nothing but Bhagwān.
The sadhus would daily think of the divine actions performed by Bhagwān during their meditation...3*

(Bhaktachintamani: Prakran 69)

10 પ્રસંગ: ૧૧/૭/૨૦૧૭, શિકાગો

આજે કિશોર દિન હતો, જેનો થીમ હતો “જે જે હરિએ કર્યું હેત”. તેને અનુરૂપ આજે ગુરુવર્યાએ કરેલા હેતના પ્રસંગો કહેવાતા હતા, અને તેને અનુરૂપ કીર્તનો પણ ગવાતા હતા. પૂજા પૂર્ણ કરીને પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ દવા અંગીકાર કરવા માટે પધાર્યા.

અહીં હસીને કહે, “આજે જો નીલકંઠ સ્વામી ન આવ્યા હોત, તો પૂજા એક કલાક થઈ જાત.” પછી તેનું રહસ્ય કહેતા કહે, “યોગીબાપાના પ્રસંગોમાં હું ખોવાઈ ગયો હતો.” આજે રજૂ થયેલા પ્રસંગોમાં સ્વામીશ્રી બીમાર હતા અને યોગી બાપાએ તેઓના પગ દાબ્યા હતા, તે પ્રસંગ કહેવાયો હતો. અને ત્યારબાદ ‘હૈયાના હેત ના ભુલાય યોગી તારા હૈયાના હેત ના ભુલાય’ એ કીર્તન ગવાયું હતું તેના તરફ સ્વામીશ્રીનો નિર્દેશ હતો.

સ્વામીશ્રી કહે, “મને ભાન જ નહોતું કે હું પૂજામાં છું કે કેમ?” સ્વામીશ્રી તેઓના ગુરુની સ્મૃતિમાં કેવા લીન થઈ ગયા હશે!

Prasang: 11 July 2017, Chicago

It was Kishore Din, and the theme was ‘Je Je Harie Karyu Het...’. Incidents depicting how our gurus have showed affection were being narrated as well as the singing of kirtans relating to this. After Mahant Swami Maharaj had completed his puja and was returning to his quarters, he said while laughing, “If Nilkanth Swami hadn’t come up, my puja would have lasted for one hour.” Explaining further, “I became lost in the prasangs of Yogiji Maharaj [that were told].” The prasang of Swamishri falling sick and Yogi Bapa pressing Swamishri’s legs was being narrated. Then, the kirtan ‘Haiyānā het nā bhulāy, Yogi tarā haiyānā het nā bhulāy...’ was being sung. Swamishri said, “I had no idea whether I was in my puja or what?” This reveals how engrossed Swamishri was in the smrutis of his guru!

MODULE 22: SUKH

(Happiness)

The Sukh of Bhagwān

- 1 તે ભગવાનનું જે એક નિમિષમાત્રનું દર્શન તે ઉપર અનંત કોટિ બ્રહ્માંડનાં જે વિષયસુખ છે તે સર્વને વારીફેરીને નાખી દઈએ, અને ભગવાનના એક રોમમાં જેટલું સુખ રહ્યું છે તેટલું સુખ જો અનંત કોટિ બ્રહ્માંડનાં વિષયસુખ ભેળાં કરીએ તોપણ તેના કોટિમા ભાગની બરોબર પણ થાય નહિ.

Te Bhagwānnu je ek nimishmātranu darshan te upar anant koti brahmāndnā je vishay-sukh chhe te sarvene vāri-ferine nākhi daie, ane Bhagwānnā ek rommā jetlu sukh rahyu chhe tetlu sukh jo anant koti brahmāndnā vishay-sukh bhelā karie, to pan tenā kotimā bhāgni barobar pan thāy nahi.

I would discard all the pleasures of the vishays of countless millions of universes just for one second of God's darshan. Moreover, if one were to gather all the pleasures of countless millions of universes, even then it would not equal even one millionth of a fraction of the bliss which is present in just one pore of God.

(Vachanamrut: Sarangpur 1)

- 2 અને ભગવાનનું જ સ્વરૂપ છે તેમાં તો સર્વ સુખ ભેળાં રહ્યાં છે. તે એક દર્શન કરે તો પણ તે ભક્ત પૂર્ણકામ થઈ જાય. એવી રીતે ભગવાનના સ્પર્શાદિક પણ પોતાના ભક્તને પૂર્ણકામ કરે છે. અને માયિક જે વિષય સંબંધી સુખ છે તે તો સર્વ નાશવંત છે અને ભગવાન સંબંધી સુખ છે તે તો અખંડ છે.

Ane Bhagwānnu je swarup chhe temā to sarve sukh bhelā rahyā chhe. Te ek darshan kare to pan te bhakta purnakām thai jāy. Evi rite Bhagwānnā sparshādik pan potānā bhaktane purnakām kare chhe. Ane māyik je vishay sambandhi sukh chhe te to sarve nāshvant chhe ane Bhagwān sambandhi sukh chhe te to akhand chhe.

Conversely, all forms of happiness exist simultaneously in God. Thus, even if a devotee does only darshan, he still feels totally fulfilled. Similarly, touch and the other types of God-related vishays make his devotees totally fulfilled. Moreover, the pleasures of the world are perishable, and the bliss of God is everlasting.

(Vachanamrut: Gadhada II I)

- 3 સુખી કર્યા રે જન જક્તમાં, પ્રભુ પ્રગટી આ વાર;
નિવાસી કર્યા રે બ્રહ્મમો'લના, અગણિત નરનાર... ૧
જે સુખ અગમ અજ ઈશને, સુર સુરેશને સોય;
તે સુખ દીધું છે દાસને, જે સુખ ન પામે કોય... ૨

**Sukhi karyā re jan jaktamā, Prabhu pragati ā vār;
Nivāsi karyā re Brahmamo'lnā, aganit nar-nār...1
Je sukh Agam Aj Ishane, Sur Sureshne soy;
Te sukh didhu chhe dāsne, je sukh na pāme koy...2**

*God manifested on earth this time and made everyone in the world happy.
He made countless men and women eligible for Brahmamahol [Akshardham]...1
The bliss that is unattainable to others;
That is the bliss Maharaj gave to his devotees – the bliss that no one else can attain...2*

(Kirtan: Sukhi karyā re jan jaktamā – Nishkulanand Swami)

Levels of Sukh

- 4 વિષયનું જે સુખ છે તે કરતાં આત્માનું સુખ બહુ અધિક છે ને તે કરતાં ભગવાનનું સુખ એ તો ચિંતામણિ છે.

**Vishaynu je sukh chhe te kartā ātmānu sukh bahu adhik chhe ne te kartā
Bhagwānu sukh e to chintāmani chhe.**

Much greater than the enjoyment of material pleasures is the bliss of the ātmā, and even greater is the bliss of God, which is like the chintāmani (wish fulfilling stone).

(Swamini Vat: 1/26)

- 5 સુરપુર નરપુર નાગપુર એ ત્રીનમે સુખ નાહિ;
કાં સુખ હરિકે ચરનમે કાં સંતનકે માંહિ

**Surpur Narpur Nāgpur, e tinme sukh nāhi;
Kā sukh Harike charanme, kā santanke māhi.**

*There is no happiness in Surpur (Swarga), Narpur (earth) or Nagpur (underworld);
There is happiness only at the feet of God or his holy Sadhu.*

(Sākhi by Tulsidas)

Experiencing Sukh

- 6 આ બધોય સત્સંગ તો મહારાજનું શરીર છે, પણ જે મોટા એકાંતિક સાધુ છે, તે દ્વારે તો મહારાજ અખંડ રહ્યા છે, તેને વળગે છે ત્યારે તેને મહારાજનું સુખ આવે છે, જેમ ગાયના આંચળમાંથી દૂધ આવે છે તેમ.

**Ā badhoy satsang to Mahārājnu sharir chhe, pan je Motā Ekāntik Sādhu chhe,
te dwāre to Mahārāj akhand rahyā chhe, tene valge chhe tyāre tene Mahārājnu
sukh āve chhe, jem gāynā āchalmāthi dudh āve chhe tem.**

This entire Satsang is the body of Maharaj, but Maharaj eternally resides in the param ekāntik Sant [Satpurush]. When one gets attached to him, one experiences the bliss of Maharaj just as one gets the joy of drinking milk from the cow's udder. [This means that just as milk is obtained from the cow's udder only and not from any other part of the cow's body, similarly, the bliss of God is only obtained via the Satpurush.]

(Swamini Vat: 3/20)

- 7 ભજન કરતાં કરતાં ક્રિયા કરીએ તો અંતરમાં ટાઢું રહે ને અંતરમાં ટાઢું જોઈને મોટા સાધુ રાજ થાય, ને જેની ઉપર મોટા સાધુ રાજ થાય તેનો જીવ સુખિયો થઈ જાય.

**Bhajan kartā kartā kriyā karie to antarmā tādhu rahe ne antarmā tādhu joine
Motā Sādhu rāji thāy, ne jeni upar Motā Sādhu rāji thāy teno jiva sukhiyo thai
jāy.**

By remembering God and doing bhajan while performing all activities, one remains at peace within. Seeing the peace within the devotee, the great Sadhu [Satpurush] is pleased.

(Swamini Vat: 3/32)

- 8 મોટપ શું? ગાદી મળે, પાટ મળે ઈ? ના, હૃદયમાં શાંતિ રહે એ મોટપ. મોટાપુરુષના ગુણ આપ્યા હોય તો હૃદયમાં શાંતિ રહે.

Motap shu? Gādi male, pāt male ee? Nā, hrudaymā shānti rahe e motap. Motā Purushnā guna āvyā hoy to hrudaymā shānti rahe.

What is greatness? Attaining a high position or status? No, peace within one's heart is greatness. By imbibing the virtues of the great Sadhu [Satpurush], one can experience peace within one's heart.

(Yogi Gita)

- 9 નૂનં નડ્ક્ષ્યન્તિ મે વિઘ્નાઃ પાપદોષાશ્ચ દુર્ગુણાઃ ।
નૂનં પ્રાપ્સ્યામ્યહં શાન્તિમાનન્દં પરમં સુખમ્ ॥૪૬॥.

મારાં વિઘ્નો, પાપ, દોષ તથા દુર્ગુણો અવશ્ય નાશ પામશે. હું અવશ્ય શાંતિ, પરમ આનંદ અને સુખ પામીશ.

**Nūnam nankshyanti me vighnāh pāpa-doshāsh-cha dur-guṇāhā ।
Nūnam prāpsyāmyaham shāntim ānandam paramam sukham ॥46॥**

Mārā vighno, pāp, dosh tathā durguno avashya nāsh pāmshe. Hu avashya shānti, param ānand ane sukh pāmish.

My hindrances, sins, flaws and bad qualities will certainly be destroyed. I will surely attain peace, supreme bliss and happiness.

(Satsang Diksha: Shlok 46)

10 પ્રસંગ: ૧૭/૯/૨૦૧૭, રોબિન્સવિલ

સાંજના ૪ વાગ્યે પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ અશોકન રેસેર્વોયરમાં રાબેતા મુજબ ભ્રમણ કરી રહ્યા હતા. ન્યૂયોર્કમાં સ્થાયી કેવિન ગોડબે સ્વામીશ્રીના દર્શન માત્રથી એટલા અંજાઈ ગયા, કે તેઓ પાછા સ્વામીશ્રી તરફ ચાલીને ફરી દર્શન કરવા સંતોની પાછળ ઉભા રહી ગયા. ઘણા સંતોએ આ જોઈ તેમને પુછ્યું કે તેઓ શું કરી રહ્યા છે? શ્રી ગોડબે બોલ્યા કે તેઓને અહી ખૂબજ શાંતિ અને નિર્મળતા અનુભવાય છે. તેઓ વેબસાઈટનાં પ્રકાશક હતાં. તેઓએ ઘણું જોયું પણ હતું અને દુનિયાને ઘણું દેખાડ્યું પણ હતું, પરંતુ મહંતસ્વામી મહારાજ જેવા કોઈ વ્યક્તિ કદી નિહાળ્યા નહોતા. તેઓ થોડું વધુ સમય આ રીતે દર્શનનું સુખ અન્ય હરિભક્તની જેમ લઈને નીકળી ગયાં.

Prasang: 17 September 2017, Robbinsville

Around 4pm, Mahant Swami Maharaj had arrived at Ashokan Reservoir and was taking his daily walk. A New York resident named Kevin Godbey was mesmerised by the darshan of Swamishri. In fact, he even walked back to Swamishri and started doing his darshan while standing behind the sadhus. Many sadhus noticed him and asked him what he was doing. Mr Godbey said, “I am feeling calmness and serenity here.” He was a web publisher. He had seen so much in the world and had even shown the world so much, but he had never seen anyone like Mahant Swami Maharaj. He stayed for a while and did darshan just like a haribhakta and after basking in the peace, he left.

MODULE 23: KATHĀ-VĀRTĀ

(Spiritual Discourses)

Instruction to Listen to Kathā

- 1 નવરાશ હોય ત્યારે ભગવાનની મૂર્તિને લઈને બેસવું. તે મૂર્તિ તે શું જે, ભગવાનની કથા, કીર્તન, વાર્તા ને ધ્યાન એ ભગવાનની મૂર્તિ છે.

Navrāsh hoy tyāre Bhagwānni murtine laine besvu. Te murti te shu je, Bhagwānni kathā, kirtan, vārtā ne dhyān, e Bhagwānni murti chhe.

When free, sit with the murti of God. What is that murti? Discourses, bhajans, spiritual discourses, and meditation of God are God's murti.

(Swamini Vat: 1/173)

Benefits of Kathā

- 2 મુમુક્ષુને ઉત્કૃષ્ટ ગુણની પ્રાપ્તિ થાય તેનું કારણ શું છે? તો ભગવાનની કથાવાર્તા સાંભળ્યામાં જેને જેટલી પ્રીતિ, તેને તેટલો જગતનો અભાવ થાય તથા કામ, ક્રોધ, લોભાદિક દોષનો નાશ થાય.

Mumukshune utkrushta gunani prāpti thāy tenu kāran shu chhe? To Bhagwānni kathā-vārtā sām̐bhalyāmā jene jetli priti, tene tetlo jagatno abhāv thāy tathā kām, krodh, lobhādik doshno nāsh thāy.

What is the reason behind a spiritual aspirant attaining noble virtues? Well, one develops an aversion for the world in proportion to the attachment one has for listening to the talks and discourses related to God; moreover, vicious natures such as lust, anger, avarice, etc., are also destroyed to that extent.

(Vachanamrut: Gadhadā III 24)

- ૩ આ સર્વે કામ મૂકીને આવીને નવરા બેસીને વાતું સાંભળીએ છીએ, તે એમ સમજવું જે, કરોડ કામ કરીએ છીએ. તે શું જે, જમપુરી, ચોરાસી, ગર્ભવાસ એ સર્વને માથે લીટા તાણીએ છીએ પણ નવરા બેઠા છીએ એમ ન સમજવું.

Ā sarve kām mukine āvine navrā besine vātu sām̐bhalie chhie, te em samajvu je, karod kām karie chhie. Te shu je, Jampuri, chorāsi, garbhavās, e sarvane māthe litā tānie chhie pan navrā bethā chhie, em na samajvu.

When we set aside all work and become free to listen to these spiritual discourses, understand that we are doing tens of millions of tasks. What are they? Through these spiritual discourses, we are crossing out our fate to hell, rebirth, and being reborn in the womb. But do not think we are sitting idly.

(Swamini Vat: 1/50)

- ૪ કથા છે એ ભગવાનની મૂર્તિ છે, તે થકી સમજણની દૃઢતા થાય છે, માટે એનો અભ્યાસ રાખવો.

Kathā chhe e Bhagwānni murti chhe, te thaki samjanni dradhtā thāy chhe, māte eno abhyās rākhvo.

Spiritual discourses are the murti of God. Through them, one's understanding is strengthened. Therefore, they should be practiced.

(Swamini Vat: 1/154)

- ૫ શરીરનો મેલ જળેથી જાય, કથા સુણ્યાથી મન શુદ્ધ થાય;
હરિ કથા જે ન સુણે જ કાન, તેને હરિનું નવ થાય જ્ઞાન.

**Sharirano mel jalethi jāy, kathā sunyāthi man shuddha thāy;
Hari kathā je na sune ja kān, tene Harinu nav thāy gnān.**

Just as the dirt of the body is cleaned by water, by listening to katha the mind is cleansed; One who doesn't listen to the katha of Bhagwān, does not gain the knowledge of Bhagwān.

(Harililamrut: 3.10.4)

How to Listen to Kathā

- 6 વિશ્વાસ રાખીને પ્રીતિએ સહિત જે ભગવાન પુરુષોત્તમનારાયણની વાત સાંભળવી એથી બીજું મનને સ્થિર થવાનું ને નિર્વિષયી થવાનું કોઈ મોટું સાધન નથી.

Vishvās rākhine pritie sahit je Bhagwān Purushottam Nārāyanni vāt sām̐bhalvi, ethi biju manne sthir thavānu ne nirvishayi thavānu koi motu sādhan nathi.

One should listen to the discourses of Purushottam Narayan with faith and love. There is no better method to stabilize the mind and to free it of desires for the sensual pleasures.

(Vachanamrut: Kariyani 12)

- 7 ફિરંગી નિત્ય કવાયત કરાવે છે તેથી તેના માણસ બહુ ખબડદાર થાય છે, તેમ જે કથાવાર્તા, પ્રશ્ન-ઉત્તર કરવા-સાંભળવાનો અભ્યાસ રાખે તેનો જીવ વૃદ્ધિને પામે ને તેમાં બળ આવે, પણ તે વિના બળ ન આવે ને જે આજસુ થઈને બેસી રહે તેને શું સમાસ થાય?

Firangi nitya kavāyat karāve chhe tethi tenā mānas bahu khabaddār thāy chhe, tem je kathā-vārtā, prashna-uttar karvā-sām̐bhalvāno abhyās rākhe, teno jiva vrudhdhine pāme ne temā bal āve, pan te vinā bal na āve ne je ālasu thaine besi rahe tene shu samās thāy?

The Portuguese hold daily military training so their people become very alert. Similarly, one who diligently practices listening to, posing questions, and answering questions in katha-varta spiritually progresses and gains courage. But without this, no strength is gained. And what satisfaction can one who sits around lazily gain?

(Swamini Vat: 2/48)

- 8 કથાવાર્તાનું વ્યસન રાખવું. કથાવાર્તાનું વ્યસન હોય તો કર્યા વિના રહેવાય નહિ. મોટા વાતું કરતા હોય ને પોતે હાજર ન હોય તો હૃદયમાં બળતરા થવી જોઈએ. જ્યારે કથા સાંભળીએ ત્યારે શાંતિ થાય. માટે શબ્દ ઝીલવા શીખવું. એક શબ્દ વૃથા જવા દેવો નહિ. નવીન નવીન વાતો યાદ રાખવી. તો જ શ્રુત કહેવાય. માટે ખરા શ્રુત થાવું.

Kathā-vārtānu vyasan rākhvu. Kathā-vārtānu vyasan hoy to karyā vinā rahevāy nahi. Motā vātu kartā hoy ne pote hājar na hoy to hrudaymā balatrā thavi

joie. Jyāre kathā sām̐bhalie tyāre shānti thāy. Māte shabda jhīlvā shikhvu. Ek shabda vruthā javā devo nahi. Navin navin vāto yād rākhvi. To ja shrut kahevāy. Māte kharā shrut thāvu.

Have an addiction for spiritual discourses. If one is so addicted, one will not be able to live without them. If someone senior is talking and you are not present, your heart should burn with a feeling of loss. Listening to spiritual discourses gives tranquility. So, learn how to grasp the discourses. Do not allow even one word to go in vain. Remember new and fresh sermons. Only then can one be called a listener. So become a true listener.

(Yogi Gita)

9 सत्संगगृह्णतार्थं हि सत्सार्थमन्तिके स्थितम् ।
गन्तव्यं प्रतिसप्ताहं मन्दिरं वाऽपि माण्डलम् ॥८५॥

સત્સંગની દૃઢતા માટે દર અઠવાડિયે સમીપ આવેલ મંદિરમાં કે મંડળમાં સભા ભરવા જવું.

**Satsanga-draḍhatārtham hi sabhārtham antike sthitam ।
Gantavyam prati-saptāham mandiram vā’pi maṇḍalam ॥95॥**

**Satsangni dradhtā māte dar athavādiye samip āvel mandirmā ke mandalmā
sabhā bharvā javu.**

To strengthen one’s satsang, one should attend the weekly assemblies held at a nearby mandir or centre. (95)

(Satsang Diksha: Shlok 95)

10 પ્રસંગ: ૨૪/૮/૨૦૧૭, લંડન

આજે પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજની ઈચ્છાથી લંડન મંદિરે અક્ષરપુરુષોત્તમ દર્શન વિષે છાવણી યોજાએલી. સ્વામીશ્રીને ખૂબજ ઉમંગ હતો. સ્વામીશ્રીની પૂજા દરમ્યાન અક્ષરપુરુષોત્તમના મહિમાના કિર્તનોનું ગાન થયું. ત્યારબાદ છાવણીની સૌ પ્રથમ કથા સ્વામીશ્રીએ કરી. અલ્પાહાર અને થોડો આરામ કરી સ્વામીશ્રી ફરી સભામાં ૮:૧૫ વાગ્યે પધાર્યા અને સતત બે કલાક બેસી કથા સાંભળી.

બપોરનું ભોજન અને આરામ બાદ સ્વામીશ્રી ફરી ૩:૫૫ વાગે છાવણીમાં પધાર્યા અને રાત્રે ૮ વાગ્યા સુધી કથાનો લાભ લીધો. સ્વામીશ્રીએ આખો દિવસ રસપૂર્વક અને ધ્યાનથી

કથાનો લાભ લીધો. તેઓએ સવારે ત્રણ કલાક અને બપોરે ચાર કલાક કથા સાંભળી હતી અને તે પણ એકેય વાર લઘુ માટે નહોતા ગયા, એક સરખા બેસી રહીને, પાણી પીધા વગર. કથામાં તરબોળ રહી તેવો માળા ફેરવતા રહ્યા.

સભા બાદ સ્વામીશ્રી સ્નાનવિધિ કરવા માટે પધાર્યા. ભદ્રેશદાસ સ્વામીએ પૂછ્યું, ‘સ્વામીશ્રી! તમે આજે રેકોર્ડ તોડી નાંખ્યો. સાત કલાકથી વધુ કથા સાંભળી.’ સ્વામીશ્રીએ કહ્યું, ‘હા! કથા કરવી મને ના ફાવે પણ કથા સાંભળી શકું. બીજે ક્યાં આવી ફર્સ્ટ ક્લાસ કથા સાંભળવા મળે?’ ભદ્રેશ સ્વામીએ પૂછ્યું, ‘તમે કેટલી કથા સાંભળી શકો?’

સ્વામીશ્રી કહે, “બીજા બે-અઢી કલાક વધુ સાંભળી શકું.” આ સાંભળી સંતો નવાઈ પામીને કહે, ‘તમે સાડા સાત કલાક તો બેઠા હતાં અને બીજા અઢી કલાક બેસી શકો?’ સ્વામીશ્રી હસીને બોલ્યા, ‘અમે એકવાર બામણીયા ગામમાં (૧૯૮૨માં) હતાં અને ત્યારે નોમ હતી, તેથી કંઈ ખાવાનું નહોતું. તો અમને ખબર પણ ના પડી અને અમે સવારના છ વાગ્યાથી રાત્રે બાર વાગ્યા સુધી એક સરખી કથા સાંભળી હતી.’ આ સાંભળી સંતો અત્યંત ચકિત થઈ ગયાં.

Prasang: 24 September 2017, London

Today, because of Mahant Swami Maharaj’s wishes, the Akshar-Purushottam Darshan chhāvani (continuous kathā-vartā) was arranged at London Mandir. Swamishri was very excited about this. During Swamishri’s puja, kirtans about the glory of Akshar-Purushottam were sung. Swamishri then delivered the first katha of the chhāvani. After breakfast and a little rest, Swamishri arrived again for the sabha at 9:15am and listened to the katha for two hours, before leaving to attend to meeting devotees.

After lunch and a short afternoon rest, Swamishri arrived for the chhāvani again at 3:55pm and listened to the katha until 8pm. Swamishri listened to katha all day attentively and with great enthusiasm. He had listened to katha in the morning for three hours and in the afternoon for four hours. He did not even get up once to visit the bathroom, change his position, or drink water. He was immersed in listening to the katha while turning his mala.

After sabha, Swamishri sang cheshta. After this, Swamishri freshened up by taking a bath. Bhadresh Swami said, “Swamishri, you broke a record and listened to over seven hours of katha today!” Swamishri happily responded, “Yes! Delivering katha is fine, but I can listen to katha all day! Where else can I listen to such first class katha?” Bhadresh Swami then asked, “How much more katha can you listen to?”

Swamishri responded laughingly, “Another 2 to 2.5 more hours.” Hearing this the sadhus asked in amazement, “You already sat for 7.5 hours. You could sit for another 2.5 hours?” Swamishri laughed and responded, “We were once in a village [Bāmaniya, 1982] and it was a day of fasting – Nom. Thus, we did not have to eat. Without even noticing, we sat continuously from 6:00am in the morning until 12 midnight.” The sadhus were awestruck!

MODULE 24: SATSANG READING

(Spiritual Reading)

Benefits of Satsang Reading

- 1 શાસ્ત્ર સુણ્યાથી સદ્બુદ્ધિ આવે, શાસ્ત્રો સુણ્યાથી હરિભક્તિ ભાવે;
આત્મા તથા શ્રીપરમાત્મજ્ઞાન, શાસ્ત્રો સુણ્યાથી જ મળે નિદાન.

**Shāstra sunyāthi sadbuddhi āve, shāstro sunyāthi Hari-bhakti bhāve;
Ātmā tathā Shri Paramātma-gnān, shāstro sunyāthi ja male nidān.**

*Listening to the scriptures brings wisdom and fosters devotion to God.
Listening to the scriptures gives one the knowledge of ātmā and Paramatma.*

(Harililamrut: 8.9)

- 2 જેને ભગવાનનો નિશ્ચય થાય છે તેને શાસ્ત્રે કરીને જ થાય છે; કાં જે, શાસ્ત્રમાં પરમેશ્વરનાં
પણ લક્ષણ કહ્યાં હોય અને સંતનાં પણ કહ્યાં હોય. માટે શાસ્ત્રે કરીને નિશ્ચય થાય તે જ
અચળ રહે છે.

**Jene Bhagwānno nishchay thāy chhe tene shāstre karine ja thāy chhe; kā je,
shāstramā Parameshwarnā pan lakshan kahyā hoy ane Santnā pan kahyā hoy.
Māte shāstre karine nishchay thāy te ja achal rahe chhe.**

*Whoever develops conviction in God does so only through the scriptures. Why? Because
the scriptures describe the characteristics of God as well as the characteristics of the Sant
[Satpurush]. So, conviction developed only through the scriptures remains staunch.*

(Vachanamrut: Sarangpur 13)

- 3 પોતાના ઈષ્ટદેવનાં જે જન્મથી કરીને દેહ મૂકવા પર્યંત ચરિત્ર તેનું જે શાસ્ત્ર તેણે કરી ને સંપ્રદાયની પુષ્ટિ થાય છે. તે શાસ્ત્ર સંસ્કૃત હોય અથવા ભાષા હોય પણ તે જ ગ્રંથ સંપ્રદાયની પુષ્ટિ કરે, પણ તે વિના બીજો ગ્રંથ પોતાના સંપ્રદાયની પુષ્ટિ ન કરે.

Potānā ishtadevnā je janmathi karine deh mukvā paryant charitra tenu je shāstra tene karine sampradāyini pushti thāy chhe. Te shāstra Sanskrut hoy athvā bhāshā hoy pan te ja granth sampradāyini pushti kare, pan te vinā bijo granth potānā sampradāyini pushti na kare.

A sampradāy is fostered by scriptures that narrate its Ishtadev's divine incidents from his birth up to his passing away. Regardless of whether those scriptures are in Sanskrit or in the vernacular, only those scriptures will foster the sampradāy, not others.

(Vachanamrut: Gadhada II 58)

- 4 કારિયાણીમાં શ્રીહરિએ કહ્યું, “કોઈ વાત શાસ્ત્રની બહાર નથી... ભગવાન ને સંતનાં લક્ષણો શાસ્ત્રમાં ક્યાં છે. તે મુજબ તેને ઓળખી જીવ જોડે તો મોક્ષ થાય.”

Kāriyānimā Shri-Harie kahyu, “Koi vāt shāstrani bahār nathi... Bhagwān ne Santnā lakshano shāstramā kahyā chhe. Te mujab tene olakhi jiva jode to moksha thāy.”

In Kariyani, Shri-Hari said, “No talks are outside the scriptures. The virtues of Bhagwān and the Sant are described in the scriptures. If one recognizes them accordingly and attaches oneself to them, then one attains liberation.”

(Purushottam Bolya Prite: 32)

How to do Satsang Reading

- 5 સત્શાસ્ત્રનું શ્રવણ કરવું તે સત્પુરુષ થકી જ કરવું, પણ અસત્પુરુષ થકી સત્શાસ્ત્રનું કોઈ દિવસ શ્રવણ કરવું નહીં.

Satshāstranu shravan karvu te Satpurush thaki ja karvu, pan asatpurush thaki satshāstranu koi divas shravan karvu nahi.

Therefore, one should only hear the sacred scriptures from the Satpurush, but never from an unholy person.

(Vachanamrut: Loya 11)

- 6** મહારાજે વચનામૃતમાં પોતાનો રહસ્ય, અભિપ્રાય, રુચિ, સિદ્ધાંત આદિક ઘણા શબ્દ કહ્યા છે, તે ઉપર સુરત રાખીને ચાલવું, એ જ કરવાનું છે.

Mahārāje Vachāmrutmā potāno rahasya, abhiprāy, ruchi, siddhānt ādik ghanā shabda kahyā chhe, te upar surat rākhine chālvu, e ja karvānu chhe.

In the Vachanamrut, Maharaj has revealed his esoteric teachings, opinions, preferences, principles and many other topics. Focus on them and move forward. That is what needs to be done.

(Swamini Vat: 2/74)

- 7** ભગવાનનો દીકરો હોય તો પણ સાધુ-સમાગમ વિના ને વચનામૃતને લઈને બેઠા વિના સમજાય નહીં. ને તેમ ન કરે તો સાધુમાં જેવો માલ છે તેવો જણાતો નથી, માટે આમ અભ્યાસ કર્યેથી જ કસર ટળે છે.

Bhagwāno dikro hoy to pan sādhu-samāgam vinā ne Vachāmrutne lainē bethā vinā samjāy nahi. Ne tem na kare to Sādhumā jevo māl chhe tevo janāto nathi, māte ām abhyās karyethi ja kasar tale chhe.

Even if one is the son of God, without the company of a great Sadhu [Satpurush] and without sitting down with the Vachanamrut, the glory of God and his holy Sadhu cannot be understood. So, if one does not do this, then one does not realize the qualities of the Sadhu as they are. Therefore, only by studying like this are deficiencies removed.

(Swamini Vat: 5/252)

- 8 જે જે લખ્યું તે વાંચ્યું નહિ, તો તે લખ્યું તે ન લખ્યું; ને કદાપિ વાંચ્યું પણ તેમાં શરત ન રાખી, તો તે વાંચ્યું તે ન વાંચ્યું. ને કદાપિ શરત રાખી પણ તેમ કરવાને માર્ગ ન ચલાય, તો પણ શું? માટે રજ, તમ ન હોય ને સત્વની પ્રવૃત્તિ હોય ત્યારે સ્થિર થઈને, સ્થિર મને વાંચીને મનનો તપાસ કરવો, તો તે સમાસ કરે. તે મનના તપાસનું કહ્યું છે જે, શબ્દ સર્વે જુદા જુદા પોતાના ઉરમાં લેવા ને તપાસવા; ને એમ થાય છે કે નહિ, તેનો તપાસ કરીને એમ જ કરવું.

Je je lakhyu te vānchyu nahi, to te lakhyu te na lakhyu; ne kadāpi vānchyu pan temā sharat na rākhi, to te vānchyu te na vānchyu. Ne kadāpi sharat rākhi pan tem karvāne mārge na chalāy, to pan shu? Māte raj, tam na hoy ne sattvani pravrutti hoy tyāre sthir thaine, sthir mane vānchine manno tapās karvo, to te samās kare. Te mannā tapāsnu kahyu chhe je, shabda sarve judā judā potānā urmā levā ne tapāsvā; ne em thāy chhe ke nahi, teno tapās karine em ja karvu.

If one does not read what is written; then it is as good as not having been written; and if it is read but if no concentration is kept, then it is as good as not having been read. And if concentration is kept but not acted upon, then so what? Therefore, when the states of passion and ignorance are not predominant in one's mind and the state of goodness prevails, become steady and with a focused mind read and contemplate in the mind, then it will give satisfaction. For contemplating in the mind, it is said, "Behold all the words separately in one's heart and analyse. Do things happen in that way? Analyse and do exactly in that way."

(Swamini Vat: 4/90)

- 9 ઉપદેશાચરિત્રાણિ સ્વામિનારાયણપ્રભોઃ ।
ગુણાતીતગુરુણાં ચ સત્સાંગિનાં હિ જીવનમ્ ॥૨૩૭॥
અતસ્તચ્છ્રવાણં કુર્યાદ્ મનનં નિદિધ્યાસનમ્ ।
મહિમ્ના શ્રદ્ધયા ભક્ત્યા પ્રત્યહં શાન્તયેતસા ॥૨૩૮॥

સ્વામિનારાયણ ભગવાન તથા ગુણાતીત ગુરુઓનાં ઉપદેશો અને ચરિત્રો સત્સંગીઓનું જીવન છે. તેથી સત્સંગીએ તેનું શાંત ચિત્તે શ્રવણ, મનન તથા નિદિધ્યાસન મહિમાએ સહિત, શ્રદ્ધાપૂર્વક તથા ભક્તિથી રોજ કરવું.

**Upadeshāsh-charitrāṇi Swāminārāyaṇa-Prabhoho ।
Guṇātīta-gurūṇām cha satsanginām hi jīvanam ॥237॥
Atas-tach-chhravaṇam kuryād mananam nidi-dhyāsanam ।
Mahimnā shraddhayā bhaktyā pratyaham shānta-chetasā ॥238॥**

Swāminārāyan Bhagwān tathā gunātīt guruonā updesho ane charitro satsangionu jivan chhe. Tethi satsangie tenu shānt chitte shravan, manan tathā nididhyāsan mahimāe sahit, shraddhā-purvak tathā bhaktithi roj karvu.

The teachings and actions of Swaminarayan Bhagwan and the Gunatit gurus are the very life of satsangis. Therefore, satsangis should, with a calm mind, listen to, contemplate on and repeatedly recall them dally with mahimā, faith and devotion.

(Satsang Diksha: Shlok 237-238)

10 પ્રસંગ: ૨૬/૧૨/૨૦૧૬, ધુલીયા

૨૬/૧૨/૨૦૧૬ના રોજ ધુલીયામાં પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજને પુછવામાં આવ્યું, “આપણે વચનામૃત પર મનન કેવી રીતે કરી શકીયે જેથી અમને તેનાથી વધુ લાભ મળે?”

સવામીશ્રીએ જવાબ આપ્યો, “પહેલા તો બધું સાચું છે એ ધ્યાન રાખવું. આપણને સમજાય નહીં, પણ બધું સાચું છે. એટલે સમજાય નહીં તો પણ સંશય ન કરવો. સાચું છે પણ સમજાતું નથી એટલું છે. અને પછી (બીજું) એકાગ્ર થઈને. એકાગ્ર ન થાય તો લાભ ન થાય. માટે એકાગ્ર થઈને વાંચવું તો સમજાય. ત્રીજું મહિમા. બધું કહ્યું છે તેનો મહિમા, કે સાચું છે. અને ચોથો વિશ્વાસ. જે બધું લખ્યું છે અને કહ્યું છે તે પ્રમાણે મારે વર્તવું છે. આ ચાર પોઈન્ટ રાખવા. ખાલી વાંચવું એવું નહીં. પહેલા વિશ્વાસ, દૃઢ વિશ્વાસ. પછી એકાગ્રતા, પછી મહિમા કે બધું સાચું છે કલ્પના નથી. દેખાય છે કલ્પના જેવું પણ કલ્પના નથી, સાચું છે. અને અંતે ચોથી વાત મારે વર્તવું છે.”

Prasang: 26 December 2016, Dhuliya

On 26 December 2016 in Dhuliya, Mahant Swami Maharaj was asked, “How should we do manan on the Vachanamrut so that we can benefit the most from it?”

Swamishri replied: “Pahelā to badhu sāchu chhe, e dhyānmā rākhvu. Āpanne samjāy nahi pan badhu sāchu chhe. Etle samjāy nahi to pan sanshay na karvo. Sāchu chhe pan samjātu nathi etlu chhe.

Ane pachhi [biju] ekāgra thaine. Ekāgra na thāy to lābh na thāy. Māte ekāgra thaine vānchvu to samjāy.

Triju, mahimā. Badhu kahyu chhe teno mahimā ke sāchu chhe.

Ane chotho, vishvās. Je badhu lakhyu chhe ane kahyu chhe te pramāne māre vartavu chhe.

Ā chār [4] *point* rākhvā. Khāli vānchvu evu nahi. Pahelā vishvās, dradh vishvās, pachhi ekāgratā, pachhi mahimā ke badhu sāchu chhe, kalpnā nathi. Dekhāy chhe kalpnā jevu pan kalpnā nathi, sāchu chhe. Ane chothi vāt māre vartavu chhe.”

(First, we should realize that everything in the Vachanamrut is true. Even if we don’t understand it, it is still true. So even if we don’t understand, do not doubt anything. It is only that we do not understand otherwise it is true.

Secondly, become focused. If you are not focused, you will not benefit. If you read with focus then you will be able to understand it.

Third, understand its greatness.

And fourth, have faith. I want to live according to what is written and said [in the Vachanamrut].

Remember these four points. Do not just read for the sake of reading. First have firm faith, then focus, then understanding the greatness – that everything is true and not fictional. It may seem imaginary, but it is true. And finally, aim to act according to the words with faith).

MODULE 25: SAMP, SUHRADBHĀV AND EKTĀ

(Unity, Fraternity and Solidarity)

Benefits of Samp

- 1 સંપ એ ભગવાનનું દેવત છે. કુસંપ એ કળિયુગ છે. જ્યાં સંપ રહે છે ત્યાં રિદ્ધિ-સિદ્ધિ ને પ્રભુતા રહે છે. સંપ નથી ત્યાં કળિ કુટુંબ સહિત વસે છે. પરસ્પર વિરોધ થાય તે કળિયુગનું લક્ષણ છે. સંપ, સુહૃદભાવ અને દયા-મરજાદા હોય ત્યાં ભગવાન વસે છે.

Samp e Bhagwānnu daivat chhe. Kusamp e Kaliyug chhe. Jyā samp rahe chhe tyā riddhi-siddhi ne prabhutā rahe chhe. Samp nathi tyā Kali kutumb sahit vase chhe. Paraspar virodh thāy te Kaliyugnu lakshan chhe. Samp, suhradbhāv ane dayā-marjādā hoy tyā Bhagwān vase chhe.

Unity is the power of God. Disunity is Kaliyug (dark times). Where there is unity, there is success, prosperity and godliness. Where there is no unity, Kali [darkness] and its family reside. Mutual conflict and opposition is a characteristic of Kaliyug. God resides where there is unity, friendship, compassion and respect.

(Purushottam Bolya Prite: 8)

- 2 આ તમે સર્વે સાધુ, પાળા, બ્રહ્મચારી આમ ને આમ સંપ રાખશો તો ગમે તેવો તમારે અંતરશત્રુનો વધારો હશે તો પણ પરાભવ નહિ કરી શકે ને આમ નહિ રહો તો અલ્પ જેવો દોષ હશે તે પણ સત્સંગમાંથી બહાર કાઢી નાંખશે.

Ā tame sarve sādhu, pālā, brahmachārī, ām ne ām samp rākhsho to game tevo tamāre antarshatruno vadhāro hashe to pan parābhav nahi kari shake ne ām nahi raho to alpa jevo dosh hashe te pan satsangmāthi bahār kādhi nākhsho.

If you all – sadhus, pārshads and brahmachāris – maintain unity like this, then no matter what type of internal enemies you face [swabhavs, base natures, etc.], they will not be able to defeat you. And if you do not remain united like this, then even the smallest of defects will drive you out of Satsang.

(Swamini Vat: 3/58)

- 3 સત્સંગની વૃદ્ધિ ત્રણ વાનાંથી થાય. સંપ, સુહૃદભાવ ને એકતા. શ્રીજીમહારાજ સાથે ૫૦૦ પરમહંસ હતા. તેમને સંપ હતો. કોઈનું કોઈ ઘસાતું બોલતો હોય તો કાન ન ધરીએ, કાન ધરીએ તો ડબલ કહેવા આવે. પણ તેને કહી દેવું કે, “તું બોલીશ નહીં,” તો ફરી ન આવે.

Satsangni vruddhi tran vānāthi thāy – samp, suhradbhāv ne ektā. Shriji Mahārāj sāthe pānchso paramhansa hatā. Temne samp hato. Koinu koi ghasātu bolto hoy to kām na dharie; kām dharie to dabal kahevā āve. Pan tene kahi devu ke, ‘Tu bolish nahi,’ to fari na āve.

Satsang flourishes with unity, friendship and oneness. Shriji Maharaj had 500 paramhansas with him. They all maintained unity amongst each other. Do not lend an ear to someone who speaks negative of others. If one lends an ear to such a person, then they will return and speak negative of others twice as much. But one should tell that person, “Don’t you dare speak.” Then that individual will not come back.

(Yogi Gita)

- 4 સત્સંગમાં સંપ ઘણો જણાશે, સત્સંગની વૃદ્ધિ વિશેષ થાશે;
સત્સંગથી સંપ જશે જ જ્યારે, દશા જણાશે પડતી જ ત્યારે... ૪૪
માટે કરો જો મુજને પ્રસન્ન, કુસંપ ક્યારે ધરશો ન મન;
જો કોઈ જાણો મહિમા અમારો, તો ભક્ત મારા પર પ્રેમ ધારો... ૪૫

**Satsangmā samp ghano janāshe, satsangni vruddhi vishesh thāshe;
Satsangthi samp jashe ja jyāre, dashā janāshe padati ja tyāre...44
Māte karo jo mujne prasanna, kusamp kyāre dharsho na man;
Jo koi jāno mahimā amāro, to bhakta mārā par prem dhāro... 45**

*When unity is present in satsang, satsang will progress immensely;
When unity leaves satsang, that is when regression will occur...44
Therefore please me and do not hold disunity in one’s mind;
If one understands my greatness, then keep affection towards my devotees...45*

(Harililamrut: 8.32.44-45)

Benefits of Suhradbhāv

- 5 ભક્તોએ પરસ્પર સુહૃદભાવ રાખવો. એક ભક્ત બીજા ભક્ત પ્રત્યે જેટલો સુહૃદ થયો તેટલો તે અમારો પ્રાણ થયો. સુહૃદપણું અમારો પ્રાણ છે.

Bhaktoe paraspar suhradbhāv rākhvo. Ek bhakta bijā bhakta pratyē jetlo suhrad thayo, tetlo te amāro prān thayo. Suhradpanu amāro prān chhe.

Devotees should keep mutual friendship. The extent to which one devotee maintains friendship with another devotee is the extent to which they are my life force. Friendship [amongst devotees] is my life force.

(Purushottam Bolya Prite: 7)

- 6 ભગવાનમાં ને ભગવાનના સંત તથા હરિભક્તોમાં જેટલું હેત વધુ તેટલું કારણ શરીર ટળે. હેત ઓછું હોય તો કારણ શરીરનો ભાગ જાણવો. એકબીજામાં મન ન મળે, એ પણ કારણ શરીરનો ભાગ છે.

Bhagwānmā ne Bhagwānnā Sant tathā haribhaktomā jetlu het vadhu tetlu kāran sharir tale. Het ochhu hoy to kāran sharirno bhāg jānvo. Ek-bijāmā man na male, e pan kāran sharirno bhāg chhe.

The greater the affection for God, the Satpurush, and their devotees, the more one overcomes the causal body (swabhavs, base natures, instincts, etc.). The less the mutual affection amongst devotees, understand that to be a result of the causal body. When there is disunity amongst minds, understand that to be a part of the causal body.

(Purushottam Bolya Prite: 8)

- 7 એક રુચિવાળા બે જ હોઈએ તો હજારો ને લાખો છીએ ને તે વિના તો હજારો ને લાખો હોઈએ તો પણ એકલા જ છીએ એમ સમજવું.

Ek ruchivālā be ja hoie, to hajāro ne lākho chhie; ne te vinā to hajāro ne lākho hoie, to pan eklā ja chhie em samajvu.

Two people with the same inclination are equal to thousands and hundreds of thousands. Without a matched inclination, know that even if there are thousands and hundreds of thousands, we are alone.

(Swamini Vat: 1/334)

Samp Techniques

- 8 માટે જેમ પોતાના શરીરને વિષે જીવને આત્મબુદ્ધિ વર્તે છે તેવી ભગવાન ને ભગવાનના સંતને વિષે આત્મબુદ્ધિ રાખી જોઈએ અને ભગવાનના ભક્તનો પક્ષ દંઢ કરીને રાખ્યો જોઈએ.

Māte jem potānā sharirne vishe jivne ātmabuddhi varte chhe tevi Bhagwān ne Bhagwānnā Santne vishe ātmabuddhi rākhi joie ane Bhagawānnā bhaktano paksh dradh karine rākhyo joie.

Therefore, just as a person is profoundly attached to their own body, one should be similarly attached to God and his Sant. One should also remain absolutely loyal to the Bhakta of God.

(Vachanamrut: Gadhada III 7)

- 9 સામેવાળો સંપ-સુહૃદભાવ રાખે કે ન રાખે પણ આપણે જ રાખવાનો છે. તે માટે આપણે જ ખમવું પડે, ઘસારો વેઠવો પડે, આપણા મનની વાતો મૂકી દેવી પડે, આપણા સ્વભાવ મુકવા પડે, અને એને અનુકૂળ થવું પડે. તો જ સંપ-સુહૃદભાવ રહે.

Sāmevālo samp-suhradhbhāv rākhe ke na rākhe pan āpane ja rākhvāno chhe. Te māte āpane ja khamvu pade, ghasāro vethvo pade, āpanā manni vāto muki devi pade, āpanā swabhāv mukvā pade, ane ene anukul thavu pade. To ja samp-suhradhbhāv rahe.

Regardless of whether someone maintains unity and friendship with us or not, we must still keep unity and friendship with them. To fulfil that, we must tolerate, endure difficulties for their benefit, forsake the preferences of our mind, renounce our base natures, and become compatible with them. Only then will unity and friendship be maintained.

(Pramukh Swami Maharaj)

- 10 પ્રસંગ: ૨૯/૩/૨૦૧૭, દારેસલામ

મહંતસ્વામી મહારાજના ભોજન દરમ્યાન, પૂજ્ય પ્રિયવ્રત સ્વામી, સ્વામીશ્રીને પૂર્વ બનેલા પ્રસંગને આધારીત સુભાષભાઈના ગુણો વિશે વાત કરતા હતા કે, “આપનું ગાડીમાં સ્વાગત

થયું, ત્યારે સુભાષભાઈ પાછળની ગાડીમાં બેઠા હતા. તેમને જોયું કે મહેન્દ્રભાઈ બેરીસ્ટર ચાલતા હતા. તેઓને કંઈ બહુ દૂર ચાલવાનું નહોતું, કદાચ ૨૦૦ મીટર જેટલું હશે. પણ સુભાષભાઈએ તાત્કાલીક ગાડી ઊભી રાખીને પોતાની ગાડીમાં બેસાડ્યા. સુભાષભાઈને લાગ્યું કે, ‘મહેન્દ્રભાઈ ચાલતા હોય તો હું કેમ ગાડીમાં બેસીને જઈ શકું.’ સ્વામીશ્રી ખુબ રાજી થયા અને કહ્યું, ‘આ છે ખરેખરી આત્મબુદ્ધિ!’ પરંતુ પ્રસંગ અહીંયા અટકતો નથી.

થોડા દિવસો પછી, તા. ૧૩/૪/૨૦૧૭ના દિવસે સ્વામીશ્રી નૈરોબીમાં હતાં. સ્વામીશ્રી સભામંડપમાંથી નીકળી લીફ્ટ બાજુ જઈ રહ્યા હતાં, રસ્તામાં સુભાષભાઈને જોયા ને તરત ભેટયા. સ્વામીશ્રીએ જણાવ્યું, “અમે જ્યારે ટાન્ઝાનિયામાં હતા ત્યારે સુભાષભાઈએ ગાડી ઊભી રાખી મહેન્દ્રકાકાને બેસાડ્યા હતા.”

સ્વામીશ્રીએ આ સંપ, સુહૃદભાવ અને એકતા ભરેલું વર્તન ઓછામાં ઓછા ૧૫ જુદા જુદા પ્રસંગે યાદ કર્યું!

Prasang: 29 March 2017, Dar es Salaam

During Mahant Swami Maharaj’s dinner, Priyavrat Swami was explaining Subhashbhai’s virtues based on an incident that took place earlier that day: “Your swagat took place today. Subhashbhai was sitting in the car behind. He noticed Mahendrabhai [Barrister] walking. He actually didn’t have to walk that far, maybe about 200 metres. But Subhashbhai immediately stopped his car and took Mahendrabhai into his own car. Subhashbhai felt, ‘How can I ride in the car and have Mahendrakaka walk.’ On hearing this, Swamishri became extremely happy and remarked, “Real ātmabuddhi.” But the incident does not end here.

A few days later, on 13 April 2017, Swamishri was in Nairobi. Swamishri was leaving the sabha hall in the evening and was walking towards the elevator. On the way, he saw Subhashbhai and embraced him. Swamishri then explained, “When we were in Tanzania, Subhashbhai had stopped his car and made Mahendrakaka sit inside.” Swamishri must have remembered this act of samp and suhradbhāv on at least 15 different occasions in the previous two weeks!

MODULE 26: KSHAMĀ

(Forgiveness)

Forgiveness of Bhagwān and the Sant

- 1 માટે એ સંત તો સર્વ જગતના આધારરૂપ છે, તે તુચ્છ જીવનું અપમાન સહે તે એમની એ અતિશય મોટયપ છે. અને એવી રીતની ક્ષમાવાળા છે તે જ અતિ મોટા છે.

Māte e Sant to sarva jagatnā ādhārrup chhe, te tuchchha jivnu apmān sahe, te emni e atishay motyap chhe. Ane evi ritni kshamāvālā chhe, te ja ati motā chhe.

Such a Sant is the sustainer of the world. His greatness lies in the fact that he tolerates the insults delivered even by insignificant people. Only those who are forgiving in this manner should be considered to be extremely great.

(Vachanamrut: Gadhada I 27)

- 2 ભગવાન જીવના ગુના સામું જોતા નથી. તે કોઈ જીવ ભગવાનની સ્તુતિ કરીને એમ બોલે જે, ‘હું ગુનેગાર છું,’ તો તેના ગુના ભગવાન માફ કરે છે.

Bhagwān jivnā gunā sāmu jota nathi. Te koi jiva Bhagwānni stuti karine em bole je, ‘Hu gunegār chhu’, to tenā gunā Bhagwān māf kare chhe.

God does not look at the flaws of the jivas. If a jiva sincerely prays to God and says, ‘I am at fault,’ then God forgives that person of their flaws.

(Swamini Vat: I/77)

Asking for Forgiveness

- 3 પ્રણામો દરડવચ્ચૈકઃ ક્ષમાયાચનપૂર્વકમ્ ।
ભક્તદ્રોહનિવારાર્થ કાર્યોધિકો હિ પ્રત્યહમ્ ॥૭૦॥

કોઈ ભક્તનો દ્રોહ થયો હોય તેના નિવારણને અર્થે ક્ષમાયાચનાપૂર્વક પ્રતિદિન એક દંડવત્ પ્રણામ અધિક કરવો.

**Praṇāmo daṇḍavach-chaikah kshamā-yāchana-pūrvakam ।
Bhakta-droha-nivārārtham kāryo'dhiko hi pratyaham ॥70॥**

Koi bhaktano droh thayo hoy tenā nivāranne arthe kshamā-yāchanā-purvak pratidin ek dandvat pranām adhik karvo.

One should perform an additional dandvat pranām every day to seek forgiveness for hurting or harbouring ill-will towards another devotee.

(Satsang Diksha: Shlok 70)

- 4 નિર્માનીપણું, ધીરજ અને ક્ષમા એ સાધુનાં આભૂષણ છે. આ ત્રણે ગુણ સિદ્ધ કરે તેને ત્રિગુણાતીત જાણવો. નિર્માનીપણું, ધીરજ અને ક્ષમા જેમાં હોય તે ત્રણ દેહ અને ત્રણ અવસ્થાથી પર થઈ ચૂક્યો. તે અનંત લોકોમાં પૂજાય છે. દેહમાં વર્તે તે દેખ્યામાં આવે છતાં નિર્માન ગુણને લીધે તેને દેહથી પર જાણવો. નિર્માન, ધીરજ ને ક્ષમાનાં મૂળ વિના કોઈ ગુણ આવતા નથી.

Nirmānipanu, dhiraj ane kshamā, e sādhanā ābhushan chhe. Ā trane guna siddha kare, tene trigunātīt jānvo. Nirmānipanu, dhiraj ane kshamā jemā hoy te tran deh ane tran avasthāthi par thai chukyo. Te anant lokomā pujāy chhe. Dehmā varte te dekhymā āve chhatā nirmān gunane lidhe tene dehthi par jānvo. Nirmān, dhiraj ne kshamānā mul vinā koi guna āvtā nathi.

Humility, patience, and forgiveness are the jewel-like attributes of the Sant. Whoever has these three qualities should be known as 'trigunatit'. Whoever has these three qualities is above the influence of the three bodies and three states of consciousness. That person's puja is performed in infinite planets and universes. Even if that person performs human-like actions, because of one's humble nature, one should be considered divine and above the three bodies. These three qualities of humility, patience and forgiveness do not appear unless they are rooted in the person.

(Purushottam Bolya Prite: 9)

5 ક્ષમા કરવી એ ખૂણાનો ખેલ નથી, રણની બાજી છે.

Kshamā karvi e khunāno khel nathi, ranni bāji chhe.

Forgiveness is not a corner game [for the weak]; it is a battle for the courageous.

(Purushottam Bolya Prite: 11)

6 અનંત રિદ્ધિ-સિદ્ધિ ક્ષમાવંત પુરુષની દાસી થઈને રહે છે. અનંત શુભ ગુણો પણ ક્ષમાવંતના દાસ થઈને રહે છે.

Anant riddhi-siddhi kshamāvant purushni dāsi thaine rahe chhe. Anant shubh guno pan kshamāvantnā dās thaine rahe chhe.

Success and fame eternally serve [come to] those that are forgiving. Good fortune also eternally serves those who are forgiving.

(Purushottam Bolya Prite: 11)

7 કો'ક શબ્દ આપણને કટાક્ષથી કહે તો સામું ના બોલતાં સહન કરવું. તેમને ક્ષમા(નો) ગુણ કહે છે. તે ક્ષમા કરવાથી પોતાના હૈયામાં શાંતિ અખંડ આપે (આવે) છે, ને આનંદના કુવારા છૂટે છે, અને મોટા જીવમાંથી રાજી થાય છે.

Ko'k shabda āpanane katākshthi kahe to sāmu nā bolta sahan karvu. Temne kshamā[no] guna kahe chhe. Te kshamā karvāthi potānā haiyāmā shānti akhand āpe [āve] chhe, ne ānandnā fuvārā chhute chhe, ane motā jivmāthi rāji thāy chhe.

If someone speaks sarcastically, do not retaliate but tolerate. This is called the virtue of forgiveness. By forgiving, one experiences fountains of joy and eternal peace within one's heart; and the holy Sadhu is pleased from the depth of his soul.

(Yogi Gita)

- 8 જેને જેટલી ક્ષમા છે તેટલા તે સુખી હોય છે. ક્ષમામાં વિવેકની જરૂર હોય છે. ક્ષમા અને વિવેક રાખીને વર્તે તેને ક્યારેય દુઃખ આવે નહિ.

Jene jetli kshamā chhe, tetlā te sukhi hoy chhe. Kshamāmā vivekni jarur hoy chhe. Kshamā ane vivek rākhine varte tene kyārey dukh āve nahi.

The more forgiving someone is, the happier one is. Forgiveness requires discretion. Whoever acts with forgiveness and discretion never experiences sadness.

(Haricharitrāmṛtsāgar: 17.94)

- 9 ક્ષમા થકી ઈશ્વર રાજી થાય, ક્ષમા થકી વિશ્વ બધું જીતાય;
સ્વધર્મ સચ્છાસ્ત્ર વિષે જે વાંચો, ક્ષમા તજે તે નહિ સાધુ સાચો.
ભલા તાણું ભૂષણ તો ક્ષમા છે, કલેશનું કારણ અક્ષમા છે;
ક્ષમા ધરે તે સુખિયા સદાય, ક્ષમા વિના પ્રાણી ઘણા પીડાય.

**Kshamā thaki Ishwar rāji thāy, kshamā thaki vishva badhu jitāy;
Swadharma sachchhāstra vishe je vāncho, kshamā taje te nahi sādhu sācho.
Bhalā tanu bhushan to kshamā chhe, kleshanu kāran akshamā chhe;
Kshamā dhare te sukhiyā sadāya, kshamā vinā prāni ghanā pidāy.**

Bhagwān is pleased by forgiveness. The whole world can be won by forgiveness. One may read about righteousness in the scriptures. But one is not a true sadhu without forgiveness. Forgiveness is a beautiful ornament. The lack of forgiveness is the reason for arguments. One who possesses forgiveness is always happy. Many animals are hurt by lack of forgiveness.

(Harililamrut: 5.14.31-33)

10 પ્રસંગ: ૨૭/૬/૨૦૧૭, એટલાન્ટા

મહંતસ્વામી મહારાજ સાંજે કિશોર દિનની મુખ્ય સભામાં પધાર્યા. કિશોર-કિશોરીઓ સ્વામીશ્રી સમક્ષ પત્ર દ્વારા નિષ્કપટ થયા હતા. સ્વામીશ્રીએ દૃષ્ટિ દ્વારા અને યજ્ઞવેદીમાં પ્રતીકરૂપે એક નિષ્કપટ પત્ર પધરાવીને સૌના દોષો બાળી દીધા. વળી, સામેથી માર્છક માંગ્યું અને બોલ્યા: “મહારાજ અને સ્વામી બધાના દોષો માફ કરે છે.” આખો હોલ આભારની લાગણી અને તાળીઓના નાદથી ભરાઈ ગયો.

કાર્યક્રમ પૂર્ણ થયા બાદ સ્વામીશ્રી સભામાંથી વિદાય લેતા હતા ત્યારે વિવેકમૂર્તિ સ્વામીએ પુછાવ્યું: “સ્વામીને પૂછો કે જે સભામાં હતા તેમના જ દોષો માફ કે વેબકાસ્ટ જોતા હતા તે બધાના પણ માફ?”

સ્વામીશ્રી ચાલતા ચાલતા કહે: “ના! જે નિષ્કપટ થયા તેના માફ.”

Prasang: 27 June 2017, Atlanta

Mahant Swami Maharaj arrived for the main Kishore Din sabha in the evening. All the kishores and kishoris had written letters to Swamishri, confessing their innermost mistakes, praying for forgiveness. Swamishri gazed upon all of the letters and symbolically placed one letter in a fire, burning all of their sins and flaws away. Swami requested a microphone and said, “Mahārāj ane Swāmi badhānā dosh māf kare chhe.” (Mahārāj and Swāmi have forgiven all of your flaws.) The entire sabha hall was filled with joyous applause, grateful to their guru.

After the programme, as Swamishri was departing, Vivekmurti Swami asked Swami, “Swami, are the flaws of only those in the sabha forgiven or are all those that watched the online webcast also completely forgiven?”

As Swamishri walked, he said, “Nā. Je nishkapat thayā tenā māf.” (No. Only those who confessed their flaws are forgiven.)

MODULE 27: SAHAN-SHILTĀ

(Tolerance)

The Tolerance of Bhagwān and the Sant

- 1 અને એવી સામર્થ્યોએ યુક્ત થકો પણ અન્ય જીવનાં માન-અપમાનને સહન કરે છે એ પણ મોટી સામર્થ્ય છે; કાં જે, સમર્થ થકા જરણા કરવી, તે કોઈથી થાય નહી, એવી રીતે જરણા કરે તેને અતિ મોટા જાણવા.

Ane evi sāmārthie yukta thako pan anya jivnā māt-apmāne sahan kare chhe e pan moti sāmārthi chhe; kā je, samarth thakā jarnā karvi, te koithi thāy nahi, evi rite jarnā kare tene atī motā jānvā.

Despite these powers, though, he tolerates the praises and insults of other people. This itself is also a great feat, because to tolerate despite being so powerful is not easy for others to achieve. Therefore, one who tolerates in this manner should be considered to be extremely great.

(Vachanamrut: Gadhada I 27)

Instruction to Tolerate

- 2 સહન કરવું એ અમારો મહામોટો પરમ ધર્મ છે. સહન કરવું તેને અમે સિદ્ધિ ગણીએ છીએ. અમે ક્ષમારૂપી હથિયાર ધારણ કર્યું છે, તેનાથી અધર્મનો નાશ કરીશું.

Sahan karvu e amāro mahāmoto param dharma chhe. Sahan karvu tene ame siddhi ganie chhie. Ame kshamārūpi hathiyār dhāran karyu chhe, tenāthi adharmāno nāsh karishu.

To tolerate is our biggest and ultimate duty. I consider tolerance to be a success. I have taken this weapon in the form of forgiveness, and I will destroy adharma (wrongdoing).

(Purushottam Bolya Prite: 11)

- 3 મોટાનો મત એ છે જે, અનેક પ્રકારે દેહદમન કરવું અને ટાઢ, તડકો, ભૂખ, તરસ તેનું સહન કરવું પણ કેવળ દેહનું જાતન કરવું નહિ.

Motāno mat e chhe je, anek prakāre dehdaman karvu ane tādḥ, tadko, bhukh, taras tenu sahan karvu, pan keval dehnu jatan karvu nahi.

The great Sadhu believes that the body should be tested in many ways and cold, heat, hunger, thirst should be tolerated. But the body should not merely be pampered.

(Swamini Vat: I/67)

- 4 ભગવાન ભજતાં લોકનું દુઃખ આવે ને દેશકાળનું દુઃખ આવે પણ પાછું પડવું નહીં, ધીરજ રાખવી, ધીરે ધીરે બધાં ટળી જાય પણ પાછો પગ ભરવો નહીં.

Bhagwān bhajtā loknu dukh āve ne desh-kālṇu dukh āve pan pāchhu padvu nahi, dhiraj rākhvi, dhire dhire badhā tali jāy pan pāchho pag bharvo nahi.

While worshipping God, miseries of the world, and of unfavourable place and time may be encountered, but do not be discouraged. Remain patient. Gradually, all difficulties will be resolved, but never take a step backwards.

(Swamini Vat: 5/140)

Benefits of Tolerating

- 5 હરિભક્તો-સંતોના કડવા વચન અને અપમાન સહન કરે તે મોટો હરિભક્ત છે. સત્સંગની સમજણ જેટલી કંઈ છે તે સઘળી સહનશીલતામાં રહેલી છે. તે જેમ જેમ સહન કરે તેમ મોટપ વધતી જાય છે.

Haribhakto-santonā kadvā vachan ane apmān sahan kare te moto haribhakta chhe. Satsangni samjan jetli kai chhe te saghali sahan-shiltāmā raheli chhe. Te jem jem sahan kare tem motap vadhti jāy chhe.

They who tolerate bitter [hurtful] words and insults are great devotees. The understanding of this satsang is found in tolerance. As someone continues to tolerate, their spiritual greatness increases.

(Purushottam Bolya Prite: 11)

How to Tolerate

- 6 સાધુતાના ગુણ શું? ખમવું. ‘તમે બહુ સારા છો ...’ તે ખમવું એમ ને ? ના. ‘તમે અક્કલ વગરના બારદાન છો...’ એમ કોઈ કહે તે ખમવું, તે સાધુતાના ગુણ.

Sādhutānā guna shu? Khamvu. ‘Tame bahu sārā chho...’ te khamvu em ne? Nā. ‘Tame akkal vagarnā bārdān chho...’ em koi kahe te khamvu; te sādhutānā guna.

What are the virtues of saintliness? To tolerate. If someone says, ‘You are so nice.’ Is that tolerance? No. To tolerate insults such as, ‘You empty-headed fool!’ is a virtue of true saintliness.

(Yogi Gita)

- 7 સહનશક્તિ એ જબરો ગુણ છે. કોઈ બે શબ્દ કહે તો ખમવું. આપણી ભૂલ ન હોય તો પણ ખમવું, એ એકાંતિક. સહન કરે એ એકાંતિક.

Sahan-shakti e jabro guna chhe. Koi be shabda kahe to khamvu. Āpani bhul na hoy to pan khamvu, e ekantik. Sahan kare e ekāntik.

Tolerance is a powerful virtue...If someone speaks harsh words, then tolerate. Even if you have not wronged, you should still tolerate. Such a person is ekantik. One who tolerates is ekantik.

(Yogi Gita)

- 8 વિપત્તિષુ ધરેદ્વૈર્યં પ્રાર્થનં યત્નમાચરેત્ ।
ભજેત દૃઢવિશ્વાસમ્ અક્ષરપુરુષોત્તમે ॥૨૮૦॥

વિપત્તિ આવે ત્યારે ધીરજ રાખવી, પ્રાર્થના કરવી, પ્રયત્ન કરવો અને અક્ષરપુરુષોત્તમ મહારાજને વિષે દૃઢ વિશ્વાસ રાખવો.

**Vipattishu dhared dhairyam prārthanam yatnam ācharet ।
Bhajeta draḍha-vishvāsam Akshara-Purushottame ॥280॥**

Vipatti āve tyāre dhiraj rākhvi, prārthanā karvi, prayatna karvo ane Akshar-Purushottam Mahārājne vishe dradh vishvās rākhvo.

In difficult times, one should remain patient, offer prayers, persevere and keep firm faith in Akshar-Purushottam Maharaj.

(Satsang Diksha: Shlok 280)

- 9 ધીરજ સમ નહિ ધન રે, સંતો ધીરજ સમ નહિ ધન;
આવે અરથ દોઘલે દન રે, સંતો ધીરજ સમ નહિ ધન... ટેક
ધીરજવંતને આપે અત્યંત, દુઃખ બહુ દુરિજન;
તે તો સરવે સહે શરીરે, જાણી તે અજ્ઞ જન રે... સંતો ર

**Dhiraj sam nahi dhan re santo, dhiraj sam nahi dhan;
Āve arath dohyale dan re santo, dhiraj sam nahi dhan...
Dhirajvantne āpe atyant, dukh bahu durijan;
Te to sarave sahe sharire, jāni te agna jan re... Santo...2**

*There is no wealth like patience, oh sadhus, there is no wealth like patience;
When days of difficulties come, remember, there is no wealth like patience...
Evil people may give great pain to those with patience;
They tolerate this understanding those evil people to be ignorant...2*

(Kirtan: Dhiraj sam nahi dhan re santo – Nishkulanand Swami)

10 પ્રસંગ: અટલાદરા

પ.પૂ.મહંતસ્વામી મહારાજ (વિનુભાઈ) અટલાદરામાં યોગી બાપા સાથે સેવામાં હતા. સભામંડપમાં યુવકો નાસ્તો કરવા બેઠા હતા. કાગળમાં નાસ્તો અને પ્લાસ્ટિકના ગ્લાસમાં ચા આપવાની. વિનુભાઈ કમંડળ લઈને ચા પીરસતા હતા. અડધી પંગતે પહોંચ્યા ત્યાં કમંડળમાંની ચા પુરી થઈ ગઈ. એટલે ફરી લેવા ગયા. પણ પાછા આવ્યા ત્યારે અડધા જે બાકી હતા તેમને મૂકીને સામેની પંગતમાં પીરસવા ગયા. આ જોઈને આ બાજુની પંગતવાળા યુવકો ગરમ થઈ ગયા કે, “સામેની પંગતથી કેમ શરુ કર્યું?”

એમાં એક મારેઠા ગામનો છોકરો તો ગરમ થઈને એકદમ ઊભો થઈ ગયો ને વિનુભાઈના હાથમાંનું કમંડળ લઈને ગરમ ગરમ ચા સીધી તેમના પગ પર ઢોળી!

પરંતુ ચા લેંઘા પર પડી તેથી થોડી રક્ષા થઈ. તેમ છતાં પગ પર બે-ત્રણ મોટા ફોક્કા પડી ગયા.

વિનુભાઈ કંઈ પણ બોલ્યા વગર સીધા પગ ધોવા જતા રહ્યા.

સાક્ષાત શ્રીજીને ધારે એવા સમર્થ છતાં સ્વામીશ્રીએ સમર્થ થકા ઝરણા કરી તુચ્છ જીવના માન-અપમાન સહન કર્યા!

Prasang: Atladra

Mahant Swami Maharaj (Vinubhai) was once performing seva with Yogiji Maharaj in Atladra. They were offering snacks on pieces of newspaper and tea in plastic glasses. Vinubhai was using the pot to serve. Halfway through serving the row, there was no more tea left in the teapot, and Vinubhai went back to refill it. But after he came back, he began serving tea to the row opposite. Seeing this, the yuvaks sat in the other row got angry having been left out and shouted, “Why did you start serving the other row without finishing serving us?”

One yuvak from Maretha got so angry, he immediately went up to Vinubhai, grabbed the teapot from him, and poured the burning hot tea on top of his feet!

Even though his trousers protected him, he was scolded with a few boils on his feet.

Vinubhai, however, did not say anything and went to wash his feet. Swamishri, who is so great that he forever beholds Bhagwān, tolerated such insults and obstacles he faced!

MODULE 28: NIRMĀNIPANU

(Humility)

Benefits of Humility

- 1 એમ જાણે જે, ‘એ સર્વ ભક્ત મોટા છે ને હું તો સર્વથી ન્યૂન છું,’ એમ જાણીને હરિભક્તનો દાસાનુદાસ થઈ રહે. અને એવી રીતે જે વર્તે તેના સર્વ વિકાર નાશ પામે અને તેને દિવસે દિવસે જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, ભક્તિ આદિક જે શુભ ગુણ તે વૃદ્ધિ પામતા જાય છે.

Em jāne je, ‘E sarva bhakta motā chhe ne hu to sarvathī nyun chhu,’ em jānine haribhaktano dāsānudās thai rahe. Ane evi rite je varte tenā sarva vikār nāsh pāme ane tene divase divase gnān, vairāgya, bhakti ādik je shubh guna te vruddhi pāmtā jāy chhe.

...By realizing, ‘All of these devotees are great; I am inferior compared to them all.’ Realizing this, one behaves as a servant of a servant of the devotees of God. All of the evil natures of a person who behaves in this manner are destroyed, and day by day, noble virtues such as gnān, vairāgya, bhakti, etc., continue to flourish within that person.

(Vachanamrut: Gadhada I 58)

- 2 નિર્માનીપણાનો ગુણ મોટો છે. ઘટમાં પ્રાણ હોય ત્યાં સુધી નિર્માનીપણું સૌએ રાખવું. નિર્માનીપણું, ધીરજ અને ક્ષમા જેમાં હોય તે ત્રણ દેહ અને ત્રણ અવસ્થાથી પર થઈ ચૂક્યો.

Nirmānipanāno guna moto chhe. Ghatmā prān hoy tyā sudhi nirmānipanu saue rākhvu. Nirmānipanu, dhiraj ane kshamā jemā hoy, te tran deh ane tran avasthāthi par thai chukyo.

The quality of humility is great. As long as there is life in the body, all should remain humble. One who has humility, patience and forgiveness is beyond the three bodies and three states.

(Purushottam Bolya Prite: 9)

- 3 દાસપણું એ ભગવાનનો ગુણ છે. માટે એવા ગુણ લાવવા શીખવું. એવો ગુણ આવે તો દિવ્યભાવ વધતો જાય અને મોટાપુરુષની સર્વે ક્રિયા અલૌકિક જ જણાય.

Dāspanu e Bhagawānno guna chhe. Māte evā guna lāvavā shikhvu. Evo guna āve to divyabhāv vadhto jāy ane Motā Purushni sarve kriyā alaukika ja janāy.

Dāspanu – or behaving as a servant – is a virtue of God. Therefore, one should cultivate this virtue. If one imbibes this virtue, then one's divyabhāv increases and one understands all of the Satpurush's actions to be divine.

(Yogi Vani)

- 4 દાસના દાસ થઈને, વળી જે રહે સતસંગમાં;
ભક્તિ તેની ભલી માનીશ, રચીશ તેના રંગમાં.

**Dāsnā dās thaine, vali je rahe satsangmā;
Bhakti teni bhali mānīsh, rāchish tenā rangmā.**

*One who stays in Satsang as a servant of servants;
I enthusiastically accept the devotion of such a devotee.*

(Bhaktachintamani 86)

- 5 ખમે એ નિર્માની. બે વેણ સામાં કહે એમ નહિ. “તું એક કહે તો હું લાખ કહું.” કોઈ કહે, “તું આવો, તારામાં અક્કલ નથી.” તો ખમી લે. એ નિર્માની. ગમે એટલાં ઐશ્વર્ય આવે તોપણ ઢાંકીને રહે. નિર્માની ભક્ત બને એટલે પાત્ર બને. પછી ભગવાન નિવાસ કરીને રહે. અટંટ રહે તો ગુણ ન આવે.

Khame e nirmāni. Be ven sāmā kahe em nahi. “Tu ek kahe to hu lākh kahu.” Koi kahe, “Tu āvo, tārāmā akkal nathi.” To khami le. E nirmāni. Game etlā aishvarya ave to pan dhānkine rahe. Nirmāni bhakta bane etle pātra bane. Pachhi Bhagwān nivās karine rahe. Atant rahe to guna na āve.

Those who tolerate are humble. Don't snap back with words. “If you insult me once then I'll insult you twice.” Someone says, “You are like this, you are a fool.” One would tolerate such insults. They are humble. No matter how much power one acquires, one would keep it concealed. If a devotee becomes humble, they become worthy of God's grace. Then God comes and stays within the devotee. If one walks upright [with a sense of ego], then one cannot acquire virtues.

(Yogi Vani)

Negative Effects of Ego

- 6 સાંભળ બેની હરિ રીઝ્યાની રીતડી,
મોહનવરને માન સંગાથે વેર જો;
સાધન સર્વે માન બગાડે પણ વિષે,
જેમ ભણિયું પયસાકરમાં અહિ-ઝેર જો.. ૧

**Sāmbhal beni Hari rijhyāni ritadi,
Mohanvarne māl sangāthe ver jo;
Sāadhan sarve māl bagāde pal vishe,
Jem bhaliyu pay-sākarmā ahi-jher jo...1**

*Oh sister, listen to the method of pleasing Shri-Hari.
Bhagwān has an intense enmity towards ego;
The way a snake's poison ruins sweet milk.
Ego ruins all spiritual practices in a second...1*

(Kirtan: Sāmbhal beni Hari rijhyāni ritadi – Muktanand Swami)

Instruction to Remain Humble

- 7 જેને પોતાનું કલ્યાણ ઇચ્છવું તેને કોઈ પ્રકારનું માન રાખવું નહીં જે, ‘હું ઉચ્ચ કુળમાં જન્મ પામ્યો છું કે હું ધનાઢ્ય છું કે હું રૂપવાન છું કે હું પંડિત છું.’ એવું કોઈ પ્રકારનું મનમાં માન રાખવું નહીં અને ગરીબ સત્સંગી હોય તેના પણ દાસાનુદાસ થઈ રહેવું.

Jene potānu kalyān ichchhvu tene koi prakārnu māl rākhvu nahi je, ‘Hu uchha kulmā janma pāmyo chhu ke hu dhanādhya chhu ke hu rupvān chhu ke hu pandit chhu.’ Evu koi prakārnu manmā māl rākhvu nahi, ane garib satsangi hoy tenā pan dāsānudās thai rahevu.

One who desires one's own liberation should not harbour any form of vanity – such as, ‘I have been born in an upper-class family’, or ‘I am wealthy’, or ‘I am handsome’, or ‘I am a scholar’. One should not harbour this type of ego in one's mind. In fact, even with a meek satsangi, one should behave as a servant of servants.

(Vachanamrut: Gadhada III 12)

- 8 મુક્તમુનિએ શ્રીહરિની સ્વાભાવિક પ્રકૃતિ કહી, “સત્સંગમાં દાસપણું જોઈને શ્રીહરિ જનોનો સત્સંગ નક્કી કરતા. હરિજનોમાં જેટલો દાસભાવ તેટલી તેની સાથે શ્રીહરિ પ્રીતિ રાખતા.”

Muktamunie Shri-Harini swābhāvik prakruti kahi, “Satsangmā dāspanu joine Shri-Hari janono satsang nakki kartā. Harijanomā jetlo dāsabhāv tetli teni sātthe Shri-Hari priti rākhtā.”

Muktanand Swami explained Shri-Hari's nature. “In Satsang, Shri-Hari would measure someone's level in Satsang based on how much they were a dās, or servant. Shri-Hari would maintain affection for a devotee based on how much they behaved as a dās.”

(Purushottam Bolya Prite: 13)

- 9 સત્સંગમાં બરોબરિયાપણું સમજવું નહિ ને બરોબરિયા થાવું નહિ ને બરોબરિયા સમજવા એ જ ખોટ છે.

Satsangmā barobariyāpanu samajvu nahi ne barobariyā thāvu nahi, ne barobariyā samajvā e ja khot chhe.

In Satsang, do not develop an understanding that all [satsangis] are equal and do not try to be equal [i.e., one should remain small in front of all]. To understand others as equal to one is indeed a great drawback.

(Swamini Vat: 2/54)

- 10 પ્રસંગ: ૧૯૮૭, બોચાસણ

સન ૧૯૮૭નું વર્ષ હતું. પ્રમુખસ્વામી મહારાજની આજ્ઞાથી સંસ્થાના એક આદરણીય સદ્ગુરુવર્ય તરીકે મહંતસ્વામી દેશ-વિદેશમાં વિચરણ કરીને સૌને સત્સંગાભિમુખ કરી રહ્યા હતા.

વિચરણ કરતાં કરતાં તેઓ એક રાત્રે મોડેથી ૧૧.૦૦ વાગ્યે બોચાસણ પધાર્યા. મે મહિનાની અસહ્ય ગરમી હતી. તેમની સાથે સેવામાં સેવક તરીકે ફરતો યુવક જ્યારે સ્વામી સ્નાન કરવા ગયા તે દરમ્યાન ઓરડો સાફ કરવા લાગ્યો. તેઓએ સ્નાન કરી લીધા પછી, નવયુવક સેવક તેમના ભીનાં વસ્ત્રો ધોવા-નીચોવવા બાથરુમમાં જઈને સેવા કરવા લાગ્યો.

થોડી જ પળોમાં એ યુવક બહાર આવ્યો અને એક દ્રશ્ય જોતાં જ સ્તબ્ધ થઈ ગયો! કારણ કે મહંતસ્વામી બાથરૂમ બાજુ સાષ્ટાંગ દંડવત પ્રણામ કરી રહ્યા હતા. ૨૦ વર્ષની ઉંમરના એ યુવકે આશ્ચર્યચકિત થઈને પૂછ્યું: “સ્વામી! આ બાથરૂમ બાજુ આપ કોને દંડવત કરો છો?” ત્યારે મધરાતે મહિમાસભર વાણીમાં સ્વામીશ્રીએ કહ્યું: “તમારે આખા દિવસનો નિર્જળા ઉપવાસ છે, અને તમે આવી ભીડવાળી સેવા કરો છો, વળી મુંબઈ છોડીને આવ્યા છો, યુવકોને જોઈને યોગીબાપા ખુબ રાજી થાય. તેથી તમને દંડવત કરતો હતો!” એ યુવાન આજે પૂજ્ય આનંદવિહારીદાસ સ્વામી તરીકે એ પ્રસંગની સ્મૃતિ કરતાં ગદ્ગદ્ થઈ જાય છે.

Prasang: 1987, Bochasan

With the āgnā of Pramukh Swami Maharaj, Mahant Swami travelled across India and abroad to strengthen the satsang of devotees everywhere.

Once, in 1987, Mahant Swami returned to Bochasan at around 11pm. The heat in May was unbearable. A youth who was accompanying him began to clean his room, while Swami went for a bath. After he had finished and was getting dressed, the youth went into the bathroom to rinse Mahant Swami’s wet clothes. But, when the youth emerged from the bathroom, he was stunned to see Mahant Swami performing dandvats in the direction of the bathroom. Surprised, the youth asked, “Swami, why are you performing dandvats towards the bathroom?”

Revealing his respect towards the youth, Mahant Swami replied, “You have observed a nirjalā fast today, and still performed much physical seva. You have left the comforts of Mumbai and come. Yogi Bapa was always delighted to see such youths. So, I was offering dandvats to you!”

Today, that youth, now known as Pujya Anandviharidas Swami, still emotionally recalls that occasion.

MODULE 29: DIVYABHĀV

(Understanding Bhagwān, Sant, Sadhus and Devotees to be Divine)

The Divinity of Bhagwān and the Satpurush

- 1 મોટાપુરુષ આ લોકમાં આવે ત્યારે સામાન્ય મનુષ્ય જેવાં ચરિત્ર કરે, લોકોમાં ભળી જાય; પણ તેને નિર્દોષ જ સમજવા.

Motā Purush ā lokmā āve tyāre sāmānya manushya jevā charitra kare, lokomā bhali jāy; pan tene nirdosha ja samajvā.

When the Satpurush comes into this world, he acts like a normal human being. He mixes in with everyone. However, understand that he is flawless and divine.

(Yogi Gita)

- 2 જેવા મહારાજ અક્ષરધામમાં સાકાર બિરાજમાન છે તેવા ને તેવા જ મને પ્રગટ મળ્યા છે, તેમાં મનુષ્યભાવ-દેહભાવ નથી, તેવી સમજણ તે નિર્દોષબુદ્ધિ, પછી તેની આજ્ઞા પાળે તે ભક્તિ.

Jevā Mahārāj Akshardhāmmā sākār birājmān chhe, tevā ne tevā ja mane pragat malyā chhe, temā manushyabhāv-dehbhāv nathi, tevi samjan te nirdosh-buddhi, pachhi teni āgnā pāle te bhakti.

The Maharaj in Akshardham is the very same Maharaj I have met here on earth. To understand that he is free of human traits and deficiencies is nirdosh-buddhi. To follow his commands is bhakti (devotion).

(Yogi Gita)

- ૩ જી રે એવું જાણી અહંતા તજી, શુદ્ધ ભાવે રે,
કરવી સંતની સેવ, મનુષ્યભાવ મનથી તજો;
મુક્તાનંદ કહે રે, સાચા સંત છે દેવ...

**Ji re evu jāni ahanā taji, shuddh bhāve re,
Karvi Santni sev, manushyabhāv manthi tajo;
Muktānand kahe re, sāchā Sant chhe Dev...**

*Understanding this and renouncing I-ness and my-ness, one should serve the Sant with genuine feelings [divine feelings].
And remove any feelings of human traits from the mind.
The true Sant [Aksharbrahma Satpurush] is the form of God himself.*

(Kirtan: Sadā karvo re, harijanno sang – Muktanand Swami)

Benefits of Divyabhāv in Bhagwān and the Satpurush

- ૪ અને પોતામાં ગમે તેવા ભૂંડા સ્વભાવ હોય ને જો ભગવાનને અતિશય નિર્દોષ સમજે તો પોતે પણ અતિશય નિર્દોષ થઈ જાય છે.

Ane potāmā game tevā bhundā swabhāv hoy, ne jo Bhagwānne atishay nirdosh samje to pote pan atishay nirdosh thai jāy chhe.

If a person realizes God to be absolutely flawless, then regardless of one's own swabhāvs, one becomes absolutely flawless as well.

(Vachanamrut: Gadhada I 24)

- ૫ મોટાપુરુષને વિષે જે નિર્દોષબુદ્ધિ રાખે છે તે પોતે સર્વ દોષ થકી રહિત થાય છે, અને જે મોટાપુરુષને વિષે દોષ પરકે છે, તે દોષના પરઠનારાની બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ થઈ જાય છે અને કામાદિક જે શત્રુ તે સર્વ તેના હૈયામાં આવીને નિવાસ કરે છે.

Motā Purushne vishe je nirdosh-buddhi rākhe chhe te pote sarva dosh thaki rahit thāy chhe, ane je Motā Purushne vishe dosh parthe chhe, te doshnā parthnārāni buddhi bhrashta thai jāy chhe ane kāmādik je shatru te sarve tenā haiyāmā āvine nivās kare chhe.

The means of acquiring such virtuous qualities is as follows: Whoever believes the Satpurush to be absolutely free of flaws becomes totally flawless oneself. If, however, a person perceives flaws in the Satpurush, that person's intellect becomes polluted, and enemies – i.e., lust, anger, etc. – all come to dwell within one's heart.

(Vachanamrut: Gadhada I 73)

Benefits of Divyabhāv in Sadhus and Devotees

- 6** સંતો-ભક્તોને નિર્દોષ જોતો હોય અને બીજાને પણ એના નિર્દોષપણાની વાત કરતો હોય, તેના ઉપર અમને અત્યંત હેત રહે છે.

Santo-bhaktone nirdosh joto hoy ane bijāne pan enā nirdoshpanāni vāt karto hoy, tenā upar amne atyant het rahe chhe.

I have intense affection for those who see sadhus and devotees as nirdosh (flaw-free) and talk about their flaw-free nature to others.

(Purushottam Bolya Prite: 6)

- 7** ભગવાનને ભજતા સર્વે હરિજનો દિવ્ય છે. આ મર્મની વાત જે કોઈ સમજે, ધારે ને વિચારે છે, તે મગ્ન થઈ જાય છે ને જગ જીતી જાય છે. આઠો પહર આનંદ એનો ટળતો નથી.

Bhagwāne bhajtā sarve harijano divya chhe. Ā marmani vāt je koi samje, dhāre ne vichāre chhe, te magna thai jāy chhe ne jag jiti jāy chhe. Ātho pahar ānand eno talto nathi.

All devotees who worship God are divine. Whoever understands this essential principle, thinks about it and practices it becomes joyous and wins over the world [conquers the mind]. Day or night, one's experience of bliss does not cease.

(Purushottam Bolya Prite: 7)

- 8 અમદાવાદ નવાવાસમાં શ્રીહરિ સભા કરીને બિરાજ્યા અને વાત કરવા લાગ્યા, “સત્સંગમાં સંત-હરિભક્તોને અલૌકિક દેખે તે પરમપદનો અધિકારી છે. એવા ભક્તનો મોક્ષ નિશ્ચય થઈ ગયો જાણવો. એમાં રંચમાત્ર ફેર નથી.”

Amdāvād Navāvāsmā Shri-Hari sabhā karine birājyā ane vāt karvā lāgyā, “Satsangmā sant-haribhaktone alaukik dekhe te parampadno adhikāri chhe. Evā bhaktano moksha nishchay thai gayo jānvo. Emā ranchmātra fer nathi.”

At Navavas in Ahmedabad, Shri-Hari was seated in an assembly. He explained, “One who sees sadhus and devotees as divine becomes eligible to go to Akshardham. The moksha of such a devotee is guaranteed. There is not the slightest doubt in this.”

(Purushottam Bolya Prite: 7)

Measuring Divyabhāv

- 9 “મોટાને વિષે મનુષ્યભાવ નથી રહ્યો તેનો કેમ તપાસ કરવો?” એ પ્રશ્નનો ઉત્તર કર્યો જે, “એની કોઈ ક્રિયામાં દોષ ન આવે એ જ દિવ્યભાવ છે.”

**‘Motāne vishe manushyabhāv nathi rahyo teno kem tapās karvo?’
E prashnano uttar karyo je, ‘Eni koi kriyāmā dosh na āve, e ja divyabhāv chhe.’**

How can one check to find out whether one perceives no human traits in the Satpurush? The answer: ‘Seeing no flaws in any of his actions is to understand him as divine.’

(Swamini Vat: 1/102)

10 પ્રસંગ: ૧૬/૧૨/૨૦૧૬, સેલવાસ

પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજના ભોજન વખતે યોગીબાપાની બોધકથાઓનું વાંચન થાય છે. સ્વામીશ્રીએ એ દિવસની બોધકથાના સંદર્ભમાં કાળા રોબિનની (પક્ષીની) વાત કરી. તેઓ કહે, “જ્યારે કાળું રોબિન ત્રણ વખત ચક્કર મારે ત્યારે મહારાજ, સ્વામી અને સત્પુરુષને યાદ કરવા. આવું કરશો તો કાંઈપણ વિઘ્ન તમને નડશે નહીં.” બોધકથાનો મર્મ સમજાવતા સ્વામીશ્રી વધુ બોલ્યા, “આંખનું મટકું ન ભરવું એટલે મનુષ્યભાવ ન લાવવો. દિવ્યભાવ હંમેશા રાખવો, સંશય બિલકુલ ન રાખવો.” આમ કરવાની વાત સમજાવતા સ્વામીશ્રી બોલ્યા, “પેહલા વિશ્વાસ રાખવો પછી આપ મેળે દિવ્યભાવ આવી જશે.”

Prasang: 16 December 2016, Selvas

In Selvas, during Mahant Swami Maharaj’s meals, Yogi Bapa’s motivational stories by Yogi Bapa were being narrated. In context to the story being read, Swamishri mentioned about the black robin. He said, “When the black robin circles three times, remember Maharaj, Swami and the Satpurush. If you do so, no obstacles shall hinder your path.” Explaining the hidden meaning of the story Swamishri added, “To not blink your eye means to never have manushyabhāḥ. Always have divyabhāḥ; never any doubt.” Explaining the method to do so, Swamishri said, “First keep trust. Divyabhāḥ will follow.”

MODULE 30: SATPURUSHNO MAHIMĀ

(The Greatness of the Satpurush)

Qualities of the Satpurush

- 1 એકાંતિક સાધુ વિના બીજા કોઈને જીવનું સાચું હેત કરતાં આવડે નહિ; ને બીજા તો હેત કરે તે ઈન્દ્રિયું પોષણ કરે, તેમાં તો મૂળગું અવળું થાય.

Ekāntik Sādhū vinā bija koine jivnu sāchu het kartā āvade nahi; ne bijā to het kare te indriyūnu poshan kare, temā to mulgu avalu thāy.

Nobody except the God-realized Sadhu [Satpurush] knows how to shower true affection on the jiva, or soul. And others give affection that nourishes the senses, which has adverse effects.

(Swamini Vat: 2/91)

- 2 સંત પરમ હિતકારી, જગત માંહી... ટેક
પ્રભુપદ પ્રગટ કરાવત પ્રીતિ, ભરમ મિટાવત ભારી... જગત ૧
પરમકૃપાલુ સકલ જીવન પર, હરિસમ સબ દુઃખહારી... જગત ૨
ત્રિગુણાતીત ફીરત તનુ ત્યાગી, રીત જગતસે ન્યારી... જગત ૩
બ્રહ્માનંદ કહે સંતકી સોબત, મિલત હૈ પ્રગટ મોરારી... જગત ૪

Sant param hitkāri, jagat māhi...

Prabhupad pragat karāvat priti, bharam mitāvat bhāri...jagat...1

Param krupālu sakal jivan par, Harisam sab dukhhāri...jagat...2

Trigunātīt firat tanu tyāgi, rit jagatse nyāri...jagat māhi...3

Brahmanand kahe santki sobat, milat hai pragat Murāri...jagat...4

In the world, the Sant is our utmost benefactor.

He takes us towards Bhagwān and gets rid of our illusions...1

He is compassionate to every living being; he removes suffering just like Bhagwān...2

*He is a renunciant above the three gunas. His style is different from this world...3
Brahmanand says that by associating with the Sant, one finds Bhagwān himself...4*

(Kirtan: Brahmanand Swami)

Satpurush as the means to Moksha

- 3 સ્વધર્મ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય અને માહાત્મ્યજ્ઞાન તેણે સહિત જે ભગવાનની ભક્તિ તેણે યુક્ત એવા જે ભગવાનના એકાંતિક સાધુ તેના પ્રસંગ થકી ભાગવત ધર્મનું પોષણ થાય છે અને વળી જીવને મોક્ષનું જે દ્વાર તે પણ એવા સાધુના પ્રસંગ થકી ઉઘાડું થાય છે.

Swadharma, gnān, vairāgya ane mähātmya-gnān tene sahit je Bhagwānni bhakti, tene yukta evā je Bhagwānnā Ekāntik Sādhū, tenā prasang thaki Bhāgwat Dharmanu poshan thāy chhe, ane vali jivne mokshanu je dwār, te pan evā Sādhunā prasang thaki ughādu thāy chhe.

Bhāgwat dharma is upheld by maintaining profound love towards the Ekāntik Sant of God, who possesses the attributes of swadharma, gnān, vairāgya and bhakti coupled with the knowledge of God's greatness. Maintaining profound love towards such a Sant also opens the gateway to liberation.

(Vachanamrut: Gadhada I 54)

- 4 સંત કૃપાએ સુખ ઊપજે, સંત કૃપાથી સરે કામ;
સંત કૃપાથી પામીએ, પૂરણ પુરુષોત્તમ ધામ. ૨
સંત કૃપાએ સદ્મતિ જાગે, સંત કૃપાથી સદ્ગુણ;
સંત કૃપા વિના સાધુતા, કહોને પામ્યા કુણ. ૩

**Sant krupāe sukh upaje, Sant krupāthi sare kām;
Sant krupāthi pamie, Puran Purushottam Dhām...2
Sant krupāthi sadmati jāge, Sant krupāthi sadguna;
Sant krupā vinā sādhutā, Kahone pāmyā kuna...3**

*It is through the grace of the Sant that one attains happiness and one's wishes are fulfilled;
It is through the grace of the Sant that one attains the abode [Akshardham] of Purna Purushottam...2*

It is through the grace of the Sant that one attains pious thoughts, and good virtues are inspired;

Tell me, without the grace of the Sant, who has ever achieved sādhuṭā [saintliness]?...3

(Bhaktachintamani: Prakran 2)

- 5 ચાર વેદ, પુરાણ, ઇતિહાસ એ સર્વેમાં એ જ વાર્તા છે જે, ‘ભગવાન ને ભગવાનના સંત એ જ કલ્યાણકારી છે.’ તે ભગવાન કે ભગવાનના સંતની જ્યારે પ્રાપ્તિ થઈ ત્યારે એ જીવને એથી ઉપરાંત બીજું કોઈ કલ્યાણ નથી, એ જ પરમ કલ્યાણ છે.

Chār Ved, Purān, Itihās e sarvemā e ja vārtā chhe je, ‘Bhagwān ne Bhagwānnā Sant e ja kalyānkāri chhe.’ Te Bhagwān ke Bhagwānnā Santni jyāre prāpti thai, tyāre e jivne ethi uprānt biju koi kalyān nathi, e ja param kalyān chhe.

In the four Vedas, the Purāns and the Itihās scriptures, there is but one central principle. That is, that only God and his Sant can grant liberation. In fact, God’s Sant is greater than all. So, when one attains God or his Sant, then, apart from this, there is no other liberation for the soul; this itself is ultimate liberation.

(Vachanamrut: Gadhada II 59)

- 6 આવા સાધુને મનમાં સંભારીએ તો મનનાં પાપ બળી જાય ને વાતું સાંભળીએ તો કાનનાં પાપ બળી જાય ને દર્શન કરીએ તો આંખનાં પાપ બળી જાય, એમ મહિમા જાણવો.

Āvā Sādhune manmā sambhārie to mannā pāp bali jāy, ne vātu sāmbhalie to kānnā pāp bali jāy, ne darshan karie to ānkhnā pāp bali jāy; em mahimā jānvo.

Remembering this Sadhu [Satpurush] in the mind destroys the sins of the mind; listening to his talks destroys the sins of the ears; and engaging in his darshan destroys the sins of the eyes. Understand his glory in this way.

(Swamini Vat: 1/30)

Satpurush as the pragat form of Bhagwān

7 ગુણાતીતસમારબ્ધ-પરમ્પરાપ્રતિષ્ઠિતઃ ।
પ્રકટાક્ષરબ્રહ્મૈકઃ સંપ્રદાયેસ્તિ નો ગુરુઃ ॥૮૯॥

સંપ્રદાયમાં ગુણાતીતાનંદ સ્વામીથી આરંભાયેલ ગુરુપરંપરામાં આવેલ પ્રગટ અક્ષરબ્રહ્મ એ એક જ આપણા ગુરુ છે.

**Guṇātīta-samārabdha-paramparā-pratiṣṭhitaha ।
Prakaṭā'kṣhara-brahmaikah sampradāye'sti no guruḥ ॥99॥**

**Sampradāymā Guṇātītānand Swāmīthi ārambhāyel guru-paramparāmā āvel
pragat Aksharbrahma e eka ja āpanā guru chhe.**

In the Sampraday's tradition of gurus that began with Gunatitanand Swami, only the present form of Aksharbrahma is our guru.

(Satsang Diksha: Shlok 99)

8 એનાં નેત્રમાં ભગવાન જોનારા છે તે માટે બ્રહ્માંડમાં જેટલાં જીવપ્રાણી છે તેનાં નેત્રને પ્રકાશ કરવાને સમર્થ થાય છે, અને એના પગમાં ચાલનારા ભગવાન છે તે માટે બ્રહ્માંડમાં સર્વ જીવના પગને વિષે ચાલવાની શક્તિને પોષણ કરવાને એ સમર્થ થાય છે; એમ એ સંતની સર્વ ઇન્દ્રિયોમાં ભગવાન રહ્યા છે, તે માટે એ સંત તો બ્રહ્માંડમાં સર્વ જીવોનાં ઇન્દ્રિયોને પ્રકાશ કરવાને સમર્થ થાય છે. માટે એ સંત તો સર્વ જગતના આધારરૂપ છે.

**Enā netramā Bhagwān jonārā chhe, te mâte brahmāndmā jetlā jiv-prāni chhe
tenā netrane prakāsh karvāne samarth thāy chhe, ane enā pagmā chālnārā
Bhagwān chhe, te mâte brahmāndmā sarva jivnā pagne vishe chālvāni
shaktine poshan karvāne e samarth thāy chhe; em e Santni sarve indriyomā
Bhagwān rahyā chhe. Te mâte e Sant to brahmāndmā sarve jivonā indriyone
prakāsh karvāne samarth thāy chhe. Mâte e Sant to sarva jagatnā ādhārrup
chhe.**

Since it is God who sees through his eyes, he empowers the eyes of all of the beings in the universe; and since it is God who walks through his legs, he is also capable of endowing the strength of walking to all the legs of all beings in the universe. Since it is God who resides in all of the indriyas of such a Sant, that Sant is able to empower the indriyas of all beings in the universe. Therefore, such a Sant is the sustainer of the world.

(Vachanamrut: Gadhada I 27)

9 એવા સંતનું દર્શન થયું ત્યારે એમ જાણવું જે, ‘મને સાક્ષાત્કાર ભગવાનનું દર્શન થયું.’

Evā Santnu darshan thayu tyāre em jānvu je, ‘Mane sākshātkār Bhagwānnu darshan thayu.’

When one has the darshan of such a Sant, one should realize, ‘I have had the darshan of God himself.’

(Vachanamrut: Sarangpur 10)

10 પ્રસંગ: ૨૫/૮/૨૦૧૭, રોબિન્સવિલ

પૂજા બાદ કિશોરોએ મહંતસ્વામી મહારાજને સાંજની કિશોર-કિશોરી દિન સભામાં આમંત્રણ આપતા પૂછ્યું, “સ્વામીબાપા આપનું સાચું સ્વરૂપ શું છે?”

સ્વામીશ્રીએ લેખિતમાં આપ્યું, “પરમ એકાંતિક સાધુ.”

સાંજની કિશોર-કિશોરી દિનની સભા, કિશોરોના મન (મનજીકાકા) અને આત્માની (જીવાકાકા) આંતરિક લડાઈ વિષયક હતી. સાંજે પૂજ્ય અનંતમંગલદાસ સ્વામીએ સ્વામીશ્રીને પૂછ્યું, “સ્વામીશ્રી, નથી તમે જીવાકાકા કે નથી મનજીકાકા, તો પછી તમે છો કોણ?”

સ્વામીશ્રીએ જણાવ્યું, “હું કાળ અને માયાથી પર છું.” પોતાનો આવો મહિમા સ્વામીશ્રી દ્વારા પ્રગટ થતા સૌ તાળીઓના નાદ સાથે આનંદિત થયા. અનંતમંગલદાસ સ્વામીએ ફરીથી પૂછ્યું, “કૃપા કરીને એક વાર તમે જે કહ્યું તે ફરીથી કહોને, જેથી દરેકને એની કાયમની સ્મૃતિ રહી જાય... તમે કોણ છો તે અમને કૃપા કરીને કહો?”

સ્વામીશ્રી બોલ્યા, “હું કાળ કર્મ માયાથી પર છું.” સત્પુરુષ પરમ એકાંતિક સંત છે, અક્ષરબ્રહ્મ છે અને માયાથી પર છે.

Prasang: 25 August 2017, Robbinsville

While inviting Mahant Swami Maharaj to the evening Kishore-Kishori Din sabha, the kishores asked Swamishri after the morning puja, “Swāmi Bāpā, āpnu sāchu swarup shu chhe?” (Swami Bapa, what is your true identity?)

Swamishri responded by writing, “Param ekāntik Sadhu”.

The evening Kishore-Kishori Din sabha was about a kishore’s internal battle, between Manjikaka (the mind) and Jivakaka (the soul). Later that evening Anantmangaldas Swami asked Swamishri, “Swamishri, you are not Jivakaka and you are definitely not Manjikaka, so who are you?”

Then Swamishri revealed, “Hu kāl ane māyāthi par chhu.” (I am above time and maya.) Everyone was ecstatic to hear Swamishri reveal his own greatness and thus applauded. Anantmangaldas Swami again asked, “Please can you once again repeat what you said, so that everyone will forever remember this moment... Please tell us who you are?”

Swamishri repeated, “Hu kāl-karma-māyāthi par chhu.” (I am above time, karma and maya.) Such revelations allow us to appreciate the Satpurush’s mahimā as the param ekāntik Sant who is Aksharbrahma and above māyā.

MODULE 31: DRADH PRITI

(Intense Love)

Benefits of Dradh Priti

- 1 સત્પુરુષને વિષે દૃઢ પ્રીતિ એ જ આત્મદર્શનનું સાધન છે અને સત્પુરુષનો મહિમા જાણ્યાનું પણ એ જ સાધન છે અને પરમેશ્વરનું સાક્ષાત્ દર્શન થવાનું પણ એ જ સાધન છે.

Satpurushne vishe dradh priti e ja ātma-darshannu sādhan chhe, ane Satpurushno mahimā jānyānu pan e ja sādhan chhe, ane Parmeshwarnu sākshāt darshan thavānu pan e ja sādhan chhe.

Intense love for the Satpurush is the only means to realizing one's ātmā; it is the only means to realizing the greatness of the Satpurush; and it is also the only means to having the direct realization of God.

(Vachanamrut: Vartal 11)

- 2 પ્રસંગમજરં પાશમાત્મનઃ કવયો વિદુઃ ।
સ એવ સાધુષુ કૃતો મોક્ષદ્વારમપાવૃતમ્ ॥

**Prasangam-ajaram pāsham-ātmanaha kavayo viduhu |
Sa eva sādhusu kruto moksha-dwāram-apāvrutam ||**

If a person maintains profound love towards the Ekāntik Sant [Satpurush] of God just as resolutely as one maintains profound love towards one's own relatives, then the gateway to liberation opens up for one.

(Bhagavat: 3.25.20)

- 3 જીવને જેવી દેહને વિષે આત્મબુદ્ધિ છે તેવી ભગવાન તથા ભગવાનના ભક્તને વિષે આત્મબુદ્ધિ હોય તો તેને કોઈ રીતનું વિઘ્ન લાગે નહીં. અને ગમે તેવાં દેશકાળાદિક ભૂંડાં આવે તેણે કરીને એ ભગવાન ને ભગવાનના ભક્ત થકી વિમુખ થાય નહીં.

Jivne jevi dehne vishe ātmabuddhi chhe tevl Bhagwān tathā Bhagwānnā Bhaktane vishe ātmabuddhi hoy to tene koi ritnu vighna lāge nahi. Ane game tevā desh-kālādik bhundā āve tene karine e Bhagwān ne Bhagwānnā Bhakta thaki vimukh thāy nahi.

If a person is profoundly attached to God and his Bhakta (the Aksharbrahma Satpurush), just as one is attached to one's body, then one will not be affected by any obstacles. In fact, regardless of the extent of adverse circumstances one may encounter, one will not turn away from God and his Bhakta.

(Vachanamrut: Gadhada III 11)

4 બ્રહ્માડક્ષરે ગુરૌ પ્રીતિર્દૃઢૈવાડસ્તિ હિ સાધનમ્ ।
બ્રહ્મસ્થિતે: પરિપ્રાપ્તે: સાક્ષાત્કારસ્ય ચ પ્રભો: ॥૧૩૫॥

અક્ષરબ્રહ્મસ્વરૂપ ગુરુને વિષે દૃઢ પ્રીતિ એ જ બ્રાહ્મી સ્થિતિ તથા ભગવાનના સાક્ષાત્કારને પામવાનું સાધન છે.

Brahmā'kshare gurau prītir dṛaḍhaivā'sti hi sādhanam ।
Brahma-sthiteh pari-prāpteh sākshāt-kārasya cha Prabho ॥135॥

Aksharbrahma-swarup gurune vishe dradh priti e ja brāhmi sthiti tathā Bhagwānnā sākshātkārne pāmvānu sādhan chhe.

Intense affection for the Aksharbrahma guru is the only means to attaining the brāhmic state and realizing Bhagwān.

(Satsang Diksha: Shlok 135)

Characteristics of one with Dradh Priti

5 જેને પોતાના પ્રિયતમ જે ભગવાન તેને વિષે પ્રીતિ હોય તે પોતાના પ્રિયતમની મરજીને લોપે નહીં એ પ્રીતિનું લક્ષણ છે. જેને ભગવાનને વિષે પ્રીતિ હોય તે ભગવાનની આજ્ઞા કોઈ કાળે લોપે નહીં. જેમ ભગવાનનું ગમતું હોય તેમ જ રહે એ પ્રીતિનું લક્ષણ છે.

Jene potānā priyatam je Bhagwān tene vishe priti hoy te potānā priyatamni marjine lope nahi e pritinu lakshan chhe. Jene Bhagwānne vishe priti hoy te Bhagwānni agna koi kāle lope nahi. Jem Bhagwānnu gamtu hoy, tema ja rahe e pritinu lakshan chhe.

One who has affection for one's beloved [God or the Satpurush] will never disobey the wishes of one's beloved. That is the characteristic of affection. To take an example, the gopis had affection for Shri Krishna Bhagwān. The characteristic of affection is exactly this: one who has true affection for a person acts according to that person's wishes.

(Vachanamrut: Kariyani 11)

- 6 અને સ્નેહ તો એનું નામ જે, ‘ભગવાનની મૂર્તિની અખંડ સ્મૃતિ રહે,’ એનું નામ સ્નેહ કહીએ. અને જે ભક્તને પરિપૂર્ણ ભગવાનને વિષે સ્નેહ હોય તેને એક ભગવાન વિના બીજો સંકલ્પ જ ન થાય અને જેટલો ભગવાન વિના બીજો ઘાટ થાય છે તેટલો તેના સ્નેહમાં ફેર છે.

Ane sneh to enu nām je, ‘Bhagwānni murtini akhand smruti rahe,’ enu nām sneh kahie. Ane je bhaktane paripurna Bhagwānne vishe sneh hoy tene ek Bhagwān vinā bijo sankalpa ja na thāy, ane jetlo Bhagwān vinā bijo ghāt thāy chhe, tetlo tenā snehmā fer chhe.

In actual fact, affection is constantly remembering God's murti. That is called affection. A devotee with such total affection for God never has any thoughts other than those of God. The extent to which one harbours desires other than those of God is the extent to which one lacks in one's affection.

(Vachanamrut: Gadhadā I 44)

- 7 સત્પુરુષનો જે પ્રસંગ એ જ પરમેશ્વરને વિષે દૃઢ પ્રીતિ થવાનું કારણ છે.

Satpurushno je prasang e ja Parameshwarne vishe dradh priti thavānu kāran chhe.

Only by keeping profound association with the Satpurush can one develop intense love for God.

(Vachanamrut: Gadhadā I 44)

- 8 એક ભગવાન પુરુષોત્તમને જ કર્તા જાણે અને સર્વના અંતર્યામી જાણે. એવી રીતની સમજણે સહિત જે પ્રત્યક્ષ ભગવાનના સ્વરૂપને વિષે નિશ્ચય તે જ પરમેશ્વરને વિષે અસાધારણ સ્નેહનું કારણ છે.

Ek Bhagwān Purushottamne ja kartā jāne ane sarvanā antaryāmi jāne. Evi ritni samjane sahiti je pratyaksh Bhagwānnā swarupne vishe nishchay, te ja Parameshwarne vishe asādhāran snehnu kāran chhe.

One should realize only Purushottam Bhagwān to be the creator and the antaryāmi of all. Such an understanding, along with faith in the manifest form of God, is the only way to develop unparalleled love for God.

(Vachanamrut: Gadhada I 59)

- 9** રે સગપણ હરિવરનું સાચું, બીજું સર્વે ક્ષણભંગુર કાચું... ટેક
રે સૌ સાથે પ્રીતિ ટાળી, રે ભાંગ્યું મન મિથ્યા ભાળી,
છે વરવા જેવા એક વનમાળી... રે સગપણ ૧

Re sagpan Harivarnu sāchu, biju sarve kshanbhangur kāchu...

Re sahu sāthe priti tāli, re bhāngyu man mithyā bhāli,

Chhe varvā jēvā ek Vanmāli...Re sagpan...1

Only the relationship with God is true and permanent. All other relationships are false [temporary and ephemeral]...

I have broken my affection to everyone else.

I have broken the wishes of the mind [to marry anyone else] believing it to be false.

Only God is worthy of being married to...

(Kirtan: Re sagpan Harivarnu sāchu – Brahmanand Swami)

- 10** પ્રસંગ: ૨૪/૮/૨૦૧૮, સારંગપુર

૨૦૧૮માં જર્સી સિટી, ન્યૂજર્સીના બાળ-કિશોર કાર્યકરોએ પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ માટે એક વિશેષ શણગારેલી સ્મૃતિભેટ તૈયાર કરી હતી. એ સ્મૃતિભેટ એક પોસ્ટર હતું જેમાં બધા કાર્યકરોના ફોટોગ્રાફ મુકેલા હતા. એના વચ્ચે એક હૃદય હતું, જેના વચ્ચેમાં અરીસો લગાવેલો હતો. બધાના અંતરમાં જે દોષો સમાયેલા છે તે બધા આંતરિક દોષો અરીસા ઉપર લખેલા હતા.

મહંતસ્વામી મહારાજને આ સ્મૃતિભેટ સારંગપુરમાં ૨૪ સપ્ટેમ્બર ૨૦૧૮ના દિવસે મળી હતી. સ્વામીશ્રીએ અરીસા પર જે બધા દોષો લખેલા તે બધા એક રૂમાલ વડે પ્રતિકાત્મક

રીતે ભૂસાવી દીધા. પછી એ દોષો સર્વ કાર્યકરોના હૃદયમાંથી ભૂસાવી નાખ્યા છે, તેની પ્રતીતિ કરાવવા માટે અરીસામાં જોયું. બધા કાર્યકરોના દોષો ભૂસવાથી હવે તે બધા મહંતસ્વામી જેવા દેખાયા. પછી મહંતસ્વામી મહારાજને પૂછવામાં આવ્યું, “જેમ આપે આ અરીસા પરના બધા દોષો ભૂસી નાખ્યા તેવી રીતે અમારા અંતરમાં રહેલા દોષો કેવી રીતે ટાળી શકીએ?”

જે કપડાથી સ્વામીશ્રીએ અરીસો લૂછેલો તેના પર જ તેમણે પછી લખ્યું, “ગુણાતીત ગુરુઓનું ધ્યાન અને એમનામાં જોડાણ.”

Prasang: 24 September 2018, Sarangpur

In 2018, the bal-kishore karyakars of Jersey City, NJ made a symbolic and decorative smruti item for Mahant Swami Maharaj. The smruti item was a poster with all the karyakars' photographs on it. In the centre of the poster was a heart with a mirror in the middle of it. Internal flaws were written over the mirror to symbolize the flaws that reside in our hearts.

Mahant Swami Maharaj received this smruti item on 24 September 2018 in Sarangpur. Swamishri symbolically wiped away those flaws written on the mirror with a cloth. He then looked in the mirror to symbolize that he had wiped away the flaws that resided in the karyakars' hearts. By wiping the flaws away, the karyakars could look like Mahant Swami Maharaj. Swamishri was then asked, “As you wiped away these flaws on the mirror, how can the flaws in all of our hearts be wiped away?”

Swamishri then wrote the answer on the cloth with which he wiped away the flaws, “Gunātīt guruonu dhyān ane emnāmā jodān.”

(Actively thinking of and remembering the Gunatit Gurus and developing a connection with them.)

MODULE 32: SATSANG

(Satsang)

Definition and Benefits of Satsang

- 1 ભગવાને કહ્યું છે જે, “જેવો હું સત્સંગે કરીને વશ થાઉં છું એવો તપ, યજ્ઞ, યોગ, વ્રત, દાનાદિક સાધને કરીને પણ વશ નથી થાતો.” તે સત્સંગ શું જે, ‘મોટા એકાંતિકને હાથ જોડવા ને તે કહે તેમ કરવું એ જ છે.’

Bhagwāne kahyu chhe je, “Jevo hu satsange karine vash thāu chhu evo tap, yagna, yog, vrat, dānādik sādhanē karine pan vash nathi thāto.” Te satsang shu je, ‘Motā Ekāntikne hath jodvā ne te kahe tem karvu, e ja chhe.’

God has said, ‘I am not as pleased by austerities, sacrifices, yoga, observance of vows, donations and other endeavours as I am by satsang.’ What is that satsang? ‘To fold one’s hands before the great God-realized Sadhu [Satpurush] and to do as he says.’

(Swamini Vat: 1/17)

- 2 સત્સંગમાં જે ભગવાનની વાર્તા થાય તેને ધાર્યા-વિચાર્યા કરે તો આ સત્સંગનો પ્રતાપ એવો છે જે, જે ગુણના ઘાટ થતા હોય તે ઘાટની તેને નિવૃત્તિ થઈ જાય છે અને નિરુત્થાન થઈને અખંડ પરમેશ્વરના સ્વરૂપનું ચિંતન થાય છે.

Satsangmā je Bhagwānni vārtā thāy tene dhāryā-vichāryā kare, to ā satsangno pratāp evo chhe je, je gunanā ghāt thatā hoy te ghātni tene nivrutti thai jāy chhe ane nirutthān thaine akhand Parameshwarnā swarupnu chintvan thāy chhe.

So, if a person examines the predominant guna under whose influence one’s thoughts arise and contemplates on and imbibes the spiritual discourses which take place in Satsang, then the power of practicing Satsang is such that any disturbing thoughts arising under the influence of the gunas are dispelled. Thereafter, becoming free from all doubts, one is able to continuously concentrate on the form of God.

(Vachanamrut: Gadhada I 30)

3 આ સત્સંગ મળ્યો છે એ તો પરમ ચિંતામણિ મળી છે, તેમાં જીવ બહુ વૃદ્ધિને પામે છે.

Ā satsang malyo chhe, e to param chintāmani mali chhe. Temā jiva bahu vrudhdhine pāme chhe.

This Satsang we have attained is the best chintāmani [divine stone that fulfills all of one's wishes]. With it, the soul will make great progress.

(Swamini Vat: 1/166)

4 ભગવાન તથા એકાંતિકનો સંગ એટલો જ સત્સંગ ને બીજો તો અરધો સત્સંગ કહેવાય.

Bhagwān tathā Ekāntikno sang etlo ja satsang, ne bijo to ardho satsang kahevāy.

True satsang is one's close association with God and the God-realized Sadhu [Satpurush]; the rest is merely half-satsang.

(Swamini Vat: 5/4)

5 સત્યસ્ય સ્વાત્મનઃ સદ્ગઃ સત્યસ્ય પરમાત્મનઃ ।
સત્યસ્ય ચ ગુરોઃ સદ્ગઃ સચ્ચાસ્ત્રાણાં તથૈવ ચ ॥૮॥
વિજ્ઞાતવ્યમિદં સત્યં સત્સદ્ગસ્ય હિ લક્ષણમ ।
કુર્વન્નેવંવિધં દિવ્યં સત્સદ્ગં સ્યાત્ સુખી જનઃ ॥૯॥

સત્ય એવા આત્માનો સંગ કરવો, સત્ય એવા પરમાત્માનો સંગ કરવો, સત્ય એવા ગુરુનો સંગ કરવો અને સચ્ચાસ્ત્રનો સંગ કરવો એ સત્સંગનું સાચું લક્ષણ જાણવું. આવો દિવ્ય સત્સંગ કરનાર મનુષ્ય સુખી થાય છે.

**Satyasya svātmanah sangah satyasya Paramātmanah ।
Satyasya cha guroh sangah sach-chhāstrāṇām tathaiva cha ॥8॥
Vignātavyam idam satyam satsangasya hi lakṣaṇam ।
Kurvan-nevam vidham divyam satsangam syāt sukhi janaha ॥9॥**

Satya evā ātmāno sang karvo, satya evā Paramātmāno sang karvo, satya evā guruno sang karvo ane sachchhāstrano sang karvo, e satsangnu sāchu lakshan jānvu. Āvo divya satsang karnār manushya sukhi thāy chhe.

One should know that the true meaning of satsang is to associate with the ātmā, which is true; to associate with Paramatma, who is true; to associate with the guru, who is true; and to associate with true shastras. One who practices this divine satsang becomes blissful.

(Satsang Diksha: Shlok 8-9)

- 6** રુદું સ્વામિનારાયણ નામ, નિત્ય સંભારીએ રે;
વળી કરતાં ઘરનું કામ, ઘડી ન વિસારીએ રે
સંસાર છે સુખદુઃખનો દરિયો, તેમાં તરી શકે કોઈક જ તરિયો;
સંત સમાગમ કરીને મનને મારીએ રે... રુદું ૩

Rudu Swāminarāyan nām, nitya sambhārie re;

Valī kartā gharnu kām, ghaḍī na visāre re...

Sansār chhe sukh-dukhno dariyo, temā tari shake koika ja tariyo;

Sant samāgam karine manane mārie re...Rudu 3

Always remember the attractive, divine name ‘Swaminarayan’.

The worldly life and worldly pursuits are like an ocean of joys and miseries that can only be crossed by a strong swimmer.

With the company of a true Sant, you will learn to control your mind [and become a strong swimmer]...3

(Kirtan: Rudu Swāminarāyan nām – Mulji Bhakta)

The way to do Satsang

- 7** “મન, કર્મ, વચને સંગ કેમ કરવો?” ત્યારે સ્વામી બોલ્યા જે, “કર્મ જે દેહ તેણે કરીને તો જેમ સત્પુરુષ કહે તેમ કરવું ને વચને કરીને તો સત્પુરુષમાં અનંત ગુણ રહ્યા છે તે કહેવા, ને મને કરીને તો મોટા સાધુને વિષે નાસ્તિકપણું આવવા દેવું નહિ; ત્યારે એમ જાણવું જે, મોટા સાધુનો સંગ મન, કર્મ, વચને કર્યો છે.”

“Man, karma, vachane sang kem karvo?” Tyāre Swāmi bolyā je, “Karma je deh tene karine to jem Satpurush kahe tem karvu, ne vachane karine to Satpurushmā anant guna rahyā chhe te kahevā, ne mane karine to Motā Sādhune vishe nāstikpanu āvavā devu nahi; tyāre em jānvu je, Motā Sādhuno sang man, karma, vachane karyo chhe.”

“How should one associate through mind, deeds and words?”

To this Swami replied, “With the body, perform deeds as per the commands of the Satpurush. Through speech, praise the countless virtues of the Satpurush. And in the mind, do not lose faith in the powers of the great Sadhu. Thus, in this way, that association with the great Sadhu [Satpurush] has been made through mind, deeds and words.”

(Swamini Vat: 3/60)

- 8 સમાગમ કરવાની રીતિ કહી જે, “પ્રથમ તો એકાંતિક સાથે જીવ જોડવો, પછી એ સાધુ તો ભગવાનમાં રહેતા હોય તે ભગવાનના ગુણ સાધુમાં આવે એટલે તે સાધુના ગુણ તે સમાગમ કરનારામાં આવે, પણ જીવ સારી પેઠે જોડે નહિ તો તેના ગુણ આવે નહિ; અને એ વાત આજ કરો કે ગમે તો હજાર જન્મે કરો પણ અંતે એમ કર્યા વિના છૂટકો નથી.”

Samāgam karvāni riti kahi je, “Pratham to ekāntik sāthe jiva jodvo, pachhi e Sādhu to Bhagwānmā rahetā hoy te Bhagwānnā guna sādhumā āve, etle te sādhunā guna te samāgam karnārāmā āve, pan jiva sārī pethe jode nahi to tenā guna āve nahi; ane e vāt āj karo ke game to hajār janme karo pan ante em karyā vinā chhutko nathi.”

Swami described the method of engaging in close association. “First, attach the jiva to the enlightened Sadhu. Then, since he is engrossed in God and the virtues of God are [present] in him, the virtues of the Sadhu are imbibed by one who keeps his company. But if the jiva is not sincerely attached [to him], then the virtues are not gained. So, whether this talk is practiced today or after a thousand births, in the end, without doing this, there is no alternative.”

(Swamini Vat: 2/41)

- 9 સંત સમાગમ કીજે, હો નિશદિન... ટેક
માન તજી સંતનકે મુખસે, પ્રેમ સુધારસ પીજે... હો ૧
અંતર કપટ મેટકે અપનો, લે ઉનકું મન દીજે... હો ૨

Sant samāgam kije, ho nishadin...

Mān taji santanke mukhase, prem sudhāras piye...ho...1

Antar kapat metke apno, le unaku man dije...ho...2

Keep the constant company of the Sant.

Abandon [your] arrogance and drink the loving nectar in the form of discourses from the mouth of the Sant...1

Destroy your inner guile, and give your mind to him...2

(Kirtan: Sant samāgam kije – Brahmanand Swami)

10 પ્રસંગ: ૨૨/૧૨/૨૦૧૬, નવસારી

૨૨/૧૨/૨૦૧૬ના રોજ નવસારીમાં નાસ્તો કરીને પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ તેમના નિજ કક્ષ તરફ ચાલી રહ્યા હતા. ત્યારે એમને પ્રશ્ન પુછવામાં આવ્યો, “આપે અહીં રહી આપના સમાગમનું સુખ આપ્યું. પણ આજે આપ નવસારીથી નીકળવાના છો તો તે સમાગમનું સુખ દરરોજ કેવી રીતે લઈ શકીએ?”

સ્વામીએ સચોટ જવાબ આપ્યો, “રોજ સત્સંગ.”

Prasang: 22 December 2016, Navsari

After his breakfast on 22 December 2016 in Navsari, Mahant Swami Maharaj walked towards his room. Someone asked, “While staying here, you gave us the happiness of your samāgam. However, today you are departing from Navsari. How can we experience the happiness of your samāgam every day?”

Swamishri simply replied, “Roj satsang.” (Practice satsang every day.)

MODULE 33: KUSANG

(Bad Company)

External Kusang

- 1 જેણે કરીને પોતાને બંધન થાય અને પોતાને એકાંતિક ધર્મમાં ખોટ્ય આવે એવા જે પદાર્થ તથા કુસંગ તેને ઓળખી રાખે અને તેથી છોટે જ રહે અને તેના બંધનમાં આવે નહીં. અને સવળો વિચાર હોય તેને ગ્રહણ કરે અને અવળો વિચાર હોય તેનો ત્યાગ કરે. એવી રીતે જે વર્તતો હોય ત્યારે જાણીએ જે, તેને વિવેક છે.

Jene karine potāne bandhan thāy ane potāne ekāntik dharmamā khotya āve, evā je padārth tathā kusang tene olakhi rākhe ane tethi chhete ja rahe ane tenā bandhanmā āve nahi. Ane savalo vichār hoy tene grahan kare ane avalo vichār hoy teno tyāg kare. Evi rite je vartato hoy tyāre jānie je, tene vivek chhe.

Such a person identifies those objects and evil company that may cause bondage or raise deficiencies in one's ekāntik dharma and shuns them; but one does not become bound by them. Also, one imbibes positive thoughts and avoids negative thoughts. One who behaves in this manner should be known to possess wisdom.

(Vachanamrut: Gadhada I 16)

- 2 ગમે તેવા મોટા હોય તેનું પણ કુસંગે કરીને તો ભૂંડું જ થાય છે અને ગમે તેવો પાપી જીવ હોય ને તે જો સત્યસ્વરૂપ એવા જે ભગવાન તેનો પ્રસંગ કરે તો પરમ પવિત્ર થઈને અભયપદને પામે.

Game tevā motā hoy tenu pan kusange karine to bhundu ja thāy chhe ane game tevo pāpi jiva hoy ne te jo satyaswarup evā je Bhagwān teno prasang kare to param pavitra thaine abhay-padne pāme.

No matter how great one may be, worldly influence only leads to harm. Conversely, regardless of how grave a sinner a person may be, if they maintain profound association with God – who is satya – then that person also becomes absolutely pure and attains liberation.

(Vachanamrut: Gadhada I 42)

- 3 સારો છતાં અલ્પ કુસંગ થાય, તે રૂપ તેનું બદલાઈ જાય;
જો દૂધમાં અલ્પ પડે જ છાશ, મીઠાશ જૈને પ્રગટે ખટાશ. ૧૯
કુસંગ જો અંગ કરે પ્રવેશ, ધર્મી તણો ધર્મ રહે ન લેશ;
જો ધર્મરાજા બહુ જાણનાર, જુગારી સંગે રમિયા જુગાર. ૨૨

**Sāro chhatā alpa kusang thāy, te rup tenu badlāi jāy;
Jo dudhmā alpa pade ja chhāsh, mithāsh jaine pragate khatāsh.
Kusang jo ang kare pravesha, dharmi tano dharma rahe na lesh;
Jo Dharmarājā bahu jānanāra, jugārī sange ramiyā jugār.**

*Even if one is good, just a little kusang can change their form;
If a little chhāsha (buttermilk) is added to milk, the sweet milk will become sour.
If kusang enters one's life, even if one possesses dharma, that dharma would not remain;
Even the wise Dharmaraja [Yudhisthira] ended up gambling in the company of gamblers.*

(Harililamrut: 3.15.19-22)

- 4 ડભાણમાં હરિભક્તોને શ્રીહરિ કહે, “પાકો હરિભક્ત હોય પણ વિમુખની વાત સાંભળે તો
બુદ્ધિ પલટાઈ જાય છે માટે હરિભક્તે સાવધ રહેવું”

**Dabhānmā haribhaktone Shrihari kahe, “Pāko haribhakta hoy pan vimukhni
vāt sām̐bhale to buddhi paltāi jāy chhe. Māte haribhakte sāvadh rahevu.”**

If a staunch haribhakta listens to the talks of one who is vimukh, one's intellect becomes polluted. Therefore, haribhaktas should remain vigilant.

(Purushottam Bolya Prite: 18)

Internal Kusang

- 5 તેમ જેને પંચવિષયમાં પ્રીતિ હોય તેને જ્યારે કુસંગનો યોગ થાય ત્યારે કાંઈ ઠેકાણું રહે નહીં. માટે જે ભગવાનનો ભક્ત હોય તેને તો ભગવાનને રાજી કર્યા સારુ પંચવિષયનો અતિશય ત્યાગ કર્યો જોઈએ, પણ ભગવાનને વિષે જે પ્રીતિ તેમાં વિઘ્ન કરે એવું કોઈ પદાર્થ વહાવું રાખવું નહીં.

Tem jene panch-vishaymā priti hoy, tene jyāre kusangno yog thāy, tyāre kāi thekānu rahe nahi. Māte je Bhagwānno bhakta hoy, tene to Bhagwānne rāji karyā sārū panch-vishayno atishay tyāg karyo joie, pan Bhagwānne vishe je priti temā vighna kare, evu koi padārth vahālu rākhvu nahi.

When a person who has affection for the panchvishays (sense pleasures) encounters evil company, one can never be certain about that person. Thus, to please God, a devotee should totally discard the panchvishays. One should also abandon any affection for objects which may hinder one's love for God.

(Vachanamrut: Gadhada II 56)

Kusang within Satsang

- 6 સત્સંગમાં કુસંગ તે શું છે? તો જે વાતના કરનારા હિંમત્ય વિનાની વાત કરે છે તે સત્સંગમાં કુસંગ છે... માટે હવે આજ દિનથી આપણા સત્સંગમાં કોઈ પણ એવી હિંમત્યરહિત વાત કરશો નહીં, સદા હિંમત્ય સહિત જ વાત કરજ્યો. અને એવી હિંમત્ય વિનાની વાત જે દિવસ થઈ જાય તો તે દિવસ ઉપવાસ કરવો.

Satsangmā kusang te shu chhe? To je vātnā karnārā himmat vināni vāt kare chhe, te satsangmā kusang chhe...

Māte have āj dinthi āpanā satsangmā koi pan evi himmatya-rahit vāt karsho nahi, sadā himmatya sahita ja vāt karajyo. Ane evi himmatya-rahit vāt je divas thai jāy to te divas upvās karvo.

What is this negative influence in Satsang? Well, those who preach in Satsang speak discouragingly. That is the negative influence in Satsang...

Therefore, from this day onwards, no one in our Satsang fellowship should utter such discouraging words. Instead, always speak courageously... In fact, on days when one speaks such discouraging words, one should observe a fast.

(Vachanamrut: Gadhada I 17)

- 7** મુમુક્ષુ જીવને જ્ઞાન પણ થાય ને હેત પણ થાય ખરું, પણ સત્સંગમાં કુસંગ છે તે એનું ભૂંડું કરી નાખે છે, માટે તે ઓળખવો.

Mumukshu jivne gnān pan thāy ne het pan thāy kharu, pan satsangmā kusang chhe, te enu bhundu kari nākhe chhe, mâte te olakhvo.

An aspirant may develop both spiritual knowledge and affection for the Satpurush. But bad company in satsang spoils it. Therefore recognize it [bad company] and stay away from it.

(Swamini Vat: 5/345)

- 8** ભગવાન ભજવામાં ત્રણ વિઘ્ન છે: એક લોકનો કુસંગ, સત્સંગમાં કુસંગ ને ઈન્દ્રિયું-અંતઃકરણનો કુસંગ; માટે એ સર્વેના છળમાં આવવું નહીં. ને સત્સંગમાં કુસંગનો જોગ થાય ને બ્રહ્મરૂપ હોય તો દેહરૂપ કરી નાખે ને સત્સંગમાં સારાનો જોગ થાય તો દેહરૂપ હોય તેને બ્રહ્મરૂપ કરે.

Bhagwān bhajvāmā tran vighna chhe: ek lokno kusang, satsangmā kusang ne indriyu-antahkaranno kusang; mâte e sarvenā chhalmā āvavu nahi. Ne satsangmā kusangno jog thāy ne brahmarup hoy to dehrup kari nākhe, ne satsangmā sārāno jog thāy to dehrup hoy tene brahmarup kare.

There are three obstacles in worshipping God: one is bad company in the world, bad company in Satsang and bad influence due to the senses and inner faculties. Therefore, do not be taken in by their deceit. And if one associates with bad company in Satsang, then even if one is brahmarup, one becomes body-conscious. But if good company in Satsang is attained, then one who is body-conscious becomes brahmarup.

(Swamini Vat: 5/311)

9 સત્સંગેપિ કુસંગો યો જ્ઞેયઃ સોપિ મુમુક્ષુભિઃ ।
તત્સંગશ્ચ ન કર્તવ્યો હરિભક્તૈઃ કદાચન ॥૨૨૪॥

મુમુક્ષુ હરિભક્તોએ સત્સંગમાં રહેલ કુસંગને પણ જાણવો અને ક્યારેય તેનો સંગ ન કરવો.

**Satsange'pi kusango yo gneyah so'pi mumukshubhihi ।
Tat-sangash-cha na kartavyo haribhaktaih kadāchana ॥224॥**

Mumukshu haribhaktoe satsangmā rahel kusangne pan jānvo ane kyārey teno sang na karvo.

Mumukshu devotees should also recognize kusang within satsang, and should never associate with it.

(Satsang Diksha: Shlok 224)

10 પ્રસંગ: ૧૯૮૦, લૉસ એન્જલસ, અમેરિકા

૧૯૮૦માં પ્રમુખસ્વામી મહારાજ અમેરિકામાં હતા અને લૉસ એન્જલસ આવ્યા. સ્વામીશ્રી સાથે થોડા યુવકો વિચરણમાં હતા. એક વખત યુવકોએ સ્વામીશ્રીને પૂછ્યું, “અમારે ‘લાસ વેગાસ’ જવું છે.”

સ્વામીશ્રીએ જવાબ આપ્યો, “ત્યાં મજા નથી. એ જુગારનું શહેર છે. કાંઈ જોવા જેવું નથી ત્યાં.” આ કહેવા છતાં યુવકોએ આગ્રહ કર્યો કે એ શહેર જોવા જવું છે અને કહ્યું, “અમારે માત્ર સરસ સ્થળો જ જોવા છે.”

સ્વામીશ્રીએ ચેતવ્યા કે, “ત્યાં જઈને જુગાર ના રમતા.” યુવકોએ જવાબ આપતા કહ્યું, “અમે જુગાર નહીં રમીએ, ફક્ત જોવા જ જવું છે.”

જ્યારે તેવો બીજો દિવસ પાછા આવ્યા ત્યારે દરેક યુવકો જુગાર રમ્યાં હતા. સ્વામીશ્રીએ પ્રત્યેક યુવકને પ્રાયઃશ્રિત તરીકે એક ઉપવાસ કરવાનો કહ્યો.

Prasang: 1980, Los Angeles, USA

In 1980, Pramukh Swami Maharaj was in USA and came to Los Angeles. Some yuvaks were travelling with Swamishri. They said to Swamishri, “We want to go and see Las Vegas.”

Swamishri replied, “There is no fun there. It is a gambling city. There is nothing worth seeing there.” Despite this, the yuvaks insisted on going to see the city and said, “We only want to go sight-seeing.”

Swamishri warned, “OK, but do not gamble there.” The yuvaks replied, “We will not gamble. We only want to go to see.”

When they returned the following day, each of the yuvaks returned having engaged in gambling. Swamishri gave each of them a fast as a form of atonement for what they had done.

MODULE 34: SWABHĀV

(Innate Nature)

Definition of Swabhāv

- 1 પૂર્વે જે વિષય ભોગવ્યા હોય ને દીઠા હોય અને સાંભળ્યા હોય તેની જે અંતઃકરણને વિષે ઇચ્છા વર્તે તેને વાસના કહીએ; અને વળી જે વિષય ભોગવ્યામાં ન આવ્યા હોય તેની જે અંતઃકરણને વિષે ઇચ્છા વર્તે તેને પણ વાસના કહીએ.

Purve je vishay bhogavyā hoy ne dithā hoy ane sām̐bhalyā hoy, teni je antahkaranne vishe ichchhā varte tene vāsanā kahie; ane vali je vishay bhogavyāmā na āvyā hoy teni je antahkaranne vishe ichchhā varte, tene pan vāsanā kahie.

A desire within the antahkaran to enjoy vishays that have been previously seen, heard or indulged in is called ‘vāsanā’. Moreover, a desire within the antahkaran to enjoy those vishays that have not been previously indulged in is also called ‘vāsanā’.

(Vachanamrut: Gadhada I 11)

- 2 ભગવાનની સ્મૃતિ કરતાં જે સંકલ્પ થાય તે સર્વ સ્વભાવ કહેવાય.

Bhagwānni smruti kartā je sankalp thāy te sarva swabhāv kahevāy.

Desires arising while remembering God are all called ‘swabhāvs’.

(Swamini Vat: 2/190)

How to eradicate Swabhāvs

- 3 પોતામાં કોઈ સ્વભાવ હોય ને તેને સંતનો સમાગમ કરીને સમજી વિચારીને ટાળે, તો તે સ્વભાવનો નાશ થઈ જાય છે.

Potāmā koi swabhāv hoy ne tene Santno samāgam karine samji vichārine tāle, to te swabhāvno nāsh thai jāy chhe.

If a person has some swabhāvs, and one thoughtfully attempts to eradicate them by associating with the Sant [Satpurush], then they can be destroyed.

(Vachanamrut: Sarangpur 18)

- 4 ખટકો વગર સ્વભાવ ન જાય. જાણપણારૂપ દરવાજો અને ખટકો. વેરભાવ થવો જોઈએ.

Khatko vagar swabhāv na jāy. Jānpanārūp darvājo ane khatko. Verbhāv thavo joie.

Without determination, our innate nature will not go away. We must establish a gateway in the form of awareness and have determination to remove our swabhāvs. We must develop a hatred for our swabhāvs that keep us away from God.

(Yogi Vani)

- 5 ભગવાનના ભક્તે ભગવાનને ન ગમે એવો કોઈક પોતાનો સ્વભાવ હોય તો તેનો પણ શત્રુની પેઠે ત્યાગ કરવો.

Bhagwānnā bhakte Bhagwānne na game evo koik potāno swabhāv hoy to teno pan shatruni pethe tyāg karvo.

God's devotee should forsake any swabhāv that does not please God, just as one forsakes an enemy.

(Vachanamrut: Gadhadā II 26)

- 6 પોતામાં ગમે તેવા ભૂંડા સ્વભાવ હોય, ને જો ભગવાનને અતિશય નિર્દોષ સમજે તો પોતે પણ અતિશય નિર્દોષ થઈ જાય છે.

Potāmā game tevā bhundā swabhāv hoy, ne jo Bhagwānne atishay nirdosh samje to pote pan atishay nirdosh thai jāy chhe.

If a person realizes God to be absolutely flawless, then regardless of one's own swabhāvs, one becomes absolutely flawless as well.

(Vachanamrut: Gadhadā I 24)

- 7 તેમ ભક્તિ કરતાં ભગવાનની, આવી અહં મમતાની આડ પ્રભુ પાસ જ પો'ચતાં, આડું દીધું એ લોહ કમાડ.

**Tem bhakti kartā Bhagwānni, āvi aham-mamatni āda;
Prabhu pāsa ja po'chatā, ādu didhu e loha kamād.**

While performing the devotion of God, if you have the feelings of I-ness and my-ness; Then the iron door closes on you while on your path to God.

(Sākhī by Nishkulanand Swami)

- 8 કામ ને ક્રોધ મદ લોભ દળમાં મુખી, લડવા તણો નવ લાગ લાગે;
જોગિયા જંગમ ત્યાગી તપસી ઘણા, મોરચે ગયે ધર્મદ્વાર માગે... ૩
એવા અરિસૈન્ય શું અડીખમ આથડે, ગુરુમુખી જોગીયા જુક્તિ જાણે;
મુક્તાનંદ મોહકેજ માર્યા પછી, અટલ સુખ અખંડ પદરાજ માણે... ૪

**Kām ne krodh mad lobh dalmā mukhi, ladvā tano nav lāg lāge;
Jogiyā jangam tyāgi tapsi ghanā, morche gaye dharma-dvār māge...3
Evā ari-sainya shu adikham āthade, guru-mukhi jogiyā jukti jāne;
Muktānand moh-foj mār्या pachhi, atal sukh akhand padrāj māne...4**

Amongst all the enemies, lust, anger, arrogance and greed are the foremost. There is no chance of defeating them.

Many ascetics and renunciants ask for death rather than continue to fight these enemies...3

When faced with such an army, only those who have the refuge of a guru [Satpurush] know how to defeat them.

Muktanand says that one who defeats the army of swabhāvs experiences continuous happiness and enjoys an elevated state...4

(Kirtan: Dhir dhurandharā shur sāchā kharā – Muktanand Swami)

- 9 સહુ હરિભક્તને રે, રહેવું હોયે મારે પાસ;
તો તમે મેલજો રે, મિથ્યા પંચવિષયની આશ...૩

**Sahu haribhaktane re, rahevu hoye māre pās;
To tame melajo re, mithyā panchvishayni āsh...3**

*All devotees who want to stay near me;
They should shun their desires for perishable material pleasures...3*

(Kirtan: Vali sahu sāmhalo re – Premanand Swami)

10 પ્રસંગ: ભરૂચ

સાંજની છેલ્લી સભામાં સંતો અને હરિભક્તો પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજને હાર અને શાલ અર્પણ કરી રહ્યા હતા. આ વિદાયના દિવસે ભરૂચમાં દરેક વૃંદે એમની વ્યક્તિગત પ્રાર્થના સ્વામીશ્રી સમક્ષ રજૂ કરી. એક વૃંદે પ્રાર્થના કરી કે, “સ્વામી! અમારો હાથ પકડી ને અક્ષરધામ લઈ જજો, અમારા દોષો કાઢી નાખજો.”

સ્વામીશ્રીએ તરત જવાબ આપ્યો, “સ્વભાવ ત્યજવા પડશે, પછી [અક્ષરધામમાં લઈ જઈશું].”

Prasang: Bharuch

During the final evening sabha, sadhus and karyakars were honouring Param Pujya Mahant Swami Maharaj with decorative garlands and shawls. Each group would also offer their individual prārthanās to Swamishri on this day of his departure from Bharuch.

One group requested in the form of their prayer, “Swami! Hold our hand and take us to Akshardham....please eradicate our swabhavs...”

Right away Swamishri responded, “Swabhāv tyajvā padshe, pachhi [Akshardhāmmā lai jaishu].” (Swabhavs must be eradicated first; only then can one go to Akshardham.)

MODULE 35: ABHĀV-AVGUNA

(Finding Flaws in Others)

Means to displeasing Bhagwān

- 1 અને અમારી આગળ જે કોઈ ભગવાનના ભક્તનું ઘસાતું બોલે તે તો અમને દીઠો જ ગમે નહીં. અને જે ભગવાનના ભક્તનો અવગુણ લેતો હોય તેના હાથનું તો અન્ન-જળ પણ ભાવે નહીં.

Ane amāri āgal je koi Bhagwānnā bhaktanu ghasātu bole, te to amne ditho ja game nahi. Ane je Bhagwānnā bhaktano avguna leto hoy tenā hāthnu to anna-jal pan bhāve nahi.

I do not like even the sight of one who speaks negatively of a devotee of God before me. In fact, I do not enjoy food or water offered by a person who perceives flaws in a devotee of God.

(Vachanamrut: Gadhada III 21)

Detrimental to Personal Satsang and Moksha

- 2 જે સત્સંગી સત્સંગમાંથી પાછો પડવાનો હોય તેને અસદ્વૃત્તિની વૃદ્ધિ થાય છે, ને તેને પ્રથમ તો દિવસે દિવસે સત્સંગીમાત્રનો અવગુણ આવે છે.

Je satsangi satsangmāthi pāchho padvāno hoy tene asadvāsānāni vruddhi thāy chhe, ne tene pratham to divase divase satsangi-mātrano avguna āve chhe.

When a satsangi is likely to regress in the Satsang fellowship, vicious desires steadily flourish within that person. At first, one begins to perceive flaws in all of the satsangis day by day.

(Vachanamrut: Gadhada I 28)

- 3 માનકુવામાં વાત કરતાં શ્રીહરિએ કહ્યું, “સંતો હરિભક્તો અક્ષરધામનું સ્વરૂપ છે. જો તેનો અભાવ આવે તો અભાવ લેનારો અક્ષરધામમાં જઈ શકતો નથી. તેની સહાય બધા સંતો કરે, હરિભક્તો કરે તોય તેને ધામ મળતું નથી. અભાવનો દોષ બધા દોષોથી અધિક છે.”

Mānkuvāmā vāt kartā Shri-Harie kahyu, “Santo haribhakto Akshardhāmnū swarup chhe. Jo teno abhāv āve to abhāv lenāro Akshardhāmmā jai shakto nathi. Teni sahāy badhā santo kare, haribhakto kare, toy tene Dhām maltu nathi. Abhāvno dosh badhā doshothi adhik chhe.”

In Mankuva, Shri-Hari said, “The sadhus and devotees are the form of Akshardham. If one develops abhāv (dislike) for them, then one who takes abhāv is not able to enter Akshardham. Even if all the sadhus and devotees help that person, one is unable to attain Akshardham. The flaw of taking abhāv is the greatest flaw of all.”

(Purushottam Bolya Prite: 3)

- 4 સેવા તો પોતાની શ્રદ્ધા પ્રમાણે થાય તે કરવી, પણ અસેવા તો ન જ કરવી. તે અસેવા તે શું જે, અવગુણ લેવો.

Sevā to potāni shraddhā pramāne thāy te karvi, pan asevā to na ja karvi. Te asevā te shu je, avguna levo.

Serve according to one’s own faith, but never do disservice. What is that disservice? To perceive flaws in others.

(Swamini Vat: 2/132)

- 5 સત્સંગમાં અભાવ અવગુણ ન આવે તો સત્સંગનું સુખ કેસર કેરી જેવું ગળ્યું આવે. માટે સંતો અને હરિભક્તોમાં દિવ્યભાવ રાખવો, નિર્દોષબુદ્ધિ રાખવી. જો તેમ રહે તો કરવાનું, જાણવાનું કાંઈ બાકી રહેતું નથી.

Satsangmā abhāv-avgunarup khatāsh na āve, to satsangnu sukh kesar kerī jevu galyu āve. Māte santo ne haribhaktomā divyabhāv rākhvo, nirdosh-buddhi rākhvi. Jo tem rahe to karvānu-jānvānu kāi bāki rahetu nathi.

In Satsang, if one is untouched by the sour taste of flaw-finding, then the bliss of Satsang tastes as sweet as a Kesar mango. So, perceive all devotees and sadhus as divine, have nirdosh-buddhi towards all. If this is done, then there is nothing more left to achieve or know.

(Yogi Gita)

Solution to Abhāv-Avguna

- 6 જેના હૈયામાં ભગવાનની ભક્તિ હોય ને ભગવાનનો મહિમા જાણતો હોય તેને ભગવાનના ભક્તનો અવગુણ આવે નહીં અને ભગવાનના ભક્ત ઉપર રીસની આંટી બંધાય જ નહીં.

Jenā haiyāmā Bhagwānni bhakti hoy ne Bhagwānno mahimā jānato hoy, tene Bhagwānnā bhaktano avguna āve nahi ane Bhagwānnā bhakta upar risni ānti bandhāya ja nahi.

A person who possesses the bhakti of God in one's heart and realises the greatness of God would never find a flaw in a devotee of God, and one would never develop a spiteful obstinacy towards a devotee of God.

(Vachanamrut: Kariyani 9)

- 7 ભગવાનના ભક્તનો અવગુણ આવે ત્યારે તેમાં ગુણ હોય તે વિચારવા, તો તે અવગુણ ટળી જાય, જેમ પાંચ લડવા આવ્યા હોય તે સામા પચાસ આવે તો તેને હઠાવી દિયે; તેમ ગુણ તો ઘણાય હોય તે વિચારવા, તો દોષ થોડા હોય તે ટળી જાય; ને જો દોષ ઝાઝા હોય તો સત્સંગમાં રહેવાય નહિ.

Bhagwānnā bhaktano avguna āve tyāre temā guna hoy te vichārvā, to te avguna tali jāy. Jem pānch ladvā āvyā hoy, te sāmā pachās āve to tene hathāvi diye; tem guna to ghanāy hoy te vichārvā, to dosh thodā hoy te tali jāy; ne jo dosh jhājhā hoy to satsangmā rahevāy nahi.

When a flaw of a devotee is noticed, then think of their virtues so that thoughts of the flaw are eliminated. Just as, if five soldiers have come to fight and if fifty come to oppose them, they will certainly throw out the five. Similarly, there are many virtues and by thinking of them, the few flaws are discarded. And if a devotee has many flaws, that person will not be able to remain in Satsang.

(Swamini Vat: 2/18)

- 8 જેમ નટ ચડે વળી વાંસળે, જોવા મળે સઘળું ગામ
પણ નટ ન જુવે કોઈને, જો જુવે તો બગડે કામ ॥૪॥
તેમ ભક્તિ કરતાં ભક્તને, નવ જોવા દોષ અદોષ ।
ગુણ અવગુણ કેના ગોતતાં, અતિ થાય અપશોષ ॥૫॥

**Jem nat chade vali vāsale, jovā male saghalu gām;
Pan nat na juve koine, jo juve to bagade kām...4
Tem bhakti karatā bhaktane, nav jovā dosh-adosh;
Guna-avguna kenā gotatā, ati thāy apshosh...5**

*When an illusionist performs the magic rope trick, the whole town gathers to see him.
However, he does not look at others; if he does so, he may fail...4
In the same way, when one does bhakti, one should not look at others' flaws.
However, if one does look at others' flaws, one will surely regret doing so...5*

(Sākhi by Nishkulanand Swami)

- 9 અન્યાડવગુણદોષાદિવાર્તા કદાપિ નોચ્ચરેત્ ।
તથાકૃતે ત્વશાન્તિઃ સ્યાદ્ અપ્રીતિશ્ચ હરેર્ગુરોઃ ॥૧૬૫॥
અત્યન્તાડવશ્યકે નૂનં પરિશુદ્ધેન ભાવતઃ ।
સત્યપ્રોક્તૌ ન દોષઃ સ્યાદ્ અધિકારવતાં પુરઃ ॥૧૬૬॥

ક્યારેય કોઈના અવગુણ કે દોષની વાત ન કરવી. એમ કરવાથી અશાંતિ થાય અને ભગવાન
તથા ગુરુનો કુરાજીપો થાય.
અત્યંત આવશ્યક હોય તો પરિશુદ્ધ ભાવનાથી અધિકૃત વ્યક્તિને સત્ય કહેવામાં દોષ નથી.

**Anyā'vaguṇa-doshādi-vārtām kadā'pi nochcharet ।
Tathā krute tvashāntih syād aprītiścha Harer guroho ॥165॥
Atyantā'vashyake nūnam pari-shuddhena bhāvataha ।
Satya-proktau na doshah syād adhikāra-vatām puraha ॥166॥**

**Kyārey koinā avguna ke doshni vāt na karvī. Em karvāthi ashānti thāy ane
Bhagwān tathā gurunō kurājipo thāy.
Atyant āvashyak hoy to parishuddha bhāvnāthī adhikrut vyaktine satya
kahevāmā dosh nathi.**

One should never speak of another's drawbacks or flaws. Doing so causes unrest and results in the displeasure of Bhagwān and the guru. (165)

If extremely necessary, it is acceptable to convey the truth with pure intent to an authorized person. (166)

(Satsang Diksha: Shlok 165-166)

10 પ્રસંગ: ૯/૧૦/૨૦૧૮, ભાવનગર.

સાંજે જમ્યા પછી પ.પૂ. મહંતસ્વામી મહારાજ એમના ઓરડામાં ગયાં. આત્મસ્વરૂપદાસ સ્વામી બોલ્યા, “સ્વામી લંડનના કિશોરો પૂછે છે કે કયા ચાર ગુણો જરૂરી છે અક્ષરધામમાં જવા માટે?”

સ્વામીશ્રી આ પ્રશ્નથી રાજ થયાં અને બોલ્યા, “એક તો મનમાંથી અભાવ-અવગુણ કાઢી નાંખવા, કોઈએ તેનો સ્પર્શ પણ કરવો નહિ. બીજું દિવ્યભાવ. ત્રીજું મહિમા અને છેલ્લે દાસનો દાસ.”

Prasang: 9 October 2018, Bhavnagar

After eating dinner, Mahant Swami Maharaj went into his room. Atmaswarup Swami said, “Swami! The kishores from London have asked which four qualities are necessary for one to attain Akshardham?”

Pleased with their question, Swamishri replied, “One, remove abhāv-avguna from its roots. One should not even touch it [meaning, one should refrain from taking avguna]. Then, divyabhāv. Third, mahimā. Finally, dāsno dās.”

MODULE 36: ANTARDRASHTI

(Introspection)

Definition of Antardrashti

- 1 અન્તર્દૃષ્ટિશ્ચ કર્તવ્યા પ્રત્યહં સ્થિરચેતસા ।
કિં કર્તુમાગતોઽસ્મીહ કિં કુર્વેહ્યમિહેતિ ચ ॥૧૪૫ ॥

પ્રતિદિન સ્થિર ચિત્તે અંતર્દૃષ્ટિ કરવી કે હું આ લોકમા શું કરવા આવ્યો છું? અને શું કરી રહ્યો છું?

**Antar-drashṭish-cha kartavyā pratyaham sthira-chetasā ।
Kim kartum āsgato'smīha kim kurve'ham iheti cha ॥145॥**

Pratidin sthir chitte antardrashti karvi ke hu ā lokmā shu karvā āvyo chhu? Ane shu kari rahyo chhu?

With a composed mind, one should introspect every day: "What have I come to accomplish in this world and what am I doing?"

(Satsang Diksha: Shlok 145)

- 2 ભગવાનની મૂર્તિને અંતરમાં ધારીને તે સામું જોઈ રહેવું તેનું નામ અંતર્દૃષ્ટિ છે. અને તે મૂર્તિ વિના બીજે જ્યાં જ્યાં વૃત્તિ રહે તે સર્વ બાહ્યદૃષ્ટિ છે.

Bhagawānni murtine antarmā dhārine te sāmū joi rahevu tenu nām antardrashti chhe. Ane te murti vinā bije jyā jyā vrutti rahe te sarve bāhyadrashti chhe.

Therefore, to look at God's form that one has beheld within one's heart, or to look at the form of God visible externally, is known as 'antardrashti'.

(Vachanamrut: Gadhada I 49)

- 3 બુરા દેખન મે ચલા, બુરા ન પાયા કોઈ
જો તન દેખા અપના, મુઝસા બુરા ન કોઈ

Burā dekhana me chalā, burā na pāyā koi
Jo tana dekhā apanā, mujhsā burā na koi

I left to see the flaws of people, but I did not see any flaws. When I looked at myself, I realized the flaws that I have, no one has.

(Sākhi by Sant Kabir)

- 4 સેવા, ભક્તિ, ધ્યાન વિગેરે ભગવાન સંબંધી જે જે કામ કરો તે અંતર્દષ્ટિ; ભગવાનને પડ્યા મૂકીને જે જે કામ કરો તે બાહ્યદષ્ટિ.

Sevā, bhakti, dhyān, vagere Bhagwān sambandhi je je kām karo te
antardrashti; Bhagwānne padyā mukine je je kām karo te bāhyadrashti.

Whatever work is done for Bhagwān, be it service, devotion, meditation, that is known as antardrashti; whatever work is done while forsaking Bhagwān is bahya-drashti.

(Yogi Vani)

- 5 જે ભગવાનના ભક્તને સત-અસતનો વિવેક હોય તે તો જે જે અવગુણ પોતામાં હોય તેને જાણે અને વિચારીને તેનો ત્યાગ કરી દે.

Je Bhagwānnā bhaktane sat-asatno vivek hoy te to je je avguna potāmā hoy
tene jāne ane vichārine teno tyāg kari de.

A wise devotee of God who can discern between sat (true) and asat (false) identifies the flaws within oneself and thoughtfully eradicates them.

(Vachanamrut: Gadhada I 16)

- 6 જેવો બીજાને સમજાવવાનો આગ્રહ છે, એવો પોતાને સમજવાનો હોય; અને જેવો બીજાના દોષ જોવાનો આગ્રહ છે, તેવો પોતાના દોષ ટાળવાનો હોય તો કાંઈ કસર રહે જ નહિ.

Jevo bijāne samjāvavāno āgrah chhe, evo potāne samajvāno hoy; ane jevo bijānā dosh jovāno āgrah chhe, tevo potānā dosh tālvāno hoy to kāi kasar rahe ja nahi.

If one has the same insistence on oneself to understand as one has for explaining to others; and if one has the same insistence on overcoming one's own flaws as one has for observing the flaws of others, then no deficiency remains.

(Swamini Vat: 2/61)

Benefits of Antardrashti

- 7 પ્રતિલોમપણે હૃદયમાં સંકલ્પ સામું જોવું તથા પ્રતિલોમપણે ભગવાનનું ધ્યાન કરવું ને તેમાં જ સુખ છે પણ પ્રતિલોમ જેવો બીજો સુખનો ઉપાય નથી, માટે પ્રતિલોમનો અભ્યાસ નિરંતર રાખવો એ સિદ્ધાંત વાત છે. તે વચનામૃતમાં મહારાજે બહુ ઠેકાણે કહ્યું છે ને મોટા સંતનો એ આગ્રહ મુખ્ય છે ને પ્રતિલોમ વિના યથાર્થ જ્ઞાન થાતું નથી.

Pratilompane hrudaymā sankalp sāmu jovu tathā pratilompane Bhagwānnu dhyān karvu ne temā ja sukh chhe pan pratilom jevo bijo sukhno upāy nathi, māte pratilomno abhyās nirantar rākhvo e siddhānt vāt chhe. Te Vachanāmrutmā Mahārāje bahu thekāne kahyu chhe ne motā Santno e āgrah mukhya chhe ne pratilom vinā yathārth gnān thātu nathi.

Look within at the desires in one's own heart. Introspect to meditate on God since only he can bestow happiness. Apart from introspection there is no greater means to attaining happiness. Therefore, introspect continuously. That is the principle and it has been spoken of by Maharaj many times in the Vachanamrut. So, the great holy Sadhu [Satpurush] insists mainly on this. Without introspection, true spiritual knowledge is not attained.

(Swamini Vat: 2/122)

Performing Antardrashti

- 8 શોધી આવ્યો તું સતસંગમાં રે, ભજવાને ભગવાન;
આવ્યો તૈયે તારા અંગમાં રે, નો'તા મોટપ માન... ૧
સહુ સંતને શીશ નામતો રે, થઈને દાસાનુદાસ;
ગુણ ગોવિંદજીના ગાવતો રે, જગથી થઈ ઉદાસ... ૨
એહ ગયું તારી ગાંઠનું રે, બીજું પેદું પાપ;
લઈ લીધું લક્ષણ લાંઠનું રે, અવળું કર્યું આપ... ૩

**Shodhi āvyo tu satsangmā re, bhajavāne Bhagwān;
Āvyo taiye tārā angmā re, no'tā motap mān...1
Sahu santne shish nāmto re, thaine dāsānudās;
Guna Govindjinā gāvto re, jagthi thai udās...2
Eh gayu tāri gānthnu re, biju pethu pāp;
Lai lidhu lakshan lānthnu re, avalu karyu āp...3**

You found yourself in Satsang to worship God.

When you came into Satsang, you had no desires for fame or honour...1

You humbly bowed to all the sadhus and behaved as a servant of servants.

You sang the praises of God and were disinterested in worldly happiness...2

Now, you have lost all your spiritual wealth; now you harbour sins in your heart.

Now, you imbibe the characteristic of the wicked and knowingly do wrong...3

(Chosath Padi by Nishkulanand Swami)

- 9 વરતાલમાં કથા થઈ તે ફેરે ઘણા દિવસ સુધી પ્રતિલોભ કરવાની વાતું કરિયું ને કરાવિયું.
એવી રીતનો અભ્યાસ કરવા-સાંભળવાનો નિરંતર રાખે ત્યારે તે વાત સમજાય ને તે માર્ગ
ચલાય, પણ તે વિના થાય નહિ.

**Vartālmā kathā thai te fere ghanā divas sudhi pratilom karvāni vātu kariyu
ne karāviyu. Evi ritno abhyās karvā-sāmbhalvāno nirantar rākhe tyāre te vāt
samjāy ne te mārge chalāy, pan te vinā thāy nahi.**

During spiritual discourses in Vartal, for many days I talked about and had others talk about introspection. In this way if one continues to internally listen to such talks and practices introspection, only then is this message realized and one is able to walk on that path. Otherwise, it is not possible.

(Swamini Vat: 2/168)

10 પ્રસંગ: ૩૧/૧૨/૨૦૧૭, હિંમતનગર

મહંતસ્વામી મહારાજ પત્રોનાં જવાબ આપી રહ્યા હતા. ગુરુમનન સ્વામીએ પૂછ્યું, “આવતી કાલે ઈંગ્લિશ તારીખ પ્રમાણે નવું વર્ષ છે, તો અમારે ક્યાં સુધારો કરવો જોઈએ તે કૃપા કરી કહેશો?”

સ્વામીશ્રીએ કહ્યું, “ગયા વર્ષે જે કંઈ ભૂલો થઈ ગઈ હોય તેનો વિચાર કરવો, ને આ વર્ષે તેવી ભૂલો ન થાય તેનું ધ્યાન રાખવું.”

ગુરુમનન સ્વામીએ આગળ પૂછ્યું, “તમારે ૨૦૧૮ માટે બીજો કોઈ સંદેશ આપવો છે?”

સ્વામીશ્રીએ ઉત્તર આપતા કહ્યું, “ના, નૂતનવર્ષના અભિનંદન!”

Prasang: 31 December 2017, Himmatnagar

Mahant Swami Maharaj was replying to letters. Gurumanan Swami asked: “Tomorrow is new year’s day according to the English date so can you tell us where we need to improve?” Swamishri said, “Gayā varshe je kai bhulo thai gai hoy teno vichār karvo, ne ā varshe tevi bhulo na thāy tenu dhyān rākhvu.”

(Think about the mistakes you’ve made in the past year, and be careful that you don’t make those mistakes again in the new year.)

Gurumanan Swami asked further, “Do you have any other message for 2018? Swamishri replied, “No... Happy New Year!”

MODULE 37: SATSANG VIKĀS

(Development of Satsang)

- 1 બ્રહ્માંડ આખું સ્વામિનારાયણનું ભજન કરશે ત્યારે સત્સંગ થયો એમ જાણવું ને ત્યાં સુધી થાવો છે. ને એક એક સાધુની કેડે લાખ લાખ માણસ ફરશે ત્યાં સુધી સત્સંગ થાવો છે.

Brahmāṇḍ ākhu Swāminārāyaṇnu bhajan karashe tyāre satsang thayo em jānavu, ne tyā sudhi thāvo chhe. Ne ek ek sādhu kedye lākh lākh mānas farashe, tyā sudhi satsang thāvo chhe.

Satsang is said to be established when the whole universe worships Swaminarayan. And it is going to spread until then. Satsang will grow until there are hundreds of thousands of people following each sadhu.

(Swamini Vat: 1/90)

- 2 ધોરાજીમાં લાલવડ હેઠે મહારાજે એકાદશીનો મહોત્સવ કર્યો તે સમયને વિષે મહારાજે પોતાનો પ્રતાપ સૌને જણાવીને પોતાનો સર્વોપરી નિશ્ચય કરાવ્યો. પછી આત્માનંદ સ્વામીએ મહારાજને કહ્યું જે, “સત્સંગ બહુ થયો.” ત્યારે મહારાજે કહ્યું જે, “હજી ક્યાં સત્સંગ થયો છે?” એમ કહીને બોલ્યા જે, “એક એક સાધુ વાંસે લાખો મનુષ્ય ફરે ત્યારે સત્સંગ થયો એમ જાણવું.” એમ કહીને કહ્યું જે, “અમે સો કરોડ મનવારો લઈને આવ્યા છીએ એટલા જીવનો ઉદ્ધાર કરવો છે. તે પ્રથમ ચિંતામણિયું ભરશું, પછી પારસમણિયું ભરશું, પછી હીરા, પછી મોતી, પછી દાગીના, પછી સોનામહોરો, પછી રાજ, પછી રૂપિયા ને કોરિયું ને પછી છેલી બાકી ગારો, એ પ્રકારે પૂરણી કરવી છે.”

Dhorājimā lālvad hethe Mahārāje ekādashino mahotsav karyo te samayne vishe Mahārāje potāno pratāp saune jānāvine potāno sarvopari nishchay karāvvyo.

Pachhi Ātmānand Swāmīe Mahārājne kahyu je, ‘Satsang bahu thayo.’

Tyāre Mahārāje kahyu je, ‘Haji kyā satsang thayo chhe?’ Em kahine bolyā je, ‘Ek ek sādhu vānse lākho manushya fare, tyāre satsang thayo em jānvu.’ Em

kahine kahyu je, ‘Ame so karod manvāro laine āvyā chhie etlā jivno uddhār karvo chhe. Te pratham chintāmaniyu bharshu, pachhi pārasmaniyu bharshu, pachhi hirā, pachhi moti, pachhi dāginā, pachhi sonā-mahoro, pachhi rāl, pachhi rupiyā ne koriyu ne pachhi chheli bāki gāro; e prakāre purani karavi chhe.’

Maharaj celebrated the ekādashi festival in Dhoraji, under the red banyan tree. At that time, Maharaj revealed his powers to all and established an understanding of the supreme faith.

Atmanand Swami then remarked to Maharaj, ‘Satsang has spread a lot.’

Maharaj responded, ‘Has Satsang really spread that far?’ With this, he said, ‘When hundreds of thousands of people follow each sadhu, then know that the Satsang has spread.’ He added, ‘I have come with 1000 million huge ships [each of which can carry millions of jivas]; that’s the number of jivas I want to liberate. We want to fill the ships first with chintāmanis, then pārasmanis, followed by diamonds, pearls, ornaments, gold coins, coins, rupees and koris, and finally, soil.’

(Swamini Vat: 3/1)

Āgnā For Satsang Vikās

3 જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, ભક્તિ અને ધર્મ તેણે યુક્ત એવો જે તે ભગવાનનો ભક્ત તે તો એમ જાણે જે, ‘શૂરવીર હોય તે લડવા સમે શત્રુ સન્મુખ ચાલે પણ બીએ નહીં તે શૂરવીર સાચો. અને શૂરવીર હોય ને લડાઈમાં કામ ન આવ્યો અને ગાંઠે ધન હોય ને તે ખરચ્યા-વાવર્યામાં કામ ન આવ્યું તે વૃથા છે. તેમ મને ભગવાન મળ્યા છે, તે જે જીવ મારો સંગ કરે તેને આગળ હું કલ્યાણની વાત ન કરું, ત્યારે મારું જ્ઞાન તે શા કામમાં આવ્યું?’ એમ વિચારીને ઉપદેશ કર્યા નિમિત્ત કાંઈક થોડી-ઘણી ઉપાધિ રહે તો પણ પરમેશ્વરની વાત કર્યામાં કાયરપણું રાખે નહીં.

Gnān, vairāgya, bhakti ane dharma, tene yukta evo je te Bhagwānno bhakta, te to em jāne je, ‘Shurvir hoy te ladvā same shatru sanmukh chāle pan bie nahi, te shurvir sācho. Ane shurvir hoy ne ladāimā kām na āvyo ane gānthē dhan hoy, ne te kharachyā-vāvaryāmā kām na āvyu, te vruthā chhe. Tem mane Bhagwān malyā chhe, te je jiva māro sang kare, tene āgal hu kalyānni vāt na karu, tyāre māru gnān te shā kāmā āvyu?’ Em vichārīne upadesh karyā nimitta kāk thodi-ghani upādhi rahe, to pan Parameshwarni vāt karyāmā kāyarpanu rākhe nahi.

A devotee of God who possesses gnān, vairāgya, bhakti and dharma realizes, ‘One who is

brave and who walks boldly towards the enemy at the time of battle is indeed truly valiant. Conversely, it is futile when one who is brave is not utilized in battle or accumulated wealth is not spent. Similarly, since I have attained God, if I do not talk about liberation to those who keep my company, then of what use is my gnān?” Bearing this in mind, one would not harbour any cowardice in talking about God – even if some opposition were to arise during the course of one’s preaching.

(Vachanamrut: Gadhada II 57)

- 4 તુજ સંગે કોઈ વૈષ્ણવ થાયે, તો તું વૈષ્ણવ સાચો,
તારા સંગનો રંગ ના લાગે, ત્યાં લગી તું કાચો.

**Tuj sange koi Vaishnav thāye, to tu Vaishnav sācho;
Tārā sangno rang na lāge, tyā lagi tu kācho.**

You can only be classed as a true Vaishnav [devotee] if, through your association, someone becomes a devotee.

If through your association, others are not positively influenced, you are still lacking in devotion.

(Kirtan by Narsinh Mehta)

- 5 ડભાણમાં શ્રીહરિ સંતોને કહે: “તમે હરિભક્તોના ગામમાં ફરો. એક ઠેકાણે ના રહેવું. તમારા ધર્મ-નિયમની તથા હરિભક્તના ધર્મ-નિયમની વાતો કરવી. જન્મમરણ અને જમપુરીના દુઃખની વાતો કરવી. ભગવાનના અવતારો પ્રગટ થવાનું કારણ શું છે? તે સંબંધી વાતો કરવી. તેથી જનોને પ્રેમ થાય. પ્રેમ વિના સત્સંગ થાય નહિ.”

Dabhanma Shri-Hari santone kahe: “Tame haribhaktonā gāmamā faro. Ek thekāne nā rahevu. Tamārā dharma-niyamni tathā haribhaktanā dharma-niyamni vāto karvi. Janma-maran ane Jampurīnā dukhni vāto karvi. Bhagwānnā avatāro pragat thavānu kāran shu chhe? Te sambandhi vāto karvi. Tethi janone prem thāy. Prem vinā satsang thāy nahi.”

In Dabhan, Shriji Maharaj told the sadhus: You should visit the villages of the devotees. You should not stay in one place. You should preach about your niyam-dharma and also about that of the devotees. Talk about the miseries of the cycle of births and deaths, as well as the misery of hell. Explain the reasons behind the manifestation of the incarnations of God. Talk in this manner so that devotees cultivate affection. Satsang will not develop without affection.

(Haricharitrarnutsagar: 14.25)

How To Do Satsang Vikās

- 6 કોઈક ઠેકાણે સ્વામિનારાયણને ભગવાન કહ્યે સમાસ થાય ને કોઈક ઠેકાણે સ્વામિનારાયણને ભગવાન ન કહ્યે સમાસ થાય. માટે જેમ સમાસ થાતો હોય તેમ વાત કરવી.

Koik thekāne Swāminārāyanne Bhagwān kahye samās thāy ne koik thekāne Swāminārāyanne Bhagwān na kahye samās thāy. Māte jem samās thāto hoy, tem vāt karvi.

In some places, there is a benefit to Satsang by saying Bhagwān Swaminarayan is God. In some places, there is a benefit by not mentioning Bhagwān Swaminarayan is God. One should speak according to what benefits Satsang.

(Swamini Vat: 4/27)

- 7 સત્સંગમાં સંપ ઘણો જણાશે, સત્સંગની વૃદ્ધિ વિશેષ થાશે; સત્સંગથી સંપ જશે જ જ્યારે, દશા જણાશે પડતી જ ત્યારે.

Satsangmā samp ghano janāshe, satsangni vruddhi vishesh thāshe; Satsangthi samp jashe ja jyāre, dashā janāshe padati ja tyāre...44

When unity is present in satsang, satsang will progress immensely; When unity leaves satsang, that is when regression will occur...44

(Harililamrut: 8.32.44)

- 8 વાતું કરવાથી માખીમાંથી સૂર્ય થાય ને સૂર્યમાંથી માખી થાય, જો વાત કરતાં આવડે તો. ‘વાતન કી વાત બડી કરામત હે.’ આ સર્વે સત્સંગ વાતે કરીને કરાવ્યો છે, ને આ સર્વે વાતે કરીને છે, બીજું કંઈ નથી.

Vātu karvāthi mākhi māthi surya thāy ne suryamāthi mākhi thāy, jo vāt karatā āvade to. ‘Vātan ki vāt badi karāmat he.’ Ā sarve satsang vāte karine karāvyo chhe, ne ā sarve vāte karine chhe, biju kâi nathi.

By dialogue, if one knows how to present the topic, then from a fly one becomes like the sun and from the sun, one becomes like a fly [i.e., a spiritually weak person can become spiritually strong and vice-versa]. The art of expression and communication is a great technique. The Satsang has developed due to spiritual talks. All this development is also due to talks, not anything else.

(Swamini Vat: 5/316)

- 9 જીવને ભગવાન સન્મુખ કરવામાં જે પુણ્ય છે, તેવું બીજા કોઈ કાર્યમાં નથી.

Jivne Bhagwān sanmukh karvāmā je punya chhe, tevu bijā koi kāryamā nathi.

The merits there are in bringing someone close to God, that merit can never be gained by any other means.

(Haricharitrāmṛtsagar 3-61)

- 10 પ્રસંગ: ઓગસ્ટ ૧૯૭૭, જર્સી સિટી, યુ.એસ.એ

જે વિસ્તારમાં એક વાર જઈ આવ્યા હોય ત્યાં પાછું એ જ દિવસે ફરી વાર જવું પડે. છતાં જીવને અક્ષર-પુરુષોત્તમની નિષ્ઠા કરાવી, તેનું આત્યંતિક કલ્યાણ કરવા પ.પૂ. પ્રમુખસ્વામી મહારાજ આવો ભીડો હોશે હોશે ઉઠાવતા. ઘણી વાર તો સામેથી પધરામણી ઊભી કરે.

એક વાર જર્સી સિટીમાં મહેશભાઈ ડણાકના ઘરે પધરામણી દરમ્યાન સ્વામીશ્રીએ તેઓને કહ્યું, “અહીં આજુબાજુમાં બીજું કોઈ ગુજરાતી હોય તો તેને ત્યાં પધરામણી કરીએ.”

“બાપા! બાજુમાં એક ગુજરાતી કુટુંબ છે. પણ મેં ગઈકાલે પુછાવેલું તો એ ભાઈએ પધરામણી માટે અનિચ્છા દર્શાવી છે.” હરિભક્તે જણાવ્યું.

છતાં સ્વામીશ્રી બોલ્યા, “તપાસ કરો. કોઈ હાજર હોય તો જઈ આવીએ.”

સ્વામીશ્રીનો આદેશ થતાં હરિભક્ત ભાળ કાઢી આવ્યા કે, “બાપા! ત્યાં છ મહિનાનો આનંદ નામનો બાળક છે. તેની માતાને પધરામણી અંગે કોઈ વાંધો નથી.”

“તો ચાલો, જઈએ.”

એમ કહેતા એ આનંદને બ્રહ્માનંદની ગળથુથી પાવા સ્વામીશ્રી ઊપડ્યા.

તે માટે તેઓ આ હરિભક્તના ફ્લેટના ત્રણ માળ ઊતરી બાજુના ફ્લેટના ચાર માળ ચઢ્યા અને ઘોડિયામાં હીચકતા એ છ મહિનાના શિશુ પાસે જઈ ઊભા રહ્યા. સ્વામીશ્રીએ સૂતેલા એ શિશુ પાસે ઝૂકીને તેના જમણા હાથની બંધ વાળેલી નાની મુઠ્ઠી હળવેથી ખોલી. તેમાં જળનું એક ટીપું મૂકી તે બાળક વતી પોતે જ મંત્ર બોલી વર્તમાન ધરાવ્યાં. તે સમયે બાળકની આંખો મીચાયેલી હતી. પણ તેના ભાગ્ય ઊઘડી ગયા! એક જીવને ઉગારવા સ્વામીશ્રીએ કરેલો આ પુરુષાર્થ જોઈ સૌ ગદ્ગદ બની ગયા.

Prasang: August 1977, Jersey City, USA

Pramukh Swami Maharaj occasionally found himself having to go back to the same neighbourhood even if he had already been there that day. He would gladly accept such padhramanis to everyone's home solely to set them on the path of ultimate liberation by imparting the belief of Akshar Purushottam into their minds. Sometimes, he would not hesitate to arrange even more home visits.

Once, during a padhramani at the house of Maheshbhai Danak in Jersey City, Swamishri casually asked him, “If there are any Gujaratis residing in the neighbouring area, let's go and visit them.”

“Bapa! There is a Gujarati family nearby. However, when I asked one of the family members yesterday about arranging a padhramani, they were hesitant.”

Still Swamishri said, “Enquire again. If someone is present in the house and willing, let's visit.”

Hearing Swamishri's words, the devotee clarified, “Bapa! There's a six-month old infant by the name of Anand nearby. I am sure his mother would not mind a padhramani.”

“Then let’s go.”

With these words, Swamishri left for the padhramani. He climbed down three flights of steps to reach the next block of flats and climbed up another four flights to reach the residence. Upon arrival, he went to the 6-month-old infant. He then bent over the cot of the sleeping infant and open his small right hand. He placed a drop of water in his palm and recited the vartman [initiation] mantra on behalf of the infant. Even though the infant was fast asleep with his eyes closed, his destiny already unfolded.

Seeing Swamishri’s efforts to liberate one soul in satsang was indeed eye-opening experience for the accompanying devotees.

MODULE 38: FAGVĀ

(*Special Prārthanā*)

During the festival of Holi in Sarangpur, the women devotees of North Gujarat offered a special prayer to Bhagwān Swaminarayan. Due to their sincere devotion to God and detachment from worldly desires, Bhagwān Swaminarayan was extremely pleased with their sentiments. This prayer – known as ‘Fagvā’ – has been immortalized by Sadguru Nishkulanand Swami in his composition in chapter 64 of the Bhaktachintamani.

મહાબલવંત માયા તમારી, જેણે આવરિયાં નરનારી;
એવું વરદાન દીજિયે આપે, એહ માયા અમને ન વ્યાપે... ૧

**Mahābalvant māyā tamāri, jene āvariya nar-nāri;
Evu vardān dijiye āpe, eh māyā amne na vyāpe...1**

*[Shriji Maharaj], your māyā is extremely powerful. It has bound many men and women.
Give us the boon that this māyā will not entangle us...1*

વળી તમારે વિષે જીવન, નાવે મનુષ્ય બુદ્ધિ કોઈ દન;
જે જે લીલા કરો તમે લાલ, તેને સમજું અલૌકિક ખ્યાલ... ૨

**Vali tamāre vishe jivan, nāve manushya buddhi koi dan;
Je je lilā karo tame Lāl, tene samju alaukik khyāl...2**

*Moreover, may we never develop an intellect of perceiving human traits in you.
May we perceive whatever actions you perform as divine...*

સતસંગી જે તમારા કહાવે, તેનો કેદી અભાવ ન આવે;
દેશ કાળ ને ક્રિયાએ કરી, કેદી તમને ન ભૂલિયે હરિ... ૩

**Satsangi je tamārā kahāve, teno kedi abhāv na āve;
Desh kāl ne kriyāe kari, kedi tamne na bhuliye Hari...3**

*May we never develop an aversion to any of your devotees.
May we never forget you because of unfavourable place, time and actions...3*

કામ ક્રોધ ને લોભ કુમતિ, મોહ વ્યાપીને ન ફરે મતિ;
તમને ભજતાં આડું જે પડે, માગિયે એ અમને ન નડે... ૪

**Kām krodh ne lobh kumati, moh vyāpine na fare mati;
Tamne bhajtā ādu je pade, māgiye e amne na nade...4**

*May our faith never sway due to lust, anger, greed and infatuation.
We ask that whatever comes in the way of worshipping you, that never hinders us...4*

એટલું માગિએ છૈયે અમે, દેજ્યો દયા કરી હરિ તમે;
વળી ન માગિયે અમે જેહ, તમે સુણી લેજ્યો હરિ તેહ... ૫

**Etlu māgiye chhaiye ame, dejyo dayā kari Hari tame;
Vali na māgiye ame jeh, tame suni lejo Hari teh...5**

*This much we ask; please give this to us with compassion.
Maharaj, now please listen to the things that we do not ask for...5*

કેદી દેશો મા દેહાભિમાન, જેણે કરી વિસરો ભગવાન;
કેદી કુસંગનો સંગ મા દેજ્યો, અધર્મ થકી ઉગારી લેજ્યો... ૬

**Kedi desho mā dehābhimān, jene kari visaro Bhagwān;
Kedi kusangno sang mā dejyo, adharma thaki ugāri lejo...6**

*Never give us the consciousness of the body, due to which we may forget you.
Do not give us the company of kusang; save us from adharma...6*

કેદી દેશો મા સંસારી સુખ, દેશો મા પ્રભુ વાસ વિમુખ;
દેશો મા પ્રભુ જક્ત મોટાઈ, મદ મત્સર ઈર્ષા કાંઈ... ૭

**Kedi desho mā sansāri sukh, desho mā Prabhu vās vimukh;
Desho mā Prabhu jakta motāi, mad matsar irshā kāi...7**

*Do not give us worldly happiness; do not give us the company of non-believers.
Do not give us worldly greatness, arrogance, ill-will or jealousy...7*

દેશો મા દેહ સુખ સંયોગ, દેશો મા હરિજનનો વિયોગ;
દેશો મા હરિજનનો અભાવ, દેશો મા અહંકારી સ્વભાવ... ૮

**Desho mā deh sukh sanyog, desho mā harijanno viyog;
Desho mā harijanno abhāv, desho mā ahamkāri swabhāv...8**

*Do not give us bodily happiness; do not give us the absence of your devotees.
Do not give us the aversion of your devotees; do not give us an egoistic nature...8*

દેશો મા સંગ નાસ્તિકનો રાય, મેલી તમને જે કર્મને ગાય;
એ આદિ નથી માંગતા અમે, દેશો મા દયા કરીને તમે... ૯

**Desho mā sang nāstikno rāy, meli tamne je karmāne gāy;
E ādi nathi māgtā ame, desho mā dayā karine tame...9**

*Do not give us the company of nāstiks, who believe in karmas alone and forsake God.
All of these things, we do not ask for. Have compassion on us and not give us these...9*

પછી બોલિયા શ્યામસુંદર, જાઓ આપ્યો તમને એ વર;
મારી માયામાં નહિ મૂંઝાઓ, દેહાદિકમાં નહિ બંધાઓ... ૧૦

**Pachhi boliyā Shyāmsundar, jāo āpyo tamne e var;
Māri māyāmā nahi munjhao, dehādikmā nahi bandhāo...10**

*Maharaj then spoke and said, 'I give you the boons that you have asked for.'
'You will not struggle with my māyā. You will not become bound by the body, etc.'...10*

મારી ક્રિયામાં નહિ આવે દોષ, મને સમજશો સદા અદોષ;
એમ કહ્યું થઈ રળિયાત, સહુએ સત્ય કરી માની વાત... ૧૧

**Māri kriyāmā nahi āve dosh, mane samajsho sadā adosh;
Em kahyu thai raliyāt, sahue satya kari māni vāt...11**

*‘You will never perceive flaws in my actions, and will understand me as free of flaws.’
Hearing this, everyone rejoiced and believed it as true...11*

દીધા દાસને ફગવા એવા, બીજું કોણ સમર્થ એવું દેવા;
એમ રમ્યા રંગભર હોળી, હરિ સાથે હરિજન ટોળી... ૧૨

**Didhā dāsne fagvā evā, biju kon samarth evu devā;
Em ramyā rangbhar holi, Hari sāthe harijan toli...12**

*This is the ‘fagvā’ that Maharaj gave to his devotees. Who else is powerful enough to give such boons?
Hari then played the colours of Holi with his beloved devotees...1*

MODULE 39: CHOSAR PADS

(Selected Devotional Kirtans)

Sant Samāgam Kije...

- 1 સંત સમાગમ કીજે, હો નિશદિન... ટેક
માન તજી સંતનકે મુખસે, પ્રેમ સુધારસ પીજે... હો ૧
અંતર કપટ મેટકે અપનો, લે ઉનકું મન દીજે... હો ૨
ભવદુઃખ ટળે બળે સબ દુષ્કૃત, સબવિધિ કારજ સીજે... હો ૩
બ્રહ્માનંદ કહે સંતકી સોબત, જન્મ સુફલ કરી લીજે હો... હો ૪

Sant samāgam kije, ho nishadin...

Mān taji santanke mukhase, prem sudhāras piye...ho 1

Antar kapat metke apno, le unaku man dije...ho 2

Bhavdukh tale bale sab dushkrit, sabvidhi kāraj sije...ho 3

Brahmanand kahe santki sobat, janma sufal kari lije...ho 4

Keep the constant company of the Sant.

Abandon [your] arrogance and drink the loving nectar in the form of discourses from the mouth of the Sant...1

Destroy your inner guile, and give your mind to him...2

Worldly misery ends and all sins are burnt when all our actions happen for him...3

Brahmanand says that keeping the association of the Sant will give us the best fruits from life...4

Sant Param Hitkāri...

- 2 સંત પરમ હિતકારી, જગત માંહી... ટેક
પ્રભુપદ પ્રગટ કરાવત પ્રીતિ, ભરમ મિટાવત ભારી... જગત ૧
પરમકૃપાલુ સકલ જીવન પર, હરિસમ સબ દુઃખહારી... જગત ૨
ત્રિગુણાતીત ફીરત તનુ ત્યાગી, રીત જગતસે ન્યારી... જગત ૩
બ્રહ્માનંદ કહે સંતકી સોબત, મિલત હૈ પ્રગટ મોરારી... જગત ૪

Sant param hitkāri, jagat māhi...

Prabhubad pragat karāvat priti, bharam mitāvat bhāri...jagat 1

Param krupālu sakal jivan par, Harisam sab dukhhāri...jagat 2

Trigunātīt firat tanu tyāgi, rit jagatse nyāri...jagat 3

Brahmanand kahe santki sobat, milat hai pragat Murāri...jagat 4

In the world, the Sant is our utmost benefactor.

He takes us towards Bhagwān and gets rid of our illusions...1

He is compassionate to every living being; he removes suffering just like Bhagwān...2

He is a renunciant above the three gunas. His style is different from this world...3

Brahmanand says that by associating with the Sant, one finds Bhagwān himself...4

Sarve Man Taji...

- 3 સરવે માન તજી શામળિયા સંગાથે મન દઢ બાંધીએ;
તજી લોકલક્ષ્મી, સાધુજન સંગાથે પ્રીતિ સાંધીએ... ટેક

જે સાધુજનનો સંગ કરે, તેના કામાદિક સંતાપ હરે;
તેનું મન લઈ મોહન ચરણે ધરે... સરવે ૧

એમ હરિ ભજતાં મોટપ પામે, તેનાં જન્મ-મરણનાં દુઃખ વામે;
ફરી મન ન ચડે બીજે ભામે... સરવે ૨

ધ્રુવ આદિ અચળ થયા હરિ સેવી, તેની શિખામણ મન ધારી લેવી;
ભક્તિ પણ કરવી તે જેવી... સરવે ૩

દુરિજનના સંગથી દૂર રહીએ, હરિજનનો અવગુણ નવ લઈએ;
મુક્તાનંદ કહે દાસના દાસ થઈએ... સરવે ૪

**Sarve mām taji, Shāmaliyā sangāthe man dradh bāndhie;
Taji lok-lajjā, sādhujan sangāthe priti sāndhie...**

**Je sādhujan no sang kare, tenā kāmādik santāp hare;
Tenu man lai Mohan charane dhare...Sarve 1**

**Em Hari bhajtā motap pāme, tenā janma-marananā dukh vāme;
Fari man na chade bije bhāme...Sarve 2**

**Dhruv ādi achal thayā Hari sevi, teni shikhāman man dhāri levi;
Bhakti pan karvi te jevi...Sarve 3**

**Durijanana sangthi dur rahie, harijanano avguna nav laie;
Muktānand kahe dāsna dās thaie...Sarve 4**

*Forsake all [your] arrogance. Bind [your] mind strongly to Bhagwān.
Give up [your] regard for public opinion. Increase [your] love towards sadhus...
Those who associate themselves with sadhus defeats their pains of lust, etc.
That person's mind is taken and attached to the feet of Bhagwān...1
One becomes great by worshipping Bhagwān. Their pains of births and deaths are
destroyed.
Their mind never again wanders elsewhere...2
Dhruv and others achieved immortality by serving Bhagwān. One should take their advice
to heart.
One should also worship Bhagwān like them...3
Stay away from bad people. Never see flaws in the devotees of Bhagwān.
Muktanand says that one should remain as a servant of servants...4*

Sāmbhal Beni Hari Rijhyāni Ritadi...

4 સાંભળ બેની હરિ રીઝ્યાની રીતડી,
મોહનવરને માન સંગાથે વેર જો
સાધન સર્વ માન બગાડે પળ વિષે,
જેમ ભગિયું પયસાકરમાં અહિ-ઝેર જો... સાંભળ ૧

દાસી થઈ રહેજે તું દીનદયાળની,
નીચી ટેલ મળે તો માને ભાગ્ય જો;
ભવબ્રહ્માદિકને નિશ્ચે મળતી નથી,
પુરુષોત્તમ પાસે બેઠાની જાગ્ય જો... સાંભળ ૨

પ્રીત કરે પુરુષોત્તમ સાથે નિત્ય નવી,
દાઝીશ મા દેખી કે'નું સન્માન જો;
મુક્તાનંદના નાથ મગન થઈ સેવજો,
તો રીઝે રસિયો સુંદરવર કહાન જો... સાંભળ ૩

**Sāmbhal beni Hari rijhyāni ritadi,
Mohanvarne māl sangāthe ver jo;
Sādhan sarve māl bagāde pal vishe,
Jem bhaliyu pay-sākarmā ahi-jher jo...Sāmbhal 1**

**Dāsi thai raheje tu Din-dayālni,
Nichi tel male to māne bhāgya jo;
Bhav-Brahmādikne nishche malati nathi,
Purushottam pāse bethāni jāgya jo...Sāmbhal 2**

**Prit kare Purushottam sāthe nitya navi,
Dājhih mā dekhi ke'nu sanmāl jo;
Muktānandnā Nāth magan thai sevjo,
To rije rasiyo sundarvar Kahān jo...Sāmbhal 3**

*Oh sister, listen to the method of pleasing Shri-Hari.
Bhagwān has an intense enmity towards ego;
The way a snake's poison ruins sweet milk.
Ego ruins all spiritual practices in a second...1*

*Stay as a servant of the merciful Bhagwān.
If you get a chance to offer even menial service, consider it to be your great fortune;
Others do not get such a chance.
To sit next to Purushottam...2*

*Daily, renew your love towards Purushottam [Bhagwān].
Do not feel jealous upon seeing others being honoured;
Serve Muktanand's Bhagwān [Shriji Maharaj] with elation.
Only then will Bhagwān be pleased with you...3*

Bolya Shri-Hari Re...

5 બોલ્યા શ્રી હરિ રે, સાંભળો નરનારી હરિજન;
મારે એક વાર્તા રે, સહુને સંભળાવ્યાનું છે મન... ૧

મારી મૂર્તિ રે, મારા લોક ભોગ ને મુક્ત;
સર્વ દિવ્ય છે રે, ત્યાં તો જોયાની છે જુક્ત... ૨

મારું ધામ છે રે, અક્ષર અમૃત જેનું નામ;
સર્વ સામ્રાજી રે, શક્તિ ગુણે કરી અભિરામ... ૩

અતિ તેજોમય રે, રવિ શશી કોટિક વારણે જાય;
શીતળ શાંત છે રે, તેજની ઉપમા નવ દેવાય... ૪

તેમાં હું રહું રે, દ્વિભુજ દિવ્ય સદા સાકાર;
દુર્લભ દેવને રે, મારો કોઈ ન પામે પાર... ૫

જીવ ઈશ્વર તણો રે, માયા કાળ પુરુષ પ્રધાન;
સહુને વશ કરું રે, સહુનો પ્રેરક હું ભગવાન... ૬

અગણિત વિશ્વની રે, ઉત્પત્તિ પાલન પ્રલય થાય;
મારી મરજી વિના રે, કોઈથી તરણું નવ તોડાય... ૭

એમ મને જાણજો રે, મારાં આશ્રિત સૌ નરનારી;
મેં તમ આગળે રે, વાર્તા સત્ય કહી છે મારી... ૮

હું તો તમ કારણ રે, આવ્યો ધામ થકી ધરી દેહ;
પ્રેમાનંદનો રે, વા'લો વરસ્યા અમૃત મેહ... ૯

**Bolyā Shri-Hari re, sām̐bhalo nar-nāri harijan;
Māre ek vārtā re, sahune sambhalāvyānu chhe man...1**

**Māri murti re, mārā lok, bhog ne mukta;
Sarve divya chhe re, tyā to joyāni chhe jukta...2**

**Māru Dhām chhe re, Akshar Amrut jenu nām;
Sarve sāmrahi re, shakti gunē kari abhirām...3**

**Ati tejomay re, ravi shashi kotik vārane jāy;
Shital shānt chhe re, tejni upmā nav devāy...4**

**Temā hu rahu re, dvibhuj divya sadā sākār;
Durlabh devne re, māro koi na pāme pār...5**

**Jiva ishwar tano re, māyā kāl Purush Pradhān;
Sahune vash karu re, sahuno prerak hu Bhagwān...6**

**Aganit vishvani re, utpatti pālan pralay thāy;
Māri marji vinā re, koithi taranu nav todāy...7**

**Em mane jānjo re, mārā āshrit sahu nar-nāri;
Me tam āgale re, vārtā satya kahi chhe māri...8**

**Hu to tam kārane re, āvyo Dhām thaki dhari deh;
Premānandno re, vā’lo varasyā amrut meh...9**

*Then Shri-Hari said, listen all devotees – men and women;
I want to tell you all something...1*

*My murti, my abode, actions and muktas;
They are all divine...2*

*My abode is called Akshar or Amrut;
It is full of all powers, virtues and capabilities...3*

*Even the radiance of countless suns and moons are insignificant before it;
It is cool, peaceful and full of divine light. That light has no comparison...4*

*In it, I stay, with a two-armed, divine form;
My darshan is rare even for all; my glory is limitless...5*

*All jivas, ishwaras, maya, kal and Pradhan-Purush;
They are all under my control; I am Bhagwān, the inspirer of all...6*

*I create, sustain and destroy countless worlds;
Without my wish, nobody can break even a blade of grass...7*

*All my male and female devotees should understand me in this way;
Before you, I have described the truth...8*

*For you I have come from Akshardham and assumed this human form;
Premanand's Bhagwān has showered so much nectar...9*

Vali Sahu Sāmbhalo Re...

- 6 વળી સહુ સાંભળો રે, મારી વાર્તા પરમ અનૂપ;
પરમ સિદ્ધાંત છો રે, સહુને હિતકારી સુખરૂપ...૧
- સહુ હરિભક્તને રે, જાવું હોયે મારે ધામ;
તો મને સેવજો રે, તમે શુદ્ધ ભાવે થઈ નિષ્કામ...૨
- સહુ હરિભક્તને રે, રહેવું હોયે મારે પાસ;
તો તમે મેલજો રે, મિથ્યા પંચવિષયની આશ...૩
- મુજ વિના જાણજો રે, બીજા માયિક સહુ આકાર;
પ્રીતિ તોડજો રે, જૂઠાં જાણી કુટુંબ પરિવાર...૪
- સહુ તમે પાળજો રે, સર્વે દૃઢ કરી મારાં નેમ;
તમ પર રીઝજો રે, ધર્મને ભક્તિ કરજો ક્ષેમ...૫
- સંત હરિભક્તને રે, દીધો શિક્ષાનો ઉપદેશ;
લટકાં હાથનાં રે, કરતાં શોભે નટવર વેશ...૬
- નિજ જન ઊપરે રે, અમૃત વરસ્યા આનંદકંદ;
જેમ સહુ ઔષધિ રે, પ્રીતિ પોષે પૂરણ ચંદ...૭
- શોભે સંતમાં રે, જેમ કાંઈ ઉડુગણમાં ઉડુગજ;
ઈશ્વર ઉદે થયા રે, કળિમાં કરવા જનનાં કાજ...૮
- એ પદ શીખજો રે, ગાજો સાંભળજો કરી પ્યાર;
પ્રેમાનંદનો રે, સ્વામી લેજો તેની સાર...૯

**Vali sahu sām̐bhalo re, mārī vārtā param anup;
Param siddhānt chhe re, sahune hitkāri suhrup...1**

**Sahu haribhaktane re, jāvu hoye mārē Dhām;
To mane sevjo re, tame shuddh bhāve thai nishkām...2**

**Sahu haribhaktane re, rahevu hoye mārē pās;
To tame melajo re, mithyā panchvishayni āsh...3**

**Muj vinā jānjo re, bijā māyik sahu ākār;
Priti todajo re, juthā jāni kutumb parivār...4**

**Sahu tame pālajo re, sarve dradh kari mārā nem;
Tam par rijhashe re, Dharma ne Bhakti karshe kshem...5**

**Sant-haribhaktane re, didho shikshāno updeshe;
Latkā hāthnā re, kartā shobhe Natvar vesh...6**

**Nij-jan upare re, amrut varsyā Ānandkand;
Jem sahu aushadhi re, prite poshe puran chand...7**

**Shobhe santmā re, jem kāi uduganamā udurāj;
Ishwar ude thayā re, Kalimā karvā jannā kāj...8**

**Ā pad shikhshe re, gāshe sām̐bhalshe kari pyār;
Premānandno re, Swāmi leshe teni sār...9**

*Also, listen to my talk which is supreme and incomparable;
It is the highest principle. It gives peace and happiness to all...1*

*All devotees who want to go to my abode;
They should serve me with pure feelings and without other desires...2*

*All devotees who want to stay near me;
They should shun their desires for perishable material pleasures...3*

*Apart from me, know everything else to be māyā;
Break your attachments to family and relatives knowing them to be temporary...4*

*All of you sincerely obey my niyams;
If you do so, Dharma and Bhakti will be pleased and protect you...5*

*He delivered this message of instruction to all the sadhus and devotees;
He did so in a divine form whilst performing various gestures with his hands...6*

*He showered nectar-like blessings upon his devotees;
Just as all medicinal herbs are nourished by the full moon...7*

*Amongst the sadhus, he stands out like the moon amongst the stars;
God has manifest in age of Kaliyug to fulfil the work of all...8*

*Anyone who lovingly learns, sings, or listens to these words;
Premanand's master [Shriji Maharaj] will look after them...9*

Bhāgya Jāgyā Re Āj Jānvā

7 ભાગ્ય જાગ્યાં રે આજ જાણવાં, કોટિ થયાં કલ્યાણ;
ઉધારો ન રહ્યો એહનો, પામ્યા પ્રભુ પ્રગટ પ્રમાણ...૧

અનાથપણાનું મે'ણું ઊતર્યું, સદા થયા સનાથ;
ડર ન રહ્યો બીજા દેવનો, ગ્રહો હરિએ હાથ...૨

કંગાલપણું કે'વા ન રહ્યું, સદા મનાણું સુખ;
મસ્તી આવી રે અતિ અંગમાં, દૂર પલાણાં દુઃખ... ૩

અણસમજણ અળગી થઈ, સમી સમજાણી વાત;
પાંપળાં સર્વે પરાં પળ્યાં, મળ્યા શ્રદ્ધરિ સાક્ષાત...૪

કસર ન રહી કોઈ વાતની, પામ્યા પ્રભુ પ્રગટ પ્રસંગ;
ખોટ મટીને ખાટ્ય થઈ, રહી ગયો છે રંગ... ૫

ભુધર મળતાં ભલું થયું, ફેરો ફાવ્યો આ વાર;
સુખ તણી સીમા તે શી કહું, મને મોદ અપાર...૬

આજ આનંદ વધામણાં, હૈયે હરખ ન માય;
અમળતી વાત તે આવી મળી, શી કહું સુખની સીમાય...૭

આજ અમૃતની હેલી થઈ, રહી નહિ કાંઈ ખોટ;
એક કલ્યાણનું ક્યાં રહ્યું, થયાં કલ્યાણ કોટ...૮

રાંકપણું તો રહ્યું નહિ, કોઈ મા કહેશે કંગાલ;

નિરધનિયાં તો અમે નથી, મહા મળ્યો છે માલ...૮

કોણ જાણે આ કેમ થયું, આવ્યું અણચિંતવ્યું સુખ;
ઢાળો અલૌકિક ઢળી ગયો, મળ્યા હરિ મુખોમુખ...૧૦

ધન્ય ધન્ય અવસર આજનો, જેમાં મળિયા મહારાજ;
નિષ્કુળાનંદ ડંકો જીતનો, વાગી ગયો છે આજ...૧૧

**Bhāgya jāgyā re āj jānvā, koti thayā kalyān;
Udhāro na rahyo ehano, pāmyā Prabhu pragat pramān...1**

**Anāthpanānu me'nu utaryu, sadā thayā sanāth;
Dar na rahyo bijā devno, grahyo Harie hāth...2**

**Kangālpanu ke'vā na rahyu, sadā manānu sukh;
Masti āvi re ati angmā, dur palānā dukh...3**

**Anasamjan alagi thai, sami samjāni vāt;
Pāmpalā sarve parā palyā, malyā Shri-Hari sākshāt...4**

**Kasar na rahi koi vātni, pāmyā Prabhu pragat prasang;
Khot matine khātya thai, rahi gayo chhe rang...5**

**Bhudhar malatā bhalu thayu, fero fāvyo ā vār;
Sukh tani simā te shi kahu, mane mod apār...6**

**Āj ānand vadhāmnā, haiye harakh na māy;
Amalati vāt te āvi mali, shi kahu sukhni simāy...7**

**Āj amrutni heli thai, rahi nahi kái khot;
Ek kalyānnu kyā rahyu, thayā kalyān kot...8**

**Rānkpanu to rahyu nahi, koi mā kahesho kangāl;
Nirdhaniyā to ame nathi, mahā malyo chhe māl...9**

**Kon jāne ā kem thayu, āvyu anachintavyu sukh;
Dhālo alaukik dhali gayo, malyā Hari mukhomukh...10**

**Dhanya dhanya avsar ājno, jemā maliyā Mahārāj;
Nishkulānand danko jitno, vāgi gayo chhe āj...11**

*Today, my good fortune has come to fruition. Infinite souls have been liberated.
There is no debt regarding my liberation. I have attained the manifest form of
Bhagwān...1*

*I can no longer be called an orphan. I have a protector who is with me forever.
I have no fear from anyone, because Bhagwān has taken my hand...2*

*No one can call me poor. I am experiencing eternal bliss.
Pain has disappeared from my body; it has been rejuvenated...3*

*Ignorance has gone away and I have understood the truth.
My weak efforts have disappeared; I have met Shri-Hari himself...4*

*There is nothing lacking in anything [in my life]. I have attained Prabhu himself.
My deficiencies are removed, and I am fulfilled. This feeling is everlasting...5*

*By meeting Bhagwān, something great has occurred. This time I have succeeded.
What can I say for the limits of my happiness? I experience infinite bliss!...6*

*Today, I am welcoming happiness. I cannot contain the happiness in my heart!
I have attained that which was unattainable. What can I say about the limits of this
bliss!...7*

*Today, it is raining nectar. There is nothing missing [anywhere].
What can I say about being liberated once? I have been liberated a million times over!...8*

*I am no longer a beggar. Do not call me poor!
I am not devoid of wealth. I have discovered the greatest treasure!...9*

*Who knows how this has happened? I have attained happiness beyond imagination.
Divine bliss flows over me; I have met Bhagwān in person face-to-face...10*

*Today is indeed a great occasion as I have met [Shriji] Maharaj.
Nishkulanand says that the bell of victory is resounding today in all its glory!...11*

Tek Na Mele Re...

- 8 ટેક ન મેલે રે, તે મરદ ખરા જગમાંહી;
ત્રિવિધ તાપે રે, કેદી અંતર ડોલે નાહી... ૧
- નિધડક વરતે રે, દૃઢ ધીરજ મનમાં ધારી;
કાળકરમની રે, શંકા તે દેવે વિસારી... ૨

મોડું વહેલું રે, નિશ્ચે કરી એક દિન મરવું;
જગ સુખ સારુ રે, કેદી કાયર મન નવ કરવું... ૩

અંતર પાડી રે, સમજીને સવળી આંટી;
માથું જાતાં રે, મેલે નહિ તે નર માટી... ૪

કોઈની શંકા રે, કેદી મનમાં તે નવ ધારે;
બ્રહ્માનંદના રે, વહાલાને પણ ન વિસારે... ૫

**Tek na mele re, te marad kharā jagmāhi;
Trividh tāpe re, kedi antar dole nāhi...1**

**Nidhadak varte re, dradh dhiraj manmā dhāri;
Kāl-karamni re, shankā te deve visāri...2**

**Modu vahelu re, nishche kari ek din marvu;
Jag sukh sāru re, kedi kāyar man nav karvu...3**

**Antar pādi re, samjine savali ānti;
Māthu jātā re, mele nahi te nar māti...4**

**Koini shankā re, kedi manmā te nav dhāre;
Brahmānandnā re, vahālāne pal na visāre...5**

One who does not abandon their firm resolve [to please God] is considered in this world to be a truly brave person.

They are not shaken from their resolve by miseries – mental, physical or natural...1

They act fearlessly and with patience in their mind.

They have no doubts or fears regarding the negative effects of time, karma, etc...2

They have fixed in their minds: Sooner or later, I will die one day.

They do not have a cowardly mind that is tempted by the pursuit of worldly happiness...3

After understanding [the truth], they have tied a firm knot in their souls;

Even if I lose my head and die, I will never give up...4

They do not pay heed to the doubts planted by other individuals.

They do not forget Brahmanand's beloved [Shri-Hari] for even a moment...5

Anubhavi Ānandmā Brahmarasnā Bhogi Re...

- 9 અનુભવી આનંદમાં બ્રહ્મરસના ભોગી રે,
જીવનમુક્ત જોગિયા અંતર અરોગી રે... અનુભવી ૧
- જે શીખે જે સાંભળે ત્રિપુટીને તાને રે,
મનનું કૃત્ય મન લગી અસત્ય માને રે... અનુભવી ૨
- જ્યાં લગી જગ વિસ્તર્યા મૃગતૃષ્ણા પાણી રે,
તેમાં મોહ ન પામે મહામુનિ સ્વપ્નું પ્રમાણી રે... અનુભવી ૩
- જે વડે આ જક્ત છે તેને કોઈ ન જાણે રે,
મુક્તાનંદ કહે ગુરુમુખી તે સુખડાં માણે રે... અનુભવી ૪

**Anubhavi ānandmā Brahmarasnā bhogi re,
Jivan-mukta jogiyā antar arogi re...Anubhavi 1**

**Je shikhe je sām̐bhale triputine tāne re,
Mananu krutya man lagi asatya māne re...Anubhavi 2**

**Jyā lagi jag vistaryo mrug trushnā pāni re,
Temā moh na pāme mahāmuni svapnu pramāni re...Anubhavi 3**

**Je vade ā jakta chhe tene koi na jāne re,
Muktānand kahe guru-mukhi te sukhadā māne re...Anubhavi 4**

*The anubhavi (enlightened) person enjoys the bliss of Parabrahma.
That living, enlightened yogi is pure from the inside...1*

*Whatever they hear or see, they understand it all to be made from maya.
They understand that, and everything [else] formed in their mind, to be false...2*

*They understand the vast expanse of the world to be like a mirage.
[Knowing this], that great sage is not infatuated anywhere, seeing the world like a dream...3*

*No one truly understands the cause of this world.
Muktanand says that a person who is guru-mukhi (lives according to wishes of their guru)
experiences true happiness...4*

Mānasno Avatār Mongho, Nahi Male Fari...

10 માણસનો અવતાર મોઘો, નહી મળે ફરી... ટેક

માન મરડાઈ મોટપ મેલી, ભજી લો હરિ;
 નહી તો જાશો ચોરાશીમાં જન્મ બહુ ધરી... માણસ ૧

દુઃખ તણો દરિયાવ મોટો નહી શકો તરી;
 શામળિયાને શરણે જાતાં જાશો ઊગરી... માણસ ૨

નિર્લજ્જ તું નવરો ન રહ્યો ઘરધંધો કરી;
 માયા માયા કરતો મૂરખ ના બેઠો ઠરી... માણસ ૩

ચેતી લે ચિત્તમાં વિચારી ચાલજે ડરી;
 દેવાનંદનો નાથ ભજો, પ્રેમમાં ભરી... માણસ ૪

Mānasno avatār mongho, nahi male fari...

**Mān mardāi motap meli, bhaji lo Hari;
 Nahi to jāsho chorāshimā, janam bahu dhari...Mānas 1**

**Dukh tano dariyāv moto, nahi shako tari;
 Shāmaliyāne sharane jātā, jāsho ugari...Mānas 2**

**Nirlajj tu navro na rahyo, ghar-dhandho kari;
 Māyā māyā karto murakh, nā betho thari...Mānas 3**

**Cheti le chittamā vichāri, chālaje dari;
 Devānandno Nāth bhajo, premamā bhari...Mānas 4**

This rare, expensive birth will not be [easily] attained again...

*Shun your ego and worldly status, and worship God;
 Otherwise you will continue in the cycle of births and deaths...1*

*You will not be able to cross the great ocean of misery;
 However, by surrendering at the feet of God, you will be liberated...2*

*Shamelessly, you submerged yourself in worldly chores and never spared time for bhakti;
Craving after worldly pleasures, you never sat still...3*

*Be aware, resolve your mind, and proceed cautiously;
Lovingly worship Devanand's Lord [Shri-Hari]...4*

Sāchā Sādhu Re, Sundar Gunadhām...

11 સાચા સાધુ રે, સુંદર ગુણધામ;
સમજીને સત્સંગ કીજીએ... ટેક

જી રે સંત સુલક્ષણના ભર્યા, અવગુણનો રે,
ઉરમાં નહિ લેશ, મહાનુભવી મુનિ તે ખરા;
આપે સહુને રે, સાચો ઉપદેશ... સમજી ૧

જી રે સંત સદા શીતળ રહે, ક્યારે ન તપે રે,
કામ ક્રોધની ઝાળ, લોભ તજી હરિને ભજે;
ધારે ઉરમાં રે, દઢ કરી શ્રીગોપાળ... સમજી ૨

જી રે ત્રિભુવનની સંપત મળે, તોય ન તજે રે,
અર્ધ પળ હરિધ્યાન, બ્રહ્મરૂપ થઈ હરિને ભજે;
એવા સંતને રે, કીચ કનક સમાન... સમજી ૩

જી રે એમ શુભ લક્ષણ ઓળખી, સદા કરવી રે,
હરિજનની સેવ, હરિ સમ હરિજન જાણવા;
મુક્તાનંદ કહે રે, તે તરે તતખેવ... સમજી ૪

Sāchā sādhu re, sundar gunadhām; Samjine satsang kijie...

**Ji re Sant sulakshananā bharyā, avgunano re,
Urmā nahi lesh, mahānubhavi muni te kharā;
Āpe sahune re, sācho updes...Samji 1**

Ji re Sant sadā shital rahe, kyāre na tape re,
Kām-krodhni jhāl, lobh taji Harine bhaje;
Dhāre urmā re, dradh kari Shri Gopāl...Samji 2

Ji re tribhuvanani sampat male, toy na taje re,
Ardha pal Hari-dhyān, brahmarup thai Harine bhaje;
Evā Santne re, kich kanak samān...Samji 3

Ji re em shubh lakshan olakhi, sadā karvi re,
Harijanani sev, Hari sam harijan jānavā;
Muktānand kahe re, te tare tatkhhev...Samji 4

The true Sadhu is the wonderful abode of virtues. Understanding this, practice satsang...

*The Sant is filled with noble virtues. There is not the slightest flaw in his heart.
That sage is truly experienced. He gives everyone true advice...1*

*The Sant always remains calm. He is never disturbed or bound by the nets of lust or
anger.
Renouncing all greed and worshipping God, he firmly beholds God in his heart...2*

*Even if [the Sant] were to receive the wealth of all the realms, he would never give up his
meditation of God for even a moment.
He is brahmarup and worships God. For such a Sant, mud and gold are equal...3*

*Recognizing [the Sant] according to these pure qualities; constantly do his seva.
Understand him to be like God. By doing this, Muktanand says that one is instantly
liberated...4*

Janmyā Tyāthi Jarur Jāno...

- 12 જનમ્યા ત્યાંથી જરૂર જાણો, મરવાનું છે માથે જી;
આવ્યા ત્યારે શું લાવ્યા ને, શું લઈ જવું સાથે જી... ૧
- સવાર થાય ને સાંજ પડે છે, દિન ઉપર દિન જાયે જી;
આજ કાલ કરતાં આવરદા, જોને ઓછી થાયે જી... ૨

એક જન્મે ને એક મરે છે, સ્થિર નથી કોઈ ઠરવા જી;
મરી ગયા તે જન્મ ધરે ને, જન્મ ધરે તે મરવા જી... ૩

સંસાર સઘળો કાળ ચવાણું, કર્મવશ નરનારી જી;
દાસ નારાયણ કહે છે ભાઈઓ, કર્મ કરો વિચારી જી... ૪

**Janmyā tyāthi jarur jāno, marvānu chhe mātthe ji;
Āvyā tyāre shu lāvyā ne, shu lai jāvu sātthe ji...1**

**Savār thāy ne sānj pade chhe, din upar din jāye ji;
Āj kāl kartā āvardā, jone ochhi thāye ji...2**

**Ek janme ne ek mare chhe, sthir nathi koi tharvā ji;
Mari gayā te janma dhare ne, janma dhare te marvā ji...3**

**Sansār saghalo kāl chavānu, karmavash nar-nāri ji;
Dās Nārāyan kahe chhe bhāio, karma karo vichāri ji...4**

*From the moment you are born, understand that death is guaranteed.
What did you bring when you came? What will you take when you leave?...1*

*The day begins and the night falls. Day after day passes [in this way].
Today, tomorrow, etc. – in this way, our lives shorten and pass...2*

*One [person] is born and one [person] dies. No one is stable here.
Those who die are reborn; those who are born are destined to die...3
The entire world is food for death. All men and women are slaves to their actions.
Das Narayan says to everyone that perform actions after thinking them through...4*

Sant Jan Soi Sadā Mohe Bhāve...

13 સંત જન સોઈ સદા મોહે ભાવે... ટેક
દેહ ઇન્દ્રિય અરુ મન આદિક કે, સંગમે નહી લપટાવે... સંત ૧

કામ ક્રોધ અરુ લોભ મોહ વશ, હોય ન મન લલચાવે;
મેરો હી ધ્યાન રટન મુખ મેરો, સો તજી અન્ય ન જાવે... સંત ૨

ક્ષર અક્ષર અરુ અક્ષર પરકી, સબ હી સમજ ઉર લાવે;
સબ ગુન પૂરન પરમ વિવેકી, ગુણ કો માન ન આવે... સંત ૩

પિંડ બ્રહ્માંડસે પર નિજ આત્મા, જાની કે મમ ગુન ગાવે;
મુક્તાનંદ કહત યૂં મોહન, સોઈ જન સંત કહાવે... સંત ૪

Sant jan soi sadā mohe bhāve...

Deh indriya aru man ādik ke, sangme nahi laptāve...Sant 1

Kām krodh aru lobh moh vash, hoy na man lalchāve;

Mero hi dhyān ratan mukh mero, so taji anya na jāve...Sant 2

Kshar Akshar aru Akshar par ki, sab hi samaj ur lāve;

Sab guna puran param viveki, guna ko mān na āve...Sant 3

Pind brahmāndse par nij ātmā, jāni ke mam guna gāve;

Muktānand kahat yu Mohan, soi jan Sant kahāve...Sant 4

That Sant who is not controlled by his body, senses or mind;

That Sant is always dear to me [God]...1

That Sant who never gives in to anger, greed or lust.

That Sant who meditates upon God and does his bhajan. That Sant who never renounces God and goes elsewhere...2

That Sant who knows Akshar, and that which is beyond Akshar, in his heart.

That Sant, who despite being full of all virtues and wisdom, has no ego, even of his virtues...3

That Sant who understands his form as the atmā beyond the body and beyond this world. The one who constantly sings God's praises, Muktanand says that God believes that type of person to be a true Sant...4

Nārad Mere Santse Adhik Na Koi...

- 14** નારદ મેરે સંતસે અધિક ન કોઈ... ટેક
મમ ઉર સંત અરુ મૈ સંતન ઉર, વાસ કરું સ્થિર હોઈ... નારદ ૧
- કમલા મેરો કરત ઉપાસન, માન ચપલતા ધોઈ;
યદ્યપિ વાસ દિયો મૈ ઉર પર, સંતન સમ નહી સોઈ... નારદ ૨
- ભૂકો ભાર હરું સંતન હિત, કરું છાયા કર દોઈ;
જો મેરે સંતકું રતિ એક દૂવે, તેહી જડ ડારું મૈ ખોઈ... નારદ ૩
- જિન નરતન ધરી સંત ન સેવ્યા, તિન નિજ જનની વિગોઈ;
મુક્તાનંદ કહત યું મોહન, પ્રિય મોય જન નિર્મોઈ... નારદ ૪

Nārad mere Santse adhik na koi...

Mam ur Sant aru mai Santan ur, vās karu sthir hoi...Nārad 1

Kamalā mero karat upāsan, mān chapaltā dhoi;

Yadyapi vās diyo mai ur par, santan sam nahi soi...Nārad 2

Bhuko bhār haru santan hit, karu chhāyā kar doi;

Jo mere Santku rati ek duve, tehi jad dāru mai khoi...Nārad 3

Jin nar-tan dhari Sant na sevyā, tin nij janani vigoi;

Muktānand kahat yu Mohan, priya moy jan nirmoi...Nārad 4

Oh Narad! There is no one dearer to me [God] than the Sant.

The Sant is my heart and I am the heart of the Sant. I constantly stay within him...1

Lakshmi offers devotion to me renouncing her ego and restlessness.

She resides in my heart. No one can compare to the Sant...2

For the benefit of the Sant, I would do anything. I would provide him shade with my hands.

If someone were to pain him in the slightest, I would uproot that person!...3

Whoever has a human body and does not serve the Sant, that person's birth is of no worth.

Muktanand says that God believes the detached Sant to be his beloved...4

Dohyalu Thāvu Haridās re...

- 15** દોહ્યાલું થાવું હરિદાસ રે, સંતો દોહ્યાલું થાવું હરિદાસ;
જોઈએ તજવી તનસુખ આશ રે, સંતો દોહ્યાલું થાવું હરિદાસ... ટેક
- શૂરો જેમ રણમાં લડવા, ધરે હૈયામાં અતિ હુલાસ;
પેટ કટારી મારી પગ પરઠે, તેને કેની રહી ત્રાસ રે... સંતો ૧
- કાયર મનમાં કરે મનસૂબા, રે'શું ઊભા આસપાસ;
એમ કરતાં જો ચડી ગયા ચોટે, તો તરત લેશું મુખે ઘાસ રે... સંતો ૨
- શૂરા સંતની રીત એક સરખી, કરવો વેરીનો વિનાશ;
કામ ક્રોધ લોભ મોહ જીતી, ભાવે ભજવા અવિનાશ રે... સંતો ૩
- એવા ભક્ત તે ભક્ત હરિના, તેહ સહે જગ ઉપહાસ;
નિષ્કુળાનંદ કહે તે વિના બીજા, તેનો નાવે (કેદી) વિશ્વાસ રે... સંતો ૪

**Dohyalu thāvu Haridās re, santo dohyalu thāvu Haridās;
Joie tajavi tan-sukh āsh re, santo dohyalu thāvu Haridās...**

**Shuro jem ranmā ladvā, dhare haiyāmā ati hulās;
Pet katāri mārī pag parthe, tene keni rahi trās re...santo...1**

**Kāyar manmā kare mansubā, re'shu ubhā ās-pās;
Em kartā jo chadi gayā chote, to tarat leshu mukhe ghās re...santo...2**

**Shurā santni rit ek sarkhi, karvo verino vināsh;
Kām krodh lobh moh jiti, bhāve bhajvā Avināsh re...santo...3**

**Evā bhakta te bhakta Harinā, teh sahe jag uphās;
Nishkulānand kahe te vinā bijā, teno nāve (kedi) vishvās re...santo...4**

*Oh sadhus! It is difficult to become a servant of Bhagwān.
One must renounce all desires for bodily happiness...*

*[One must behave] the way brave soldiers go into war with their hearts full of
enthusiasm. Stab yourself in the stomach and march ahead [i.e., never think about
retreating]. What fear then remains?...1*

*Cowards think that we will stand on the side [during the war].
They think that if in the process, we are at risk, we will instantly surrender...2*

*Brave men and the true sant are similar in that they destroy their enemies.
[The sant] defeats lust, anger, greed and infatuation. He lovingly offers devotion to
Bhagwān...3*

*A devotee who tolerates the abuse of the world is a [true] devotee of Bhagwān.
Nishkulanand says that other than such a devotee, others can never be trusted...4*

Shidne Rahie re Kangāl re...

16 શીદને રહીએ રે કંગાલ રે, સંતો શીદને રહીએ રે કંગાલ;
જ્યારે મળ્યો મહા મોટો માલ રે, સંતો શીદને રહીએ કંગાલ... ટેક

પૂરણ બ્રહ્મ પુરુષોત્તમ પામી, ખામી ન રહી એક વાલ;
અમલ સહિત વાત ઓચરવી, માની મનમાં નિહાલ રે... સંતો ૧

રાજાની રાણી ભમી ભીખ માગે, હાલે કંગાલને હાલ;
ઘર લજામણી રાણી જાણી રાજા, ખીજ પાડે વળી ખાલ રે... સંતો ૨

તેમ ભક્ત ભગવાનના થઈને, રહે વિષયમાં બેહાલ;
તે તો પામર નર જાણવા પૂરા, હરિભક્તિની ધરી છે ઢાલ રે... સંતો ૩

તન મન આશ તજી તુચ્છ જાણી, કાઢું સમજી એ સાલ;
નિષ્કુળાનંદ એ ભક્ત હરિના, બીજા બજારી બકાલ રે... સંતો ૪

**Shidne rahie re kangāl re, santo shidne rahie re kangāl;
Jyāre malyo mahā moto māl re, santo shidne rahie kangāl...**

**Puran Brahma Purushottam pāmi, khāmi na rahi ek vāl;
Amal sahit vāt ocharvi, māni manmā nihāl re...santo 1**

**Rājāni rāni bhami bhikh māge, hāle kangālne hāl;
Ghar lajāmani rāni jāni rājā, khiji pāde vali khāl re...santo 2**

**Tem bhakta Bhagwānanā thaine, rahe vishaymā behāl;
Te to pāmar nar jānvā purā, Hari bhaktini dhari chhe dhāl re...santo 3**

**Tan man āsh taji tuchchha jāni, kādhu samji e sāl;
Nishkulānand e bhakta Harinā, bijā bajāri bakāl re...santo 4**

*Oh sadhus! Why should we act like beggars?
When we have found something of such great value?...
Attaining Purushottam Parabrahma Bhagwān, there is not the slightest thing lacking.
Understand yourself to be extremely fortunate, and speak with passion...1*

*The king's queen wandered around begging, going around like a beggar.
The king realized the queen was an embarrassment and angrily had her removed...2*

*Similarly, after becoming a devotee of Bhagwān, [imagine] if one stays lost in the sense-pleasures.
Such persons protect themselves by [pretending] to have devotion; however, they should really be understood as destitute...3*

*Understanding them to be insignificant, one should renounce all the pleasures of the body and the mind.
Nishkulanand says that [only] such a person is a true devotee of Bhagwān. Others are like mere vegetables in the market [i.e. they are ordinary]!...4*

MODULE 40: GURU PARAMPARĀ

*(Bhagwan Swaminarayan and
The Divine Lineage of Gunatit Gurus)*

Bhagwan Swaminarayan (1781-1830)

Birthplace	Chhapaiya
Childhood Name	Ghanshyam
Date of Birthdate	3 April 1781
Birth Tithi	Chaitra Sud 9, Samvat 1837
Father’s Name	Dharmadev
Mother’s Name	Bhaktimata
Diksha Name and Year	Sahajanand Swami and Narayanmuni (Piplana, 1800)
Mandirs	Ahmedabad, Bhuj, Vadtal, Dholera, Junagadh and Gadhada Parabrahma Purushottam Bhagwan who manifested for the liberation of countless souls
Samadhi Sthan	Lakshmi Vadi, Gadhada (Now: Bhagwān Swaminarayan Smruti Mandir)

Aksharbrahman Gunatitanand Swami (1784-1867)

Birthplace	<i>Bhadra</i>
Childhood Name	<i>Mulji Bhakta</i>
Date of Birthdate	<i>28 September 1784</i>
Birth Tithi	<i>Aso Sud 15, Samvat 1841</i>
Father's Name	<i>Bholanath</i>
Mother's Name	<i>Sakarba</i>
Diksha Name and Year	<i>Gunatitanand Swami (Dabhan, 1810)</i>
Mandirs	– <i>Aksharbrahman</i>
Samadhi Sthan	<i>Akshar Deri (Now: Akshar Mandir)</i>

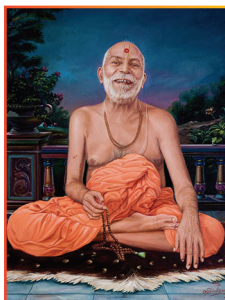
Brahmaswarup Bhagatji Maharaj (1829-1897)

Birthplace	Mahuva
Childhood Name	Pragji Bhakta
Date of Birthdate	20 March 1829
Birth Tithi	Fagan Sud 15, Samvat 1885
Father's Name	Govindbhai
Mother's Name	Maluba
Diksha Name and Year	–
Mandirs	–
Achievements	Spread the glory of Gunatitanand Swami as Aksharbrahma.
Samadhi Sthan	Mahuva (Now: Bhagatji Maharaj Smruti Mandir)

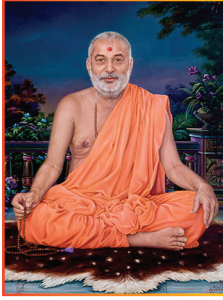
Brahmaswarup Shastriji Maharaj (1865-1951)

Birthplace	<i>Mahelav</i>
Childhood Name	<i>Dungar Bhakta</i>
Date of Birthdate	<i>31 January 1865</i>
Birth Tithi	<i>Maha Sud 5, Samvat 1921</i>
Father's Name	<i>Dhoribhai</i>
Mother's Name	<i>Hetba</i>
Diksha Name and Year	<i>Yagnapurushdas (Vartal, 1882)</i>
Mandirs	<i>Bochasan, Sarangpur, Gondal, Atladra and Gadhada</i>
Achievements	<i>Installed the first murtis of Akshar-Purushottam in central shrine of shikharbaddh mandir.</i>
Samadhi Sthan	<i>Sarangpur (Now: Yagnapurush Smruti Mandir)</i>

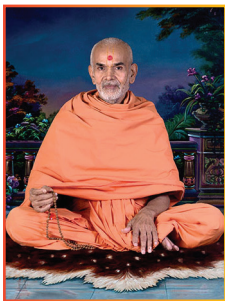
Brahmaswarup Yogiji Maharaj (1892-1971)

Birthplace	<i>Dhari</i>
Childhood Name	<i>Jhina Bhakta</i>
Date of Birthdate	<i>23 May 1892</i>
Birth Tithi	<i>Vaishakh Vad 12, Samvat 1948</i>
Father's Name	<i>Devchandbhai</i>
Mother's Name	<i>Puriba</i>
Diksha Name and Year	<i>Gnanjivandas (Vartal, 1911)</i>
Mandirs	<i>Ahmedabad and Bhadra</i>
Achievements	<i>Started weekly Bal, Yuvak and Satsang sabhas.</i>
Samadhi Sthan	<i>Gondal (Now: Yogi Smruti Mandir)</i>

Brahmaswarup Pramukh Swami Maharaj (1921-2016)

Birthplace	<i>Chansad</i>
Childhood Name	<i>Shantilal</i>
Date of Birthdate	<i>7 December 1921</i>
Birth Tithi	<i>Magshar Sud 8, Samvat 1978</i>
Father's Name	<i>Motibhai</i>
Mother's Name	<i>Diwaliba</i>
Diksha Name and Year	<i>Narayanswarupdas (Gondal, 1940)</i>
Mandirs	<i>37 shikharbaddh mandirs; Gandhinagar Akshardham and Delhi Akshardham</i>
Achievements	<i>Established 1231 mandirs across the world.</i>
Samadhi Sthan	<i>Sarangpur (Now: Pramukh Swami Maharaj Smruti Mandir)</i>

Pragat Brahmaswarup Mahant Swami Maharaj (b. 1933)

Birthplace	Jabalpur
Childhood Name	Vinubhai
Date of Birth	13 September 1933
Birth Tithi	Bhadarva Vad 9, Samvat 1989
Father’s Name	Manibhai
Mother’s Name	Dahiba
Diksha Name and Year	Keshavjivandas (Gadhada, 1961)
Mandirs	5 shikharbaddh mandirs. Pune, Dhule, Navsari, Nashik and Nadiad (up to 2023); Robbinsville Akshardham.
Achievements	Wrote the Satsang Diksha scripture which explains the principles of agna and upasana as revealed by Bhagwān Swaminarayan.

